KOMPETANSE OG GJENNOMFØRINGSKRAFT

ÅRSRAPPORT 2022

AF Gruppen er et ledende entreprenør- og industrikonsern formet av entreprenørånd og gjennomføringskraft. Vi leverer tjenester innen anlegg, miljø, bygg, eiendom, energi og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. AF skaper verdier for medarbeidere, kunder og eiere, og bidrar samtidig til å løse viktige samfunnsutfordringer. Kort fortalt rydder vi fra fortiden og bygger for fremtiden.

AF Gruppen skal være Nordens mest lønnsomme entreprenør gjennom å bevare og forsterke fundamentet til AF: en verdibasert bedriftskultur og en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. Ambisiøse mål er satt for strategiperioden frem mot 2024, og målsettingen er å nå en omsetning på 40 mrd. og ha en driftsmargin på 7 prosent. For å komme dit skal vi fortsette å utvikle fag- og ledelseskompetansen hos medarbeiderne våre. Vi skal bruke vår nysgjerrighet og gjennomføringskraft for å utvikle og levere tjenester som løser kundens behov og samfunnets utfordringer.

OMSETNING

31 205 MNOK

DRIFTSRESULTAT

1 409 MNOK

DRIFTSMARGIN

4,5 %

EGENKAPITALANDEL

24,2 %

H1-VERDI

1,1

FORSIDEN: FRA DEN UNIKE TRAPPEN I GULLHAUG TORG 5. COVER FOTO: HANS FREDRIK ASBJØRNSEN

NØKKELTALL →

OMSETNING (MNOK)

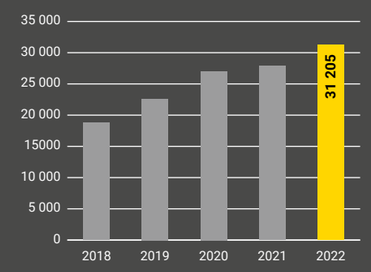

DRIFTSRESULTAT (MNOK)

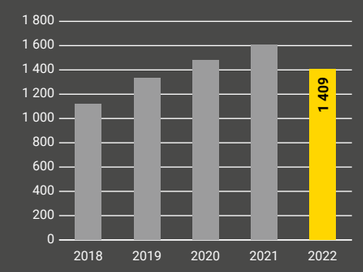

DRIFTSMARGIN

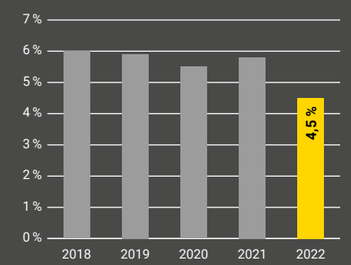

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROACE)

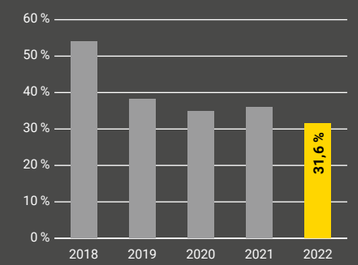

EGENKAPITALANDEL

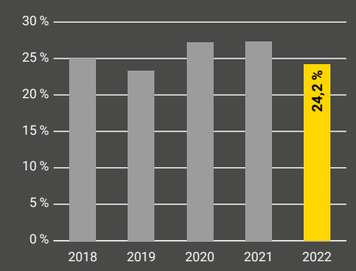

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

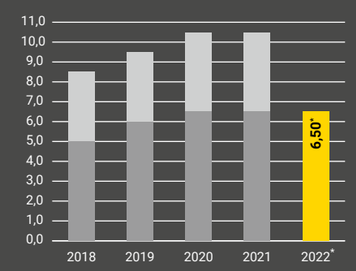

** Utbytte for utbetaling 1. halvår 2023 er foreslått, ikke vedtatt.*

H1-VERDI

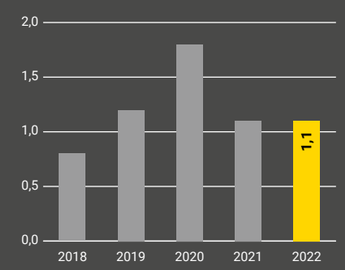

SYKEFRAVÆR

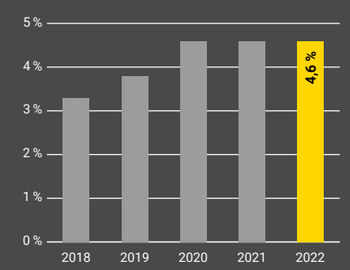

NØKKELTALL

ÅR	2022	2021	2020	2019	2018
OMSETNING (MNOK)					
Driftsinntekter og andre inntekter	31 205	27 868	27 025	22 612	18 767
Ordrereserve	39 765	38 646	30 617	28 200	21 541
Ordreinngang	32 324	35 897	29 442	29 271	20 535
RESULTAT (MNOK)					
Resultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	1 937	2 176	2 053	1 882	1 303
Avskrivninger og nedskrivninger	-528	-567	-573	-547	-184
Driftsresultat (EBIT)	1 409	1 609	1 480	1 335	1 119
Resultat før skatt (EBT)	1 400	1 580	1 447	1 317	1 136
Resultat etter skatt	1 151	1 229	1 158	1 027	921
LØNNSOMHET					
EBITDA-margin	6,2 %	7,8 %	7,6 %	8,3 %	6,9 %
Driftsmargin	4,5 %	5,8 %	5,5 %	5,9 %	6,0 %
Resultatmargin	4,5 %	5,7 %	5,4 %	5,8 %	6,1 %
Egenkapitalrentabilitet	34,0 %	36,1 %	36,6 %	43,7 %	45,4 %
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	31,6 %	36,0 %	34,8 %	38,2 %	53,9 %
Economic Value Added (MNOK)	736	839	788	735	725
Kontantstrøm fra driften (MNOK)	1 460	1 415	1 189	1 508	841
BALANSE (MNOK)					
Totale eiendeler	14 457	13 108	12 862	12 854	8 486
Egenkapital	3 494	3 572	3 494	2 999	2 124
Investert kapital	4 900	4 571	4 621	4 183	2 223
Gjennomsnittlig investert kapital	4 561	4 491	4 313	3 603	2 133
Egenkapitalandel	24,2 %	27,3 %	27,2 %	23,3 %	25,0 %
Brutto rentebærende gjeld	1 406	999	1 127	1 184	99
Netto rentebærende fordring (gjeld)	-329	29	90	-163	894
AKSJEN					
Aksjekurs 31.12 (NOK)	143,80	193,60	175,60	176,00	132,00
Antall aksjer	107 702 000	106 804 500	105 998 497	103 065 277	99 009 179
Markedsverdi (MNOK)	15 488	20 677	18 613	18 139	13 069
Resultat per aksje (NOK)	8,96	9,60	9,29	8,51	7,88
Utvannet resultat per aksje (NOK)	8,96	9,57	9,27	8,46	7,88
Utbytte per aksje første halvår (NOK) [1)]	6,50	6,50	6,50	6,00	5,00
Utbytte per aksje andre halvår (NOK)	-	4,00	4,00	3,50	3,50

[1)] Utbytte for utbetaling 1. halvår 2023 er foreslått, ikke vedtatt.

PERSONAL					
Antall funksjonærer	2 555	2 580	2 602	2 638	1 797
Antall fagarbeidere	3 420	2 833	2 908	2 898	2 423
Totalt antall ansatte	5 975	5 413	5 510	5 536	4 220
H1-verdi	1,1	1,1	1,8	1,2	0,8
Sykefravær	4,6 %	4,6 %	4,6 %	3,8 %	3,3 %
YTRE MILJØ					
Klimaspor	1,3	1,6	1,8	2,3	4,5
Kildesorteringsgrad – bygging	86 %	88 %	88 %	84 %	88 %
Kildesorteringsgrad – rehabilitering	89 %	90 %	87 %	90 %	87 %
Kildesorteringsgrad – riving	95 %	96 %	96 %	95 %	97 %
Total kildesortering i tonn	278 172	294 776	400 995	339 221	496 586

For definisjoner av nøkkeltall se omtale av alternative resultatmål på side 222 og definisjoner på side 224.

BOLIGBLOKKER MED BATTERI
Energi fra sol og bergvarme på pilotbygg i Sverige.
Side 10 og 24

HØYTEKNOLOGISK GLASS
Innovativ fasadeløsning for innslipp av lys og regulering av varme på Gullhaug Torg.
Side 32

KJEMPELØFT
Produksjonsskip på 235 meter ble løftet opp på kai for miljø-vennlig resirkulering på Vats.
Side 60

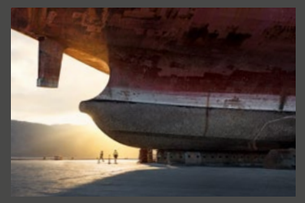

EN NY SCENE FOR KUNSTEN
Luftig utstillingslokale i det nye Nasjonalmuseet.
Side 92

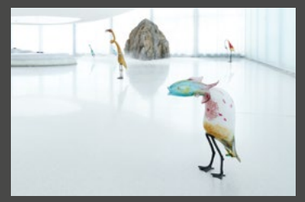

EUROPAVEI FOR NORSK GASS
Kjernekompetanse fra tunnel-arbeid brukes for å sikre gass-forsyning fra Norge.
Side 114

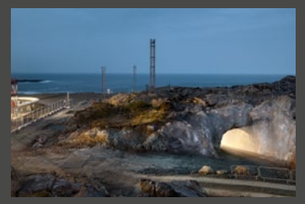

FORVANDLINGEN PÅ BRAKERØYA
AF-samarbeid fra fundament til tak på prosjektet Nytt sykehus i Drammen.
Side 134

INNHOLD

02 OM AF GRUPPEN
04 Konsernsjefen
06 Høydepunkter
08 Mål og resultater
12 Vår virksomhet
20 Risikostyring
26 Strategi

34 SAMFUNNSANSVAR
36 Samfunnsansvar i AF
38 Klima og miljø
48 Sosiale forhold
56 Virksomhetsstyring

62 VIRKSOMHETSOMRÅDER
64 Anlegg
68 Bygg
72 Betonmast
76 Eiendom
80 Energi og miljø
84 Sverige
88 Offshore

94 AKSJONÆRINFORMASJON
96 Konsernledelsen
98 Styret
100 Eierstyring og selskapsledelse
110 Aksjen

116 ÅRSBERETNING
118 Årsberetning

136 ÅRSREGNSKAP
138 Konsernregnskap
139 Resultatregnskap
140 Finansiell stilling
142 Endringer i egenkapital
143 Kontantstrømoppstilling
144 Noter
204 Selskapsregnskap
205 Resultatregnskap
206 Finansiell stilling
207 Kontantstrømoppstilling
208 Noter
215 Erklæring fra styret
216 Revisors beretning

222 Alternative resultatmål
224 Definisjoner
225 Adresser

KOMPETANSE OG GJENNOMFØRINGSKRAFT

Konsernsjef Amund Tøftum trekker frem sterke prestasjoner på flere områder i 2022. Han har sterk tro på at folkene våre, aktiv risikostyring samt felles verdier og kultur gir oss et solid fundament for stadig å ta nye steg.

I AF lever vi av og for prosjektene våre. Vi skal levere prosjekter som er lønnsomme og som skaper verdi for samfunnet, kundene og medarbeiderne våre. Det har vært mange sterke prestasjoner i 2022. For virksomhetsområdene har lønnsomheten vært svært god i Anlegg, Offshore og Energi og Miljø. I vår forretningsmodell er aktiv risikostyring og verdibasert kultur en del av grunnfjellet for prestasjon. Det er folkene i AF som skaper verdiene, og da må de gis ansvar og ta del i felles verdiskaping. I 2022 har inflasjon og leveranseutfordringer som følge av krigen i Ukraina gjort det ekstra utfordrende å drive prosjektvirksomhet. Erfaringen er at de beste teamene våre manøvrerer prosjektene godt også når det stormer, men at spriket i prestasjoner har vært for stort. Samlet sett er vi ikke fornøyd med lønnsomheten for året.

En grunnleggende forutsetning for lønnsom vekst er sikkerhet. Alle skal komme trygt hjem fra jobb hver eneste dag, og det ligger et systematisk sikkerhetsarbeid til grunn for alt vi gjør. Likevel ser vi at det kan glippe i etterlevelsen, og at konsekvensene av feil er alvorlige. Ved ett tilfelle i 2022 ble utfallet dessverre fatalt. Hendelsen berører og preger oss, og er en sterk påminnelse om energiene vi omgir oss med.

I strategien mot 2024 står både sikkerhet og lønnsom vekst sentralt. For å nå målene og styrke vår konkurransekraft skal vi jobbe med fire initiativer. Vi skal vi tiltrekke, utvikle og beholde markedets beste ledelses- og fag-kompetanse og bygge organisasjoner som både trives sammen og presterer. Innen klima og miljø skal vi både redusere fotavtrykket og bruke vår kunnskap til å skape nye samfunns-nyttige tjenester. For kunder og leverandører skal AF være en foretrukken samarbeids-partner, og vi skal kjennetegnes av sterk entreprenørånd og vilje til innovasjon.

De fire strategiske initiativene er nært knyttet sammen. I AF jobber vi tett med byggherrer, leverandører og under-entreprenører for å sikre framdrift og gode løsninger i prosjektene. Både nysgjerrighet, kompetanse og gjennomføringskraft kreves for å løse utfordringer innen klima og miljø. At vi ble tildelt Byggenæringens klimapris og Klimasnuprisen for 2022, er tydelige bevis på at organisasjonen har operasjonalisert initiativene.

I 2022 har AF inngått kontrakter for flere store, komplekse prosjekter med solid samfunnsnytte. Vi bygger nytt og rehabiliterer for å ta vare på det som allerede er bygget. For å gjennomføre oppdragene må vi utfordre etablerte sannheter ved å søke nye, innovative løsninger og forbedre arbeidsmetodene våre. Vi skal fortsatt søke risiko vi kan påvirke, både for å oppnå lønnsomhet og for å utvikle oss videre og ta steg inn i nye markeder. Med de beste folka på laget er vi godt rustet til å følge vår visjon om å rydde fra fortiden og bygge for fremtiden.

HØYDEPUNKTER FRA 2022

I løpet av 2022 ble det inngått kontrakter for flere store, komplekse prosjekter med høy samfunnsnytte. Samtidig ble viktige prosjekter avsluttet. Her er noen milepæler fra året som har gått, presentert kvartalsvis.

Q1 / SOLGTE HOTELL PÅ HASLE

AF Eiendom og Höegh Eiendom solgte hotell- og kontorbygget Karvesvingen 7 på Hasle Linje i Oslo. Bygget på 21 056 BTA kvm er oppført av AF Gruppen og er miljøsertifisert BREEAM-NOR Very Good. I tillegg til et hotell med 208 hotellrom, inneholder bygget også radio- og TV-studio, kontorer, og et stort treningssenter. Prosjektet er utviklet i tett samarbeid med leietakere for å finne gode løsninger for akustikk, ventilasjon, innslipp av dagslys, materialbruk og romutforming. Med høye krav til etterklangstid i radio- og TV-studio, og med godstog som passerer rett utenfor bygget, har prosjektet utviklet gode løsninger for å hindre lyd på avveie i hele bygget. Nordic Choice Hotels, Nordic Entertainment Group og Sterk Helse & Trening flyttet inn i 2021 da bygget åpnet.

Q2 / RYDDEJOBB I NORDSJØEN

Etter 37 års produksjon i Nordsjøen skulle plattformen Dunlin Alpha fjernes og gjenvinnes. AF Offshore Decom utførte løfte- og transportjobben sammen med Heerema Marine Contractors. Oppdraget innebar blant annet en enestående løfteoperasjon der en konstruksjon på 12 000 tonn ble fjernet i ett enkelt løft. Etter to år med detaljert ingeniørarbeid og forberedelser mobiliserte AF Offshore Decom et mannskap på 290 personer for løfteoperasjonen. Skipet Sleipnir sto for løft og transport av plattformen til AF Miljøbase Vats, hvor mer enn 95 prosent av konstruksjonen på totalt 19 000 tonn skal klargjøres for gjenvinning.

Q3 / BÆREKRAFTIGE KLASSEROM

Betonmast Røsand vant Klimasnuprisen 2022 for byggingen av Kårvåg barneskole på Averøy i Møre og Romsdal. I tillegg til undervisningsrom har skolen egne lokaler for kulturskole, idrettshall og et stort uteområde med mange ulike nærmiljøanlegg. Prosjektet hadde stort fokus på bærekraft, bruk av tre og energieffektive løsninger, og halverte avfallet fra byggeplassen fra det som er vanlig for skolebygg. Skolen er bygd på en naturtomt med bergknauser, lyng og myr, og det har vært et mål å ta vare på mest mulig av naturområdet rundt skolen. Juryen for Klimasnuprisen uttaler at Betonmast Røsand setter høye miljøkrav til sine prosjekter, og er med på å heve standarden i bransjen.

Q4 / EN MERKEDAG PÅ SØRLANDET

– I dag krymper Agder, sa fylkesordfører Arne Thomassen da nye E39 Kristiansand vest–Mandal øst åpnet 9. desember 2022. Siden første spadetak ble tatt i oktober 2018, er det bygget 19 kilometer firefelts motorvei. Prosjektet omfatter dessuten tre store planfrie kryssområder, fire lengre bruer og fem to-løps tunneler. Mer enn 4 000 personer har lagt ned over 3,2 millioner timer ute på anlegget med tunneldriving, sprengning, masseflytting, betongarbeid, rekkverksarbeid, asfaltering, elektro, og mye annet. 40 lærlinger har deltatt i anleggsarbeidet og alle har bestått fagprøve eller svenneprøve.

MÅL OG RESULTATER

LØNNSOMHET

MÅL

AF skal ha en driftsmargin over 5 %. Målet for strategiperioden frem til 2024 er å ha en avkastning på investert kapital som er høyere enn 20 % og øke driftsmarginen til 7 %.

RESULTAT 2022

AF hadde i 2022 en driftsmargin på 4,5 % og avkastning på investert kapital var 31,6 %.

DRIFTSMARGIN

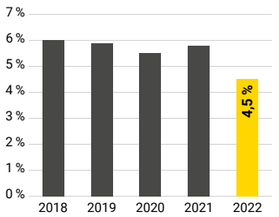

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

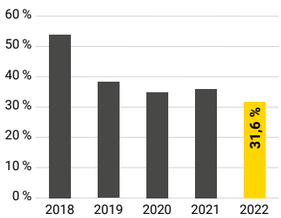

SOLIDITET

MÅL

AFs mål for soliditet er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 %, og til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet til å dekke konsernets løpende behov.

RESULTAT 2022

AFs egenkapitalandel ved utgangen av 2022 var på 24,2 %. Konsernet hadde netto rentebærende gjeld på MNOK 329. Tilgjengelig likviditet per 31. desember 2022, inklusive trekkfasiliteter i Handelsbanken og DNB, er MNOK 3 344.

EGENKAPITALANDEL

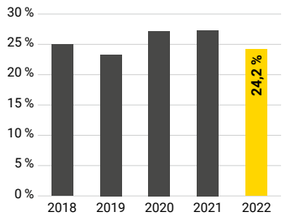

NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) (MNOK)

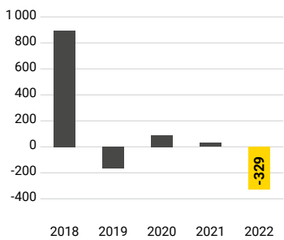

UTBYTTE

MÅL

AFs utbyttepolitikk er å gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning i form av utbytte. Utbytte utbetales halvårlig, og skal være stabilt og fortrinnsvis stigende i takt med resultatutviklingen. Intensjonen er å utbetale minimum 50 % av årets resultat per aksje som utbytte per aksje over tid.

RESULTAT 2022

AF utbetalte i 2022 utbytte for regnskapsåret 2021 på totalt NOK 10,50 per aksje. Resultat per aksje var i 2021 NOK 9,60. Resultat per aksje var i 2022 NOK 8,96. For 2022 foreslås et utbytte for utbetaling i 1. halvår 2023 på NOK 6,50 per aksje. Utbytte for utbetaling i 2. halvår 2023 vil offentliggjøres ved fremleggelsen av resultatet for 3. kvartal 2023.

RESULTAT PER AKSJE (NOK)

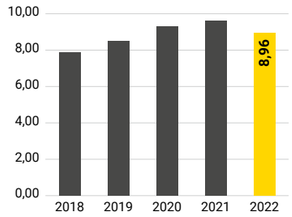

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

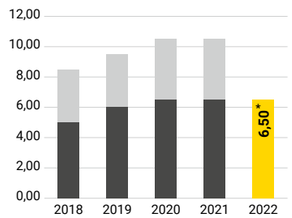

** Utbytte for utbetaling 1. halvår 2022 er foreslått, ikke vedtatt.*

HELSE OG SIKKERHET

MÅL

AFs målsetting innen helse er å ha 0 arbeidsrelatert fravær. Målet innen sikkerhet er å ha 0 alvorlige personskader og 0 fraværsskader, dvs. H1-verdi på 0. Arbeidsmiljøet skal være trygt for alle, og derfor er tall for de som er ansatt hos våre underleverandører også inkludert i vår skadestatistikk.

RESULTAT 2022

AF oppnådde en H1-verdi på 1,1 og et sykefravær på 4,6 %. H1-verdien representerer de alvorligste skadene våre og det er fortsatt et betydelig potensial for å redusere skadestatistikken ytterligere.

H1-VERDI

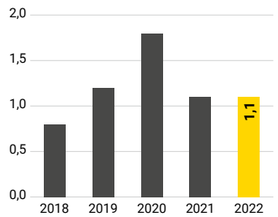

SYKEFRAVÆR

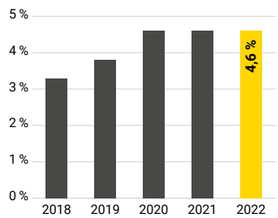

KLIMA OG MILJØ

MÅL

AFs målsetting er å kildesortere minst 80 % av avfallet. Innen 2030 skal AF halvere usorterte avfallsmengder som går til forbrenning og deponi og halvere klimagassutslipp. Begge målene er per tjenestetype relativt til omsetning.

RESULTAT 2022

Kildesorteringsgraden i 2022 ble 86 % for bygging, 89 %, for rehabilitering og 95 % for riving. Vårt klimaspor for 2022 ble 1,3.

KILDESORTERING

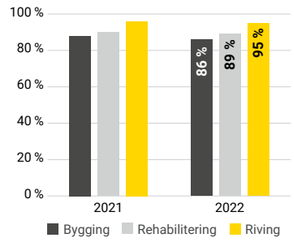

KLIMASPOR

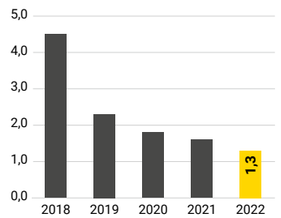

ELECTRIC VILLAGE – BOLIGBLOKKER MED BATTERI

Ambisjonen bak pilotprosjektet Tallbohov Electric Village var å bygge inn så mange klimasmarte løsninger som mulig i boligblokkene. Solenergi, bergvarme og fjernvarme brukes som energikilder. Batteripakker i husene lades av overskuddsenergi fra solcellene og brukes når det er behov for å ta ut mye effekt. Kunstig intelligens sørger for smart utnyttelse av energien. En egen app veileder beboerne blant annet innen transport, avfallssortering og matinnkjøp. I appen ligger også en sosial plattform der beboerne kan møtes og foreslå aktiviteter.

OM AF GRUPPEN

VIRKSOMHETSSTRUKTUR

AF er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern med syv operasjonelle virksomhets-områder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore.

ANLEGG

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet og kundene omfatter både offentlige og private aktører. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

BYGG

AF leverer entreprenør-tjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov. Bygg omfatter den norske virksomheten og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

BETONMAST

Betonmast er en bygg-entreprenør med virksomhet i de største markedene i Norge. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og har lang erfaring med prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også en eiendomsportefølje i Norge.

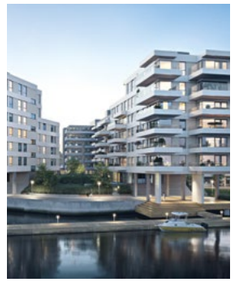

EIENDOM

AF utvikler, prosjekterer og gjennomfører bolig- og næringsprosjekter i Norge, og aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen, og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

ENERGI OG MILJØ

AF tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri, og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AFs miljøparker, Rimol, Jølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse. Over 80 % av massene gjenbrukes.

SVERIGE

AFs svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Sydsverige, samt Stockholm og Mälardalen.

OFFSHORE

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje- og gassektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshore-installasjoner. AF har et moderne anlegg for riving og sluttdisponering i Vats.

	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore
Omsetning MNOK	5 919	11 090	5 145	30	1 062	7 445	1 238
Driftsresultat MNOK	445	322	166	75	84	130	164
Ansatte	1 812	1 720	635	24	309	1 058	236

HISTORIEN OM AF

1980

ENTREPRENØRÅND

Året er 1985. Per Aftreth og Leif Jørgen Moger stifter Arbeidsfellesskapet, senere AF, med et knippe tidligere kollegaer og en kassekreditt på 20 millioner kroner i ryggen. AF sikter seg inn mot anleggsprosjekter. Høy integritet, grundighet, hardt arbeid og entreprenørånd sørger for positiv bunnlinje allerede i oppstartsåret.

1990

LØNNSOMHET OG VEKST

Verdigrunnlaget bidrar raskt til resultater og større oppdrag, og gir AF muskler til å se mot bygg- og eiendomsmarkedet. I 1997 fusjonerer AF med entreprenørselskapet Ragnar Evensen AS og legger grunnlaget for virksomhetsområdene Bygg og Eiendom. Samme høst går AF på børs.

2000

NYE MARKEDER

Nye oppkjøp gir AF tilgang en større del av verdikjeden i bygg- og anleggsbransjen, og AF får fotfeste i Sverige. Inntredenen i rivemarkedet i år 2000 blir starten på et nytt veksteventyr for AF gjennom virksomhetsområdene Energi og Miljø og Offshore.

2010

LEDENDE ENTREPRENØR

AF vokser gjennom oppkjøp, i og utenfor Norge. I tillegg kommer høy organisk vekst, spesielt innen anlegg og bygg. Store oppkjøp i det svenske anleggs- og byggmarkedet med kjøp av Kanonaden og HMB legger grunnlaget for virksomhetsområdet Sverige. Tiåret rundes av med kjøpet av Betonmast, som er det største oppkjøpet i AF Gruppens historie.

2020

OMSTILLINGSEVNE OG GJENNOMFØRINGSKRAFT

AF Gruppen består av over 100 selskaper. Den sammensatte kompetansen gjør det mulig å påta seg de mest krevende oppdragene. Vekstambisjoner fortsetter, men skal aldri gå på kompromiss med sikkerhet og etikk. AF skaper verdier for medarbeidere, kunder og eiere, og sikter mot å bli Nordens mest lønnsomme entreprenør.

VERDIBASERT KULTUR

Kjerneverdiene er grunnfjellet i vår virksomhet og har røtter tilbake til etableringen av AF Gruppen i 1985.

SIKKERHETSKULTUR OG HMS

Møte med offshorebransjens sikkerhetskultur førte til tidlig etablering av HMS-systemer i egen virksomhet.

RISIKOSTYRING OG ENTREPRENØRÅND

AF har en systematisk tilnærming til risiko i prosjektene, og vi skal aktivt ta risiko vi kan påvirke. Å gripe muligheter som gir lønnsomhet er en del av vår kultur.

VEKST MED FELLES VERDISYN

AF vokser med stadig nye selskaper i porteføljen. Kultur og verdier er viktige seleksjonskriterier i oppkjøpsprosesser.

DE BESTE FOLKA

Konkurransekraften ligger i medarbeiderne. Prosjektet «De beste folka» etableres for å støtte enhetene i arbeidet for økt kvinneandel og mangfold. I AF er alle like mye verdt, og alle skal gis like muligheter.

					Tall fra 2022
Omsetning (MNOK)	175	1 426	5 828	27 025	31 205
Aksjekurs per 31.12 (NOK)	-	5,00	40,00	175,60	143,80
Ansatte per 31.12	150	860	1 933	5 510	5 975

VISJON OG VERDIER

VÅRE KJERNEVERDIER

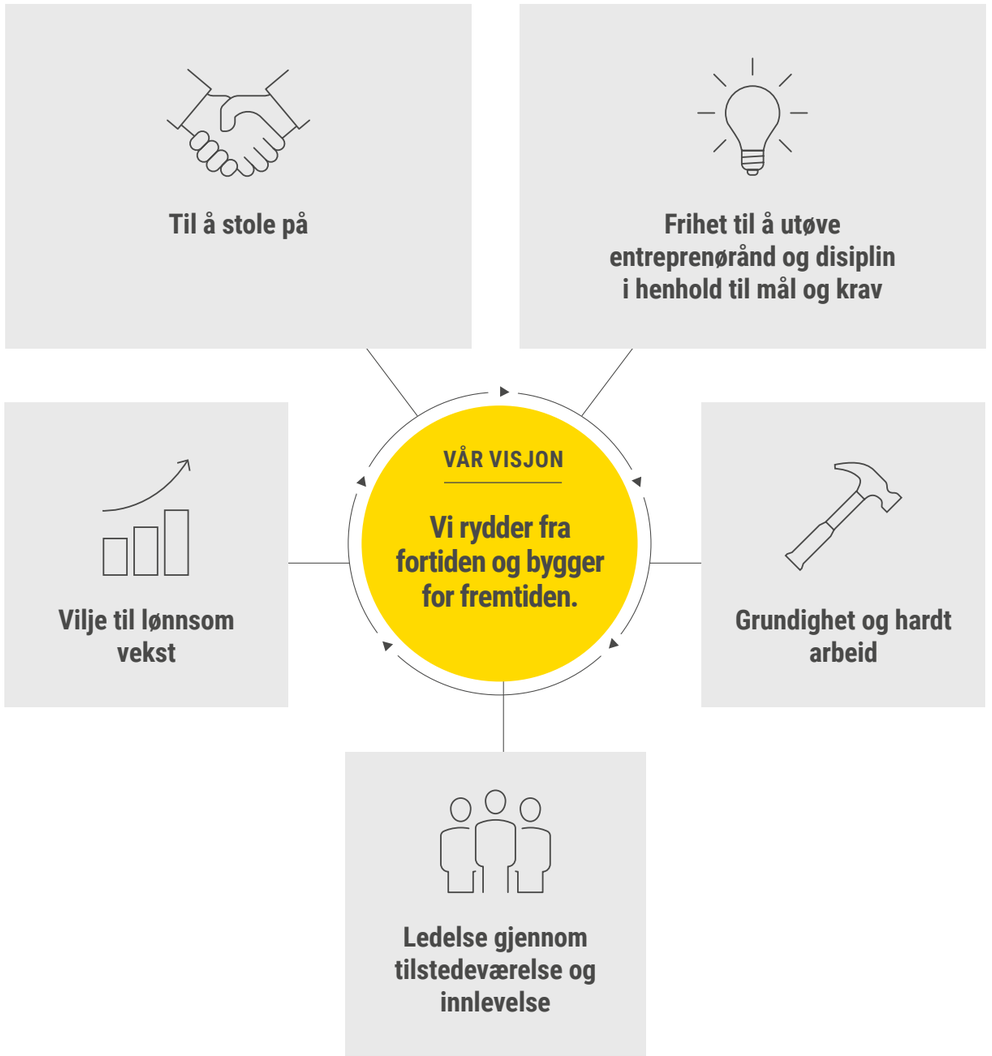

AF Gruppen er et verdibasert selskap og våre kjerneverdier har røtter tilbake til etableringen av AF Gruppen i 1985. Kjerneverdiene er selve grunnfjellet i virksomheten og preger alt vi gjør, og ikke gjør.

Til å stole på

Medarbeiderne, og spesielt lederne, representerer virksomhetens moral og samvittighet. Alle medarbeiderne har rett og plikt til å bidra i diskusjoner om viktige prosesser og beslutninger. Når beslutninger er tatt skal de gjennomføres raskt, lojalt og effektivt.

Frihet til å utøve entreprenørånd og disiplin i henhold til mål og krav

Vår operative virksomhet skal være desentralisert og ha god balanse mellom frihet og disiplin. Vi skal gi rom til medarbeidere som ser og griper muligheter. Samtidig må det utøves disiplin slik at verdiskapingen ikke går på bekostning av sikkerhet, etikk og øvrige mål og krav.

Vilje til lønnsom vekst

AF skal skape verdier gjennom lønnsom omsetningsvekst. Evne og kapasitet til å drive en voksende organisasjon skal stadig utvikles. Vi skal satse på nye forretningsområder der vi kan oppnå konkurransemessige fortrinn, og vi skal være forretningsmessig i all vår virksomhet.

Grundighet og hardt arbeid

Vi skal ha utholdenhet til å sikre grundige forberedelser, klare beslutninger, komplett utførelse og pålitelig dokumentasjon. Risikovillighet betinger fleksible medarbeidere som kan sette inn ekstra krefter når situasjonen krever det.

Ledelse gjennom tilstedeværelse og innlevelse

Ledere i AF skal sette normene ved å være til stede og gå foran. Vi skal ha evnen til å prioritere og konsentrere ressursene til definerte oppgaver. Den som blir ledet har krav på å bli veiledet i arbeidet.

FORRETNINGSMODELL

Verdiskapning for våre interessenter

MEDARBEIDERE
- En trygg arbeidsplass for våre medarbeidere og underentreprenører.
- Et godt arbeidsmiljø for våre medarbeidere samt mulighet for kompetanse-utvikling og medeierskap.

KUNDER
- Prosjekter av høy kvalitet utarbeidet i samarbeid med kunder og leverandører.

EIERE
- God avkastning for investorer gjennom utbytte og kursstigning.

SAMFUNNET
- Bidrag til samfunnets klimakamp gjennom reduksjon av avfall og klimagasser som oppstår som følge av vår virksomhet.
- Leveranse av bærekraftige tjenester og produkter som er nødvendige for samfunnet.

SUKSESSFAKTORER

En sentral del av forretningsmodellen er suksessfaktorene. Dette er essensen i det som kjennetegner oss som organisasjon og forholdene som må ligge til rette for at vi skal lykkes. Fellesnevneren for måloppnåelse er våre engasjerte og dyktige medarbeidere.

Verdibasert bedriftskultur

MENNESKENE SKAPER VERDIENE

AFs bedriftskultur er bygget opp over tid av motiverte og dyktige medarbeidere. Vi er stolte av kulturen som vi mener kjennetegnes av etisk atferd, samarbeid og engasjement. En nøkkelingrediens i AFs oppskrift på suksess er å tufte bedriftskulturen på kjerneverdiene slik at vi får en enhetlig oppfatning av hvordan AF skal fremstå både internt og eksternt. Bedriftskulturen videreutvikles og foredles kontinuerlig i hele organisasjonen av alle medarbeidere, fra konsernsjefen til prosjektorganisasjonene. Tilstedeværende ledelse og nærhet og samhandling mellom de ulike forretningsenhetene er essensielt for å skape en felles forståelse for hvem vi er. Bedriftskultur er også et viktig seleksjonskriterium ved oppkjøp av nye selskaper, da vi ser det som avgjørende for hvor godt vi lykkes sammen at selskapene vi kjøper har en bedriftskultur som samsvarer med vår.

Medeierskap

ANSATTE TAR DEL I FELLES VERDISKAPING

Medeierskap er en del av AF-kulturen og i oppkjøps-prosesser leter vi aktivt etter virksomheter der de ansatte ønsker å være med på eiersiden. Da AF Gruppen ble etablert i 1985 var det en målsetting at ansatte skulle få mulighet til å bli deleiere. Tanken var at så mange som mulig skulle få ta del i den verdiøkningen som følger av felles verdiskaping og utvikling av selskapet. Den samme filosofien gjelder fremdeles. Tilbud om medeierskap gjennom aksje- og opsjonsprogram bidrar til å gjøre AF til en attraktiv arbeidsplass. Hensikten med programmene er å motivere de ansatte til langsiktig og økt engasjement i virksomheten. Ansatte eier aksjer i AF Gruppen ASA for mer enn to milliarder kroner. I tillegg kommer verdien av ikke-kontrollerende aksjeposter i datterselskaper som er delvis eid av ansatte. Les mer om aksje- og opsjons-programmet for ansatte på s. 113.

Desentralisert beslutningsmyndighet

MOTIVERTE OG KOMPETENTE MEDARBEIDERE FÅR LEDERANSVAR OG BESLUTNINGSMYNDIGHET

AF har en desentralisert driftsmodell med myndighet og ansvar der verdiene skapes. AFs mange dyktige medarbeidere får tidlig mulighet til å ta lederstillinger. Vi har et mål om å utvikle ledere internt, og over 80 % av våre ledere har gått gradene i selskapet. Med motiverte og kompetente medarbeidere er det nærliggende å delegere beslutningsmyndighet til de som sitter nærmest de praktiske utfordringene. Ved å gi tillit til våre ansatte og stole på deres kompetanse blir vi dynamiske og omstillingsdyktige, da de ansatte får rom til å komme med nye og bedre løsninger. Beslutningsmyndighet og autonomi er viktig for å kunne utfordre det bestående.

Aktiv risikostyring

VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF har utviklet risikostyringsprosesser som er godt tilpasset virksomheten. Standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd av organisasjonen. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes. I alle prosjektene gjennomføres det før tilbudslevering en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering av risikoen i prosjektet. De samme prosjektorganisasjonene gjennomfører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal. Les mer om hvordan vi arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretningsenheter på s. 20.

RISIKOSTYRING – VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

Risikostyring er et sentralt verktøy for at AF Gruppen skal levere gode resultater over tid. AF har en systematisk tilnærming til risikostyring i prosjektene og enhetene i både tilbuds- og gjennomføringsfasen.

Risiko er en usikker hendelse eller handling som kan ha en positiv eller negativ effekt på prosjektmål som tid, kostnad, omfang eller kvalitet. AF Gruppen arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretnings-enheter. Vi ønsker aktivt å ta risiko som vi kan påvirke, og sikre oss mot eller unngå risiko som vi ikke kan påvirke. Denne tilnærmingen til risiko bidrar til at vi kan levere konkurranse-dyktige tilbud. I tillegg vil vi ha bedre innsikt og beslutningsgrunnlag før operative beslutninger tas i saker med høy risiko og stort utfallsrom. Risikostyring har bidratt til færre taps-prosjekter og generelt økt lønnsomhet.

AFS PROSESSER FOR RISIKOSTYRING

Risikostyring og scenario-tankegang har blitt en integrert del av alle forretningsmessige aktiviteter i AF Gruppen og involverer ledere på alle nivå. En spesialistfunksjon for risikostyring tilrettelegger de nødvendige prosessene knyttet til risiko.

Det er jobbet målrettet med å tilpasse risikostyringen til de forskjellige forretnings-enhetene. Beslutningsstøtten er styrket ved at risikoinformasjon er gjort tilgjengelig gjennom en felles digital plattform.

Risikostyring på prosjektnivå er fundamentet i AFs risikoarbeid, og starter allerede før et tilbud leveres. I risikogjennomgangen diskuteres ulike muligheter og trusler forbundet med prosjektet og det settes opp ulike scenarioer innenfor 5–10 forhåndsdefinerte risikogrupper. Dette kan for eksempel inkludere risiko knyttet til vår kapasitet, erfaring med kunden, kontraktsbestemmelser, klima og miljø og hvorvidt prosjektet er i tråd med vår strategi og kompetanse. Hensikten er ikke å eliminere risiko, men å identifisere, håndtere og prise risiko riktig. På tilbud over MNOK 100 deltar konserndirektøren for virksomhetsområdet i risikogjennomgangen og konsernledelsen skal godkjenne tilbudet før innlevering. Tilbud med en kontraktssum over MNOK 600 behandles også av styret før innlevering.

I den utførende fasen gjennomføres det for store prosjekter risikogjennomganger hvert kvartal med bred deltagelse fra prosjekt-organisasjonen. Prosjektledelsen har ansvar for å definere konkrete og målbare tiltak for å håndtere trusler og utnytte muligheter i prosjektet.

Forretningsenhetens ledergruppe aggregerer prosjektanalysene. Hvert kvartal gjennomføres en risikoanalyse av prosjektporteføljen med en kvantitativ vurdering av utfallsrommet for hvert prosjekt, der representanter for konsern-ledelsen deltar. Analysen danner grunnlaget for enhetens prioriteringer i det påfølgende kvartalet og synliggjør risikobildet i enheten for konsernledelsen.

Alle risikogjennomgangene på forretningsenhetsnivå aggregeres av konsern-ledelsen og hovedpunktene presenteres for styret hvert kvartal.

RISIKOPYRAMIDEN

Satsingen på risikostyring er godt forankret i all virksomhets-styring, fra det enkelte prosjekt til konsernledelsen.

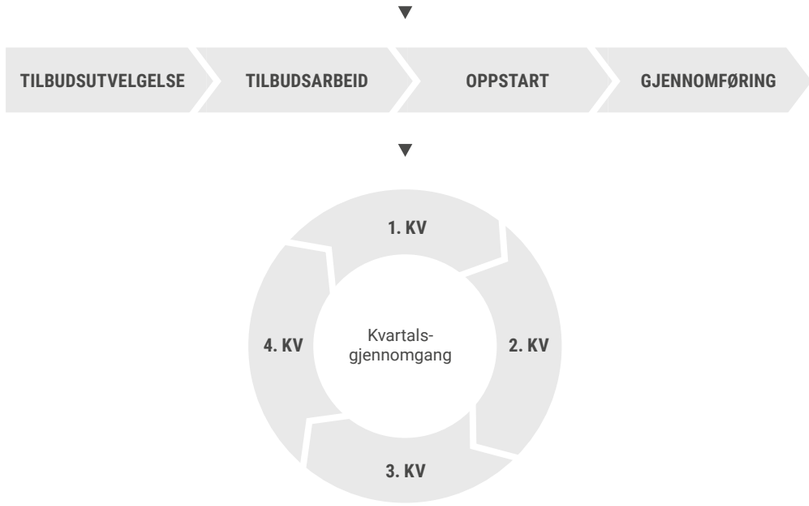

Kontinuerlig arbeid med risikostyring i prosjektene. Risikostyring er inkludert i alle prosessene fra tilbuds-utvelgelse, prosjektgjennomføring og til ferdigstillelse av prosjektene.

KLIMARISIKO – PÅVIRKNING PÅ AF

AF har i mange år utført mye godt klima- og miljøarbeid. I konsernstrategien fra 2020 ble klima- og miljøarbeidet mer koordinert og målrettet etter en grundig risikovurdering av mulighetene og truslene som klimaendringene representerer.

Fra 2021 tok vi i bruk TCFD-rammeverket for å formidle vår forståelse og håndtering av klimarisiko i et format som er kjent for våre interessenter. Klimarisiko i denne sammenhengen er hvordan klimaendringer påvirker AF, ikke hvordan AF påvirker klima. Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD) er et rammeverk for klimarisikorapportering etablert i 2015 av G20-landene gjennom den internasjonale organisasjonen The Financial Stability Board (FSB). Formålet med opprettelsen var å utarbeide en konsistent rapporteringsstandard for klimarelatert finansiell risiko til bruk for næringsliv, banker og investorer.

VURDERING AV KLIMARISIKO

Konsernledelsen har, med forankring i styret, identifisert, evaluert og rangert 23 klimarisikomomenter relatert til fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko er risiko fra klima- og værrelaterte hendelser som for eksempel hetebølge, tørke, flom, storm, etc. Slike hendelser kan potensielt føre til store finansielle tap og redusere verdien av eiendeler. Overgangsrisiko er risiko som følger av overgangen til et lavkarbonsamfunn. Endringer i politikk, teknologi og samfunnsoppfatninger kan for eksempel føre til økt karbonprising eller nedgang i etterspørsel etter varer og tjenester med klar negativ klimapåvirkning. Ansvarsrisiko er risiko for erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på slike som kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer. Ved bruk av AF Gruppens metodikk for risikostyring har dette resultert i en prioritert topp 10-liste over de ti risikomomentene som vi vurderer har størst utfallsrom i positiv eller negativ retning. Risikomomentenes påvirkning på kort, mellomlang og lang sikt er vurdert med utgangspunkt i ulike klimascenarioer.

HÅNDTERING AV KLIMARISIKO

Åtte av topp ti klimarisikoer som AF har identifisert er knyttet til overgangsrisiko. For å håndtere dette har AF iverksatt flere tiltak. Blant annet er det satt konkrete mål for utslippskutt og avfallsreduksjon i prosjektene, og vi jobber med innovasjon, utvidelse og utvikling av tjenestespekteret slik at vi kan levere tjenester som kan redusere videre klimaendringer. Les mer om dette på s. 38.
AFs metodikk og prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarisiko er innlemmet i øvrige risikostyringsprosesser på tre nivåer:

1. Strategisk risiko – Styrets og konsernledelsens oppfølging av konsernstrategi. Les mer om strategien på s. 26.
2. Økonomisk risiko – AFs etablerte rammeverk for kommersiell risikostyring på konsern-, porteføljе- og prosjektnivå. Les mer om risikostyring på s. 20.
3. HMS-risiko – AFs etablerte rammeverk for negativ eksponering på helse, miljø og sikkerhet. Les mer om dette på s. 48.

OPPSUMMERT

Klimaendringer og klimarisiko vil i stor grad påvirke hele verdikjeder og økonomier innenfor AF Gruppens markeder, og samtlige av våre interessenter. Den største påvirkningen for AF er at den vil skape endringer i våre kunders og sluttbrukeres behov for produkter og tjenester. Risikovurderingen viser at overgangsrisikoen knyttet til det grønne skiftet både er AF Gruppens største mulighet og trussel avhengig av vår omstillingsevne.

TOPP 10-LISTE / KLIMARELATERTE MULIGHETER OG TRUSLER

RISIKOMOMENT	RISIKOTYPE	UTFALLSROM Trussel Høy – Lav – Mulighet Høy ← Påvirkningskraft på AF →	FORKLARING TIL RISIKOVURDERING Årsak til at vurderingen har overvekt som en mulighet eller trussel.	TIDSPERSPEKTIV Mørkere farge indikerer i hvilket tidsrom risikomomentet påvirker mest. 1–3 år / 3–10 år / >10 år
Arbeidsgiverattraktivitet	Overgangsrisiko		AFs entreprenørånd og påvirkningskraft på aktuelle samfunnsutfordringer vil tiltrekke talent.	
Nye forretningsmuligheter	Overgangsrisiko		Bransjen vil sitte på løsninger til flere klimamål. Vår kapitalstruktur og kultur gjør oss omstillingsdyktige.	
Innovasjon og teknologi	Overgangsrisiko		Sterk fokus på drift, operasjonell risikostyring og gode kost-nytte vurderinger.	
Kunders klimakrav	Overgangsrisiko		AF forstår og møter kundebehov med løsninger som skaper konkurransefortrinn og gjensidig verdiskaping.	
Etterspørsel etter klima- og miljøtjenester	Overgangsrisiko		AFs tjenestespekter møter markedets etterspørsel og videreutvikles kontinuerlig i takt med utviklingen.	
Knapphet på energi og ressurser	Overgangsrisiko		Økte kostnader i verdikjeden for å håndtere leveranseutfordringer, markedsusikkerhet og prissvingninger.	
Tilgang på kapital	Overgangsrisiko		AFs strategi og profil for klima og miljø tiltrekker kapital til våre investeringer og aktiviteter.	
Økte CO_2 avgifter	Overgangsrisiko		Færre realiserbare prosjekter bremser investeringer og øker konkurranse.	
Økt ulykkesrisiko	Fysisk risiko		Hyppigere ekstremvær kan medføre større uforutsigbarhet og flere uønskede hendelser på byggeplass.	
Endrede krav til nybygg og anlegg	Fysisk risiko		AF forstår og møter nye forskrifts- og funksjonskrav.	

”

De som flytter hit, bidrar til et grønnere samfunn bare ved å bo her. Trærne og naturen rundt boligene tilfører en ekstra kvalitet til bomiljøet.

KAJSA GULLBRANDSSON, ASSISTERENDE PROSJEKTLEDER

Tallbohov Electric Village utenfor Stockholm består av fire boligblokker med til sammen 180 leiligheter. Rundt boligene er den opprinnelige furuskogen tatt vare på. Skogen og parker med hyggelige gangveier blir et naturlig miljø å omgås i for beboere, skoleklasser og barnehager.

OM AF GRUPPEN

STRATEGI MOT 2024

AF Gruppen består av over hundre selskaper, og det er styrken i mangfoldet og bredden i kompetansen som gjør det mulig for AF å påta seg de mest krevende oppdragene. Et felles sett med verdier og en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk gir oss en unik konkurransekraft når vi skal løse fremtidens utfordringer.

Reisen mot 2024 skal være sikker, miljøvennlig, nytenkende og ikke minst lønnsom. AF skal være Nordens mest lønnsomme entreprenør, og samtidig skal vi fortsette å være nysgjerrige og utfordre det bestående. I AF søker vi stadig etter ny teknologi og forbedringer som øker produktiviteten og er mindre belastende for helse og miljø. Vi lykkes best når prosjektene er lønnsomme for alle parter: for våre kunder, klimaet, samfunnet, eiere og for de ansatte.

VÅRE MÅL

7 %
Driftsmargin

40 mrd.
Omsetning

20 %
Avkastning på investert kapital

0
Arbeidsrelatert fravær og alvorlige personskader

50 %
AF skal halvere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030

50 %
AF skal halvere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030

MARKEDSTRENDER

I strategien mot 2024 har vi vurdert eksterne drivere og trender i markedet som vi mener er viktig å adressere i måten vi tenker og jobber på fremover.

Urbanisering

- Befolkningsveksten er høyest i de mest sentrale delene av Norge og Sverige.
- Veksten i det norske og svenske bygg- og anleggsmarkedet konsentreres til områdene med størst befolkningstetthet.

Teknologiske fremskritt

- Ny teknologi blir stadig mer tilgjengelig.
- Digitalisering og industrialisering i markeder vi opererer i gir nye forretningsmuligheter.
- Kompetansebehovet er i stadig endring.

Grønn omstilling

- Samfunnets klima- og miljøfokus gir nye forretningsmuligheter.
- Utslippskravene blir stadig strengere.
- Myndighets- og kundekrav kan radikalt endre rammebetingelser og skape nye forretningsmuligheter.

Markedssvingninger

- Det blir større svingninger i politiske prioriteringer fremover.
- Usikkerhet og utsettelser vil prege markedene.
- Vi venter økte investeringer innen offentlige bygg, spesielt innen helse og sosial.
- Det forventes økte infrastrukturinvesteringer.

Kompleksitet i prosjekter og kundekrav

- Andelen store og komplekse prosjekter øker og skjerper kravene til rett organisering, ledelse og fagkompetanse.
- Kundekrav skjerpes ytterligere, særskilt rettet mot seriøsitet og miljøfokus.

Kamp om kvalifiserte ressurser

- Entreprenørbransjen har behov for å utvikle sin konkurransekraft for å tiltrekke seg ressurser.
- Hard kamp om de beste folka i markeder vi opererer i.

VÅRE STRATEGISKE INITIATIVER

AF Gruppen skal øke konkurransekraft og fremme lønnsom vekst gjennom fire strategiske initiativ som operasjonaliseres i hver enkelt forretningsenhet.

FAG OG LEDELSE

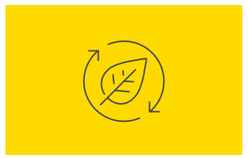
KLIMA OG MILJØ

KUNDER OG LEVERANDØRER

INNOVASJON

STRATEGISKE INITIATIVER

AF Gruppen skal øke konkurransekraft og fremme lønnsom vekst gjennom fire strategiske initiativ som skal operasjonaliseres i hver enkelt forretningsenhet.

Fag og ledelse

Vi skal tiltrekke, utvikle og beholde markedets beste ledelses- og fagkompetanse.

Dyktige medarbeidere er de viktigste bidragsyterne til AF Gruppens måloppnåelse. Det er kamp om kvalifiserte ressurser, prosjektene blir større og mer komplekse, og omstilling til en grønn og bærekraftig verden krever kloke hoder.

AF har som mål å være bransjens prefererte arbeidsgiver. For å styrke tilgangen til de beste folkene skal vi samarbeide med utdannings-institusjoner, ivareta mangfold og ha gode prosesser som gir oss kunnskap om hva som er årsakene til turnover.

Vi skal skape et inkluderende, trygt og godt arbeidsmiljø med sterk kultur og høy trivsel. AF har nulltoleranse for diskriminering, og skal sikre at alle medarbeidere har like muligheter. Vi skal arbeide for at bygg- og anleggsbransjen er et attraktivt karrierevalg for alle.

Kompetanseheving og karriereutvikling i AF bygges gjennom trening i linjen og i AF-Akademiet. AF skal ha de fremste fagmiljøene innen strategisk viktige fag og tilby markedets beste lederutvikling for ledere på alle nivåer. Dette gir robust organisering og god ledelseskapasitet.

- Plassering i Universums måling (mål topp 5)
- Kvinneandel (mål 20 %)
- MTU-score (mål > 5)
- Andel lærlinger (mål > 7 %)
- Andel fagarbeidere med fagbrev (mål > 60 %)

BETONGSPESIALISTER

Stenseth & RS er spesialister på betong og har egen betongteknolog som blander den beste betongen til kunden.

Stenseth & RS er et nytt datterselskap i AF Gruppen i 2022. Selskapet har gjennom 30 år i bransjen opparbeidet seg en unik erfaring og kompetanse innen betongfaget. De er en av de ledende aktørene i markedet, og er blant annet med på utvikling av teknologi og utførelse gjennom ulike samarbeidsprosjekter internt i AF og i nasjonale utviklingsprogram. Stenseth & RS er spesialister på å utvikle gode gulv for industri og næring. Nye krav til belastning, slitasje og jevnhet som følge av økt bruk av bl.a. roboter i lager-/produksjonsanlegg, krever spesialkompetanse. Selskapet har en egen betongteknolog som jobber med å optimalisere betongens egenskaper for å tilpasse leveransene til kundenes ønsker og krav.

Klima og miljø

Vi skal redusere fotavtrykket og være ledende på å skape samfunnsnyttige forretningsmuligheter.

Vår bransje belaster klima og miljø og det er et stadig økende krav fra både samfunnet, kunder og medarbeidere at prosjektene våre har en tydelig miljøprofil.

Vi er avhengige av innovative løsninger for at verden skal nå FNs klimamål. AF skal være en ambassadør for at klima- og miljøbesparelser kan være lønnsomme og skal aktivt lete etter forretningsmuligheter og utvikle nye samfunnsnyttige tjenester. For eksempel renser og gjenvinner miljøparkene til AF masser som tidligere ville gått til deponi, slik at de kan tilbakeføres i kretsløpet.

AF har lang erfaring med prosjekter hvor det stilles omfattende miljøkrav, og har god kunnskap om hvordan prosess, materialvalg og driftsløsninger påvirker miljøet. Vi skal bruke denne kompetansen til å finne gode miljøvennlige løsninger og oppfordre kundene til å velge disse.

De tiltakene vi ser har størst effekt i egen drift er innenfor klimagassutslipp og avfallsmengder. Derfor har AF et mål om å halvere relative klimagassutslipp samt halvere relative avfallsmengder som ikke kan ombrukes eller materialgjenvinnes innen 2030.

VESTLANDSHUSET – BERGENS NYE LANDEMERKE

Den 8. mars 2023 var det offisiell åpning av det nye fylkeshuset i Bergen, som har fått navnet Vestlandshuset.

Når byggherren Vestland fylkeskommune lyste ut en pris- og designkonkurranse for nytt fylkeshus ble det satt høye krav til miljø og bærekraft. LAB Entreprenør, med sin spiss-kompetanse innen miljøbygg, vant og inngikk en kontrakt om totalentreprise med samspill. Krav til 20 % reduksjon i klimagassutslipp i forhold til sammenlignbare referansebygg fikk et stort fokus i samspillfasen med tanke på valg av materialer og arealutnyttelse. Bygget er sertifisert til BREEAM Excellent. Miljøtiltak som fremheves er gjenbruk av gammel betong fra rivingsfasen, byggets fasade er designet for å redusere behovet for kjøling om sommeren og oppvarming om vinteren, og tilkoblet fjernvarme og solcelleanlegg montert på taket. Byggets klimafunksjoner, inkludert ventilasjon, styres av sanntidsdata ved bruk av sensorer som registrerer blant annet tilstedeværelse og temperaturer.

Kunder og leverandører

Vi skal være den foretrukne samarbeidspartneren.

Prosjekter blir stadig større og mer komplekse. Særlig ventes skjerpede kundekrav innen seriøsitet og miljø å påvirke markedet fremover.

Skal vi lykkes må AF være den foretrukne samarbeidspartneren. Vi skal bygge langsiktige relasjoner basert på tillit, prestasjon og lojalitet med de kunder og leverandører som har størst potensial for gjensidig verdiskaping. AF stiller krav til de vi jobber med og skal ha samarbeidspartnere som ikke går på akkord med sikkerhet og etikk.

Vi skal søke tidlig involvering for å finne de beste løsningene og også identifisere fremtidige kundebehov. AF skal inneha spiss markeds- og kundeforståelse, være løsningsorienterte og de dyktigste i markedet på å løse akutte kundeutfordringer.

Vi måler kunde- og leverandørtilfredshet på en skala fra 1–6, med mål om å være over 5 på begge. Vi skal videreutvikle våre samarbeids- og kommunikasjonsegenskaper ved å benytte læringspunkter fra undersøkelsene til forbedring. Resultater fra sist gjennomførte undersøkelser fra 2021 viser følgende resultater.

- Kundetilfredshet 2021: 5,1
- Leverandørtilfredshet 2021: 4,9

GAMMEL SKOLE FÅR NYTT FORMÅL

Bergen Inkluderingssenter, pilot for arkitektur og menneskerettigheter.

Den gamle lærerskolen på Landås skal bli et inkluderingssenter for hele Bergen med utstrakt sambruk med idretten og nærmiljøet. Prosjektet er et pilotprosjekt for arkitektur og menneskerettigheter gjennom det internasjonale programmet «Building Dignity». Bak står Rafto-stiftelsen og tre internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner og forskningsinstitusjoner.

Bergen vedtok i 2018 at byen skal bli Norges første menneskerettighetsby. For å oppnå ambisjonene stilles det blant annet høye krav til prosjektet, byggearbeiderens rettigheter, materialer, transport og konstruksjon. LAB Entreprenør har entreprisen for pilotprosjektet som innebærer full rehabilitering og ombygging av eksisterende bygningsmasse. Alt som kan brukes på nytt, repareres eller får nye bruksområder. Prosjektet skal utføres som passivhus og tilfredsstille tekniske standarder tilnærmet nullutslippsnivå.

Innovasjon

Vi skal være Nordens mest nysgjerrige entreprenør.

Teknologiske fremskritt, grønn omstilling og komplekse prosjekter krever en innovativ og dynamisk organisasjon. Ved å opptre fremtidsrettet og løsningsorientert skal vi øke attraktiviteten blant nåværende og fremtidige arbeidstakere og kunder.

Den sterke entreprenørånden skal fortsatt kjennetegne AF. Innovative endringer kan inkludere både digitalisering og industrialisering av eksisterende virksomhet, og investering i ny virksomhet.

Dette innebærer økt bruk av digitale verktøy og forbedring av tilhørende arbeidsprosesser, samt effektiviseringer i prosjektdriften vår gjennom bedre utnyttelse av data.

AF skal utforske nye eller endrede forretnings-modeller og stadig vurdere verdiskapende nyetableringer. Eierskap i tidligfaseselskaper skal både være lønnsomt og styrke vår posisjon som utfordrer og innovatør.

- Avkastning på investeringer i tidl.fase (mål > 15 %)
- Ny lønnsom virksomhet utenfor kjernevirksomheten
- Årlig introdusere minst to digitale verktøy som gir operative resultater.

FULLUTSTYRT DRONE GJØR VEDLIKEHOLDSBEFARING

Befaring i høyden er kostbart, risikofylt og tidkrevende arbeid. Bruk av droner til å gjøre jobben gir fordeler på flere områder.

Kirkestuen er en av landets største aktører innen renovering og vedlikehold av næringsbygg og bygårder i Oslo. Som første aktør i bransjen startet de opp befaring med drone. I motsetning til en befaring med lift der flere gater må sperres av, krever en dronebefaring liten plass, koster vesentlig mindre og tar mye kortere tid. Bruk av droner har også en positiv HMS-effekt da det kan redusere arbeider i høyden. Som følge av at det er flyforbudssone i Oslo sentrum krever droneinspeksjoner nøye planlegging, Hver gang Kirkestuen planlegger en droneflyving, må de sende en søknad til Luftfartstilsynet (LT). Luftfartstilsynet avklarer med politi, kommunen, tollvesenet og Garden for å finne ut av om flyvingen kommer i konflikt med en annen planlagt hendelse.

HØYTEKNOLOGISK GLASS

Kontorbygget Gullhaug Torg 5 i Nydalen har en innovativ og energibesparende glassfasade hvor en kombinasjon av teknologier sørger for dynamisk solskjerming samtidig som glasset har svært god isoleringsevne. På taket er det hekkekasser for tårnseilere, og planter og trær er valgt ut for å kunne fungere som vertsplanter for sommerfugler og insekter. Bygget har ingen parkeringsplasser for bil, men en omfattende sykkelparkering med vaskeanlegg og garderober. Prosjektet var nominert til prisen Årets bygg 2022 og var en av fire finalister til Byggenæringens Klimapris 2022.

OM AF GRUPPEN

> Trappen er en del av prosjektet vi virkelig kan være stolte av og som er med på å identifisere bygget. Håndverkerne har gjort en fantastisk jobb.
>
> **BREDE SKOGLUND, ANLEGGSLEDER**

Den påkostede trappen med speilfasader snor seg fra første til sjette etasje. Trappen er et blikkfang i byggets atrium og skal oppfordre folk til bevegelse og til å møtes. Slik blir trappen en sosial arena og en viktig del av byggets identitet.

SAMFUNNS-ANSVAR

36 SAMFUNNSANSVAR I AF
38 KLIMA OG MILJØ
48 SOSIALE FORHOLD
56 VIRKSOMHETSSTYRING

SAMFUNNSANSVAR I AF

AF skal være en ansvarlig aktør som gjennom prosjektdrift forsterker positiv og minimerer negativ påvirkning på miljø, mennesker og samfunn. Vi skal også levere produkter og tjenester som bidrar til lavere bruk av energi og andre knappe ressurser.

FN har definert 17 bærekraftsmål som konkretiserer de globale samfunnsutfordringene som vi i fellesskap må løse, og som representerer en arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Samfunnsansvar innebærer å ta ansvar for virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bidra til en positiv samfunnsutvikling gjennom bærekraftig verdiskaping.

HVA ER AFS SAMFUNNSANSVAR?

AF har et særlig ansvar der samfunnets utfordringer kan relateres til vår virksomhet. Først og fremst skal vi gjennomføre prosjektene våre på en bærekraftig måte ved at all vår forretningsdrift skal følge etiske retningslinjer, lover og regler, og vi skal minimere negativ påvirkning på klima og miljø. Våre ansatte skal ha et sikkert og godt arbeidsmiljø der mangfold verdsettes og trakassering ikke tolereres. Videre er det også vårt samfunnsansvar å utvikle og tilby tjenester som kundene våre og samfunnet trenger, og være en pådriver for at prosjekter som er bærekraftige innenfor klima, miljø og sosiale forhold også skal være økonomisk bærekraftige.

Vi vil utdype hva vi tenker er vårt samfunnsansvar innenfor de tre hovedområdene klima og miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring.

AFS DRIFTSPRINSIPPER

AF Gruppens konsernledelse har, med forankring i styret, fastsatt en forretningsmodell (se s. 12) og overordnede prinsipper for styring og ledelse som utgjør rammen for virksomhet innen alle områder og nivåer i organisasjonen. Driftsprinsippene er nedfelt i følgende dokumenter, hvor de to førstnevnte er tilgjengelig på www.afgruppen.no/om-oss/visjon-og-verdier:

- Adferdskoden
- Hensikt, mål og verdier
- Fullmaktsmatrise

Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier

Adferdskoden gjelder for alle ansatte og øvrige personer som representerer AF Gruppen. Alle medarbeidere i AF får Adferdskoden presentert på nyansattkurs, og får denne som vedlegg til ansettelsesavtalen. Det er forventet at Adferdskoden etterleves. Flere av AFs datterselskaper har utarbeidet egne adferdskoder som reflekterer prinsippene i konsernets Adferdskode.

Hensikt , mål og verdier gir i korte trekk en oversikt over hvem AF er, hva vi står for og hva vi vil oppnå. Den dekker blant annet prinsipper, mål og krav innen følgende områder: økonomi, medarbeidere, kunder, leverandører, HMS, klima og miljø, kvalitet og forbedring.

Også leverandører og underentreprenører i våre prosjekter må forplikte seg til å følge våre verdier og krav til adferd ved å akseptere AFs leverandørerklæring (se: afgruppen.no/leverandor). Her henvises det blant annet til «Hensikt, mål og verdier» og «Adferdskoden», samt prinsippene i FNs Global Compact. En viktig del av vårt innkjøpsarbeid er å sikre at våre leverandører stiller samme krav til etikk, kvalitet, sikkerhet og ytre miljø som vi i AF Gruppen gjør. Åpenhetsloven tredde i kraft 1. juli 2022, og har påvirket vårt arbeid med å identifisere og rapportere potensiell risiko knyttet til innkjøp samt oppfølging av leverandører og underentreprenører i hele konsernet. AF Gruppen prioriterer arbeidet med å sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold på våre byggeplasser høyt. Åpenhetsloven er basert på grunnleggende menneskerettigheter relatert til økonomiske, sosiale og politiske rettigheter i arbeidslivet, og er basert på OECD sine retningslinjer. (se s. 51).

Fullmaktsmatrise

Fullmaktsmatrisen er et sentralt dokument i AF Gruppens internkontroll og dekker ansvarsforhold og fullmakter i konsernet.

SAMFUNNSANSVAR I AF

KLIMA OG MILJØ	SOSIALE FORHOLD	VIRKSOMHETSSTYRING
Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester	Helse og sikkerhet	Åpenhet og rapportering
Klimagassutslipp og energibruk	Ryddige arbeidsforhold	Seriøsitet i arbeidslivet
Ressurseffektivitet og sirkularitet	Trivsel og arbeidsmiljø	Varsling

Fullmaktsmatrisen gjelder alle enheter i AF Gruppen. Konsernpolicyen gjelder alle forretningsenheter og heleide selskaper i AF Gruppen og er retningsgivende for deleide datterselskaper.

Roller og ansvar

Styret har øverste ansvar for samfunnsansvar i AF. Det operative ansvaret ligger hos konsernsjef Amund Tøftum og følger hans linjeledelse, der hver konserndirektør har ansvaret for sitt respektive virksomhetsområde. Det er et krav at forretningsenheter og prosjekter organiseres med tilstrekkelig kompetanse innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det skal gjennomføres og dokumenteres en kartlegging og analyse av risiko knyttet til HMS i alle prosjekter, både ved oppstart og i gjennomføringen.

Intern og ekstern rapportering av helse, miljø og sikkerhet

Internt rapporteres tall knyttet til sikkerhet for egne ansatte og underentreprenører (H1) løpende, mens tall på miljø og helse (kildesortering og sykefravær) rapporteres månedlig. Klimaregnskap for hele AF Gruppen sammenstilles og rapporteres årlig i henhold til Greenhouse Gas Protocol standard. Måltall og hendelser knyttet til samfunnsansvar rapporteres eksternt hvert kvartal i forbindelse med kvartalsrapportering, og på årlig basis i årsrapporten.

KLIMA OG MILJØ

En av vår tids største samfunnsutfordringer er klimaendringer og miljøpåvirkning. AF skal redusere fotavtrykket fra egen drift og være ledende i å utvikle og levere tjenester som reduserer bruk av energi og andre knappe ressurser.

Bygg-, anleggs- og eiendomssektorens påvirkning på klima og miljø må sees på både via direkte og indirekte klimagassutslipp og materialbruk. Bygg bruker 40 % av energien i samfunnet og 40 % av materialressursene. 19 % av all trafikk i Oslo er bygg- og anleggstrafikk. 50 % av utslippene i et byggs livsløp skjer ved produksjon og transport av materialer til bygget, og samlet står sektoren for rundt 16 % av Norges totale klimagassutslipp[1]. Tilsvarende estimat for Sverige er at bygg- og anleggsbransjen står for rundt 20 % av det totale CO_2-utslippet. Bransjen kan derfor i stor grad påvirke og bidra til løsninger for å begrense klimaendringer.

AF GRUPPENS KLIMA- OG MILJØSTRATEGI

I konsernstrategien fra 2020 er klima og miljø ett av våre fire hovedinitiativer. Det grønne skiftet utgjør både risikoer og muligheter for AF: gode miljøløsninger vil tiltrekke medarbeidere, investorer og nye oppdrag, mens manglende vilje eller evne til innovasjon og tilpasning vil forringe vår konkurransekraft.

Styret har det øverste ansvaret for at klima- og miljørelaterte trusler og muligheter håndteres tilfredsstillende. Styrets oppsyn med klimarelaterte forhold er beskrevet i Eierstyring og Selskapsledelse på s. 100. Konsernledelsen har det operative ansvaret for klimarisikohåndtering i den daglige driften og i oppfølgingen av konsernets strategi.

I 2022 har konsernledelsen med forankring i styret evaluert og oppdatert klimarisikoanalysen i tråd med TCFD-rammeverket for å identifisere de viktigste klimarisikoene som påvirker AF Gruppen, se s. 22. Vi har også gjennomført CDP-rapportering for andre år på rad. For regnskapsåret 2022 rapporterer AF Gruppen frivillig på taksonomikvalifiserte aktiviteter, herunder opplysninger om andelen driftsinntekter som er taksonomikvalifisert, se s. 46.

For å nå våre langsiktige klima- og miljø-ambisjoner har vi tre prioriterte fokusområder innen klima og miljø:

- Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester
- Klimagassutslipp og energibruk
- Ressurseffektivitet og sirkularitet

Strategiske hovedmål

50 %
AF skal redusere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning med minst 50 % innen 2030.

50 %
AF skal redusere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi med minst 50 % innen 2030.

AF skal være klimanøytrale innen 2050.

CDP er en uavhengig not-for-profit organisasjon som jobber for klimarapportering innen fokusområdene klima, vann og skogområder. AF har rapportert på klima, og fikk score B for 2022.

CDP DISCLOSER 2021 ▸ **B**

[1] Tall hentet fra Grønn Byggallianse https://byggalliansen.no/kunnskapssenter/publikasjoner/infopakkeklimakjempen/#1610543721156-39143120-001d

REN ENERGI TIL ALLE
FNs mål er å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030.

KLIMA- OG MILJØVENNLIGE PRODUKTER OG TJENESTER

AFs visjon er at vi skal rydde fra fortiden og bygge for fremtiden. Dette innebærer at vi skal

- tilby energiløsninger som reduserer energibehovet og bygge ut og fornye fornybare energikilder
- fjerne og rense materialer og grunn som er skadelige for miljøet og sørge for at materialer forblir i kretsløpet
- ha kompetanse og kunnskap slik at vi kan tilby innovative løsninger i bygg-, anleggs- og eiendomsprosjekter

Et grunnleggende prinsipp i AF er at prosjekter som er bærekraftige for klima og miljø også må være økonomisk bærekraftige. AF leverer flere typer tjenester som er nødvendige for at samfunnet skal nå målet om å begrense temperaturøkningen til 1,5°C, som også er lønnsomme for våre investorer. I virksomhetsområdene Energi og Miljø og Offshore oppnådde AF eksempelvis en omsetning på MNOK 2 300 og en svært god resultatmargin på klima- og miljøvennlige tjenesteleveranser i 2022.

Energieffektivisering og utbygging av fornybar energi

Høye strømpriser og frykt for strømmangel har synliggjort hvor viktig energieffektivisering og utbygging av fornybar energi er for at verden skal nå sine klimamål. Energieffektivisering er et viktig tiltak for å redusere det totale behovet for energi, og utbygging av fornybar energi er kritisk for å sikre fremtidig energileveranse.

AF Energi leverer energieffektive løsninger, lokal energiproduksjon og oppfølging av energiløsninger gjennom overvåkning, driftsoptimalisering og servicekontrakter. Tiltakene skal være lønnsomme for kunden økonomisk, men også for miljøet. Løsningene skal utnytte lokal energi som for eksempel overskuddsvarme som ellers ville gått tapt. Energieffektivisering kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20–50 % og med dagens strømpriser kan investeringen være tilbakebetalt for kunden på noen få år.

Aeron bidrar til å redusere klimagassutslipp gjennom elektrifisering og energieffektivisering av marin sektor. Selskapet er en ledende markedsaktør på sitt felt og leverer flere ulike typer ventilasjons- og kjøleanlegg for energioptimalisering av driften på både ferjer, cruiseskip og andre typer kommersielle fartøy. Leveransene går til verft spredd over hele verden, og inkluderer fjernstyring av anleggene som medfører at anlegget kan overvåkes og styres fra Norge. Selskapet jobber også på prosjekter knyttet til havvind.

Kanonaden i Sverige har over flere år bygget ut vindkraftverk som bidrar til grønn energiforsyning. Kanonaden bygger tilfartsveier og strømnett i tett samarbeid med turbin- og nettleverandør, slik at komponentene kommer på plass uten unødvendige inngrep i naturen.

Nullutslipps batteriferjer for Norled

Nylig gjennomførte Aeron en vellykket overlevering av HVAC-systemer til to ferjer som Sembcorp Marine har bygget for Norled. Fergene har batterihybrid fremdriftssystem og kan laste 80 personbiler og 295 passasjerer. HVAC-systemet er basert på Aeron Energy Recovery System (AERS), et egenutviklet varmepumpesystem som først utnytter all tilgjengelig energi om bord. Deretter utnyttes den energien som er i sjøen før det til slutt startes en eller flere varmepumper for å levere tilstrekkelig varmt og kaldt vann. Dette er en energieffektiv løsning som er ideell for hybrid- og batteridrevne skip.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål er å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030.

Rensing og gjenbruk av materiale

AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes renser masser for gjenbruk som ellers ville gått til deponi. I 2022 er 315 269 (344 437) tonn masse gjenvunnet. Gjenbruk av masser sparer CO_2-utslipp sammenliknet med konvensjonell tilslagsproduksjon, i tillegg til ytterligere miljøbesparelser i form av mindre inngripen i naturen. Totalt har parkene en gjenvinningsgrad på rundt 80 %. Fremover ser AF for seg å etablere flere miljøparker både i Norge og Sverige.

Stålindustrien står for mellom 5–8 % av verdens totale CO_2-utslipp. Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon, tilsvarende en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes.

AF Miljøbase Vats er spesialbygd for håndtering av offshoreinstallasjoner og andre marine konstruksjoner. Her rives og kildesorteres skip og offshoreinstallasjoner for gjenvinning i regi av AF Offshore Decom. Havnen er godkjent etter ISPS-regelverket. I 2022 ble det revet og sortert 36 911 (40 990) tonn med stål ved AF Miljøbase Vats. I AF Decom ble det tilsvarende revet og sortert metall for gjenvinning på 17 629 (14 806) tonn.

CO_2-besparelsene fra miljøparkene og fra AFs rivevirksomhet tilsvarer[2]:

- 233,4 % av AF Gruppens klimautslipp for scope 1 og 2 (se s. 43)
- 7,5 % av Oslo kommunes CO_2-utslipp i 2021.
- Ca. 33 000 personbiler i ett år
- 3 466 716 kg storfekjøtt
- Livssyklusutslippene til 945 468 smarttelefoner
- 354 550 500 km flytur for en person

CO_2-BESPARELSER VED RIVING, SORTERING, RENSING OG GJENVINNING 2022

	2022	2021
Gjenvunnet forurenset masse og tilslagsmasse fra AF Miljøparker (tonn)	315 269	344 437
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonell tilslagsproduksjon[1]	24 249	26 884
Rivning og sortering av metall for gjenvinning fra AF Decom og AF Offshore Decom (tonn)	54 540	55 796
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonelt utvunnet metall[2]	54 540	55 796
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonell produksjon	**78 789**	**82 680**

[1] Gjenvinning av forurenset masse og tilslagsmasse gir mindre CO_2-utslipp sammenlignet med konvensjonelt uttak og produksjon av tilslagsmasse.

[2] Gjenvunnet stål har 70 % mindre CO_2-utslipp enn malmbasert produksjon, som tilsier en reduksjon på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes.

Fremtidens betong med fortidens råvare

Betong er et av de produktene der bygg- og anleggsbransjen har mest å hente for å få ned CO_2-avtrykket. Betong består av rundt 70 % tilslag. Ca. halvparten av tilslaget er sand, et råstoff som er i ferd med å bli mangelvare. Betong Øst og AF Gruppen har samarbeidet om å utvikle en betong der resirkulerte masser fra Rimol Miljøpark kan erstatte sand i tilslaget. Dette medfører en massiv reduksjon i uttak av naturressurser samt at problemmassene som ellers ville havnet på deponi kommer inn i kretsløpet igjen. Betongen som produseres av Betong Øst og AF Gruppen har samme egenskaper som ordinær betong produsert med natur- eller maskinsand. I 2022 vant AF Gruppen og Betong Øst Byggenæringens Klimapris for den sirkulære og miljøvennlige betongen. Fra 2022 startet også Nes Miljøpark og Betong Øst leveranse av miljøbetong på Østlandet.

[2] Tallgrunnlag for beregninger av de fire siste sammenligningstallene er hentet fra Framtiden i våre henders hjemmeside.

INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR
FNs mål innebærer å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.

BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN
FNs mål er å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

Kompetanse og Innovative løsninger

Anleggsvirksomheten i AF leverer prosjekter knyttet til jernbane og sporvei og infrastruktur til vannrenseanlegg, vann- og vindkraft. Flere av prosjektene, eksempelvis innen fundamentering og rassikring, bidrar til samfunnets klimatilpasning for å håndtere økende grad av ekstremvær. AF Anlegg har også kompetanse på CEEQUAL, et verktøy som brukes til å fremme bærekraft og kvalitet i anleggsprosjekter knyttet til infrastruktur, inkludert blant annet, vei, tunnel, jernbane, havn, bro, vindkraftverk, etc.

AF Gruppens norske byggvirksomhet i virksomhetsområdene Bygg og Betonmast har god kompetanse på BREEAM. BREEAM er en miljøsertifisering for bygg som klassifiserer hvor klima- og miljøvennlig et bygg er i både konstruksjon og bruk. AF opplever en økt etterspørsel for BREEAM-sertifiserte bygg og det jobbes kontinuerlig med å sikre tilstrekkelig og god kompetanse på dette.

Rehabilitering utgjør også en vesentlig andel av AFs virksomhet. Rehabilitering av bygg og andre konstruksjoner innebærer ofte gjenbruk av de materialene som representerer store utslipp og kan derfor medføre store miljøgevinster. Innovative løsninger, som for eksempel Consolvos bruk av katodisk beskyttelse i armeringsjern i eksisterende broer, bidrar til at levetiden til anleggskonstruksjoner forlenges. Rehabilitering fremfor å bygge nytt begrenser miljøutslipp, energibruk, avfallsproduksjon og utarming av naturressurser.

En stor del av AFs arbeid innenfor klima og miljø handler om å opparbeide god klima- og miljøkompetanse. Dette er grunnleggende for å kunne levere miljøvennlige anleggs-, bygg- og eiendomsprosjekter i henhold til kundens ønsker og behov. Ved å inneha høy kompetanse kan AF se muligheter og i noen tilfeller foreslå andre løsninger i prosjektet som kan gi besparelser. Eksempler på løsninger kan være å gjenbruke deler av en bygningskropp istedenfor å bygge helt nytt, innspill som reduserer mengden masser som må flyttes eller å bruke et annet materiale som er mindre belastende for miljøet. Tidlig involvering av entreprenør, og tett samhandling både i forkant og underveis i utbyggingene, gir størst potensiale for miljøvennlige bygg- og anleggsprosjekter.

Spesialistkompetanse innen rehabilitering

Gimsøystraumen Bru i Lofoten rehabiliteres ved installasjon av katodisk beskyttelse. Ved å montere en anode, f.eks. i form av elektrisk ledende maling på betongoverflaten, kan man stoppe korrosjonen på jernet ved å tilføre en svak elektrisk spenning mellom node og jern (katode). Broen er den eneste veiforbindelsen mellom Vestvågøy og Vågan, og en slik rehabilitering vil øke levetiden på broen med 30–40 år. I tillegg til en mye lavere kostnad, sparer man miljøet for nær de samme klimautslippene som tradisjonell bygging av en ny bro ville innebære. Consolvo bidrar dermed til å begrense miljøutslipp, energibruk, avfallsproduksjon og utarming av naturressurser gjennom å rehabilitere fremfor å rive og bygge nytt.

STOPPE KLIMAENDRINGENE
FNs mål innebærer umiddelbar handling for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

KLIMAGASSUTSLIPP OG ENERGIBRUK

AF har et mål om å halvere relative klimagassutslipp innen 2030. Målet er kvantifisert per tjenestetype slik at vi gjennomfører faktiske endringer i driften og reelle miljøbesparelser, i stedet for å nå målet ved å endre tjenestemiksen fra for eksempel anlegg til bygg. Tjenestetypene vi måler på i denne sammenheng er anleggs-, bygg- og rivevirksomhet. Tjenester som ikke inkluderes i disse kategoriene er energieffektiviseringstjenester, miljøparker, eiendomsvirksomhet og fellestjenester. Basisår for halveringen av scope 1 og 2-utslipp er 2020.

AF rapporterer årlig et klimaregnskap basert på the Greenhouse Gas Protocol (GHG). Her måles klimagassutslipp i tonn CO_2-ekvivalenter innenfor scope 1, scope 2 og enkelte scope 3-elementer. Formålet er å få et representativt bilde av utslipp som følger av AFs virksomhet. Ved å måle og rapportere klimagassutslipp samt øke kunnskapen om hvordan utslipp oppstår får vi et godt grunnlag for å kutte i utslipp.

Det er stor forskjell på klimagassutslipp relativt til omsetning i de forskjellige tjenestetypene. Både anleggs- og rivevirksomheten er avhengig av store anleggsmaskiner for å kunne håndtere store masser og konstruksjoner i prosjektene. I byggevirksomheten er bruk av større anleggsmaskiner begrenset til grunnarbeid og logistikk i prosjektene. For AF er det derfor viktig å analysere og redusere klimagassutslipp innenfor hver tjenestetype og ikke redusere aktiviteten i anlegg og riving i forhold til bygg.

I 2022 hadde AF et klimaspor på 1,1 (1,3) for scope 1 og 2, tilsvarende et totalt utslipp på 33 759 (36 682) tonn CO_2-ekvivalenter. Inkludert scope 3 var klimasporet på 1,3 (1,6), noe som tilsvarer et totalt utslipp på 40 544 (44 502) tonn CO_2-ekvivalenter. I AFs klimaregnskap er bruk av diesel i anleggsmaskiner den største direkte kilden til utslipp. Aktiviteten med størst bruk av anleggsmaskiner er masseforflytning, og nedgang i AFs klimaspor fra basisåret 2020 skyldes i stor grad at mengden masseforflytning i veiprosjekter for anleggstjenester var høyere i 2020 enn i 2022.

Hvordan kan AF redusere klimagassutslipp fra prosjektene?

Det er flere mulige tiltak som kan bidra til å redusere klimagassutslippene i AFs prosjekter. I store anleggsprosjekter kan en helhetlig planlegging av veitraseer for å redusere masseuttak og tilhørende forflytning medføre store og betydelige reduksjoner. Mye besparelse kan gjøres i prosjekteringsfasen, og utviklingen i markedet med flere samspillskontrakter der entreprenør kan bidra inn i prosjekteringen er positivt for muligheten til å redusere utslipp i produksjonsfasen.

Maskinene i AF Gruppen har i lengre tid blitt overvåket for å samle data om kjøremønster, og får nå i stadig større grad autostopp installert for å hindre tomgangskjøring. Bruk av elektriske maskiner og maskiner som bruker hydrogen, fornybar diesel og biodiesel vil redusere utslipp. Bruk av elektriske lastemaskiner, dumpere og hjullastere prøves nå ut i større grad på byggeplasser og AF Gruppen investerer også i mobile ladestasjoner. Flere og flere byggeplasser drives som fossilfrie byggeplasser. I tillegg til at fossilfri anleggsdrift reduserer klimagassutslippene, vil en overgang til elektriske eller hydrogendrevne løsninger redusere lokale utslipp. Dette vil også føre til et bedre fysisk arbeidsmiljø på byggeplassen.

UTSLIPP PER TJENESTETYPE[1] 2022

	Anleggstjenester			Byggtjenester			Rivetjenester		
Utslipp (tonn CO_2e) [2]	**2022**	**2021**	**2020**	**2022**	**2021**	**2020**	**2022**	**2021**	**2020**
Scope 1: Direkte utslipp	23 092	26 253	34 236	2 769	4 523	2 735	5 900	3 421	4 338
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk	272	226	861	781	993	839	97	23	153
Klimautslipp (tonn CO_2e)	**23 364**	**26 479**	**35 097**	**3 550**	**5 516**	**3 575**	**5 998**	**3 444**	**4 491**
Klimaspor (scope 1 og 2)	2,7	3,0	4,6	0,2	0,3	0,2	3,9	2,5	4,4
Endring fra basisår (2020)	-42%	-33%		-10%	64%		-12%	-43%	

[1] Tjenestetype er definert tilsvarende som i segmentnoten, se note 4 i konsernregnskapet
[2] Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO_2

KLIMAREGNSKAP 2022

	Energiekv.(MWh)[1]	Utslipp (tonn CO_2e)[2]		Basisår
Kategori	**2022**	**2022**	**2021**	**2020**
Bensin	2 332	563	417	257
Diesel	132 011	31 301	33 358	42 065
Biodiesel	8 010	93	42	50
Propan	2 240	522	1 402	182
Øvrige	23	80	192	146
Scope 1: Direkte utslipp	**144 615**	**32 559**	**35 412**	**42 699**
Fjernvarme og -kjøling	3 904	121	77	140
Elektrisitet	47 609	1 096	1 193	2 180
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk (lokasjonsbasert)	**51 512**	**1 217**	**1 270**	**2 320**
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk (markedsbasert)[3]		11 339	14 737	
Klimagassutslipp (tonn CO_2e)		**33 777**	**36 682**	**45 019**
Klimaspor[4] scope 1 og 2		1,1	1,3	1,6
Forretningsreiser og pendling		3 394	3 978	
Avfall		4 480	3 842	
Scope 3: Andre indirekte utslipp		**7 874**	**7 820**	
Klimagassutslipp (tonn CO_2e)		**41 651**	**44 502**	
Klimaspor[4] scope 1, 2 og 3		1,3	1,6	

[1] Energiekvivalenter viser den årlige energiintensiteten til AF Gruppens aktiviteter innenfor scope 1 og 2
[2] Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO_2
[3] AF Gruppen bruker lokasjonsbasert metode for å beregne scope 2-utslipp, og opplyser her om markedsbaserte scope 2-utslipp til informasjon
[4] Klimaspor beregnes som tonn CO_2e per MNOK omsetning

Tunnelbygging med redusert energibruk

AF Gruppen har gjennom arbeidsfellesskap med italienske Ghella inngått kontrakt om bygging av nytt vanndistribusjonsnett for Oslo kommune, stort nok til å forsyne alle byens 700 000 innbyggere med rent drikkevann. Totalt skal det bygges ca. 11 km tunnel med tunnelboremaskin (TBM) og 7 km tunnel med konvensjonell boring og sprengning. Tunnelborremaskinen som benyttes er elektrisk, og masser fra tunellborremaskinen skal fraktes ut på elektriske transportbånd. All annen transport i tunnel gjøres med elektriske lokomotiver. Prosjektet stiller strenge krav til maskiner og kjøretøy, som er elektriske eller går på biodrivstoff uten palmeolje. I tillegg har prosjektet mål om størst mulig grad av gjenbruk av masser, og kortest mulig transportvei for massene.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål er å redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.

RESSURSEFFEKTIVITET OG SIRKULARITET
Byggevarer utgjør over 80 % av klimagass-utslippene fra bygg- og anleggsbransjen, og basert på volum er anleggs- og riveprosjekter den største avfallskilden i EU. I Norge står bygg- og anleggsvirksomhet for 26 % av alt avfall i Norge ifølge SSB, og inkluderes avfall fra leverandørkjeden og man regner med industri og transport øker andelen til 40 %.

EUs målsetting er at minimum 70 % av bygg- og riveavfall skal gjenbrukes eller gjenvinnes. Bransjen kan bidra til lagring av karbon i byggematerialer, for eksempel ved bruk av mer tømmer, samt ved å gjenbruke en større del av eksisterende bygg for å unngå unødvendig nybygging. Innsatsfaktorer i våre prosjekter vil med andre ord kunne bidra i klimakampen.

KILDESORTERINGSGRAD

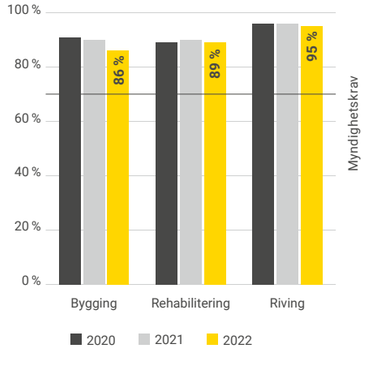

EU-kommisjonen har lansert en handlingsplan for sirkulær økonomi som baserer seg på gjenbruk og materialgjenvinning slik at færrest mulig ressurser går tapt. Sentralt i handlingsplanen er et rammedirektiv som rangerer tiltak for å minske avfallsmengder. Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall.

I AF planlegges prosjektene slik at minst mulig avfall skal oppstå, og at avfallet i størst mulig grad kan kildesorteres for gjenvinning. For å legge til rette for gjenvinning måles alle forretningsenheter på kildesorteringsgrad, det vil si hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres. Målet i AF er å kildesortere 80 %, godt over gjeldende myndighetskrav på 70 %.

Hvordan kan AF redusere mengden avfall som går til energigjenvinning og deponi?

I AFs strategi har vi besluttet å halvere mengden avfall som går til energiutnyttelse og deponi relativt til omsetning per tjenestetype. Kildesortering i prosjektene har vi jobbet med og målt over flere år, nå legges listen enda høyrere. For å nå målet, skal vi redusere mengden avfall som oppstår på byggeplassen (øverst i pyramiden), og prioritere arbeid med de fraksjonene som typisk blir sendt til forbrenning eller deponi. Hver forretningsenhet har utarbeidet konkrete handlingsplaner for å redusere ikke-gjenvinnbart avfall.

I Norge i dag kildesorteres en svært stor andel av avfallet som oppstår på bygg- og anleggsprosjekter. Likevel utgjør de over 3 millionene tonn med avfall mange containere. En kilde til avfallet er for eksempel at overskuddsmaterialer ikke kan leveres tilbake.

Økt bruk av standardiserte produkter og mindre bruk av skreddersøm er et eksempel som vil gjøre ombruk mye enklere. I dag er det for eksempel ingen standard lengde på hulldekker i betong, et produkt som ellers kunne egnet seg godt for ombruk. Andre eksempler er avtaler om returordninger med leverandører og markeder for omsetning av gjenbrukte byggematerialer.

AVFALLSHIERARKIET

Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall

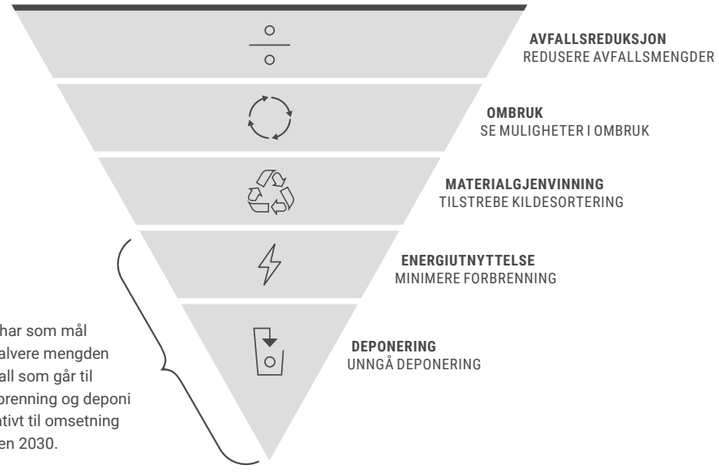

50 %

AF har som mål å halvere mengden avfall som går til forbrenning og deponi relativt til omsetning innen 2030.

Avfallsreduksjon på Kårvåg barneskole

Betonmast Røsand har bygget Kårvåg barneskole, og gjennom prosjekterings-, planleggings- og gjennomføringsfasen ble det valgt løsninger og gjennomført tiltak som resulterte i at avfallet fra byggeplassen ble mer enn halvert fra det som er vanlig. Det ble inngått avtaler om returordninger med leverandører, endring av flislegging for å redusere avkapp og optimalisering av produksjon av byggemateriale. Avfallsmengden kom ned i 18 kg/m², mens normalen for skolebygg er 40 kg avfall/m². Betonmast Røsand vant Klimasnuprisen 2022 for byggingen av Kårvåg barneskole. Prisen deles ut som en påskjønnelse for særlig engasjement og resultat i arbeidet med klimavennlig omstilling i Møre og Romsdal, og for å ha bidratt aktivt med å finne frem til eller øke bevisstheten om løsninger på klimautfordringene uten at det har gitt vesentlig negative effekter på andre bærekraftsmål.

EUS TAKSONOMI

EUs taksonomi for bærekraftige aktiviteter er et klassifiseringssystem som definerer hva en bærekraftig aktivitet er. Formålet er å øke investeringer i bærekraftige løsninger og håndtere finansiell risiko som skyldes klimaendringene. Taksonomien skal også hindre grønnvasking ved å ha et felles system for hva som kan kalles bærekraftig.

Taksonomien trådte i kraft i EU i januar 2022, og ikke-finansielle foretak i EU er omfattet av rapporteringskrav fra og med regnskapsåret 2022. Lov om bærekraftig finans som gjennomfører EUs taksonomiforordning ((EU) 2020/852) i norsk rett trådde i kraft 1. januar 2023. Dette medfører rapporteringsplikt for regnskapsåret 2023 for AF Gruppen. For regnskapsåret 2022 rapporterer AF Gruppen frivillig på andelen driftsinntekter, driftskostnader (OpEx) og kapitalutgifter (CapEx) som er taksonomikvalifiserte («taxonomy eligible»). For regnskapsåret 2023 vil AF Gruppen i tillegg rapportere på andelen av aktiviteter som er taksonomitilpasset («taxonomy aligned»).

En aktivitet er taksonomikvalifisert hvis den er inkludert i listen over aktiviteter som EU har definert som potensielt bærekraftige. En aktivitet er taksonomitilpasset hvis den gir et vesentlig bidrag til minst ett av EUs seks definerte klima- og miljømål, ikke medfører vesentlig skade på de øvrige miljømålene, samt at virksomheten oppfyller minimumsvilkår for sosiale- og styringsmessige forhold. Per 31. desember 2022 har EU definert bærekraftige aktiviteter med tilhørende kriterier for klimamål 1 og 2. Det er kommet forslag til bærekraftige aktiviteter med tilhørende kriterier for miljømålene 3–6. At en aktivitet ikke er taksonomikvalifisert per nå, betyr ikke at den er miljøskadelig eller ikke bærekraftig.

Klassifisering av aktiviteter i AF er gjennomført ved å se på AFs prosjekter opp mot taksonomiens økonomiske aktiviteter med tilhørende definisjon. NACE-kodene taksonomien har linket opp mot aktiviteter er benyttet som veiledning ved klassifisering. Sektorene som er prioritert i taksonomien så langt er sektorer og aktiviteter der EU har vurdert at det er et stort potensial for å bidra til å redusere utslipp og negativ påvirkning på miljø. Blant disse sektorene er anlegg, bygg og eiendom. Vi forventer at riving av bygg og oljeplattformer også vil falle inn under taksonomien når klimamål 4 Omstilling til sirkulærøkonomi blir endelig vedtatt.

Gjennomføringen av EUs taksonomi har reist flere problemstillinger, særlig knyttet til hvordan norske aktører skal anvende taksonomikriterier som av ulike årsaker ikke gjelder i Norge. Det foreligger fortsatt usikkerheter som bør avklares for å sikre sammenlignbar taksonomirapportering mellom foretak. Kriteriene som stilles i flere av aktivitetene må hensyntas av både utbyggere og entreprenører allerede tidlig i prosjekteringsfasen. AF kan bidra med vår kompetanse til å finne gode og miljøvennlige løsninger gjennom tidlig involvering, og skal levere tjenester som gjør det mulig for våre kunder å ta et økt miljøansvar.

DRIFTSINNTEKTER I AF GRUPPEN SOM ER TAKSONOMIKVALIFISERTE

Tabellen på neste side viser AF Gruppens taksonomikvalifiserte aktiviteter og tilhørende driftsinntekter. For 2022 er 82,6 % av AF Gruppens omsetning taksonomikvalifisert innenfor klimamål 1 og 2.

Oppføring av nybygg er den største taksonomikvalifiserte aktiviteten i AF Gruppen i 2022. Foreløpig er det ikke mange nybygg som tilfredsstiller kravene til å være taksonomitilpasset. Byggenhetene i AF Gruppen har gjennom flere år opparbeidet seg god kompetanse innen BREEAM-sertifisering, som er Europas ledende miljøsertifiseringsverktøy for bygninger. Kravene i EUs taksonomi for nybygg er implementert i ny BREEAM-manual i februar 2022, og det forventes at flere bygg vil tilfredsstille taksonomikriteriene fremover.

EUS KLIMA- OG MILJØMÅL

1. Begrensning av klimaendringer
2. Klimatilpasninger
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
4. Omstilling til sirkulærøkonomi
5. Forebygging og bekjempelse av forurensning
6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

EUS TAKSONOMI 2022

Økonomisk aktivitet	Kode	Klimamål 1 Stoppe klimaendringer	Klimamål 2 Klima-tilpasning	Total omsetning (MNOK)
Bygging av vindkraftverk	4.3	470	-	470
Bygging og rehabilitering av vannkraftverk	4.5	89	-	89
Bygging og rehabilitering av fjernvarme og -kjøleanlegg	4.15	402	-	402
Produksjon av varme og kjøling fra ulike kilder[1)]	-	38	-	38
Bygging og utvidelse av vannforsyningssystemer	5.1	197	283	480
Bygging og utvidelse av sentraliserte avløpssystemer	5.3	114	29	143
Fornyelse av sentraliserte avløpssystemer	5.4	35	-	35
Rensing og gjenvinning av ikke-farlig avfall	5.9	100	-	100
Bygging og vedlikehold av infrastruktur for personlig mobilitet	6.13	164	-	164
Bygging og vedlikehold av infrastruktur for skinnetransport	6.14	240	-	240
Bygging og vedlikehold av infrastruktur for nullutslipps vei- og offentlig transport	6.15	313	-	313
Bygging og modernisering av motorveier, veier, gater, etc.	6.18	-	2 907	2 907
Bygging og modernisering av havn	6.19	-	281	281
Oppføring av nybygg	7.1	16 689	781	17 470
Renovasjon av bygg	7.2	2 347	123	2 470
Installasjon og vedlikehold av energieffektiviserende utstyr	7.3	121	-	121
Installasjon og vedlikehold av fornybar energi-teknologi	7.6	26		26
Profesjonelle tjenester relatert til energiytelser i bygg	9.3	38	-	38
Totalt taksonomikvalifiserte aktiviteter		**21 383**	**4 404**	**25 787**
Totalt for ikke-taksonomikvalifiserte aktiviteter				5 418
Totalt				**31 205**
Andel taksonomikvalifiserte aktiviteter				**82,6 %**

[1)] Inkluderer omsetning innen taksonomikodene 4.11, 4.16, 4.22, 4.24 og 4.25

DRIFTSKOSTNADER ETTER EUS TAKSONOMI I AF GRUPPEN

Driftskostnader som oppfyller taksonomiens definisjon er knyttet til vedlikehold og reparasjon av eiendom, anlegg og utstyr som er essensielt for å gjennomføre taksonomikvalifiserte aktiviteter. Totale driftskostnader i AF Gruppen som tilfredsstiller taksonomiens definisjon av driftskostnader er MNOK 601 for rapporteringsåret 2022. For AF Gruppen er dette kostnader knyttet til kortsiktige leasingavtaler som ikke er aktivert i balansen og kostnader knyttet til reparasjon, vedlikehold og renhold av balanseførte anleggsmidler.

KAPITALUTGIFTER ETTER EUS TAKSONOMI I AF GRUPPEN

Med kapitalutgifter menes kjøp av eiendeler, produkter eller tjenester som er innregnet i finansiell stilling og som er essensielle for å gjennomføre taksonomikvalifiserte aktiviteter. For AF Gruppen inkluderer dette stort sett investeringer i egne og leide maskiner og driftsløsøre. Totale kapitalutgifter som oppfyller taksonomiens definisjon av kapitalutgifter er MNOK 621 i 2022. For AF Gruppen er dette tilganger til varige driftsmidler og bruksrettigheter i 2022. Goodwill er ikke inkludert i kapitalutgifter siden den ikke er definert som immateriell eiendel i henhold til IAS 38.

SOSIALE FORHOLD

Alle som jobber for AF skal ha en trygg og sikker arbeidsplass. Vi skal ha et godt og likestilt arbeidsmiljø, og skal ivareta de ansattes rettigheter i samsvar med gjeldende lovgivning og internasjonale menneskerettigheter.

Prosjektindustrien som AF er del av har iboende risikoer knyttet til arbeidsforhold som vi tar på alvor og må ta hensyn til:

- Det er store energier i sving og mange helseeksponeringer, som utgjør en risiko for AFs ansatte og ansatte hos våre samarbeidspartnere.
- Anlegg, bygg og industri er tradisjonelt en mannsdominert bransje hvor det er risiko for bevisst og ubevisst kjønnsdiskriminering.
- Sterk konkurranse og relativt lave marginer kan medføre press på medarbeidere til å jobbe utover det som er forsvarlig og ønskelig.
- I enkelte fag vi er avhengige av i våre prosjekter er det generell utfordring med arbeidslivskriminalitet og mangel på grunnleggende arbeidstakerrettigheter. Eksempler her kan være svart arbeid og utenlandske arbeidere som blir lurt inn i slavelignende arbeidsforhold.

AF har bestemmelser som skal sikre arbeidstakeres helse, sikkerhet og rettigheter i arbeidsforholdet. Bestemmelsene gjelder både egne ansatte, underentreprenører og leverandører i alle våre prosjekter.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål inkluderer å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt, sikkert og inkluderende arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

HELSE OG SIKKERHET – ALLE SKAL KOMME TRYGT HJEM

I AF skaper vi verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en komprismissløs holdning til sikkerhet og etikk. Gjennom systematisk HMS-arbeid skal vi sørge for trygge og helsefremmende arbeidsforhold. Det grunnleggende målet er å unngå alle typer personskader, sykdom og plager som skyldes arbeidet, og særlig unngå arbeidsulykker med alvorlige personskader og helseeksponering som kan resultere i lang eller varig nedsatt funksjonsevne.

AF forventer samme HMS-standard hos underentreprenører som i egen organisasjon. Grunntanken i HMS-arbeidet er at alle uønskede forhold og hendelser har en bakenforliggende årsak og at de dermed kan unngås.

H1-VERDI

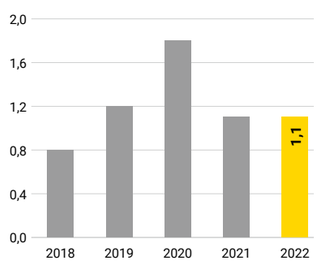

H2-VERDI

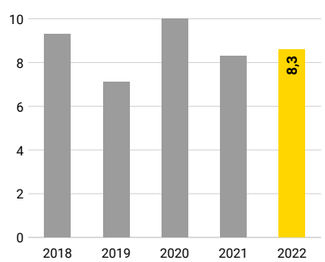

Risikostyring

Risikostyring står sentralt i det forebyggende HMS-arbeidet. AF identifiserer, kommuniserer og styrer HMS-risiko som kan føre til arbeidsulykker og nedsatt helse. I AF reduserer vi risikoen til et akseptabelt nivå gjennom barrierestyring der vi benytter fysiske og organisatoriske barrierer. AF har også utviklet et nettbasert program for overordnet styring av HMS-risiko, Clara.

Læring og forbedring

Uønskede hendelser og forhold relatert til HMS vies stor oppmerksomhet for å sikre læring og videreutvikling. Spesielt alvorlige hendelser følges opp ekstraordinært gjennom granskningsprosesser der alle nivåer i organisasjonen involveres. Det grunnleggende formålet med granskingen er å avdekke forbedringsmuligheter og tiltak som forhindrer at tilsvarende forhold oppstår igjen, og erfaringene benyttes aktivt i den systematiske risikostyringen. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk i AF, og i 2022 ble det rapportert 50 112 (41 445) hendelser og forhold. Alle disse registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life eller tilsvarende systemer.

Måling av prestasjon

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien er definert som antall alvorlige personskader og fraværsskader per million utførte timeverk, og inkluderer egne ansatte og underentreprenører som skader seg på våre prosjekter.

SYKEFRAVÆR

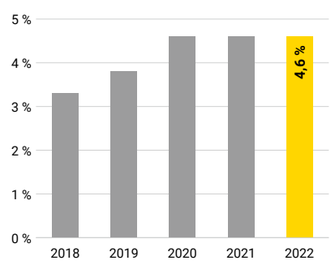

Skadefrekvensen har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, fra en H1-verdi på 20 for den norske virksomheten tidlig på 90-tallet, til en H1-verdi på 1,1 (1,1) i 2022. Denne frekvensen representerer 24 (22) H1-skader i 2022. Året var preget av flere alvorlige personskader, og én person mistet livet som følge av en arbeidsulykke. Dette er noe som påvirket hele organisasjonen og som vil prege oss i lang tid.

Sykefravær

Sykefravær er en indikator for helsearbeidet, og var i 2022 på 4,6 % (4,6 %). AFs sykefravær betraktes som lavere enn gjennomsnittet for bygg- og anleggsbransjen, men i AF mener vi at sykefraværet er for høyt. Bakgrunnen for dette er at vi vet at noe av sykefraværet er arbeidsrelatert og dermed kan påvirkes. Det systematiske og langsiktige arbeidet vårt har som mål om å oppnå et «friskt sykdomsbilde», uten fravær som skyldes forhold på jobb. Vi forventer et sykefravær på under 3 % når målet er nådd. Arbeidsrelatert fravær er et relevant og viktig tema som det jobbes systematisk med.

Helsearbeid

Helsearbeid er en naturlig del av HMS-arbeidet på lik linje med sikkerhetsarbeid. De lovpålagte bedriftshelsetjenestene som AF er tilknyttet bidrar betydelig i det forebyggende helsearbeidet, og spesielt AFs interne bedriftshelsetjeneste utgjør en sterk, fagkyndig og positiv rådgiver innen forebyggende helsearbeid.

Risikostyring innen helse krever kompetanse og kunnskap om hvilke eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet. For å sikre kunnskap om eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet og hvilke tiltak som kan hindre helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. Clara, AF Gruppens program for HMS risiko, har en egen modul for analysering av helserisiko, og benyttes i dag i mange AF-prosjekter.

Beredskap

AF skal være klare til å håndtere beredskapssituasjoner på alle nivå i organisasjonen. Den overordnede beredskapsplanen i AF setter rammen for beredskapsorganisering og -planer for selskaper i hele AF-familien. Vi skal være forberedt på et vidt spenn av

krevende situasjoner, eksempelvis ved alvorlige arbeidsulykker, pandemi, cyber-angrep, terror, etc. Ved krevende beredskapssituasjoner mobiliserer AF en sentral krisestab som leder det overordnede beredskapsarbeidet og som støtter ledelsen i den berørte enheten og prosjektet.

Utviklingsprosjekter
Konsernstrategien mot 2024 viderefører målet om at AF Gruppen skal ha H1=0 og 0 alvorlige personskader og arbeidsrelatert fravær. Til tross for en lav H1-verdi sett opp mot sammenlignbare selskaper, opplever AF Gruppen fortsatt for mange personskader. Arbeidet med å hindre skader pågår kontinuerlig, og blant de nyeste tiltakene og verktøyene vi har innført kan vi trekke frem:

- Clara – Nettbasert verktøy for styring av HMS-risiko blant aktivitetene i et prosjekt, der blant annet erfaringer fra tidligere hendelser blir gjort tilgjengelig, og kommunikasjon og oppfølging av barrierer forsterkes. Løsningen videreutvikles stadig og har i løpet av året blitt tilpasset håndtering av risikostyring tilknyttet sikkerhet, kvalitet, ytre miljø og helse.
- Testing av kroppsnært utstyr for måling og varsling av blant annet støy, luftverdier/gass og vibrasjoner. Målet er å kunne hjelpe våre fagarbeidere med å redusere og unngå uønskede helseeksponeringer.
- Gjennom Construct Venture har AF investert i Minuendo som utvikler avanserte hørselsvern.

Clara – Digital erfaringsoverføring

AF Gruppen har utviklet en egen løsning for digital risikostyring for HMS og kvalitet. Clara er et nettbasert verktøy for styring av HMSK-risiko blant aktivitetene i et prosjekt, der blant annet erfaringer fra tidligere hendelser blir gjort tilgjengelig, og kommunikasjon og oppfølging av barrierer forsterkes. AF har mye erfaring og kompetanse på HMS-arbeid, og har hatt fokus på å finne en god løsning for å dele erfaringer på tvers av selskaper. Clara er et verktøy for erfaringsutveksling, risikostyring og analyse, helt ut til den spisse enden i organisasjonen.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål inkluderer å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt, sikkert og inkluderende arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

RYDDIGE ARBEIDSFORHOLD – ARBEIDSMILJØ OG ARBEIDSTAKERS RETTIGHETER
AFs forhold til menneskerettigheter og arbeidsmiljø er nedfelt i Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier.

Menneskerettigheter og tiltak mot arbeidslivskriminalitet
Bygg- og anleggsbransjen generelt har noen utfordringer knyttet til menneskerettigheter, og da særlig knyttet til arbeidstakerrettigheter. Det er viktig at store aktører som AF tar ansvar for at hele verdikjeden følger etiske retningslinjer og grunnleggende menneskerettigheter. AF har siden 2009 forpliktet seg til å følge menneskerettighetsprinsippene i FN Global Compact, og har omfattende systemer på plass for å hindre at våre prosjekter blir åsted for arbeidslivskriminalitet og brudd på arbeidstakeres rettigheter. Vi skal kun gjøre forretninger med kunder og leverandører som deler vår grunnleggende og kompromissløse holdning til sikkerhet og etikk. Dette er også nedfelt i AF Gruppens adferdskode.

AF stiller krav til at hele verdikjeden skal tilfredsstille grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. AF Gruppen er underlagt åpenhetsloven og rapporterer på aktsomhetsvurderinger og konsekvenser for konsernet i årsrapporten.

Informasjonsforespørsler knyttet til AF Gruppens arbeid med åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger kan rettes til firmapost@afgruppen.no. E-posten bes merket med «åpenhetsloven» i emnefeltet.

Arbeid for å fremme menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
Innkjøp av varer og tjenester utgjør rundt 70 % av AFs totale omsetning. I all hovedsak består AF Gruppens innkjøp av tjenester utført av norske og svenske underentreprenører og AF kjøper i hovedsak det som benyttes av materialer, verktøy og maskiner fra leverandører basert i Norge og Sverige. AF Gruppen stiller krav til alle underleverandører og underentreprenører om at alle gjeldende lover og regler etterleves. Leverandørene til prosjekter i AF Gruppen må forplikte seg til å følge våre etiske retningslinjer for hele kontraktspyramiden. AF Gruppens Leverandørerklæring er et obligatorisk avtalevedlegg til innkjøpsavtaler og vi har en nulltolleranse for adferd som bryter med bestemmelsene i Leverandørerklæringen, og brudd på denne fører til at leverandøren blir sperret. Det betyr i praksis at leverandøren blir flagget og ikke får slippe inn på AFs prosjekter. AF har organisatorisk ansvar for hele kontraktspyramiden.

Det er etablert kontrollrutiner for å avdekke svart arbeid, hvitvasking og korrupsjon. Kontrollrutinene omfatter blant annet løpende intern rapportering og oppfølging av kjøp av varer fra risikoland, kjøp av risikoprodukter og eventuelle kjøp fra sperrede leverandører, i tillegg til årlig kontroll og kartlegging. Intern rapportering foretas løpende i forbindelse med perioderapportering på prosjekt- og porteføljenivå. Mistanke om avvik skal rapporteres umiddelbart til Direktør Innkjøp og juridisk. Kravene i åpenhetsloven er forankret i styringsdokumenter, gjennom tydelig rolle- og ansvarsfordeling på ulike organisatoriske nivåer, samt at det er integrert i den daglige driften gjennom kurs, prosedyrer, innkjøpsrutiner, kontraktsmaler, rapportering, påseplikt, kontroller på prosjekt og rutiner for varsling.

AF jobber både proaktivt og reaktivt for å sikre at våre strenge krav etterleves, og tillater kun to ledd med underentreprenører for å ha en akseptabel transparens. Proaktivt benytter AF blant annet StartBANK og en egenutviklet prekvalifiseringsmodul for å vurdere mulige leverandører. Når underentreprenører er godkjent og får adgang til prosjektet følges disse opp gjennom stikkprøver og kontroller for å verifisere at virksomheten drives i tråd med regelverk og gjeldende retningslinjer. De viktigste verifikasjonene vi gjennomfører er:

- Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår blant leverandører, underentreprenører og bemanningsforetak, både av prosjektene selv og med bistand fra AF Gruppens Rådgiver A-krim.
- Adgangskontroll i prosjektene.
- Interne revisjoner som gjennomføres på alle nivåer i organisasjonen.
- Vernerunder som gjennomføres ukentlig på alle prosjekter for å sikre etterlevelse av regelverket for arbeidsmiljø.
- Revisjon av underentreprenører og leverandører for å sikre at disse etterlever AF Gruppens krav til gode systemer for arbeidsforhold og etikk.

Dersom det avdekkes arbeidslivskriminalitet blant våre underentreprenører, vil dette klassifiseres som et rødt forhold og vil bli gransket.

AKTSOMHETSVURDERINGSPROSESSEN OG STØTTETILTAK

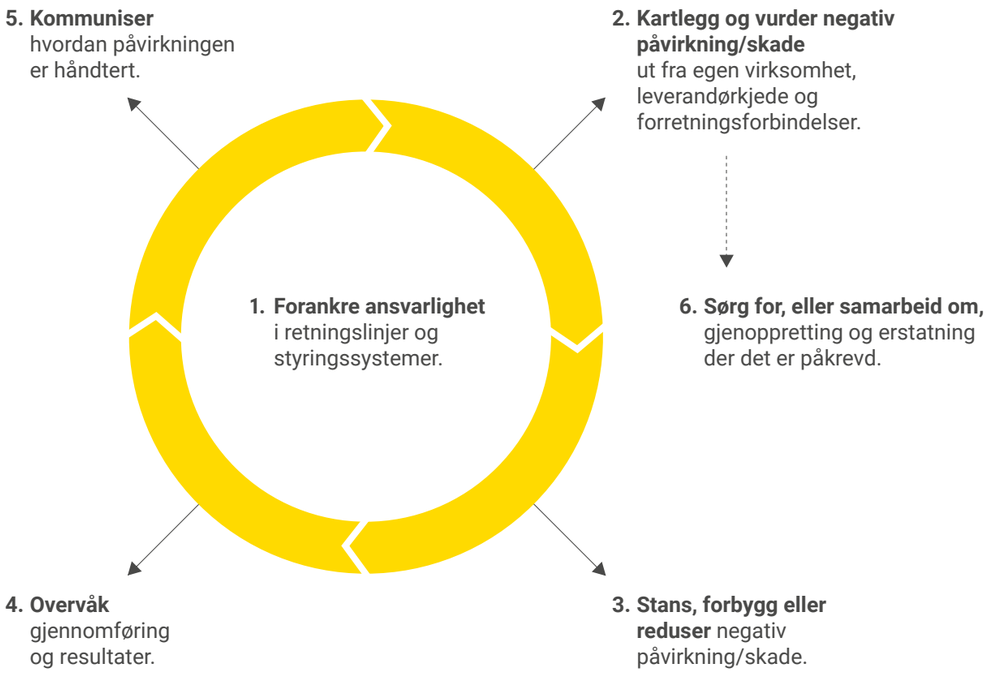

Vesentlig risiko og konsekvenser av utførte aktsomhetsvurderinger

AF Gruppens største iboende risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er vurdert å være potensielle hendelser på våre byggeplasser. AF har stor kontroll- og påvirkningsmulighet på byggeplass, og har gjort en rekke tiltak for å sikre at samtlige som jobber på våre prosjekter får den lønn og behandling de har krav på. I 2022 har AF Gruppen gransket èn alvorlig hendelse på en byggeplass der konsekvensen ble at en underleverandør fikk kontrakten med AF terminert. Det ble avdekket at arbeidstakere hos underentreprenøren ikke fikk utbetalt lovpålagt lønn. Forholdet ble umiddelbart håndtert ved at AF betalte lønnen arbeidstakerne hadde krav på, og de berørte ansatte fikk tilbud om ansettelse i AF Gruppen.

Ved kjøp av fysiske innsatsfaktorer til produksjonen, primært ulike bygge-materialer, forholder vi oss til internasjonalt anerkjente oversikter over hva som regnes for risikoprodukter og land med forhøyet risiko for produksjon i strid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Totalt sett var 0,17 % av AF Gruppens kjøp i 2022 fra land definert av The International Trade Union Confederation (ITUC) som risikoland (grad 4 eller 5 på skala). Mer enn halvparten av dette var leie av et fartøy for et tungt løft offshore fra et selskap basert i Hong Kong. Det aktuelle selskapet ble sjekket nøye i forkant for å tilfredsstille AFs krav. Den nest største betalingen gikk til et kinesisk foretak AF har kjent i en årrekke. Øvrige kjøp fra risikoland var to kjøp av standardkomponenter av lav verdi fra Kina. Utover dette har AF i en årrekke kjøpt tunnelbolter typegodkjent av Bane NOR og Statens vegvesen produsert i Kina gjennom et veletablert og solid norsk foretak.

Det ble i henhold til eksisterende prosedyre ved bruk av sjekkliste for aktsomhets-vurderinger rapportert inn fire mulige bekymringer gjennom konsernets interne rapporteringssystem i 2022. Ingen av de fire rapporterte innkjøpene var av en slik alvorlighetsgrad at de umiddelbart førte til videre undersøkelser. Dersom AF vurderer fremtidige relasjoner med de aktuelle vare-leverandørene, vil disse følges opp gjennom tettere dialog og eventuell revisjon lokalt. Det er ikke registrert kjøp av produkter klassifisert som risikoprodukter fra noe risikoland. Det er heller ikke avdekket kjøp fra sanksjonerte aktører i 2022.

Tiltak for å begrense vesentlig risiko

Korrektive tiltak ved eventuelle betydelige funn vil være søke å stanse, forebygge eller å redusere negativ påvirkning og/eller skade. Konkrete tiltak vil avhenge av den spesifikke sak og AFs posisjon til å påvirke den aktuelle hendelsen. AF ønsker at flest mulig potensielle saker skal rapporteres internt for å øke bevisstheten rundt denne type risiko. For å understøtte at dette skal bli en sterkere del av vår kultur, vil vi styrke vår interne opplæring av samtlige funksjonærer gjennom et internt opplæringsprogram.

I det kommende året vil AF fortsette å ha tett dialog med leverandører, underentreprenører og bransjekollegaer for å kartlegge ytterligere muligheter for å styrke vår aktsomhet i forhold til grunnleggende menneskerettigheter og for å ytterligere bidra til å sikre anstendige arbeidsforhold i våre verdikjeder.

Arbeidsforhold

AF har et tillitsvalgt- og verneapparat som sikrer de ansattes mulighet for å påvirke arbeidsforholdene. Det er et eget bedrifts- og arbeidsmiljøutvalg med representanter fra konsernledelsen, de ansatte og hovedtillitsvalgte. Retningslinjene sikrer at både funksjonærer, fagarbeidere og begge kjønn representerer de ansatte i styret.

I tråd med FNs Global Compact legger AF forholdene til rette for at håndverkere og produksjonsmedarbeidere kan være organisert, og over 90 % er fagorganisert. Lover, forskrifter og tariffavtaler er rammebetingelser som AF Gruppen forholder seg til, og dette gjelder både lønn og arbeidstidsbestemmelser for våre ansatte. Forhandlinger om lønn gjennomføres med fagorganisasjonene, og er nedfelt i AFs adferdskode.

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE
FN-målet innebærer å sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas.

TRIVSEL OG ARBEIDSMILJØ

I AF er folkene den viktigste ressursen. Vi skal ha et inkluderende arbeidsmiljø med nulltoleranse for diskriminering.

Kompetanseutvikling

Utvikling av kunnskap og kompetanse hos våre ansatte er den mest lønnsomme investeringen vi gjør. Praktisk trening ute i våre prosjekter er det viktigste virkemiddelet for å fremme faglig utvikling, og AFs desentraliserte beslutningsstruktur gir dyktige medarbeidere tidlig muligheten til å ta ansvar. I tillegg tilbyr AF også formell utdanning gjennom AF Akademiet og ekstern etterutdanning. Bredden i AFs kompetansemiljøer gir godt grunnlag for faglig utvikling og karrieremuligheter på tvers i konsernet. AF har som mål å utvikle ledere gjennom intern opplæring, og rundt 80 % av dagens ledere er internt rekruttert.

Lærlinger

AF har det siste året intensivert satsingen mot lærlinger ved å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom informasjonskampanjen «Drømmer kan bli til virkelighet» som har vært vist på tvers av sosiale medier. Vi har jobbet tettere med skolene og rådgivere ute i distriktene og i byene for å fjerne fordommer og fremme positive holdninger til bygg- og anleggsbransjen. AF har som mål i strategien mot 2024 om å ha lærlingeandel på over 7 % og at flere enn 60 % av våre fagarbeidere har fagbrev.

Likestilling og mangfold

Det er et sentralt prinsipp i AF og en del av adferdskoden at rekruttering og ansettelse, opplæring, belønning, forfremmelse, sanksjonering og andre arbeidsvilkår skal håndteres uten hensyn til vennskap og en persons etnisitet, hudfarge, religion, nasjonalitet, kjønn, seksuell legning, alder eller funksjonsnedsettelse.

Vi har som mål at rekrutteringsandel kjønn skal speile rekrutteringsgrunnlaget, og relativ andel forfremmelser skal være lik for kvinner og menn. AF har et langsiktig strategisk mål om å øke kvinneandelen blant funksjonærer til 40 %, og kvinneandelen totalt til 20 %.

AFs arbeid med mangfold, blant annet gjennom Diversitas-nettverket og #HunSpanderer, har bidratt til tydeligere fokus og holdningsendring knyttet til ubevisst diskriminering.

I 2022 var kvinneandelen i AF på 9,0 % (9,7 %), med 18,7 % (18,8 %) av funksjonærene og 1,4 % (1,4 %) av fagarbeiderne. Nedgangen av kvinneandel er en følge av den strategiske satsingen på fagkompetanse, som oppkjøpet av betongentreprenøren Stenseth & RS i 2022 var en del av. I konsernledelsen har AF per utgangen av 2022 én kvinne og seks menn. I styret er det fire kvinner og seks menn.

Medarbeidertilfredshet

Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen (MTU) som sist ble gjennomført i 2021 viser at de ansatte trives svært godt med eget arbeid og med AF som arbeidsgiver. AF oppnådde 5,2 på en skala fra 1-6, der 6 er best, og har som strategisk mål mot 2024 å ligge over MTU > 5. Undersøkelsen viser at utviklingsmuligheter i jobben er den viktigste driveren for tilfredshet på jobben både for fagarbeidere og funksjonærer. MTU-en består av en rekke spørsmål innenfor områdene tilfredshet, samhandling og ledelse, og hver forretningsenhet lager en tiltaksplan på bakgrunn av undersøkelsen.

Rekruttering

AF skal øke det strategiske samarbeidet mot opplæringsinstitusjoner for å styrke tilgangen til fremtidens talenter. Et viktig initiativ som har vært gjennomført de siste fire årene er konkurransen «AF-kollektivet» der vinnerne mottar sponset husleie et studieår. Studentene får i tillegg personlig oppfølging av mentorer fra AF og mulighet til faglig påfyll og inspirasjon gjennom nær kontakt med virksomheten. Samtidig blir vi i AF utfordret av nysgjerrige studenter som skal være med på å forme bransjen i fremtiden.

Verktøykassen for rekruttering

AF Gruppen jobber aktivt med å tiltrekke seg mennesker som representerer et bredere mangfold til bransjen, noe som skaper verdi og gir selskapet mer variert kompetanse og perspektiver. Tiltak som benyttes ved rekruttering i AF er:

- Strukturert rekrutteringsprosess med bruk av evnetester, begge kjønn til stede på intervjuer og opplæring av ledere i ubevisst diskriminering.
- Bilder av ansatte av begge kjønn i stillingsannonser og annet profileringsmateriell.
- Kvartalsvis måling av ansettelser fordelt per kjønn og nivå.
- Klar budskapsformidling knyttet til mangfold og inkludering i vår høyskole-/ universitetsturné, samt i vår lærlingesatsing.

Lærling og veileder

Lærlinger i AF Gruppen får en unik mulighet til å utvikle sin kompetanse i komplekse og spennende prosjekter. Dyktige fagarbeidere utgjør ryggraden i AF Gruppens virksomhet og AF er avhengig av å rekruttere flinke lærlinger og sørge for å følge dem opp på en god måte. Mange av lærlingene får tilbud om fast ansettelse i AF når prøven er bestått. Karoline Eiléen Bøhler Fredriksen er lærling i maskinførerfaget hos JR Anlegg, hvor hun får veiledning av blant andre Jo Kristian Krogvold, som er arbeidsleder. AF har variert virksomhet, og lærlinger får relevante utfordringer slik at de er godt rustet til å bestå fag- eller svenneprøve.

VIRKSOMHETSSTYRING OG FORRETNINGSETISKE FORHOLD

AFs troverdighet og konkurransekraft er tuftet på tillit, og derfor skal vi ha en kompromissløs holdning til etikk og stille klare krav til alle vi samarbeider med.

Internkontroll og etterlevelse av konsern-policy er forankret i styret, og utøves gjennom konsernledelsen videre til våre prosjekter og ansatte. Våre ansatte representerer AF Gruppen i alle forretningsmessige sammenhenger og det er essensielt at de identifiserer seg med AFs Adferdskode. Leverandører og under-entreprenører er også forpliktet til å følge Adferdskoden gjennom AFs leverandører-klæring. Når oppkjøpskandidater vurderes blir det lagt avgjørende vekt på at bedriftskultur og kjerneverdier er i tråd med AFs.

AF har omfattende systemer for internkontroll og risikohåndtering. Systemene gjennomgås årlig både av revisor og styrets revisjonsutvalg. På alle større tilbud skal det utføres en risikogjennomgang med en representant fra konsernledelsen før forpliktende tilbudet leveres. Dersom tilbudet er større enn MNOK 100 må tilbudet godkjennes av konsernledelsen, og hvis det er større enn MNOK 600 må tilbudet godkjennes av styret. I utførende fase av prosjektene har enhetene selv ansvar for løpende oppfølging av risiko, og for større prosjekter skal det gjennomføres kvartalsvise risikogjennomganger sammen med representanter fra konsernledelsen. Se s. 20 for nærmere beskrivelse av risikostyring i prosjektene.

ÅPENHET OG RAPPORTERING

AF Gruppen skal utvise åpenhet og vi skal være til å stole på. Lover og forskrifter er rammebetingelser som AF skal forholde seg til, og vår rapportering skal være fullstendig og samsvare med relevant lovgivning. Videre har AF som målsetting at alle investorer og interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om konsernet til enhver tid, og vi ønsker en åpen dialog med aktørene. Kapittelet Samfunnsansvar i AF er utarbeidet i henhold til kravene i lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) av 2022.

FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNGERENDE INSTITUSJONER
FNs mål inkluderer å betydelig redusere korrupsjon og bestikkelser i alle former samt å utvikle effektive, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer.

ØKONOMISK KRIMINALITET

AF har nulltoleranse for prissamarbeid, korrupsjon og bestikkelser. Dette innebærer at ansatte ikke skal gi eller motta gaver og andre ytelser som kan være egnet til å skape tvil om AF Gruppens integritet og etterlevelse av gjeldende regelverk. Adferdskoden forbyr også selskapets ansatte å diskutere, foreslå eller inngå avtale med konkurrenter som kan påvirke konkurransesituasjonen.

I henhold til AFs prinsipper og fullmakts-matrise skal alle kontrakter være skriftlige og signeres av minimum to representanter fra AF. Dette reduserer faren for at enkelt-personer blir tilbudt, eller velger å motta, bestikkelser.

AF Gruppen har nulltoleranse for økonomisk eller finansiell kriminalitet, og det er innført strenge krav til fakturabehandling som barriere mot underslag og økonomisk mislighold. Inngående fakturaer behandles elektronisk, og må attesteres og anvises i henhold til fullmaktsmatrisen. Også utbetalinger må godkjennes av to personer. Videre skal AF håndtere skatt og avgift på en ansvarsfull måte i henhold til gjeldende lover og regler.

AF Gruppen har en egen policy knyttet til børssensitiv informasjon og fører løpende kontroll med transaksjoner i AF-aksjen foretatt av selskapets ansatte og deres nærstående. Misbruk av børssensitiv informasjon leder til politianmeldelse og avskjedigelse.

Opplæring

Ansatte i AF får en innføring i Adferdskoden og kjerneverdiene på et obligatorisk introduksjonskurs. Kurset sikrer at alle ansatte er klar over hvilke krav og forventninger som stilles, og er et viktig virkemiddel for å bygge en bedriftskultur med høy etisk standard.

AF har lederkurs med temaer som blant annet innkjøp, HMS og personalhåndtering. Lederkursene i AF inkluderer dilemma-trening og andre holdningsskapende oppgaver for å sikre enhetlig praktisering av AFs retningslinjer. AF gjennomfører også egenutviklet kurs i forebygging av arbeidslivskriminalitet. Videre må alle under-entreprenører gjennomgå et obligatorisk HMS-kurs før oppstart på et AF-prosjekt.

Samarbeid med andre

AF har innført organisatoriske og strukturelle tiltak for å sikre at AF kun samarbeider med seriøse aktører. I konsernstaben er det en dedikert ressurs med arbeidslivskriminalitet som spesialfelt, og hver forretningsenhet har en egen seriøsitetsansvarlig. Disse kommuniserer jevnlig i AFs nettverksorganisasjon innen arbeidslivskriminalitet, A-krim.

Det er opprettet konserninterne nettverks-organisasjoner for å skape arenaer for samarbeid og erfaringsoverføring på tvers av enhetene, og for å sikre etterlevelse av krav i hele AF:

- HMS-forum for spørsmål knyttet til HMS-lovgivning
- Personalforum for ivaretakelse av de ansattes rettigheter
- Forum A-krim for arbeidet med å motvirke arbeidslivskriminalitet
- Innkjøpsforum for spørsmål knyttet til forretningsetikk

Alle forretningsenhetene i AF har ledelses-systemer, og mange av dem er ISO-sertifiserte. Ledelsessystemet inneholder nødvendige planer, risikovurderinger og prosedyrer for å sikre enhetlig drift i de ulike prosjektene, og at virksomheten utøves i henhold til konsernets forretningsmodell og etiske rammebetingelser. Det gjennomføres internrevisjon av alle forretningsenheter for å sikre tilstrekkelig etterlevelse.

VARSLING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Å varsle er å si fra om kritikkverdige forhold i virksomheten, herunder brudd på lover og sentrale retningslinjer. Alle ansatte og innleide arbeidstagere har rett til å varsle. AF har rutiner knyttet til varsling og behandling av kritikkverdige forhold som skal sikre en forutsigbar og forsvarlig fremgangsmåte der varsler er beskyttet mot gjengjeldelse som følge av varslingen. Varsling kan gjøres åpent eller anonymt, og både varslingen og varslers identitet skal behandles som en fortrolig opplysning. Varsling kan skje i linjen til nærmeste leder, leder på høyere nivå, e-post til varslingsutvalget (varsling@afgruppen.no) eller til varslingsutvalget via varslingsskjema på www.afgruppen.no/varsling. Så langt saken tillater det skal varsler gis informasjon om AFs behandling av varselet og hvilket utfall saken har fått.

VARSLINGSUTVALGET I AF BESTÅR AV

- Olav Aune,direktør HMS (utvalgets leder)
- Thomas Gyran, bedriftslege
- Sif Løvdal, personalsjef
- Christian Berg, hovedtillitsvalgt/ hovedverneombud
- Sigrunn Wangen Lid, personalsjef
- Christoffer Fjellheim, direktør innkjøp og juridisk
- Tinis Wensing, personalsjef (Sverige)

SAMFUNNSANSVAR

FN GLOBAL COMPACT

FNs Global Compact baserer seg på ti prinsipper på områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til FNs Global Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive virksomhet i tråd med de ti prinsippene:

PRINSIPPER	Relevans for AF	Tiltak
MENNESKERETTIGHETER		
1 **Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og**	AF Gruppen overholder alle gjeldende lover og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, uansett hvor vi opererer.	AF har nedfelt sine holdninger og prinsipper rundt menneskerettigheter i grunnleggende dokumenter: Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier.
2 **påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter**	AF handler ikke med selskaper som på noen måte bidrar til brudd på menneskerettigheter.	Alle underentreprenører og leverandører må gjennom en prekvalifisering. AF følger opp leverandører løpende, og utestenger aktører som vi mistenker utøver uetisk atferd. *Se også prinsipp 4.* Risikotransaksjoner blir rapportert løpende, og følges opp for å håndtere potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold)*
ARBEIDSVILKÅR		
3 **Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,**	AF legger forholdene til rette for at medarbeidere kan være organisert, og at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes og respekteres.	Mer enn 90 % av fagarbeidere i heleide enheter i AF er fagorganisert. AF fører kollektive forhandlinger for alle ansatte og på alle nivåer der dette er relevant. AF har også et velfungerende tillitsmannsapparat. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
4 **sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,**	AFs ansatte har avlønningsvilkår i henhold til nasjonal lovgivning og overenskomster med fagforeninger. AF benytter kun leverandører som forplikter seg til våre etiske retningslinjer, oppfyller lovfestede krav, krav i tariffavtaler og interne krav i AF.	AF har prosedyre for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos underentreprenører og bemanningsforetak. AF har i 2022 sperret spesifikke aktører som ikke overholder AFs etiske retningslinjer knyttet til arbeidsvilkår. Forholdene har vært avdekket før de aktuelle leverandørene fikk oppdrag hos AF. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
5 **sikre at barnearbeid reelt avskaffes, og**	AF benytter ikke barnearbeid i sine prosjekter, og vi skal ikke benytte oss av selskaper (spesielt transnasjonale) som har vare- og tjenestekjeder der økonomisk utnyttelse av barn forekommer.	AF undersøker arbeidskontrakter til alle ansatte hos underentreprenører og bemanningsbyråer som en følge av Seriøsitetsinitiativet. Det er ikke avdekket mistenkte eller identifisert faktiske tilfeller av barnearbeid i noen av våre prosjekter eller hos noen av våre leverandører. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
6 **sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes**	AF skal ha et arbeidsmiljø som er uten forskjellsbehandling, diskriminering, sjikane og mobbing. AFs prinsipper knyttet til diskriminering er nedfelt i Adferdskoden.	Alle ansatte må signere Adferdskoden ved ansettelse, og gjennomgår denne i innledende kurs. Målet på sikt er å øke kvinneandelen i AF til 20 %. Konsernledelsen og hele organisasjonen jobber aktivt for å gjøre AF til en attraktiv arbeidsgiver for alle. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*

PRINSIPPER	Relevans for AF	Tiltak
MILJØ		
7 **Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,**	AF arbeider kontinuerlig for å begrense belastningen på omgivelsene våre. Hvert selskap og forretningsenhet i AF Gruppen har sine mål for ytre miljø. AF skal også følge hovedprinsippene i miljøstandarden ISO 14001.	Det er et krav i AF at alle prosjekter skal gjennomføre en risikoanalyse før oppstart av prosjektene. Miljørisiko er et element i denne analysen. *Les mer på s. 20 (Risikostyring).*
8 **ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og**	Med fokus på miljø, energi og gjenvinning skal vi forsvarlig fjerne og eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet. Våre tjenester og løsninger skal gjøre det mulig for våre kunder å ta et økt miljøansvar.	AF utvikler sitt tjenestespekter kontinuerlig. Kilde-sorteringsgrad og klimaspor er måleparametere i AF sine prosjekter, og fokus på disse måltallene fremmer økt miljøansvar i organisasjonen som helhet. AF har i tillegg flere forretningsområder som kan bidra til en sirkulær økonomi. *Les mer på s. 38 (Klima og miljø).*
9 **oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi**	En av AFs kjerneverdier er entreprenørånd. Gjennom vår miljøkompetanse skal vi tilby tjenester og løsninger som møter dagens og morgendagens miljøutfordringer.	AF har utviklet unik teknologi som muliggjør rensing og gjenbruk av forurenset masse i våre miljøparker. Energieffektiviserende tjenester og miljøvennlige bygg er et tjenestespekter som stadig utvikles i AF. For offshoreaktiviteter er AF Miljøbase Vats etablert som godkjent og sertifisert mottak for resirkulerbare masser. *Les mer på s. 38 (Klima og miljø).*
ANTIKORRUPSJON		
10 **Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser**	AF skal være til å stole på. Selskapet har en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. AFs Adferdskode beskriver vår holdning til korrupsjon, prissamarbeid og bestikkelser.	Det er forventet at alle ansatte etterlever prinsippene som er nedfelt i vår Adferdskode, som inkluderer prinsipper mot korrupsjon. Det er ikke identifisert tilfeller av korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser, i 2022. Et godkjenningskrav før engasjement av under-entreprenører og leverandører er at disse har overholdt gjeldende lover og regler knyttet til korrupsjon i fortiden, blant annet overholdelse av skattelover. *Les mer på s. 56 (Virksomhetsstyring).*

KJEMPESKIP TIL RESIRKULERING

På AF Miljøbase Vats er et 235 meter langt produksjonsskip (FPSO) på opprinnelig 25 000 tonn i ferd med å bli delt opp, renset og kildesortert. Dette er første gang et produksjonsskip gjenvinnes i Norge. Fartøyet ble tidligere benyttet til produksjon av olje og gass på Curlew-feltet i britisk sektor i Nordsjøen. Oppdraget inkluderer prosjektering, forberedende arbeider, demontering og gjenvinning. Mer enn 95 prosent av skipet skal gjenvinnes, og stålet vil bli brukt på nytt i byggeprosjekter i Norge.

SAMFUNNSANSVAR

”

Når vi river, har vi fokus på sikkerhet, gjenvinning og etterrettelighet. Det gjør meg stolt og trygg på at vi gjør en god jobb.

MAGNAR MIDTUN, OPERATØR

Å demontere et skip på 25 000 tonn krever omfattende planlegging og spisskompetanse på mange felt. På AF Miljøbase Vats i Rogaland er man spesialister på å rydde opp etter gullalderen i Nordsjøen. Gjenvinning av materialer bidrar til redusert behov for nye råvarer og er en del av den sirkulære økonomien.

VIRKSOMHETS-OMRÅDER

64 ANLEGG
68 BYGG
72 BETONMAST
76 EIENDOM
80 ENERGI OG MILJØ
84 SVERIGE
88 OFFSHORE

ANLEGG

OMSETNING MNOK

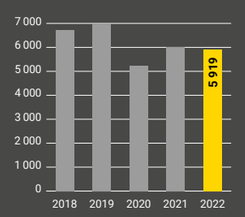

DRIFTSRESULTAT MNOK

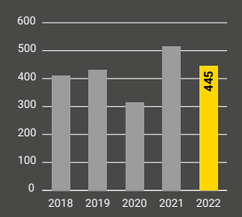

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

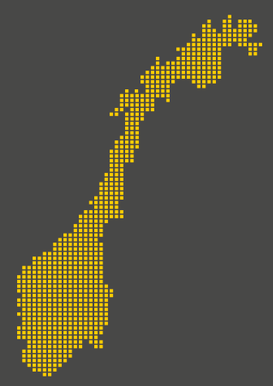

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter	5 919	6 002	5 218	6 999	6 739
Driftsresultat (EBIT)	445	515	314	432	412
Resultat før skatt (EBT)	440	510	292	429	429
Driftsmargin	7,5 %	8,6 %	6,0 %	6,2 %	6,1 %
Resultatmargin	7,4 %	8,5 %	5,6 %	6,1 %	6,4 %
Ordrereserve	15 368	6 878	7 319	6 355	8 452

ANSATTE

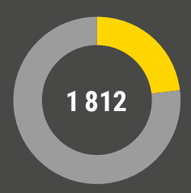

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

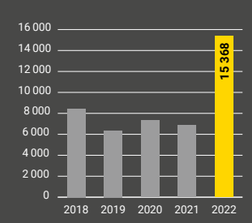

ANLEGG BESTÅR AV

- AF Anlegg
  JR anlegg
- Målselv Maskin & Transport
- Eiqon
- Consolvo
- Stenseth & RS

SVÆRT GODE RESULTATER OG REKORDSTOR ORDRERESERVE

Anleggsvirksomheten leverte svært gode resultater i 2022. Det er i løpet av året inngått flere store kontrakter som vil bidra til fortsatt høy aktivitet fremover.

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet, med både offentlige og private kunder. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

Anleggsvirksomheten i Norge består av fem forretningsenheter: AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Stenseth & RS, Eiqon og Consolvo. Stenseth & RS ble en del av AF Gruppen i mars 2022, da AF Gruppen kjøpte 80 % av aksjene i selskapet. Stenseth & RS er en betongentreprenør som tilbyr ulike betongarbeider innen bygg- og anleggssektoren.

KORT OM 2022

Anleggsvirksomheten hadde i 2022 en omsetning på MNOK 5 919 (6 002). Resultat før skatt ble MNOK 440 (510). Resultatmarginen endte på 7,4 % mot 8,5 % i 2021.

AF Anlegg leverte et svært godt resultat i 2022. De største pågående prosjektene er E6 Rentvannstunnel i Oslo og Bergtunnlar Lovö i Stockholm. Storprosjektet E39 Kristiansand vest–Mandal øst ble overlevert i november. Lønnsomheten i dette prosjektet ble påvirket av et høyt kostnadspådrag i sluttfasen. God drift i de øvrige prosjektene i porteføljen bidro til at AF Anlegg leverte et svært godt resultat i 2022.

Målselv Maskin & Transport leverte nok et år med svært gode resultater. Stenseth & RS leverte et godt resultat i sitt første år som del av AF Gruppen. Consolvo hadde et godt resultat for året, mens Eiqon leverte et resultat under forventning.

Anlegg børsmeldte åtte nye avtaler i 2022, og hadde en ordreinngang på MNOK 14 409. I et arbeidsfellesskap med italienske Ghella, inngikk AF Gruppen en kontrakt med Oslo kommune for bygging av rentvanns-tunneler i Oslo. Avtalen har en verdi på ca. MNOK 8 750 ekskl. mva., hvorav AFs andel er MNOK 5 250 ekskl. mva. Kontrakten er den største AF Gruppen har inngått noensinne. I tillegg ble AF Gruppen innstilt til ytterligere to store kontrakter: bygging av nytt vannbehandlingsanlegg på Huseby for Oslo kommune med en estimert verdi på rundt MNOK 3 000 ekskl. mva. og bygging av kabeltunnel mellom Sogn og Ulven for Statnett med en verdi på ca. MNOK 1 800 ekskl. mva.

Ved årsslutt hadde Anlegg en ordre-reserve på MNOK 15 368 (6 878).

BÆREKRAFT

Anlegg bygger samfunnsnyttig infrastruktur som veianlegg, renseanlegg og vannkraftverk, og gjør rehabiliteringsprosjekter av bru- og betongkonstruksjoner. For å gjennomføre prosjektene er virksomheten avhengig av store anleggsmaskiner. Dette medfører et stort negativt klimaspor. Den viktigste driveren for CO_2-utslipp er transport av masser. Prosjektene tilstreber derfor å ha mest mulig gjenbruk av masser innad i prosjektene. Elektriske alternativer for maskiner brukes der det er formålstjenlig, og flere prosjekter benytter biodiesel som drivstoffkilde. Anlegg har en svært moderne anleggspark, og alle maskiner er utstyrt med en digital chip for å måle dieselforbruk, effektivitet og tomgangskjøring. Dette bidrar til mer energi- og kostnads-effektiv bruk av maskinene.

E6 Rentvannstunnel i Oslo er et prosjekt som underbygger AF Gruppen sine klima- og miljøambisjoner. Prosjektet skal styrke leveransesikkerheten for rent drikkevann til hele Oslo, og benytter maskiner og kjøretøy som drives av strøm og biodrivstoff uten palmeolje. For å redusere Co_2-avtrykket ytterligere, brukes det klimavennlig betong og kortest mulig transport av masser.

MARKEDSUTSIKTER

Anleggsmarkedet i Norge er godt og har tradisjonelt vært lite sensitivt for konjunktursvingninger da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer. I stats-budsjettet for 2023 har regjeringen avsatt NOK 82,8 mrd. til samferdsel. Det innebærer en reell reduksjon på 0,8 mrd. fra saldert budsjett for 2022.

Prognosesenteret beregner at anleggs-markedet utgjorde NOK 137,4 mrd. i 2022, hvorav anleggsinvesteringer utgjorde NOK 87,3 mrd. og drift og vedlikehold utgjorde NOK 50,1 mrd. Prognosesenteret venter at anleggs-marked totalt skal vokse med 1,7 % i 2023, 1,9 % i 2024 og 4,8 % i 2025. Mens veksten hovedsakelig kommer fra drift og vedlikehold i 2023, ventes investeringer å drive veksten i 2024 og 2025. Investeringer i segmentet vei-anlegg ventes imidlertid å vokse i hele prognoseperioden. Kostnadsvekst og leveranseutfordringer utgjør en risiko for anleggsvirksomheten på kort sikt, men overordnet indikerer prognosene likevel et godt grunnlag for videre vekst.

UTVALGTE PROSJEKTER

RENTVANNSTUNNELER

Under Oslo er byggingen av ny vannforsyning og nytt vanndistribusjonsnett i full gang. Arbeidsfelleskapet JV AF Anlegg har en andel på 60 %, utfører en av entreprisene på prosjektet. Arbeidene omfatter bygging av cirka 18 km tunnel, hvorav 11 km skal drives med tunnelboremaskin og 7 km skal drives med boring og sprenging. I tillegg skal det bygges fire store berghaller, to rentvannsbassenger, en pumpestasjon og en ventilasjonsstasjon. Kontraktssummen på totalt 8,75 mrd. kroner gjør dette til den største kontrakten AF Gruppen har inngått noensinne.

FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG
OPPDRAGSGIVER: OSLO KOMMUNE
FERDIGSTILLELSE: JANUAR 2028
KONTRAKTSSUM: MNOK 8 750 EKSKL. MVA

SKANSEN OG NIDELV BRU

Jernbanebruene Skansen og Nidelv midt i Trondheim sentrum ble rehabilitert på oppdrag for Bane Nor KF, og er bruer som kan åpnes for båttrafikk. Oppdraget omfatter utskiftning, overflatebehandling og forsterkning av stål, samt tilkomstløsninger, betongrehabilitering og tekniske arbeider på bru og spor. Skansen Bru er en klaffe- eller vippebru, og er den eneste i sitt slag i Norge. Brua ble i 2006 fredet av Riksantikvaren som kulturminne.

FORRETNINGSENHET: CONSOLVO
OPPDRAGSGIVER: BANE NOR KF
FERDIGSTILLELSE: JULI 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 45 EKSKL. MVA

NYTT INDUSTRIOMRÅDE I KVANNDALEN

Ved Bjerkvik i Troms etableres et nytt industriområde tiltenkt kraftintensiv grønn industri. Nordkraft har i samarbeid med Aker Horizon inngått avtale med Målselv Maskin & Transport om klargjøring av industritomten i Kvanndal. Prosjektet omfatter bygging av infrastruktur, tilførselsveier og utvikling av tomtearealer. I tillegg skal det etableres nødvendig teknisk infrastruktur som VA og elektro, samt kraftforsyning til nyetablert transformatorstasjon i det nye industriområdet.

FORRETNINGSENHET:
MÅLSELV MASKIN & TRANSPORT
OPPDRAGSGIVER: NORDKRAFT PROSJEKT
FERDIGSTILLELSE: HØST 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 162 EKSKL. MVA

REGJERINGSKVARTALET

Nytt regjeringskvartal er et av de største norske byggeprosjektene noensinne. Stenseth & RS utfører to entrepriser i tilknytning til første byggetrinn, råbygg D-blokka og kjeller i A-blokka. Regjeringen har besluttet at det nye regjeringskvartalet skal ha en høy miljøstandard, som tilpasses de enkelte byggene i prosjektet ut fra om det er nybygg, rehabilitering eller riving. Involverte entreprenører og under-leverandører blir underlagt den nasjonale sikkerhetsloven, noe som innebærer sikkerhetsklarering av involverte arbeidere.

FORRETNINGSENHET: STENSETH & RS
OPPDRAGSGIVER: HENT AS
FERDIGSTILLELSE: 2023
(REGJERINGSKVARTALET 2030)
KONTRAKTSSUM: MNOK 107 EKSKL. MVA OG MNOK 163 EKSKL. MVA

VIRKSOMHETSOMRÅDER

BYGG

OMSETNING MNOK

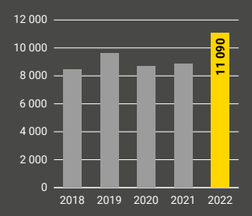

DRIFTSRESULTAT MNOK

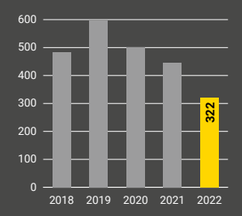

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

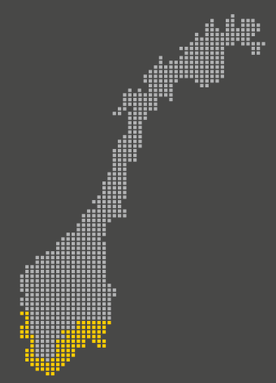

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter	11 090	8 865	8 684	9 622	8 467
Driftsresultat (EBIT)	322	447	502	598	483
Resultat før skatt (EBT)	318	450	513	614	508
Driftsmargin	2,9 %	5,0 %	5,8 %	6,2 %	5,7 %
Resultatmargin	2,9 %	5,1 %	5,9 %	6,4 %	6,0 %
Ordrereserve	10 045	13 549	9 674	9 115	9 082

ANSATTE

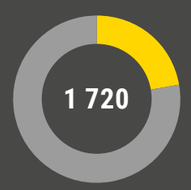

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

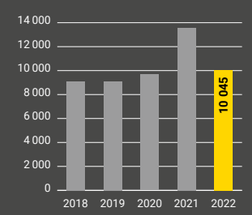

BYGG BESTÅR AV

- AF Bygg Oslo
- AF Byggfornyelse
- AF Bygg Østfold
- Strøm Gundersen
- Strøm Gundersen Vestfold
- Haga & Berg
- AF Håndverk
- LAB Entreprenør
- Åsane Byggmesterforretning
- Fundamentering (FAS)
- Helgesen Tekniske Bygg (HTB)

SOLID OMSETNINGSVEKST, MEN SVAK LØNNSOMHET

Bygg hadde omsetningsvekst, men leverte et svakt resultat i 2022. Varierende prosjektprestasjoner og høye material- og energipriser påvirket lønnsomheten for året negativt.

AF leverer entreprenørtjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov. Bygg omfatter den norske byggevirksomheten utenom Betonmast, og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

Bygg består av 11 forretningsenheter: AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, AF Håndverk, LAB Entreprenør, Fundamentering, Åsane Byggmesterforretning og HTB.

KORT OM 2022

Bygg hadde en omsetning på MNOK 11 090 (8 865) i 2022 og et resultat før skatt på MNOK 318 (450). Dette ga en resultatmargin på 2,9 %, mot 5,1 % i 2021.

Bygg leverte høy omsetningsvekst, men varierende prosjektprestasjoner bidro til et samlet sett svakt resultat. Økte energi- og råvarepriser samt leveranseutfordringer har også påvirket lønnsomheten negativt. Størst utfordringer var det i porteføljen til avviklede AF Nybygg, hvor det har blitt gjort flere tapsavsetninger i løpet av året. AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, AF Håndverk, LAB, HTB og Fundamentering leverte også resultater under forventning i 2022. Til tross for utfordrende markedsforhold utmerket AF Bygg Oslo, Haga & Berg, Strøm Gundersen Vestfold og Åsane Byggmesterforretning seg med svært god lønnsomhet.

I 2022 ble det børsmeldt 11 nye avtaler, og hadde en ordreinngang på MNOK 7 586. Den største kontrakten var avtalen med Rolvsrud Idrettspark Holding AS om bygging av 300 leiligheter på Lørenskog utenfor Oslo. Prosjektet har en verdi på MNOK 810 ekskl. mva.

Ordrereserven til Bygg var ved utgangen av 2022 MNOK 10 045 (13 549).

BÆREKRAFT

Byggenhetene bygger samfunnsnyttige bygg som skoler, sykehus, svømmehaller og kulturbygg. I tillegg utføres rehabiliteringsprosjekter, der gamle bygningsmasser transformeres til moderne og energieffektive bygg. Enhetene prioriterer effektiv logistikk og reduksjon av materialsvinn, i tillegg til at de hjelper kundene med å gjøre miljøvennlige material- og prosjekteringsvalg.

Kommunegården i Sandvika er et eksempel på et prosjekt med en sterk miljøprofil, der det gamle kontorbygget ble erstattet av et moderne, energi- og arealeffektivt bygg. Bygget miljøsertifiseres som BREEAM-NOR Outstanding, som er det høyeste sertifiseringsnivået.

AF Gruppens byggenheter har bred erfaring med å oppføre bygg i massivtre og bygg som klassifiserer til BREEAM-sertifisering, som er Europas ledende miljøsertifiseringsverktøy for bygninger.

MARKEDSUTSIKTER

I 2022 hadde byggmarkedet i Norge en samlet produksjonsverdi på NOK 402,7 mrd. ifølge Prognosesenteret. Dette innebærer en reduksjon på 1,6 % fra 2021 målt i faste priser. Som følge av renteøkninger og høye byggekostnader venter Prognosesenteret en reduksjon i produksjonsverdien for landet totalt på 1,0 % i 2023. I 2024 ventes en marginal endring på 0,1 %, før det forventes en økning på 5,4 % i 2025. Byggmarkedet i både Oslo og gamle Hordaland ventes imidlertid å vokse gjennom hele prognoseperioden mellom 2023–2025.

Prisutviklingen på innsatsfaktorer og leveranseutfordringer som følge av geopolitisk uro har vært store usikkerhetsfaktorer for byggvirksomheten i 2022, og forblir det også i 2023. Ifølge SSBs byggekostnadsindeks for «Bustader i alt» var prisene i 2022 6,3 % høyere sammenlignet med 2021, hvorav arbeidskraft økte med 2,7 % og materialer med 9,2 %. Selv om prisnivået på sentrale råvarer som tre og stål falt mot slutten av 2022, utgjør globale leveranseutfordringer og lønns- og prisstigning også usikkerhetsfaktorer fremover. Lønns- og prisstigningsklausuler i prosjektene vil bare delvis kompensere for de økte prisene.

Regjeringens skjerpelser i innleieregelene utgjør også en utfordring for byggenhetene. Nye innleieregler trer ikraft fra 1. april 2023 og vil medføre omfattende organisatoriske endringer for mange virksomheter. I tillegg til dette må byggenhetene i større grad enn tidligere sikre finansiell stabilitet i verdikjeden, da konkursrisiko hos underentreprenører potensielt kan påvirke byggeprosjektene negativt.

UTVALGTE PROSJEKTER

NYTT BARNE- OG UNGDOMSSYKEHUS VED HAUKELAND

Trinn 2 av det nye barne- og ungdomssykehuset ved Haukeland universitetssykehus i Bergen står ferdig i 2023. Prosjektet omtales som BUS2 og består av 50 000 kvadratmeter fordelt på 2 168 rom. Det nye sykehusbygget er det største byggeprosjektet på Haukeland siden sentralblokka sto ferdig i 1983. Prosjektet består av grunnarbeid, bygging av råbygg, tett hus, alle bygningsmessige innredningsarbeider, Rent Tørt Bygg, utenomhusarbeider og avfallshåndtering for alle entrepriser i prosjektet. Ved bruk av felles digitale verktøy, som eksempelvis BIM (digital modellering av bygg), har man oppnådd god samhandling og effektivitet. Glassblokkene ble i 2021 kåret til ett av verdens beste digitale byggeprosjekt av organisasjonen buildingSMART.

FORRETNINGSENHET: LAB ENTREPRENØR
OPPDRAGSGIVER: HELSE BERGEN HF
FERDIGSTILLELSE: JUNI 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 781 EKSKL. MVA

KOMMUNEGÅRDEN I SANDVIKA

I forbindelse med ombygging av Kommunegården i Sandvika ble mesteparten av bygget revet, fundamenteringen ble forsterket med nye stålkjernepeler, og hele kjellergulvet ble støpt på nytt. Den «nye» kommunegården på 37 000 kvadratmeter har to store atrier med glasstak, hvor gangbroer binder ulike deler av bygget sammen. Prosjektet ble drevet som fossilfri byggeplass og bygget miljøsertifiseres som BREEAM-NOR Outstanding.

FORRETNINGSENHET:
STRØM GUNDERSEN ENTREPRENØR
OPPDRAGSGIVER:
BÆRUM KOMMUNALE PENSJONSKASSE
FERDIGSTILLELSE: 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 960 EKSKL. MVA

DRAMMENSVEIEN 126

Ved inngangen til Skøyen står nå et moderne nytt kontorbygg på ni etasjer i Drammensveien 126. Bygget består av to hovedbygg i lys tegl, et tårnhus og et innvendig glassbygg som forbinder byggene. Sjaktene som rommer heis og trappehus ble støpt i hvit betong som ikke er etterbehandlet etter at støpeformene ble fjernet. Den hvite betongkonstruksjonen er et sentralt element i det ferdige interiøret i bygget. Bygget har energimerke A og er miljøklassifisert BREEAM-NOR Very good.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG OSLO
OPPDRAGSGIVER:
THUNE EUREKA (FRAM EIENDOM)
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 285 EKSKL. MVA

NYTT HOVEDKONTOR TIL ODA PÅ TØYEN

I mai 2023 flytter teknologi- og logistikkbedriften Oda, som leverer varer til privatpersoner og bedrifter på Østlandet, inn i det ferdig rehabiliterte kontorbygget i Kjølberggata 31. Prosjektet er en totalentreprise som omfatter gjenoppbygging av kontorbygget etter gjennomførte saneringsarbeider. Takareal bygges om til takterrasse og sedumtak, og arbeidene omfatter totalt 6 700 kvm inkludert takterrassen. Prosjektets ambisjon er å oppnå den nest høyeste klassifiseringen: BREEAM-NOR Excellent.

FORRETNINGSENHET:
HAGA & BERG ENTREPRENØR
OPPDRAGSGIVER: SEFF HOLDING
FERDIGSTILLELSE: 1. KVARTAL 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 136 EKSKL. MVA

VIRKSOMHETSOMRÅDER

BETONMAST

OMSETNING MNOK

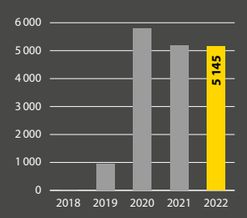

DRIFTSRESULTAT MNOK

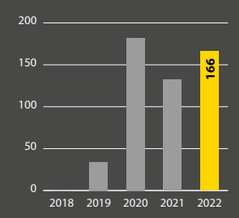

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

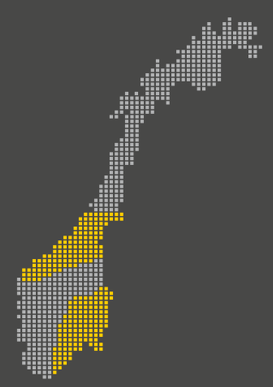

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021*	2020*	2019*	2018
Inntekter	5 145	5 196	5 808	954	-
Driftsresultat (EBIT)	166	132	182	34	-
Resultat før skatt (EBT)	174	111	173	32	-
Driftsmargin	3,2 %	2,5 %	3,1 %	3,6 %	-
Resultatmargin	3,4 %	2,1 %	3,0 %	3,3 %	-
Ordrereserve	4 415	7 054	5 715	5 700	-

* Betonmast Sverige ble overført fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige med virkning fra 1. januar 2022. Sammenligningstall er omarbeidet. Betonmast ble en del av AF Gruppen 31.10.2019.

ANSATTE

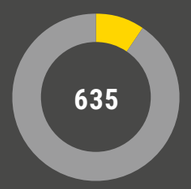

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

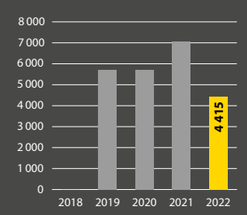

BETONMAST BESTÅR AV

- Betonmast Boligbygg
- Betonmast Oslo
- Betonmast Trøndelag
- Betonmast Romerike
- Betonmast Røsand
- Betonmast Østfold
- Betonmast Innlandet
- Betonmast Buskerud-Vestfold
- Betonmast Asker og Bærum
- Betonmast Eiendom

FORBEDRET RESULTAT

Samlet sett leverer Betonmast et svakt, men forbedret resultat for året. Det er stor variasjon i enhetenes prestasjoner.

Betonmast er en byggentreprenør med virksomhet i de største markedene i Norge. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige, og har lang erfaring med prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også en eiendomsportefølje i Norge.

Betonmast består av 10 forretningsenheter: Betonmast Oslo, Betonmast Romerike, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Boligbygg, Betonmast Asker og Bærum, Betonmast Røsand, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Trøndelag og Betonmast Eiendom.

KORT OM 2022

I 2022 hadde Betonmast en omsetning på MNOK 5 145 (5 196) og et resultat før skatt på MNOK 174 (111). Resultatmarginen endte på 3,4 % (2,1 %). Fra 2022 er Betonmast Sverige blitt en del av virksomhetsområdet Sverige, og sammenligningstallene er omarbeidet.

Den samlede lønnsomheten for Betonmast var ikke tilfredsstillende, men det var stor variasjon i prestasjonene til de ulike enhetene. Flere enheter leverte gode resultater sammenlignet med tidligere år. Betonmast Østfold utmerket seg med et svært godt resultat for året. Betonmast Oslo, Betonmast Romerike, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Trøndelag, Betonmast Røsand og Betonmast Asker og Bærum leverte også gode resultater. Betonmast Innlandet og Betonmast Boligbygg leverte svake resultater, i hovedsak som følge av vesentlig høyere kostnadspådrag enn kalkulert i prosjektene.

Betonmast Eiendom hadde ved inngangen til 2023 tre eiendomsprosjekter med totalt 306 enheter i produksjon.

Betonmast ble i 2022 tildelt flere store kontrakter. Til sammen ble syv nye kontrakter børsmeldt, og Betonmast hadde en ordreinngang på MNOK 2 506. Betonmast Røsand ble tildelt den største av disse, med avtalen om bygging av Campus Kristiansund i Kristiansund. Prosjektet gjennomføres som en totalentreprise og har en verdi på ca. MNOK 582, ekskl. mva.

Ordrereserven til Betonmast var per 31. desember 2022 MNOK 4 415 (7 054).

BÆREKRAFT

Betonmast bygger samfunnsnyttige bygg som skoler, studentboliger og idrettshaller, og bistår kundene med å ta miljøvennlige materialvalg og å velge bærekraftige løsninger.

Både overleverte prosjekter og inngåtte kontrakter i 2022 reflekterer miljøkompetansen til Betonmast og hvordan de jobber med utviklingen av et bærekraftig samfunn. Sammen med Betong Øst og Rimol Miljøpark fikk Betonmast Byggenæringens klimapris 2022 for sirkulær og miljøvennlig betong laget med resirkulerte gravemasser. Det er Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA) som deler ut prisen, som skal bidra til å bringe løsningene frem og utfordre næringen. Campus Kristiansund, som ble tildelt Betonmast Røsand i 2022, blir et fremtidsrettet miljøbygg med blant annet massivtre som hovedbærekonstruksjon. Prosjektet skal sertifiseres BREEAM-NOR Excellent.

Gardermoenprosjektet, som ble tildelt Betonmast Romerike i 2022, omfatter bygging av et nytt forhandleranlegg for Volkswagen, Volkswagen Nyttekjøretøy, Audi og ŠKODA på totalt 12 000 kvm. Forhandleranlegget er planlagt utført i energiklasse A og det skal sertifiseres i henhold til EUs taksonomi for bærekraftige bygg og BREEAM-NOR Very Good. Bygget planlegges oppført med bruk av tre i bærende konstruksjoner.

MARKEDSUTSIKTER

Betonmast har virksomhet i de samme markedene som AF Gruppens øvrige norske byggvirksomhet. Se omtale av markedsutvikling under Bygg og Eiendom.

VIRKSOMHETSOMRÅDER

UTVALGTE PROSJEKTER

MEGLERGÅRDEN OG VILLA P

Betonmast har i løpet av 2022 ferdigstilt leilighetsprosjektene Meglergården og Villa P sentralt på Bekkestua, med til sammen 80 leiligheter og en dagligvareforretning på 2 600 kvm. Byggene har ulike arkitektoniske utrykk og høy standard. Prosjektet innebar også kraftig fornyelse av infrastrukturen på Bekkestua, med kompliserte grunnarbeider, ny teknisk kulvert, møteplasser og torg – alt mens trafikk, publikum og nærliggende byggeplasser ble koordinert.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST ASKER OG BÆRUM
OPPDRAGSGIVER: STOR-OSLO EIENDOM, PÅ VEGNE AV MEGLERGÅRDEN INVEST AS
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 333 EKSKL. MVA

MAGASINPARKEN

Sentralt i Ski ligger Magasinparken, en tidligere militærleir som er utviklet til et attraktivt boligområde. Her har Betonmast bygget fem særegne leilighetsbygg tegnet av fire ulike arkitekter med 188 leiligheter samt parkeringsanlegg. Mellom bygningene legges det til rette for gode fellesarealer med blant annet lekeplasser og kultur- og parkanlegg. Prosjektet ble overlevert rundt seks måneder før opprinnelig plan, til tross for et krevende og komplisert byggeprosjekt med en rekke spesial-tilpasninger.

FORRETNINGSENHET:
BETONMAST BOLIGBYGG
OPPDRAGSGIVER: SOLON EIENDOM
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 528 EKSKL. MVA

REPPETOPPEN

Reppetoppen er et prosjekt som ligger øst for Trondheim sentrum, med utsikt over store deler av Tronheimsfjorden. Betonmast har vært entreprenør for alle byggetrinnene, og i Januar 2022 startet byggingen av det sjette og siste byggetrinnet. Til sammen dreier det seg om 250 boenheter i en kombinasjon av leiligheter og rekkehus. Det siste byggetrinnet omfatter 55 leiligheter i to bygg med felles underliggende parkeringskjeller.

FORRETNINGSENHET:
BETONMAST TRØNDELAG
OPPDRAGSGIVER: GODHAVN UTBYGGING AS
FERDIGSTILLELSE: 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 93 EKSKL. MVA

FJELLHAMAR SKOLE

Norges største barneskole har plass til om lag 1 200 elever. Prosjektet omfatter, i tillegg til skolebygg, også et idrettsbygg med to flerbrukshaller og svømmehall som er tilrettelagt for bruk i undervisning, for lokalsamfunnet og konkurranser på høyt nivå. Flotte uteområder er til glede både for elevene ved skolen og for de som bor i nærmiljøet. I en periode hvor leveranseproblemer og økte råvarepriser var utfordrende, var samarbeid og gjennomføringskompetanse avgjørende for god fremdrift i et stort og komplekst samspillsprosjekt.

FORRETNINGSENHET:
BETONMAST ROMERIKE
OPPDRAGSGIVER: LØRENSKOG KOMMUNE
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 1 200 EKSKL. MVA

VIRKSOMHETSOMRÅDER

EIENDOM

OMSETNING MNOK

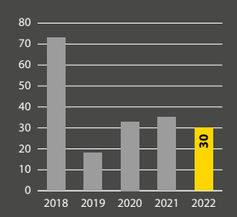

DRIFTSRESULTAT MNOK

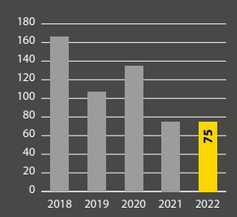

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

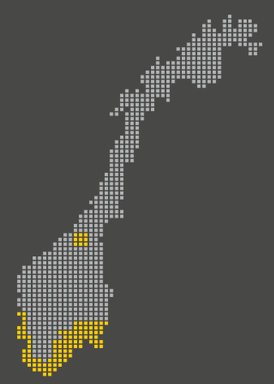

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter	30	35	33	18	73
Driftsresultat (EBIT)	75	75	135	107	166
Resultat før skatt (EBT)	82	76	132	100	157
Driftsmargin	-	-	-	-	-
Resultatmargin	-	-	-	-	-
Ordrereserve	-	-	-	-	-

ANSATTE

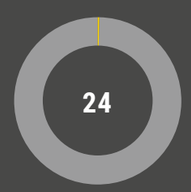

AF Gruppen 5 975

EIENDOM BESTÅR AV

- AF Eiendom
- LAB Eiendom

GEVINST FRA NÆRING OG LAVT BOLIGSALG

Redusert etterspørsel og stemningsskifte i markedet i siste halvdel av 2022 bidro til lavt salg av bolig. Salget av K4 hotell og kontor på Hasle i Oslo bidro sterkt til resultatet.

AF utvikler, prosjekterer og gjennomfører bolig- og næringsprosjekter i Norge, og aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen, og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

Eiendomsvirksomheten i Norge består av to forretningsenheter: AF Eiendom og LAB Eiendom.

KORT OM 2022

Eiendom leverte i 2022 et resultat før skatt på MNOK 82 (76). Gevinst fra salget av K4 hotell og kontor på Hasle i Oslo bidro sterkt til resultatet. Av boligprosjektene var det AF Eiendoms prosjekt Bekkestua Have i Bærum som hadde størst resultatbidrag i 2022.

Renteoppgang og økonomisk ustabilitet, spesielt i andre halvår av 2022, bidro til et lavt boligsalg med 216 (550) solgte boliger. AFs andel var 89 (256). Prosjektene Skårersletta MIDT, Bekkestua Have og Rolvsrud Arena var prosjektene med høyest salg i 2022.

Det ble overlevert 281 (359) boliger totalt i 2022, hvorav AFs andel var 96 (140). Totalt ble det overlevert 125 boliger på Lilleby Triangel, 78 boliger på Bo på Billingstad og 73 boliger på Brøter Terrasse.

Eiendom hadde ved utgangen av 2022 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 259 (280) enheter for salg, hvorav AFs andel var 112 (129). 225 enheter var knyttet til prosjekter i produksjon og 28 enheter til prosjekter i salgsfase (Rolvsrud Arena). I tillegg var det totalt 6 (6) ferdigstilte, usolgte boliger, hvorav AFs andel var 2 (3).

Ved inngangen til 2023 hadde AFs eiendomsvirksomhet syv boligprosjekter med i alt 940 leiligheter i produksjon. AFs andel var 438. Salgsgraden i disse prosjektene var 76 %.

- Fyrstikkbakken i Oslo (159 enheter i produksjon, hvorav 135 inngåtte salgskontrakter)
- Skårersletta MIDT i Lørenskog (295 enheter i produksjon, hvorav 173 inngåtte salgskontrakter)
- Bekkestua Have i Bærum (232 enheter i produksjon, hvorav 223 inngåtte salgskontrakter)
- Rolvsrud Arena i Lørenskog (194 enheter i produksjon, hvorav 128 inngåtte salgskontrakter)
- Kråkehaugen i Bergen (55 enheter i produksjon, hvorav 52 inngåtte salgskontrakter)
- Skiparviklia 3D i Bergen (4 enheter i produksjon, hvorav 3 inngåtte salgskontrakter)
- Baneveien 16 i Bergen (1 enhet i produksjon, 1 inngått salgskontrakt)

AF hadde ved årsskiftet en utviklingsportefølje estimert til 1 580 (1 715) boenheter. AFs andel av dette var 788 (821). I tillegg har AF eierinteresser i 62 256 (51 856) BTA kvm næringseiendom under utvikling, hvorav AFs andel er 30 949 (25 749) BTA kvm. Hovedvekten av porteføljen er lokalisert i Stor-Oslo og Bergen.

BÆREKRAFT

I tillegg til å utvikle tradisjonelle bolig- og næringsprosjekter, investerer Eiendom i rehabiliteringsprosjekter hvor målet er å gjenbruke og foredle gammel bygningsmasse til moderne og energieffektive bygg. Sandbrogaten i Bergen er et eksempel på et slikt prosjekt.

Eiendom har som mål at klimagassutslipp skal halveres innen 2030, og at alle nye prosjekter skal miljøsertifiseres etter standarden BREEAM-NOR Very Good eller bedre. Slik vil Eiendom bidra til bærekraftige bomiljø.

Som et eksempel har AF Eiendom sammen med Högh Eiendom utviklet HasleTre i Oslo. Foruten bruk av tre, er bygget demonterbart slik at materialene kan gjenbrukes. I tillegg er bygget sertifisert til BREEAM-NOR Excellent.

MARKEDSUTSIKTER

Boligprisene steg 1,5 % i 2022, ifølge tall fra Eiendom Norge. Så langt i år har prisene steget med ytterligere 5,8 %, men 12 måneders nominell endring er tilnærmet uendret.

Økte rentenivåer er ventet å føre til en mer moderat prisutvikling i boligmarkedet. Norges Bank vedtok i rentemøtet i mars 2023 å heve styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 3,0 %. Prognosen for styringsrenten er oppjustert fra forrige pengepolitiske rapport og indikerer en styringsrente som øker til rundt 3,5 % sommeren 2023.

I tillegg til økte rentenivåer, legger også økte byggekostnader press på eiendomsprosjektenes lønnsomhet. Ifølge Prognosesenteret er antall igangsettelser av nye prosjekter for landet totalt ventet å falle i 2023, før antallet igjen øker i 2024 og 2025. I Oslo og Hordaland er antall igangsettelser imidlertid ventet å øke gjennom hele prognoseperioden.

UTVALGTE PROSJEKTER

BRØTER TERASSE

Brøter Terrasse ligger midt i Lillestrøm, men har likevel en tilbaketrukket beliggenhet. Prosjektet består av et smalt og høyt bygg, og et stort vinkelbygg med felles parkerings-kjeller, boder og tekniske rom. Byggene omkranser et indre gårdsrom. Totalt er det 78 leiligheter av ulik størrelse. Leilighetene har takterrasse, balkong eller uteplass på bakkeplan.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: Ø. M. FJELD
FERDIGSTILLELSE: 2022
EIERANDEL: 35 %

BEKKESTUA HAVE

Ved sentrum av Bekkestua skal det utvikles en liten ny bydel bestående av 231 leiligheter. Eksisterende boliger og næringsbygg skal rives og erstattes av leilighetsbygg med variert arkitektur og boligsammensetning. Det skal etableres lokaler for handel og servering med inngang direkte fra gateplan. I sentrum av området skal den over 100 år gamle villaen i Kleivveien 5 bevares som et kulturminne omkranset av et stort allment tilgjengelig parkområde.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: CONSTO
FERDIGSTILLELSE: 2023
EIERANDEL: 50 %

BANEVEIEN

Baneveien 16 i Bergen er i ferd med å transformeres til et nærings- og leilighetsbygg av høy kvalitet. Bygget hadde stått fraflyttet og tomt i 12 år før rehabiliteringen startet. Det bygges næring i 1. og 2. etasje, kontor i 3. til 8. etasje og bolig i 9. etasje. Bygget ligger sentralt, like nedenfor Den Nationale Scene mot Nøstet og hurtigrutekaien. Prosjektet inkluderer ny fasade utenpå den eksisterende fasaden for å sikre bygget et så lavt energibruk som mulig. Bygget skal BREEAM-NOR sertifiseres – Very good.

FORRETNINGSENHET: LAB EIENDOM
ENTREPRENØR: LAB ENTREPRENØR
FERDIGSTILLELSE: 2025
EIERANDEL: 50 %

HASLE TRE

Prosjektet Hasle Tre er et forretnings-bygg i massivtre på 2 800 kvm fordelt over fire etasjer og kjeller. Redd Barna har inngått leieavtale for 15 år og for barnerettighetsorganisasjonen var bærekraftige løsninger sentralt i jakten på nye lokaler. Hasle tre vant prisen Årets Trebyggeri i 2022 og er Norges første demonterbare og ombrukbare næringbygg i tre. Dette gjør HasleTre til et forbilde for sirkulære bygg. HasleTre er sertifisert til BREEAM-NOR Excellent

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: SELTOR AS
FERDIGSTILLELSE: 2022
EIERANDEL: 50 %

VIRKSOMHETSOMRÅDER

ENERGI OG MILJØ

OMSETNING MNOK

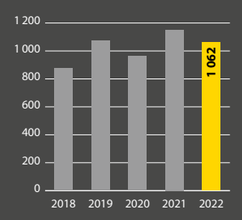

DRIFTSRESULTAT MNOK

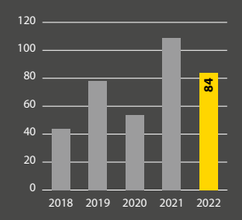

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge
- Litauen

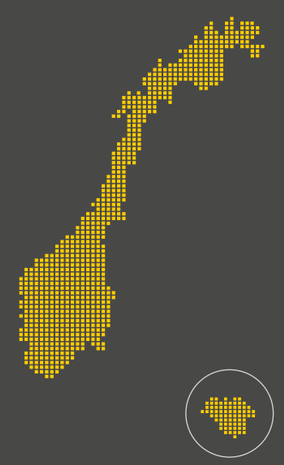

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter	1 062	1 152	962	1 072	875
Driftsresultat (EBIT)	84	109	54	78	44
Resultat før skatt (EBT)	82	107	52	75	41
Driftsmargin	7,9 %	9,4 %	5,6 %	7,3 %	5,0 %
Resultatmargin	7,7 %	9,3 %	5,5 %	7,0 %	4,7 %
Ordrereserve	640	714	703	371	501

ANSATTE

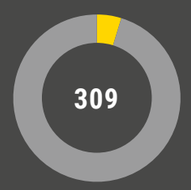

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

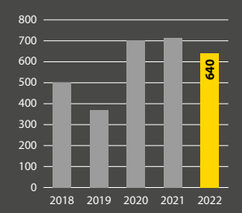

ENERGI OG MILJØ BESTÅR AV

- AF Energi
  Enaktiva
  AF Energija Baltic
- AF Decom
  Rimol Miljøpark
  Jølsen Miljøpark
  Nes Miljøpark

SVÆRT GOD LØNNSOMHET

Energi og Miljø hadde noe lavere aktivitet i 2022 sammenlignet med 2021, men leverte svært god lønnsomhet.

AF tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri, og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse, og over 80 % av massene gjenbrukes.

Virksomhetsområdet Energi og Miljø består av to forretningsenheter: AF Energi og AF Decom.

KORT OM 2022

Energi og Miljø hadde i 2022 en omsetning på MNOK 1 062 (1 152) og et resultat før skatt på MNOK 82 (107). Dette ga en resultatmargin på 7,7 % (9,3 %).

AF Decom leverte solide resultater både innenfor riving og gjenvinning til tross for et noe lavere aktivitetsnivå sammenlignet med 2021. Miljøparkene hadde også noe redusert aktivitet sammenlignet med 2021, men leverte svært god lønnsomhet for året.

AF Energi forbedret lønnsomheten betydelig i 2022, og leverte et svært godt resultat for året. Enheten har gjennom Enaktiva utviklet en modell for medeierskap i energisentraler de selv designer, bygger og drifter. Formålet er både å sikre gode referanseanlegg med lav risiko for utbygger og verdiutvikling gjennom aktivt eierskap i anleggene. Modellen lå blant annet til grunn for etableringen av Hovinbyen Energy Hub, som har som hovedformål å levere kjøling til Økern/Ulven-området. Anlegget er under oppføring som del av Construction City-komplekset. I kvartalet ble Hovinbyen Energi Hub, der Enaktiva hadde en eierandel på 49 %, solgt til OBOS. Salget ga AF Energi en gevinst på MNOK 7.

Energi og Miljø hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 640 (714).

BÆREKRAFT

Energi og Miljø tilbyr energibesparende, miljøvennlige og lønnsomme tjenester, inkludert oppføring av energisentraler, miljøsanering-, rive- og gjenvinningstjenester, samt resirkulering av forurensede masser.

AF Gruppen har etter årets slutt gjennomført kjøpet av 60 % av aksjene i Mepex Consult. Mepex er et ledende rådgivermiljø bestående av 26 medarbeidere spesialisert innen sirkulærøkonomi, avfall og gjenvinning.

Formålet med AFs energivirksomhet er å redusere kundenes energiforbruk gjennom alternative og fornybare løsninger for nye og eksisterende bygg. Energieffektivisering kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20–50 %, og investeringene vil være tilbakebetalt for kunden på noen få år med nåværende strømpriser. AFs leveranser garanterer lavere energibruk for kunden og reduserer klimautslipp for samfunnet.

AF Energi har inngått avtale med Møller Eiendom om å energieffektivisere Møller Bils anlegg. Målet er å redusere klimautslipp, samt å effektivisere energibruken i lokalene.

Fundamentet for AFs miljøvirksomhet er at avfall i stor grad kan brukes på nytt og være en verdifull ressurs i en sirkulærøkonomi. AF Decom oppnådde i 2022 en kildesorteringsgrad på 94 % (96 %). Decom la i 2022 til rette for gjenvinning av 17 629 tonn metall.

Stålindustrien står for mellom 5–8 % av verdens CO_2-utslipp. Gjenbrukt stål har ca. 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon. Dette tilsvarer en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo gjenvunnet stål, som betyr at AF Decoms virksomhet har bidratt til å redusere alternative CO_2-utslipp med 17 629 tonn.

Ved AFs miljøparker sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse som tradisjonelt deponeres. Miljøparkene har en målsetning om at 80 % av massene skal gjenbrukes i lokalmarkedene etter at de er gjenvunnet. AFs miljøparker har gjenvunnet til sammen 315 269 (344 437) tonn masse i 2022, og realisert gjenvinningsgrad av forurenset masse var 80 % i 2022.

MARKEDSUTSIKTER

Etterspørselen etter energi- og miljørelaterte tjenester er stigende. Norske myndigheter har fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energibruk frem mot 2030. Målene inkluderer å redusere energibruk i eksisterende bygg med 10 Twh og forbedre energiintensiteten med 30 % innen 2030. Høye strømpriser gjør også investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt.

Høyt klimafokus og et nytt norsk klimamål på minst 55 % reduksjon av klimagassutslipp innen 2030 bidrar også til stigende etterspørsel etter miljørelaterte tjenester.

Virksomhetsområdets aktivitet innen riving- og gjenvinningstjenester er nært knyttet til bygg- og anleggsmarkedet, og nivået på investeringer innen disse markedene vil påvirke etterspørselen.

UTVALGTE PROSJEKTER

KJØLBERGGATA 9

I Kjølberggata 9 i Oslo har AF Energi stått for rehabiliteringen av bygården på fem etasjer. Bygården har tidligere vært både verkstedhall og brannstasjon. Rehabiliteringen av bygården fra 1860 omfattet oppussing av fasade, nye vinduer, nytt varmeanlegg og nytt elanlegg. I tillegg er leilighetene også pusset opp med nye bad og kjøkken. Tiltakene bidrar til at byggets energiforbruk reduseres med omtrent 20 prosent.

FORRETNINGSENHET: AF ENERGI
OPPDRAGSGIVER: BOLIGBYGG OSLO KF
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 27 EKSKL. MVA

RIVING AV TRETTEN BRU

Ti år gamle Tretten bru, som førte fylkesvei 254 over Gudbrandsdalslågen og E6, kollapset 15. august 2022. En personbil og en lastebil var på broen da den kollapset, men ingen personer kom til skade. AF Decom ble tildelt det kompliserte oppdraget med å rive restene av broen, hvor også arbeidernes sikkerhet og miljøet i elven ble ivaretatt på en god måte. De to kjøretøyene ble først fjernet, før selve brukonstruksjonen ble klippet opp, heist på land, kildesortert og fraktet bort til godkjent mottak for gjenvinning.

FORRETNINGSENHET: AF DECOM
OPPDRAGSGIVER: HAFJELL MASKIN
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 6,2 EKSKL. MVA

RADIUMHOSPITALET

Radiumhospitalet er et spesialisert kreftsykehus i Oslo hvor en nå bygger nytt klinikkbygg og landets første protonsenter. AF Energi leverer energisentral og kjøleanlegg til de nye byggene. Nytt klinikk- og protonbygg bygges på samme tomt som dagens Radiumhospital, og byggeprosessen foregår tett inntil eksisterende sykehus i drift. Dette stiller strenge krav til gjennomføring, rekkefølge og logistikk. Blant annet skal mye prefabrikkeres, og 92 prosent av utførte sveiser i energisentralene leveres prefabrikkert på byggeplassen. Dette gir også positive bidrag til sikkerhet og kvalitet.

FORRETNINGSENHET: AF ENERGI
OPPDRAGSGIVER: HELSE SØR-ØST
FERDIGSTILLELSE: 2024
KONTRAKTSSUM: MNOK 86 ELSKL. MVA

VESTLIA RESORT

AF Energi gjennomfører flere energieffektiviserende tiltak på ski- og sparesorten Vestlia Resort på Geilo. Hoveddelen av tiltakene består av nye ventilasjonsaggregater, varmepumper og optimalisert varmeanlegg som skal redusere hotellanleggets strømforbruk. I tillegg vil arbeidet også omfatte prosjektering av ny restaurantventilasjon.

FORRETNINGSENHET: AF ENERGI
OPPDRAGSGIVER: VESTLIA RESORT
FERDIGSTILLELSE: 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 12 EKSKL. MVA

SVERIGE

OMSETNING MNOK

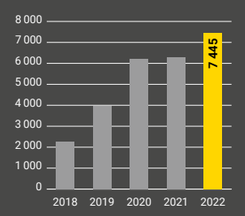

DRIFTSRESULTAT MNOK

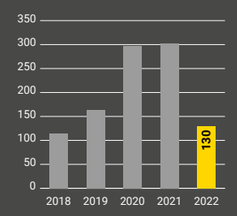

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Sverige

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021*	2020*	2019*	2018
Inntekter	7 445	6 300	6 197	3 956	2 270
Driftsresultat (EBIT)	130	302	298	164	114
Resultat før skatt (EBT)	127	295	291	161	113
Driftsmargin	1,7 %	4,8 %	4,8 %	4,1 %	5,0 %
Resultatmargin	1,7 %	4,7 %	4,7 %	4,1 %	5,0 %
Ordrereserve	7 638	9 112	5 678	4 539	1 578

* Betonmast Sverige ble overført fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige med virkning fra 1. januar 2022. Sammenligningstall er omarbeidet tilbake til 31.10.2019 da Betonmast ble en del av AF Gruppen.

ANSATTE

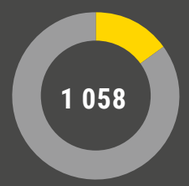

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

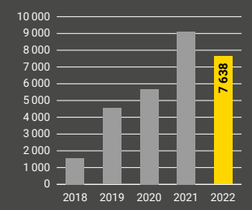

SVERIGE BESTÅR AV

- Kanonaden
- AF Prefab i Mälardalen
- AF Bygg Syd
- AF Projektutveckling
- AF Härnösand Byggreturer
- HMB
- AF Bygg Väst
- AF Bygg Öst
- AF Öresund
- AF Bygg Stockholm
- AF Anläggning Väst

SVAKT RESULTAT

Omsetningsveksten i Sverige fortsatte i 2022, men med stort sprik i prestasjonene ble lønnsomheten samlet sett svak.

AFs svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige. I løpet av året inngikk AF Gruppen en avtale med Betonmast AS om kjøp av 100 % av aksjene i Betonmast Sverige AS, som eier alle driftsselskapene til Betonmast i Sverige. AF Gruppen har med det samlet alle svenske virksomheter i virksomhetsområdet Sverige for å sikre et sterkt fundament for lønnsom vekst. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Stockholm og Mälardalen, Sør-Sverige og Göteborg.

Virksomhetsområdet består nå av 11 forretningsenheter: Kanonaden, AF Prefab i Mälardalen, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer, HMB, AF Bygg Väst (tidl. Betonmast Göteborg), AF Bygg Öst (tidl. Betonmast Mälardalen), AF Öresund (tidl. Betonmast Malmö), AF Bygg Stockholm (tidl. Betonmast Stockholm) og AF Anlägging Väst (tidl. Betonmast Anlägging).

KORT OM 2022

Sverige hadde en omsetning på MNOK 7 445 (6 300) i 2022 og et resultat før skatt på MNOK 127 (295). Dette ga en resultatmargin på 1,7 % mot 4,7 % i 2021.

Virksomhetsområdet leverte en omsetningsvekst på 18 % sammenlignet med 2021, men med stor variasjon i enhetenes prestasjoner og resultat. Den svake lønnsomheten knyttet seg hovedsakelig til forretningsenhetene som tidligere var en del av Betonmast Sverige. Store nedjusteringer av estimatene i enkelte prosjekter bidro til svake resultater i disse enhetene. Estimatjusteringene er i hovedsak knyttet til økte kostnader, både som følge av økte materialpriser og egne prestasjoner.

AF Härnosand Byggreturer fortsetter å levere svært gode resultater i 2022. Kanonaden, AF Bygg Syd og HMB leverte også gode resultater for året. AF Prefab i Mälardalen hadde en solid omsetningsvekst og løftet lønnsomheten betraktelig fra året før, men leverte fortsatt et resultat under forventning.

AF Projektutveckling, AFs eiendomsvirksomhet i Sverige, hadde ved utgangen av 2022 ett boligprosjekt med totalt 83 enheter i produksjon. Enheten har en tomtebank (boliger under utvikling) som estimeres til 990 boenheter. AFs andel av dette er 495 boenheter.

Ved årsslutt var ordrereserven til virksomhetsområdet Sverige på MNOK 7 638 (9 112).

BÆREKRAFT

Virksomhetsområdet Sverige bygger samfunnsnyttige bygg og anlegg som skoler, eldreboliger, renseanlegg og vindparker. Materialbruk og transport av masse er viktige drivere for CO_2-utslipp, og AF samarbeider med byggherren for å finne miljøvennlige løsninger. I 2022 oppnådde virksomhetsområdet Sverige en kildesorteringsgrad på 70 % for bygging, 86 % for rehabilitering og 93 % for riving.

Kanonaden utfører anleggsarbeider for en større vindpark sør i Dalarna for SR Energy, som forventes å gi fornybar energi tilsvarende det årlige forbruket av husholdningselektrisitet for 54 000 boliger. HMB Drevvikshøjden er et annet eksempel på et bærekraftig prosjekt. Prosjektet består av totalt 600 leiligheter, flere barnehager og næringslokaler, og er prosjektert med et lavt energiforbruk fra kilder som solceller, jordvarme og fjernvarme.

MARKEDSUTSIKTER

Byggföretagen har estimert byggeinvesteringene i Sverige («Bostäder» og «Lokaler») til SEK 491,5 mrd. i 2022. Dette innebærer en økning på 3,3 % fra 2021. I 2023 venter Byggföretagen en nedgang på 16,7 % til SEK 409,5 mrd., hovedsakelig drevet av lavere investeringer innen segmentet «Bostäder».

Byggföretagen estimerer anleggsinvesteringene til SEK 114,8 mrd. i 2022, noe som innebærer et nivå tilsvarende 2021. For 2023 ventes en svak reduksjon i anleggsinvesteringene på 1,0 %, med et estimat på SEK 113,7 mrd.

Boligmarkedet i Sverige var i 2022 preget av fallende boligpriser. Svensk Mäklarstatistik rapporterte et prisfall på 9 % for leiligheter og 10 % for eneboliger i 2022. Riksbanken besluttet i februar 2023 å øke styringsrenten med 0,5 prosentpoeng til 3,0 %, som følge av høy inflasjon. Riksbankens rentebane gir forventning om at renten kommer til å økes ytterligere i løpet av våren.

Inflasjon, økte renter og leveringsutfordringer skaper også usikkerhet for AFs svenske virksomhet. Usikkerheten knyttet til svensk sementproduksjon ble imidlertid avklart i desember 2022, der Cementa AB fikk dispensasjon for å fortsette produksjonen i ytterligere fire år.

UTVALGTE PROSJEKTER

STADSGÅRDEN I HALMSTAD

Boligprosjektet Stadsgården ligger i den nye, sentrale bydelen Västra Förstaden i Halmstad, med gangavstand til restauranter, butikker, naturen og havet. Stadsgården består av 100 arkitekttegnede leiligheter og tre toetasjes rekkehus. Bydelen Västra Förstaden i Halmstad kommer til å vokse til rundt 450 nye boliger over en femårsperiode.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG SYD
OPPDRAGSGIVER: AF PROJECKTUTVECKLING/WOOD & HILL
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MSEK 174 EKSKL. MVA

KARSKRUV VINDPARK

Kanonaden bygger veier og fundamenter for en ny vindpark i Åsedå i Uppvidinge kommun, sør i Sverige. I tillegg legger Kanonaden vindparkens interne strømnett. Prosjektet består av 20 vindturbiner som skal produsere fornybar strøm som tilsvarer det gjennomsnittlige årsforbruket til 60 000 husholdninger. Kanonaden har de senere årene gjennomført en rekke anleggsoppdrag knyttet til vindkraftanlegg, og dette er det tredje prosjektet Kanonaden gjennomfører for OX2.

FORRETNINGSENHET: KANONADEN
OPPDRAGSGIVER: OX2
FERDIGSTILLELSE: 2023
KONTRAKTSSUM: MSEK 170 EKSKL. MVA

STUVERIET, GÖTEBORG

Stena Fastigheters nye kontorbygg, Stuveriet i Göteborg, består av over 9 500 kvm BTA. I tillegg er to etasjer bygget på Stena Fastigheters eksisterende kontorbygg rett ved siden av. Utover kontorfasiliteter kan Stuveriet by på bar, restaurant og en terrasse i 13. etasje med utsikt over Göteborgs havn. Byggets fasade er dekket av gjenvunnet aluminium i en blåfarge som endrer seg med lyset.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG VÄST
OPPDRAGSGIVER: STENA FASTIGHETER
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MSEK 190 EKSKL. MVA

HOLMÄNGENS ARV

Ved Holmängens avløpsrensanlegg i Vänersborg kommune renses omtrent 14 000 kubikkmeter vann per døgn. Oppdraget innebærer å bygge ut og modernisere anlegget for å kunne betjene en voksende befolkning i Västra Götaland. Dette omfatter bygging av nye bassenger og bygninger, i tillegg til ombygging, renovering og modernisering av det eksisterende anlegget. AF Bygg Syd har bred kompetanse på bygg- og grunn-arbeider, maskin-, el- og VVS-installasjoner, samt prosjekterings- og anleggsarbeid, er en av Sveriges fremste spesialister på bygging av vann- og avløpsanlegg.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG SYD
OPPDRAGSGIVER:
VÄNERSBORG KRETSLOPP & VATTEN
FERDIGSTILLELSE: 2023
KONTRAKTSSUM: MSEK 152 EKSKL. MVA

VIRKSOMHETSOMRÅDER

OFFSHORE

OMSETNING MNOK

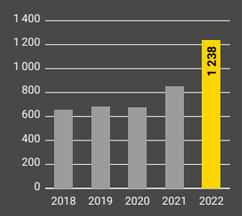

DRIFTSRESULTAT MNOK

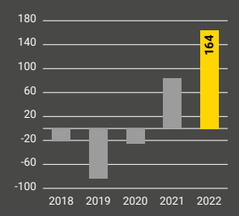

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norsk og britisk sokkel
- Norge
- UK

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter	1 238	848	672	679	655
Driftsresultat (EBIT)	164	83	-25	-83	-21
Resultat før skatt (EBT)	160	78	-40	-94	-27
Driftsmargin	13,2 %	9,8 %	-3,7 %	-12,2 %	-3,2 %
Resultatmargin	12,9 %	9,2 %	-5,9 %	-13,9 %	-4,1 %
Ordrereserve	1 694	1 515	1 365	1 351	1 456

ANSATTE

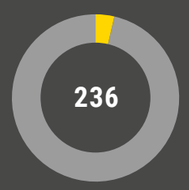

AF Gruppen 5 975

ORDRERESERVE MNOK

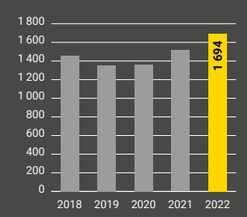

OFFSHORE BESTÅR AV

- AF Offshore Decom
  AF Offshore Decom UK Ltd.
  AF Miljøbase Vats
- Aeron

OMSETNINGSVEKST OG SVÆRT GOD LØNNSOMHET

2022 var et svært godt år for AFs offshorevirksomhet. Offshore har gjennom flere av sine prosjekter vist kraft og kompetanse til å løse komplekse utfordringer.

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje- og gassektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshore-installasjoner. AF har et moderne anlegg for riving og sluttdisponering i Vats.

Offshore består av forretnings-enhetene AF Offshore Decom og Aeron.

KORT OM 2022
Offshore hadde en omsetning på MNOK 1 238 (848) i 2022. Resultat før skatt ble MNOK 160 (78). Det ga en resultatmargin på 12,9 % mot 9,2 % i 2021.

AF Offshore Decom leverte et svært godt resultat i 2022, drevet av både omsetningsvekst og forbedret resultatmargin sammenlignet med året før. Det gode resultatet reflekterer høy produksjon og god drift på AF Miljøbase Vats, samt vellykkede offshorekampanjer. Offshorekampanjene knyttet til Dunlin Alpha-plattformen, samt gjenvinning av produksjonsskipet Curlew og plattformene Dunlin Alpha og Brae på miljøbasen bidro sterkt til det gode resultatet.

AF Offshore Decom ble i 2022 tildelt kontrakt for fjerning og gjenvinning av plattformer i nederlandsk sektor av Nordsjøen. Kontrakten omfatter prosjektering, forberedende arbeider, fjerning, transport, gjenvinning og sluttdisponering av 10 plattformer med en samlet vekt på 17 000 tonn. Plattformene vil bli transportert til AF Miljøbase Vats for gjenvinning.

Aeron hadde økt omsetning, men leverte et resultat under forventning i 2022.

Ved årsslutt hadde virksomhets-området Offshore en ordrereserve på MNOK 1 694 (1 515).

BÆREKRAFT
AFs offshorevirksomhet leverer samfunnsnyttige og miljøvennlige tjenester på en sikker og lønnsom måte. AF Offshore Decoms forretningsidé bygger på å løse en betydelig samfunnsutfordring gjennom å fjerne og gjenvinne utrangerte oljeplattformer, og har som mål å gjenvinne mest mulig av materialene. Enheten har de siste årene oppnådd en kildesorteringsgrad på over 99 %, hvor metall er hovedkomponenten. Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon, som tilsvarer en utslippsreduksjon på 1 kg CO_2 per kilo gjenvunnet stål. AF Offshore Decom har revet og tilrettelagt for gjenvinning av 36 911 (40 990) tonn stål i 2022, med tilsvarende reduksjon av alternative CO_2-utslipp på 36 911 (40 990) tonn.

Aerons virksomhet bidrar til å redusere klimagassutslipp gjennom elektrifisering og energi-effektivisering av marin sektor. Leveranser i 2022 omfatter ulike typer ventilasjons- og kjøleanlegg for energioptimalisering av driften av ferjer, cruiseskip og andre fartøy. HVAC-systemet er en av hovedbrukerne av energi på et moderne fartøy. Aeron tilbyr energieffektive HVAC-systemer som reduserer kostnader og bidrar positivt til miljøet.

MARKEDSUTSIKTER
I perioden 2022–2031 forventer den britiske bransjeorganisasjonen Offshore Energies UK at 2 millioner tonn olje- og gassinstallasjoner skal fjernes i Nordsjøen. Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner har gjennom lang tid vært preget av utsettelser. Samtidig forventes det nå at flere større porteføljer av oljeplattformer skal rives i løpet av de neste ti årene, og AF Offshore Decom har levert flere større tilbud som ikke er avklart. Førstegenerasjons FPSO-er (Floating Production Storage and Offloading) nærmer seg tidspunkt for gjenvinning, og med gjenvinningen av produksjonsskipet Curlew får AF Offshore Decom vist kompetanse og gjennomføringskraft innenfor dette området. Økt investeringstakt innen havvind har gitt økt etterspørsel etter store kranfartøyer og verft for å montere og installere neste generasjons havvindparker i Europa. Markedet for fjerning av olje- og gassinstallasjoner vil derfor være preget av konkurranse med havvindindustrien på grunn av kapasitetsbegrensninger.

Omstillingen mot et lavutslipps-samfunn gir markedsmuligheter for AFs virksomhet innenfor klimakontroll, og den stadig økende CO_2-avgiften vil kunne bidra til å akselerere elektrifiseringstakten. Økte investeringer i havvind gir også nye markedsmuligheter. Havvindparkene Sunrise Wind i New York og East Anglia Windfarm i Storbritannia, der Aeron skal levere ventilasjons- og kjøleutstyr, er eksempler på dette.

VIRKSOMHETSOMRÅDER

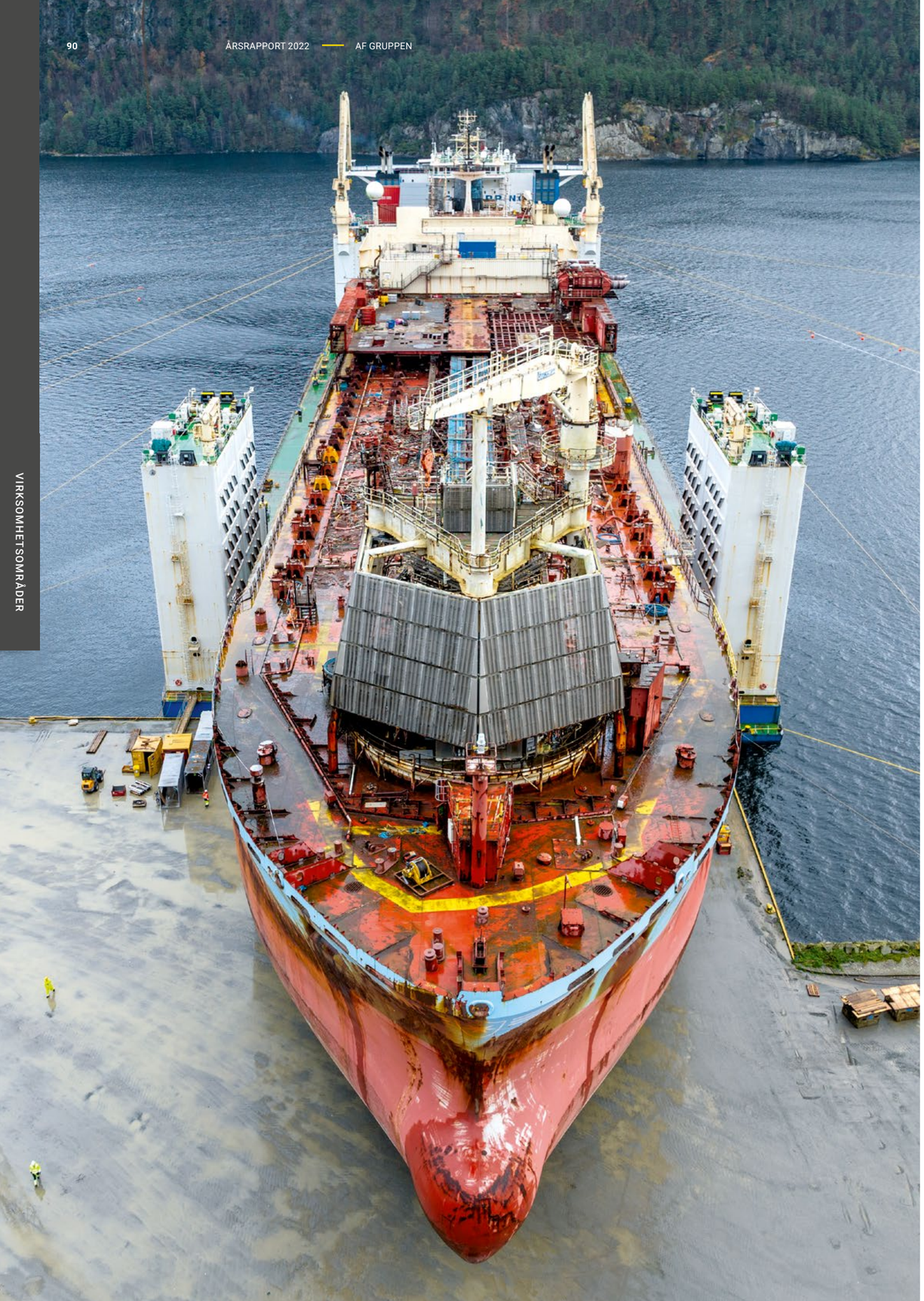

UTVALGTE PROSJEKTER

CURLEW FPSO

AF Miljøbase Vats er lokasjon for gjenvinning av det 235 meter lange produksjonsskipet Curlew som tidligere har vært brukt til å produsere olje og gass (FPSO). Produksjonsskipet er opprinnelig 25 000 tonn, og det er, i tillegg til å være det største resirkuleringsoppdraget i sitt slag, første gang et produksjonsskip gjenvinnes i Norge. Metoden for å få skipet på land («Float over – float in») har aldri tidligere vært brukt i så stor skala noe sted i verden. AF Miljøbase Vats er ett av få anlegg som tilfredsstiller kravene til gjenvinning av denne type konstruksjoner, og er på EUs liste over godkjente anlegg

FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM
OPPDRAGSGIVER: SHELL UK
FERDIGSTILLELSE: 2024

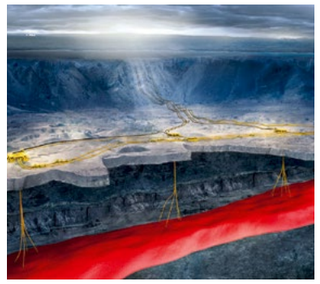

ORMEN LANGE FASE 3

Ormen Lange-feltet er et gassfelt, lokalisert i Norskehavet om lag 120 km nordvest for Kristiansund. Ormen Lange fase 3 er et undervannskompresjonsprosjekt som ved hjelp av to rikgasskompressorer på havbunnen vil øke utvinningen fra Ormen Langefeltet fra 75 til 85 prosent. Gassen føres inn til Nyhamna der Aeron leverer ventilasjons- og kjøleutstyr til landanlegget.

FORRETNINGSENHET: AERON
OPPDRAGSGIVER: AKER SOLUTIONS
FERDIGSTILLELSE: 2023

DUNLIN ALPHA

AF Offshore Decom står for prosjektering, fjerning og gjenvinning av overflateinstallasjonen til Dunlin Alpha-plattformen på britisk side av Nordsjøen. Plattformen, som har en totalvekt på omtrent 20 000 tonn, ble fjernet fra feltet i to offshorekampanjer. Et mannskap på omtrent 290 personer jobbet i rotasjon for å gjennomføre operasjonen, og over 95 % av plattformen vil bli resirkulert og gjenbrukt på AF Miljøbase Vats.

FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM
OPPDRAGSGIVER: FAIRFIELD ENERGY
FERDIGSTILLELSE: 2023

EAST ANGLIA THREE

East Anglia Three er en del av havvindparken East Anglia utenfor Suffolk-kysten i Storbritannia. Omformerstasjonen, som leveres av Aker Solutions i samarbeid med Siemens, samler energi fra opp til 100 vindturbiner og sender strømmen til mottaksstasjonen på land. Aeron har deltatt i konseptutviklingen og skal levere ventilasjons- og kjøleutstyret som er nødvendig for å holde omformerstasjonen i kontinuerlig drift, i tillegg til å sikre pålitelig forsyning til strømnettet.

FORRETNINGSENHET: AERON
OPPDRAGSGIVER: AKER SOLUTIONS
FERDIGSTILLELSE: 2026

EN NY SCENE FOR KUNSTEN

Lyshallen på toppen av det nye Nasjonalmuseet er blitt et enestående utstillingslokale og et landemerke i hovedstaden. Ved å tre inn i utstillingen får publikum møte kunsten på andre premisser. Bildet viser Laure Provosts utstilling «Above Front Tears Oui Float». AF Gruppen utførte tre store entrepriser under byggingen av Nasjonalmuseet. Lavkarbonbetong og gjenvunnet stål er benyttet for å redusere byggets fotavtrykk. Målet var 50 prosent reduksjon i klimagassutslipp sammenlignet med et referansebygg. © Laure Provoust / BONO 2023

VIRKSOMHETSOMRÅDER

AKSJONÆR-INFORMASJON

96 KONSERNLEDELSEN
98 STYRET
100 EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE
110 AKSJEN

”

Det har vært utrolig morsomt å være med på å bygge dette spektakulære bygget. Lyshallen er blitt en installasjon i bybildet, ikke bare for de som besøker museet.

ANNA ULFSDOTTER MESTAD, PROSJEKTINGENIØR AF BYGGFORNYELSE

Fasaden i Lyshallen på toppen av bygget er gjennomskinnelig og slipper inn dagslys gjennom millimetertynn marmor. Utstillingslokalet er på 2400 kvadratmeter. Lyshallen og kunsten den rommer vil oppleves ulikt gjennom ulike årstider, værforhold og tid på døgnet. © Laure Provoust / BONO 2023

KONSERNLEDELSEN

AMUND TØFTUM

(1978)
Konsernsjef

Amund Tøftum ble ansatt i AF i 2005 og var konserndirektør for Bygg, Betonmast og Offshore før han i 2020 ble konsernsjef i AF Gruppen. Tøftum har også vært prosjektdirektør i AF Offshore Decom og har erfaring fra forretningsutvikling og ulike driftsroller i AF. Tøftum er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.22 eier han 126 044 aksjer og har 20 833 opsjoner i AF Gruppen ASA.

ANNY ØEN

(1974)
Konserndirektør finans

Anny Øen er ny i konsernledelsen og har de siste 13 årene jobbet som konsernregnskapsdirektør i AF Gruppen. Hun har bakgrunn som konsern-regnskapssjef og controller i Reitangruppen, økonomisjef i Rema 1000 og trainee i PwC. Øen er utdannet siviløkonom med høyere revisorstudium fra NHH. Per 31.12.22 eier hun 26 299 aksjer og har 10 445 opsjoner i AF Gruppen ASA.

EIRIK WRAAL

(1979)
Konserndirektør

Eirik Wraal har ansvaret for virksomhetsområdet Energi og Miljø, deler av byggvirksomheten og for samfunnsansvar i AF Gruppen. Han var tidligere leder for AF Decom og har vært i AF siden 2004. Wraal har også hatt ulike driftsroller innen AFs miljø virksomhet og er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.22 eier han 38 679 aksjer og har 20 660 opsjoner i AF Gruppen ASA.

LARS MYHRE HJELMESET

(1979)
Konserndirektør

Lars Myhre Hjelmeset er ny i konsernledelsen og har ansvaret for virksomhets-området Offshore. Han var tidligere leder i AF Offshore Decom, og har erfaring som forretningsutvikler i konsern-stab og økonomidirektør i AF Offshore Decom. Han har vært i AF Gruppen siden 2003. Han er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og har tatt AFA-studiet ved NHH. Per 31.12.22 eier han 35 600 aksjer og har 13 962 opsjoner i AF Gruppen ASA.

TORMOD SOLBERG

(1971)
Konserndirektør

Tormod Solberg startet i AF i 2006, og har ansvar for virksomhetsområdet Bygg. Han kom inn i konsernledelsen fra stillingen som økonomidirektør i AF Bygg Oslo, og har tidligere vært direktør for kvalitet og risiko, der han var sentral i etableringen av AF Gruppens modell for risiko-styring. Solberg har bakgrunn som prosjektleder i ABB, som konsulent i PwC, og er utdannet siviløkonom fra NHH. Per 31.12.22 eier han 49 853 aksjer og har 14 513 opsjoner i AF Gruppen.

BÅRD FRYDENLUND

(1968)
Konserndirektør

Bård Frydenlund har ansvaret for virksomhetsområdene Sverige og Betonmast. Han var tidligere direktør for personal og organisasjon og har siden 2000 hatt forskjellige roller innen personal og økonomi. Bård Frydenlund er utdannet diplomøkonom og Master of Management fra BI. Per 31.12.22 eier han 179 385 aksjer og har 20 833 opsjoner i AF Gruppen ASA.

GEIR FLÅTA

(1978)
Konserndirektør

Geir Flåta har ansvar for virksomhetsområdene Anlegg og Eiendom. Han har tidligere hatt ulike lederroller i prosjekt og på enhetsnivå, og har bred ledererfaring fra bygg- og anleggsvirksomheten i AF. Flåta har en MBA fra NHH og er sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.22 eier han 1 591 aksjer og har 20 488 opsjoner i AF Gruppen ASA.

STYRET

PÅL EGIL RØNN

(1968)
Styrets leder

Pål Egil Rønn var konsernsjef i AF Gruppen fra 2007 til 2015. Fra han begynte i 1999, hadde han ulike lederstillinger i AF. Øvrige styreverv inkluderer Bouvet ASA, Sparebank 1 Gudbrandsdalen og Øster Hus Gruppen AS. Han er utdannet sivilingeniør med doktorgrad fra NTNU.

HEGE BØMARK

(1963)
Styremedlem

Hege Bømark har bakgrunn som finansanalytiker i Fearnley Finans (Fonds) AS og Orkla Finans (Fondsmegling) AS. Hun har tidligere vært styremedlem blant annet i Norwegian Property ASA, Fornebu Utvikling ASA og BWG Homes ASA, og er i dag styremedlem i Europris ASA og OBOS-banken AS. Hun er utdannet siviløkonom fra NHH.

HILDE WIKESLAND FLAEN

(1983)
Styremedlem

Hilde Wikesland Flaen er ansattrepresentant i styret. Hun har vært ansatt i AF Gruppen siden 2008 og har variert erfaring blant annet som prosjektingeniør, driftsleder, anleggsleder og kontraktsleder i AF Anlegg. Hun er utdannet sivilingeniør i Byggeteknikk og arkitektur fra UMB.

ERIK VEIBY

(1963)
Styremedlem

Eirik Veiby er arbeidende styreleder i Nordic Concrete Group og daglig leder i Kongsvinger Betong. Han har tidligere vært daglig leder i Betong Øst og hatt ulike stillinger i Kongsvinger Betongindustri. Han har bred styreerfaring fra selskaper der han også har eierandeler.

KRISTIAN HOLTH

(1984)
Styremedlem

Kristian Holth har bakgrunn som økonomidirektør i KB Gruppen AS og i Contiga AS. Han har også erfaring fra McKinsey & Company. Andre styreverv inkluderer blant annet Gunnar Holth Grusforretning AS, BRG Entreprenør AS og Grunn-Service AS. Han er utdannet sivilingeniør i industriell økonomi fra NTNU.

ESPEN JAHR

(1972)
Styremedlem

Espen Jahr er ansatt-representant i styret, og er HMS-sjef i AF Decom. Han var med på å etablere og har ledet AF Gruppens interne bedriftshelsetjeneste i 14 år. Jahr har erfaring som HMS-leder på prosjekt. Han har tidligere vært bedrifts-sykepleier ved Institutt for Bedriftshelsetjeneste/ Bedriftshelse Norge. Jahr har master i helse/ledelse.

ARNE SVEEN

(1970)
Styremedlem

Arne Sveen er ansatt-representant i styret. Han har jobbet i AF siden 1999, de siste fjorten årene som hovedtillitsvalgt og hovedverneombud i AF med ansvar for Felles-overenskomsten for byggfag. Tidligere jobbet han som kranfører/grunnarbeider i AF Bygg Oslo.

SALOUME DJOUDAT

(1977)
Styremedlem

Saloume Djoudat har vært partner i Bull & Co Advokat-firma AS siden 2013, og har tidligere vært juridisk rådgiver i Uno-X Energi AS. I Bull & Co jobber hun primært med selskapsrett, herunder M&A, risikohåndtering og kontraktsforhandlinger. Djoudat er også styremedlem i Atea ASA. Hun er utdannet jurist fra Universitetet i Oslo.

ARNE BAUMANN

(1962)
Styremedlem

Arne Baumann er direktør for spesialprosjekter i OBOS. Han har jobbet i OBOS siden 2002 og har bred erfaring både med utvikling av boliger og utvikling og forvaltning av næringsbygg. Han er utdannet siviløkonom fra BI og har en MBA fra University of Wisconsin-Madison.

HILDE KRISTIN HERUD

(1973)
Styremedlem

Hilde Kristin Herud er General Manager for Tremco CPG (Construction Product Group) i Norge. Hun var tidligere administrerende direktør og kommersiell direktør i Norgips og har også hatt ledende stillinger innen reklame- og forlagsbransjen og har vært nestleder i NHO Byggevareindustrien. Herud er Master of Arts (MA) av utdanning, og har gjennomført «Executive Board Program» på INSEAD.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

AF Gruppen er et verdibasert selskap med sterk kultur. Sammen med prinsippene for risikostyring utgjør verdiene grunnsteiner i foretaksstyringen.

SENTRALE HENDELSER I 2022

Arbeidet med operasjonaliseringen av strategien som gjelder ut 2024 har vært en sentral styresak også i 2022. Strategien videreføre ambisjonen om lønnsomhet og vekst, og at vi fremfor alt skal jobbe sikkert. Målet for 2024 er å ha 0 arbeidsrelatert fravær og alvorlige personskader, en omsetning på 40 mrd. og en driftsmargin på 7 %. Innen 2030 skal AF Gruppen redusere klimagassutslipp med minst 50 % og redusere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi med minst 50 %. Begge målene er relativt etter omsetning per tjenestetype. Styret har gjennom året vurdert status på de overordnede målene og prioriteringer fremover.

Styret og konsernledelsen har i tråd med strategien vurdert flere potensielle oppkjøp og partnerskap i 2022. 25. mars 2022 gjennomførte AF Gruppen kjøpet av 80 % av aksjene i Stenseth & RS Holding AS.

Krigen i Ukraina og etterdønningene av Covid-19-pandemien har blant annet ført med seg inflasjon, energikrise og leveringsutfordringer. Økningene i råvare- og energipriser og et stigende rentenivå påvirker både AF og markedene vi opererer i. Styret har gjennom 2022 fulgt utviklingen og administrasjonens risikovurderinger og tiltak for å tilpasse AF Gruppens virksomhet til det nye verdensbildet, med de muligheter og trusler det har gitt.

STYRETS ARBEID

Styret har det overordnede ansvaret for å forvalte AF Gruppen på vegne av eierne, herunder å føre løpende tilsyn med konsernets ledelse og virksomhet. Styret skal delta i utformingen av strategier, planer, budsjetter og retningslinjer for driften, og sørge for at AF har en organisasjon som kan gjennomføre strategien og følger opp at virksomheten drives i samsvar med retningslinjene og den vedtatte strategien. En åpen og solid styringsstruktur gir tillit og legger grunnlaget for at AF Gruppen skal nå sine mål og sikre langsiktig verdiskaping for investorer, ansatte, kunder og samfunnet ellers.

Styrets ansvarsområder og saksbehandling er nedfelt i en egen styreinstruks, og arbeidet er organisert med to styreutvalg: Kompetanse- og godtgjørelsesutvalget og revisjonsutvalget. Det er fastsatt en årsplan for styrets arbeid. I tillegg til de faste sakene behandler styret alle oppkjøp over MNOK 50, tomteinvesteringer over MNOK 100 og kontraktstilbud med en kontraktssum over MNOK 600. I 2022 behandlet styret 12 tilbud før tilbudsinnlevering.

STYRET

Medlemmer	Antall aksjer [1]	Valgt av	Oppmøteandel
Pål Egil Rønn, styrets leder	207 225	Generalforsamlingen	11/11
Arne Baumann	17 459 483	Generalforsamlingen	11/11
Kristian Holth	16 309 521	Generalforsamlingen	11/11
Hege Bømark	-	Generalforsamlingen	11/11
Saloume Djoudat	-	Generalforsamlingen	11/11
Kjetel Rokseth Digre [3]		Generalforsamlingen	4/6
Hilde Kristin Herud [2]	3 075	Generalforsamlingen	5/5
Kristina Alvendal [3]		Generalforsamlingen	6/6
Eirik TømmeraasVeiby [2]	2 224 240	Generalforsamlingen	5/5
Kenneth Svendsen [3]		Ansatte	6/6
Espen Jahr [2]	5 057	Ansatte	5/5
Hilde W. Flaen	29 016	Ansatte	11/11
Arne Sveen	-	Ansatte	11/11
Sum	**36 237 617**		

[1] Antall aksjer eid per 31.12.22 inkluderer aksjer tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse.
[2] Jahr, Herud og Veiby ble valgt inn i styret i mai 2022.
[3] Digre, Alvendal og Svendsen trådte ut av styret i mai 2022.

STYRETS REVISJONSUTVALG

Kristian Holth (leder)
Hege Bømark
Hilde Kristin Herud

STYRETS KOMPETANSE- OG GODTGJØRELSESUTVALG

Pål Egil Rønn (leder)
Saloume Djoudat
Arne Baumann
Eirik Tømmeraas Veiby

VALGKOMITÉ

Roar Engeland (leder)
Marianne E. Johnsen
Roy G. Holth
Tor Øivind Fjeld jr.

EKSTERN REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

AFS ETTERLEVELSE AV NUES

Etter styrets vurdering har AF Gruppen avvik knyttet til tre av punktene i anbefalingen.

Punkt i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)	Avvik fra anbefalingen
1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	Ingen avvik
2 Virksomhet	Ingen avvik
3 Selskapskapital og utbytte	Ingen avvik
4 Likebehandling av aksjeeiere	Ingen avvik
5 Aksjer og omsettelighet	Ingen avvik
6 Generalforsamling	To avvik, se tekst under
7 Valgkomité	Ett avvik, se tekst under
8 Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet	Ingen avvik
9 Styrets arbeid	Ingen avvik
10 Risikostyring og internkontroll	Ingen avvik
11 Godtgjørelse til styret	Ingen avvik
12 Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer	Ett avvik, se tekst under
13 Informasjon og kommunikasjon	Ingen avvik
14 Selskapsovertakelse	Ingen avvik
15 Revisor	Ingen avvik

AVVIK FRA NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Etter styrets vurdering har AF Gruppen avvik knyttet til tre av punktene i anbefalingen:

Punkt 6. Generalforsamling
AF Gruppen har to avvik fra anbefalingen på dette punktet. Generalforsamlingen ledes ikke av en uavhengig møteleder, men av styrets leder. Det er vedtektsfestet at generalforsamlingen skal ledes av styreleder. Behovet for uavhengig møteledelse har heller ikke vært vurdert som nødvendig ut fra sakene som behandles på generalforsamlingen og liten grad av uenighet blant aksjonærene.

Det andre avviket fra dette punktet er at ikke alle medlemmer av styret møter på generalforsamlingen. Styret vurderer det som tilstrekkelig at styrets leder samt leder av revisjonsutvalget og kompensasjonsutvalget er til stede. Andre styremedlemmer vil møte ved behov.

Punkt 7. Valgkomité
AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Flertallet i valgkomitéen er ikke uavhengig av styret.

Punkt 12. Godtgjørelse til ledende ansatte
AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Det er ikke tak på resultatavhengig godtgjørelse for ansatte. Dette er vedtatt av styret og begrunnet med et ønske om at ansatte, på samme måte som eierne, skal ha mulighet til å få del av verdiskapningen uten begrensning.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

God eierstyring og selskapsledelse er styrets ansvar. Styret vurderer årlig AF Gruppens prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse. Det pågår et kontinuerlig arbeid for å forbedre og tilpasse både de overordnede forvaltningsoppgavene og tilsynet av selskapsledelsen for å sikre etterlevelse og av lover og regler og at styringssystemene er tilpasset virksomheten og det løpende risikobildet. Det er avlagt en redegjørelse i samsvar med den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021, jf. www.nues.no. Idet følgende redegjøres det for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp i AF Gruppen.

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i AF Gruppen. Det er begrunnet og redegjort for to avvik under punkt 6 om generalforsamling, ett under punkt 7 om valgkomité, og ett under punkt 12 om godtgjørelse til ledende ansatte.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

2. VIRKSOMHET

Selskapets vedtektsfestede formål er entreprenør- og industrivirksomhet og alt som står i forbindelse med dette. Dette omfatter også deltakelse i andre foretak. AF Gruppen har prosjektbasert virksomhet innen virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Virksomheten er bygget på en bærekraftig visjon: Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden. Hovedkontoret er i Oslo og i 2022 kom henholdsvis 72 % og 28 % av inntektene fra enheter i Norge og Sverige, som er AF Gruppens to geografiske hovedmarkeder.

AF Gruppen er et verdibasert selskap med sterk forankring i kjerneverdiene:

- Til å stole på
- Frihet til å utøve entreprenørånd og disiplin i henhold til mål og krav
- Grundighet og hardt arbeid
- Vilje til lønnsom vekst
- Ledelse gjennom tilstedeværelse og innlevelse

Det forventes at alle medarbeidere i AF skal identifisere seg med og etterleve kjerneverdiene. Det er med forankring i styret utarbeidet en adferdskode som er kommunisert til alle medarbeidere og benyttes aktivt i den daglige driften. Publikasjonene «Hensikt, mål og verdier» og «Adferdskoden» er tilgjengelige på www.afgruppen.no.

Alle selskaper i konsernet har etiske retningslinjer som er sammenfallende med AF Gruppens verdier og adferdskode.

Strategier, mål og risikoprofil

Styret følger en fireårig syklus i sitt strategiarbeid. I 2020 ble det utarbeidet en ny strategi for perioden 2021–2024. Strategien bygger på styrets og ledelsens vurdering av selskapets risikoprofil, og videreføre ambisjonene fra tidligere om sikkerhet, lønnsomhet og vekst. Målet for 2024 er en omsetning på 40 mrd., en driftsmargin på 7 %, 20 % avkastning på investert kapital og 0 arbeidsrelatert fravær og alvorlige personskader. For første gang ble det også fastsatt mål knyttet til klima og miljø: innen 2030 skal AF Gruppen halvere klimagassutslipp og usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning eller deponi. Begge målene er relativt etter omsetning per tjenestetype. Fire initiativer skal prioriteres for å nå målene: fag og ledelse, kunder og leverandører, klima og miljø og innovasjon. Strategien er nærmere beskrevet i årsrapporten på s. 26.

Årlig vurderer styret om de mål og retningslinjer som følger av strategien er dekkende, godt operasjonalisert og lettfattelige for ansatte og andre interessenter.

AF Gruppens verdiskaping skal både være sikker og bærekraftig. Alle som jobber for AF skal komme trygt hjem og virksomheten skal i minst mulig grad belaste samfunn, klima og miljø negativt. Kildesorteringsgrad og klimaspor er valgt som AF Gruppens felles måleparametere for ytre miljø. I tillegg leverer AF Gruppen produkter og tjenester som bidrar positivt for både klima og miljø. Det å tilby kompetanse og kapasitet for å bidra til å løse fellesskapets utfordringer er en viktig del av AF Gruppens samfunnsoppdrag.

AF Gruppens retningslinjer for samfunnsansvar omhandler klima og miljø, sosiale forhold, aktsomhetsvurderinger i henhold til Åpenhetsloven og virksomhetsstyring, og er nærmere beskrevet på side 36 i årsrapporten, samt på www.afgruppen.no.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Finansieringen av AF Gruppen skal være robust overfor markedsmessige og operasjonelle svingninger og underbygge utbytte- og vekststrategien. AF har finansieringsrammer i DNB og Handelsbanken på totalt MNOK 3 000. Konsernet hadde per 31. desember 2022 en solid kapitalstruktur med netto rentebærende gjeld på MNOK 329 (-29), en egenkapital på MNOK 3 494 (3 572) og en egenkapitalandel på 24,2 % (27,3 %). Netto rentebærende gjeld inkluderer gjeld knyttet til leieforpliktelser med MNOK 898 (855), hvorav MNOK 693 (665) er innregnet som følge av IFRS 16 Leieavtaler. Lånebetingelser (covenants) knyttet til AF Gruppens finansieringsrammer måles eksklusive effekten av balanseførte leieavtaler innregnet etter IFRS 16. Den IFRS 16-justerte egenkapitalandelen per 31. desember 2022 var 25,4 % (28,7 %). Dette er i henhold til konsernets mål om å ha en egenkapitalandel, eksklusive effekter av IFRS 16, på minst 20 % og er etter styrets oppfatning tilpasset AF Gruppens mål, strategi og risikoprofil.

Utbytte

AF Gruppens utbyttepolitikk er at utbytte per aksje skal utgjøre 50 % eller mer av årets resultat per aksje. Utbetaling foretas inntil to ganger per år, vanligvis etter avholdt ordinær generalforsamling, og etter avleggelse av kvartalsrapport for 3. kvartal. Utbyttet som ble utdelt høsten 2022 ble vedtatt av styret i henhold til en tids- og formålsbegrenset fullmakt fra generalforsamlingen.

Kapitalforhøyelser

Styrefullmakt til å vedta kapitalforhøyelser begrenses til definerte formål og er tidsbegrenset frem til neste generalforsamling. Hvert formål det gis fullmakt til behandles som egen sak i generalforsamlingen. En slik fullmakt ble brukt da AF kjøpte Stenseth & RS Holding AS i mars 2022 og i forbindelse med AF Gruppens aksjeprogram for ansatte høsten 2022.

Erverv av egne aksjer

AF Gruppen har en fullmakt fra generalforsamlingen til å kjøpe egne aksjer. Fullmakten er begrunnet i behovet for å skaffe til veie tilstrekkelig antall aksjer til å gjennomføre aksjesalg til ansatte i forbindelse med AF Gruppens bonus- og aksjeprogram. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEEIERE

AF Gruppen ASA har én aksjeklasse og alle aksjene gir de samme rettighetene. Konsernet har som prinsipp at alle aksjeeiere skal behandles likt. AF Gruppen følger Oslo Børs' regler for innsideinformasjon og handlerestriksjoner.

Kapitalforhøyelse

Ved kapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet i vedtaket til kapitalforhøyelsen. I forbindelse med AF Gruppens aksje- og opsjonsprogram har generalforsamlingen vedtatt å gjøre unntak fra fortrinnsretten for å stimulere til økt aksjeeierskap blant de ansatte. Styret har vedtatt at de ved større virksomhetskjøp med aksjevederlag vil vurdere å invitere til en reparasjonsemisjon for at eksisterende aksjonærer kan opprettholde eierandelen i AF Gruppen ASA etter oppkjøpet.

Transaksjoner med egne aksjer

Alle kjøp og salg av egne aksjer skal skje til markedskurs og handles via Oslo Børs. Fullmakten fra generalforsamlingen gir et unntak fra bruk av markedskurs ved salg av aksjer til ansatte. I forbindelse med AF Gruppens aksje- og bonusprogram selges egne aksjer med 20 prosent rabatt.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

5. AKSJER OG OMSETTELIGHET

Aksjene i AF Gruppen ASA er notert på Oslo Børs og er etter vedtektene fritt omsettelige. Det er heller ikke begrensninger i adgangen til å eie eller stemme for aksjer i AF Gruppen ASA.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

6. GENERALFORSAMLING

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeiere den høyeste myndighet i AF Gruppen.

Deltagelse på generalforsamling

Styrets leder, konsernsjef, konserndirektør finans, valgkomitéens leder og revisor skal være til stede på generalforsamlingene. Øvrige styremedlemmer og representanter fra konsernledelsen møter ved behov eller i den grad de representerer aksjonærinteresser.

Styret legger til rette for at flest mulig av aksjeeierne kan utøve sine rettigheter ved å delta i generalforsamlingen. Aksjonærer som ikke har anledning til å møte selv, kan møte ved fullmakt. Påmeldingsskjema og fullmaktsskjema vedlegges innkallingen til generalforsamling.

Aksjonærene skal melde sin tilstedeværelse til selskapet senest to dager før generalforsamlingen. Aksjonærer som ikke er påmeldt innen fristen, gis likevel anledning til å delta dersom ikke plasshensyn eller andre spesielle hensyn tilsier noe annet.

AKSJONÆRINFORMASJON

Gjennomføring av generalforsamlingen
Styret legger til rette for at generalforsamlingen er en effektiv møteplass for aksjonærene og styret.

Innkalling til generalforsamling, med tilhørende saksdokumenter, vil bli postlagt med minst 21 dagers varsel til alle aksjeeiere til den adresse som er oppgitt i Verdipapirsentralens aksjeeierregister. Det etterstrebes at saksdokumentene er utførlige og presise nok til at aksjeeierne kan ta stilling til de saker som skal behandles. Saksdokumenter sendes som vedlegg til innkallingen og gjøres samtidig tilgjengelige for aksjonærene på selskapets nettside. Av miljøhensyn distribueres årsrapporten kun i papirformat på forespørsel.

Alle innkallinger og protokoller fra generalforsamlingen børsmeldes.

Valg av nye medlemmer til styret og valgkomitéen er tilrettelagt slik at generalforsamlingen kan stemme over hver kandidat. Styremedlemmer som velges av de ansatte er unntatt. Generalforsamlingen ledes av styrets leder.

Avvik fra anbefalingen:
AF Gruppen har to avvik fra anbefalingen på dette punktet.

Generalforsamlingen ledes ikke av en uavhengig møteleder, men av styrets leder. Det er vedtektsfestet at generalforsamlingen skal ledes av styrets leder. Behovet for uavhengig møteledelse har heller ikke vært vurdert som nødvendig ut fra sakene som behandles på generalforsamlingen og liten grad av uenighet blant aksjonærene.

Det andre avviket fra dette punktet er at ikke alle medlemmer av styret møter på generalforsamlingen. Styret vurderer det som tilstrekkelig at styrets leder samt leder av revisjonsutvalget og kompetanse- og godtgjørelsesutvalget er til stede. Andre styremedlemmer vil møte ved behov.

7. VALGKOMITÉ
Generalforsamlingen velger en valgkomité som består av tre til fire medlemmer som velges for ett år av gangen. Ordningen med valgkomité har hjemmel i vedtektene. Generalforsamlingen fastsetter komitéens godtgjørelse.

Valgkomitéens oppgaver:
- Innstille til valg av aksjonærvalgte styremedlemmer og varamedlemmer samt medlemmer av valgkomitéen
- Foreslå honorarer til styrets medlemmer overfor generalforsamlingen
- Uttale seg om og eventuelt fremme forslag overfor generalforsamlingen i saker som angår styrets størrelse, sammensetting og arbeidsform
- Vurdere styrets arbeid og utarbeide en årlig rapport til generalforsamlingen

Valgkomiteen har kontakt med aksjeeiere og gjennomfører individuelle samtaler med styremedlemmer og daglig leder i arbeidet med å foreslå kandidater til styret.

Valgkomitéens sammensetning og uavhengighet
Det legges vekt på at valgkomitéen har en sammensetning som reflekterer interessene til aksjonærfellesskapet. Ingen ledende ansatte, styremedlemmer eller avtroppende styremedlemmer sitter i valgkomiteen. Medlemmer av valgkomitéen per 30. mars 2023 er Roar Engeland (leder), Marianne E. Johnsen, Roy G. Holth og Tor Øivind Fjeld jr.

Av medlemmene i valgkomitéen er det kun ett medlem som er uavhengig av styret. Roar Engeland er styreleder i OBOS, og har gjennom det vervet nære forretningsmessige forbindelser til styremedlem Arne Baumann. Roy G. Holth har nære forretningsmessige forbindelser og familierelasjon til styremedlem Kristian Holth, samt nære forretningsmessige forbindelser til styrets leder Pål Egil Rønn og styremedlem Erik T. Veiby. Tor Øivind Fjeld jr. har også nære forretningsmessige forbindelser til styremedlemmene Kristian Holth og Erik T. Veiby.

Avvik fra anbefalingen: AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Flertallet i valgkomitéen er ikke uavhengig av styret.

8. BEDRIFTSFORSAMLING OG STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET
Bedriftsforsamling
Morselskapet AF Gruppen ASA er et holdingselskap uten ansatte og har derfor ikke krav om bedriftsforsamling etter bestemmelsene i Allmennaksjeloven. Det er inngått en avtale mellom de ansatte og det største driftsselskapet i konsernet, AF Gruppen Norge AS, om at AF Gruppen Norge AS ikke skal ha bedriftsforsamling. De ansatte er imidlertid representert både i styret til AF Gruppen Norge AS og AF Gruppen ASA.

Styrets sammensetning
AF Gruppen ASA har 10 faste styremedlemmer per 30. mars 2023. Tre av styremedlemmene er valgt av de ansatte. AF Gruppen oppfyller kravene i allmennaksjeloven om kjønnsfordeling i styret. Av de sju styremedlemmer som er valgt av generalforsamlingen er fire menn og tre kvinner. Av de tre ansattvalgte styremedlemmer er det to menn og en kvinne. Styremedlemmene har en variert bakgrunn innen utdanning og yrkeserfaring, og er sammensatt for å ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse og kapasitet. Informasjon om styremedlemmenes alder, utdannelse og yrkesmessige erfaring er publisert på www.afgruppen.no.

De aksjonærvalgte styremedlemmene velges for ett år om gangen. De ansattvalgte styremedlemmene velges for to år om gangen. Styrets leder velges av generalforsamlingen.

Styrets uavhengighet
Styret er opptatt av at det opptrer som et kollegialt organ i utøvelsen av sine oppgaver. Årlig vurderer styret sin uavhengighet og følgende momenter er relevante i vurderingen:
- Fem av de sju generalforsamlingsvalgte styremedlemmene er uavhengige av selskapets hovedaksjeeiere. Styremedlem Arne Baumann representerer OBOS BBL som per 30. mars 2023 eier 16,2 % av aksjene i AF Gruppen. Styremedlem Kristian Holth er daglig leder og har vesentlige eierinteresser i Constructio AS som per 30. mars 2023 eier 14,2 % av aksjene i AF Gruppen ASA.
- Ingen generalforsamlingsvalgte styremedlemmer er involvert i selskapets daglige ledelse eller har kryssrelasjoner med ledende ansatte.
- Ett av sju generalforsamlingsvalgte styremedlemmer representerer et selskap som er en vesentlig forretningsforbindelse til AF Gruppen. Dette gjelder styremedlem Arne Baumann som representerer OBOS BBL som både er kunde og en vesentlig forretningspartner til AF Gruppen.
- Fire av sju generalforsamlingsvalgte styremedlemmer er ikke uavhengig av valgkomitéen. Styremedlem Kristian Holth har nære forretningsmessige forbindelser og familierelasjon til ett av valgkomitéens medlemmer, Roy G. Holth. Kristian Holth har også nære forretningsmessige forbindelser til Tor Øivind Fjeld jr. Arne Baumann har nære forretningsmessige forbindelser til valgkomitéens leder Roar Engeland. Pål Egil Rønn har nære forretningsmessige forbindelser til Roy G. Holth. Erik T. Veiby har nære forretningsmessige forbindelser til Roy G. Holth og Tor Øivind Fjeld jr.

Styret har vurdert sin uavhengighet og mener at den er tilfredsstillende. AF har prosesser for løpende kontroll over hvilke andre oppdrag styremedlemmene har. Ved innstilling av nye styremedlemmer foretar valgkomitéen også en uavhengighetsvurdering.

Hvert enkelt styremedlem har en plikt til å varsle om eventuelle habilitets- eller interessekonflikter. Styret har også et kollektivt ansvar og vurderer fortløpende om det foreligger forhold som objektivt sett er egnet til å svekke den allmenne tillit til et styremedlems habilitet, eller som kan åpne for interessekonflikter.

Styremedlemmene er oppfordret til å eie aksjer i AF Gruppen. Informasjon om styremedlemmenes aksjebeholdning er tilgjengelig i årsregnskapet (note 32 – Aksjekapital og aksjonærinformasjon).

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

9. STYRETS ARBEID
Styret har det overordnede ansvaret for å forvalte AF Gruppen på vegne av eierne, herunder å føre løpende tilsyn med konsernets ledelse og virksomhet, herunder at det er etablert systemer for internkontroll og risikostyring. Styret deltar i utformingen av strategier, planer, budsjetter og retningslinjer for driften, og skal sørge for at AF har en organisasjon som kan gjennomføre strategien og følger opp at virksomheten drives i samsvar med retningslinjene og den vedtatte strategien. AF Gruppen er et verdibasert selskap med publikasjonene «Hensikt, mål og verdier» og «Adferdskoden» som styrende dokumenter for blant annet kjerneverdier og etiske retningslinjer.

Styret ansetter konsernsjef, fastsetter konsernsjefens lønn og arbeidsinstruks. Styret vedtar også konsernets fullmaktsmatrise.

I tillegg til de faste sakene behandler styret alle potensielle oppkjøp med selskapsverdi over MNOK 50, tomteinvesteringer der vår andel er over MNOK 100 og kontraktstilbud med en kontraktssum over MNOK 600. Tilbudene vurderes etter blant annet strategiske, finansielle og organisatoriske kriterier og vesentlige risikoforhold belyses særlig. Kontrakter med lavere kontraktssum behandles også i styret dersom risikobildet eller andre forhold tilsier det.

Styret vurderer løpende behovet for bruk av utvalg. Per 30. mars 2023 har styret to utvalg: Revisjonsutvalget og kompetanse- og godtgjørelsesutvalget. Utvalgenes arbeid er rådgivende og saksforberedende for styret, med mandater knyttet til definerte oppgaver. Utvalgenes mandater, medlemmer og aktivitet er nærmere beskrevet under.

Styreinstruks og styrets medlemmer
Bestemmelser om styrets ansvarsområder og saksbehandling er nedfelt i en egen styreinstruks. Styret arbeider etter en årlig plan med fastlagte temaer og saker for styremøtene. Styreinstruksen gjennomgås årlig eller oftere ved behov.

Styrets leder
Styrets leder har ansvar for at styrets arbeid gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte i henhold til gjeldende lovgivning, vedtekter og vedtatte instrukser. Styresaker forberedes av konsernsjef og administrasjonen i samråd med styrets leder.

I saker av vesentlig karakter der styrets leder er, eller har vært, aktivt engasjert, utnevnes det en setteformann. Det har ikke vært noen slike saker i 2022.

Møtestruktur
Det avholdes i utgangspunktet åtte styremøter gjennom året. Ved behov avholdes ekstraordinære styremøter for å behandle saker som ikke kan vente til neste ordinære styremøte.

Styret har en fastsatt årsplan for sitt arbeid. Årsplanen omfatter gjennomgang av risikoområder og intern kontroll, samt godkjennelse av strategi, kvartalsregnskap, årsregnskap og budsjett. I tillegg gjøres det en gjennomgang av verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, organisasjonsstruktur og prinsipper for eierstyring og selskapsledelse. Styret evaluerer årlig selskapets ledelse og organisasjonsstruktur.

I 2022 ble det avholdt 11 styremøter.

Revisjonsutvalg
Revisjonsutvalget er et saksforberedende og rådgivende organ for styret i saker som gjelder den lovfestede revisjonen, prosessen for bærekraftsrapporteringen og prosessen for den finansielle rapporteringen, herunder å overvåke systemene for internkontroll og risikostyring.

Blant annet inngår følgende oppgaver i revisjonsutvalgets mandat:

- Forberede styrets kvalitetssikring av den finansielle kvartals- og årsrapporteringen, inkludert den ESEF-merkede årsrapporten. Herunder vurdere:
  - vurderingsposter og vesentlige hendelser av betydning
  - betydningen av klimarisiko
  - nedskrivningstester og vurderinger knyttet til goodwill og andre eiendeler
- Behandle ledelsens plan og oppsummering av risikostyring og internkontroll over finansiell rapportering. Herunder vurdere:
  - formuesforvaltning og likviditetsstyring
- Forberede styrets kvalitetssikring av bærekraftsrapporteringen.
- Forberede og innstille på valg av ekstern revisor.
- Ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt.
- Vurdere og overvåke revisors uavhengighet, herunder godkjenne tilleggstjenester og følge opp størrelsen på revisors honorar for tilleggstjenester.
- Behandle revisors plan for revisjonsutførelsen, herunder revisors kvantitative vesentlighetsvurderinger.
- Behandle oppsummeringer fra revisor og sikre at pålegg eller anbefalinger fra revisor følges opp av administrasjonen.
- Behandle tilleggsrapport fra revisor ved avleggelse av årsregnskapet.

Revisjonsutvalget utarbeider årlig en rapport som legges frem for generalforsamlingen.

Utvalget består av tre styremedlemmer valgt av generalforsamlingen: Kristian Holth (leder), Hege Bømark og Hilde Kristin Herud. Alle medlemmene tilfredsstiller allmennaksjelovens krav til uavhengighet.

Utvalget møtes ved behov, men minst fem ganger årlig. Konserndirektør finans og revisor deltar på alle møtene. I 2022 har utvalget hatt seks møter.

Kompetanse- og godtgjørelsesutvalg
Kompetanse- og godtgjørelsesutvalget er et saksforberedende og rådgivende organ for styret i saker som gjelder lønn og annen godtgjørelse for ledende personer samt all aksjebasert avlønning basert på aksjer i AF Gruppen ASA. Utvalget skal utarbeide forslag til retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte som motiverer og bidrar til langsiktig verdiskaping. Utvalget skal også utarbeide forslag til lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef og følge opp AF Gruppens overordnede arbeid med kompetanse- og lederutvikling.

Kompetanse- og godtgjørelsesutvalget utarbeider årlig en rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer. Rapporten legges frem for generalforsamlingen for rådgivende avstemming. Retningslinjene for lønn og godtgjørelse skal også behandles og godkjennes av generalforsamlingen ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år.

Utvalget består av fire styremedlemmer valgt av generalforsamlingen:Pål Egil Rønn (leder), Arne Baumann, Saloume Djoudat og Eirik Veiby.

I 2022 har utvalget hatt tre møter.

Finansiell rapportering
Styret mottar periodisk rapportering hvor selskapets økonomiske og finansielle status kommenteres. Selskapets ledelse fremlegger og redegjør for delårsregnskap og årsregnskap. Selskapet følger fristene fra Oslo Børs for delårsrapporteringen.

Styrets egenevaluering
Årlig foretas det en egenevaluering av styrets arbeid og arbeidsform som gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas det en evaluering av styrets kompetanse. Styrets evaluering formidles til valgkomitéen. Styret gjennomfører også en tilsvarende evaluering av konsernsjef.

Instruks for konsernsjef
Styret har utarbeidet en fullmaktmatrise som beskriver og klargjør de fullmakter som konsernsjefen og administrasjonen har, samt hvilke saker som skal styrebehandles. Styret holdes løpende informert om selskapets økonomiske stilling, virksomhet og formuesforvaltning. I forbindelse med regnskapsbehandlingen avgir konsernsjef og konserndirektør finans en erklæring overfor revisor om at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med og avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS), at all informasjon stemmer med de faktiske forhold i selskapet og at ingenting av vesentlig betydning er utelatt fra regnskapet.

Avtaler med tilknyttede parter
For å ivareta selskapets omdømme, er AF Gruppen opptatt av åpenhet og varsomhet i forbindelse med avtaler hvor det foreligger forhold som kan bli oppfattet som et uheldig nært engasjement, eller nær relasjon, mellom selskapet og en tilknyttet part. Dette kommer frem av AF Gruppens adferdskode. Et styremedlem deltar ikke i behandlingen av styresaker der styremedlemmets nærstående er en part. Alle transaksjoner med nærstående parter skal inngås etter prinsippet om armlengdes avstand og styreinstruksen angir at styret skal vurdere behovet for uavhengig verdivurdering i slike saker. Hvert enkelt styremedlem har en plikt til å varsle om eventuelle habilitets- eller interessekonflikter. Styret har også et kollektivt ansvar og vurderer fortløpende om det foreligger forhold som objektivt sett er egnet til å svekke den allmenne tillit til et styremedlems habilitet, eller som kan åpne for interessekonflikter.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL
Det er styrets ansvar å påse at AF Gruppen har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring. God og systematisk risikostyring er et strategisk virkemiddel som styrker konkurransekraften og øker verdiskapingen. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av vesentlige risikoer for å oppnå konsernets forretningsmessige mål.

Kvartalsvis får styret rapportering om ledelsens vurdering av de mest vesentlige risikofaktorene som påvirker AF Gruppen og håndtering av disse. Styret har også en årlig gjennomgang av konsernets risikoområder og interne kontrollsystemer.

Styret tar også del i AF Gruppens evaluering og oppdatering av klimarisiko. Vurderingen av hvordan klimarelaterte trusler og muligheter kan påvirke AF Gruppens virksomhet og finansielle stilling på kort, mellomlang og lang sikt følger AF Gruppens metodikk for øvrige typer risiko. Oppfølgingen av iverksatte tiltak rapporteres til styret i forbindelse med øvrig rapportering.

Risikostyring
Risikostyring er god ledelse i praksis. AF Gruppen har enhetlige systemer for risikostyring og en kultur hvor alle har et aktivt forhold til risiko. AF Gruppen søker risiko som kan påvirkes og ser etter både muligheter og trusler i risikoanalysen.

Strategisk risiko identifiseres og håndteres av konsernets ledelse med forankring i styret. Operasjonell risiko håndteres i prosjektene med støtte i konsernets strategi, mål og systemer. En egen enhet i konsernstab bistår forretningsenhetene og prosjektene med å identifisere og systematisere risiko. Risikoanalyser gjennomføres i alle tilbudsprosesser, for prosjekter under utførelse og for vurdering av usikkerhet i hele den prosjektbaserte virksomheten. En oversikt over risikoelementene allerede i tilbudsfasen øker muligheten for å redusere samlet risiko og til å prise tilbudet riktig. Den danner også grunnlaget for videre analyse, oppfølging og kontroll av risiko gjennom hele prosjektets livssyklus. Det blir løpende satt i verk tiltak for å redusere negativ risiko, samt iverksatt handlinger for å utnytte positiv risiko.

Alle prosjekter risikovurderes i forbindelse med kvartalsrapporteringen. Hver forretningsenhet har en samlet risikogjennomgang for hele prosjektporteføljen. En bredt sammensatt gruppe analyserer prosjektene og kommer frem til en prioritert liste over usikkerhetsmomenter. Gruppen består av representanter både fra konsernledelsen, ledelsen i forretningsenheten, samt en tilrettelegger fra AF Gruppens egen risikoenhet. Risikoen tallfestes og innregnes i den finansielle rapporteringen til hver forretningsenhet løpende gjennom året. Den kvartalsvise risikogjennomgangen avsluttes med en oppsummering i konsernledelsen, og de viktigste delene av presentasjonen fremlegges for styret.

Risikostyringen i AF Gruppen er ytterligere beskrevet på side 20 i årsrapporten.

Internkontroll
Internkontroll er en kontinuerlig prosess som utføres i alle deler av organisasjonen. AF Gruppens internkontroll skal gi rimelig grad av sikkerhet for:

- Målrettet og kostnadseffektiv drift
- Pålitelig ekstern regnskapsrapportering
- Overholdelse av gjeldende lover og regler

Den regnskapsmessige internkontrollen er basert på et organisasjonsmessig skille mellom utførelse, kontroll og attestasjon. AF Gruppen har omfattende skriftlige arbeidsbeskrivelser på alle nivåer i organisasjonen.

Lederne av forretningsenhetene, sammen med økonomisjefene, har ansvaret for den løpende finansielle og operasjonelle rapporteringen til konsernet. På konsernnivå er det etablert en controllerfunksjon med hovedoppgave å kontrollere og verifisere rapporteringen fra forretningsenhetene. Avvik rapporteres direkte til konsernledelsen. Den finansielle rapporteringen fra forretningsenhetene gjennomgås av konsernledelsen i et eget møte ved hver delårsrapportering.

Varsling av kritikkverdige forhold
Det er utarbeidet prosedyrer og rutiner knyttet til varsling av kritikkverdige forhold i AF, herunder brudd på lover og etiske retningslinjer, og det er etablert en elektronisk varslingsportal på www.afgruppen.no/varsling. Varslingssystemet gjelder både internt og eksternt, og det er opprettet et eget varslingsutvalg som skal følge opp dette.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET
Generalforsamlingen fastsetter årlig honorar til styrets medlemmer etter innstilling fra valgkomitéen. Godtgjørelsen til styret skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

Godtgjørelsen til styret er ikke resultatavhengig. Det utstedes ikke opsjoner til de aksjonærvalgte styremedlemmene. De ansattvalgte styremedlemmene har heller ikke andre lønnsgoder utover honoraret, som tjenestepensjon eller opsjoner, knyttet til rollen som styremedlem.

Styret skal godkjenne eventuell annen godtgjørelse enn styrehonorar og honorar for utvalgsarbeid fra selskapet til medlemmer av styret. Note 33 i konsernregnskapet viser godtgjørelser til styret og ledende ansatte i konsernet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

12. LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE PERSONER
Kompetanse- og godtgjørelsesutvalget fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med styret. Retningslinjene er tydelige og forståelige, og utarbeidet slik at de bidrar til sammenfallende langsiktige interesser mellom aksjeeierne og ledende ansatte. Det utarbeides en årlig rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer. Retningslinjene og rapporten legges frem for Generalforsamlingen og er tilgjengelige på www.afgruppen.no.

Lønn til konsernsjefen fastsettes årlig av styret. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen.

Belønningssystemet
Belønningssystemet for ledende ansatte består av grunnlønn, bonus, mulighet for aksjebasert avlønning og pensjon. AF Gruppen har ikke etterlønnsordninger. Belønningssystemet legger i stor grad til rette for at flest mulig av de ansatte på alle nivå i organisasjonen skal eie aksjer. Ved å ha bindingstid på aksjekjøp og et opsjonsprogram som går over flere år, motiveres de ansatte til å ha et langsiktig perspektiv på eierskap og ansettelsesforhold. Bonuser til ledende ansatte bygger på EVA-modellen. Kjernen i modellen er at oppnådde resultater måles mot krav til avkastning på investert kapital. Dette samsvarer godt med aksjonærenes interesser. Belønningssystemet er nærmere beskrevet i note 7 – Lønnskostnader og note 33 – Ytelser til ledende ansatte i konsernets årsregnskap, samt i Rapport om godtgjørelse til ledende personer.

Avvik fra anbefalingen:
AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Det er ikke tak på resultatavhengig godtgjørelse for ansatte. Dette er vedtatt av styret og begrunnet med et ønske om at ansatte, på samme måte som eierne, skal ha mulighet til å få del av verdiskapningen uten begrensning.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON
Styret har fastsatt retningslinjer for AF Gruppens rapportering av finansiell og annen informasjon. Retningslinjene er basert på åpenhet og prinsippet om likebehandling av aksjonærer. Relevant, samlet og oppdatert informasjon skaper interesse og tillit og er en forutsetning for likviditet i aksjen.

Finansiell informasjon
Styret skal sikre at delårsrapportene og årsrapporten fra AF Gruppen gir et riktig og fullstendig bilde av konsernets finansielle og forretningsmessige stilling samt hvorvidt selskapets operasjonelle og strategiske målsettinger nås.

AF Gruppens kvartalspresentasjoner er åpne for alle interessenter og overføres direkte via internett. Finansiell kalender og finansiell informasjon offentliggjøres på Oslo Børs' nettsider og publiseres samtidig på AF Gruppens nettside.

Investor relations
AF Gruppen har som mål at vesentlige opplysninger av betydning for aksjonærene og aksjemarkedets vurderinger av selskapet, dets aktiviteter og resultater skal offentliggjøres uten unødig forsinkelse. Offentliggjøring via Oslo Børs og AF Gruppens nettsider sikrer at alle har lik informasjonstilgang. Konsernsjef og konserndirektør finans er ansvarlig for kommunikasjon med aksjonærer. I tiden før resultatfremleggelse vises det ekstra varsomhet for å sikre informasjonssymmetri i markedet. AF Gruppen følger Oslo Børs' IR-anbefaling av 1. mars 2021.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE
Styret har vedtatt retningslinjer for hvordan styret og ledelsen skal opptre ved eventuelle overtakelsestilbud. Retningslinjene skal sikre likebehandling av aksjeeierne og hovedregelen er at det skal legges til rette for et eventuelt tilbud.

Likebehandling og åpenhet
Styret og ledelsen skal i samtaler med tilbyder og i øvrige handlinger tilstrebe å ivareta AF Gruppens og aksjeeierfellesskapets interesser. Styret og ledelsen har begge et selvstendig ansvar for at alle selskapets aksjeeiere behandles likt og at ikke virksomheten forstyrres unødig. Styret har et særskilt ansvar for at aksjeeierne har informasjon og tid til å kunne ta stilling til tilbudet.

Vurdering av tilbud
Dersom et overtakelsestilbud fremsettes, vil styret innhente en verdivurdering og utarbeide en anbefaling til aksjeeierne om de bør akseptere budet eller ikke. Både den finansielle rådgiveren og andre eventuelle rådgivere engasjert i arbeidet med å vurdere et fremsatt eller varslet tilbud skal være uavhengige. Styret skal ikke søke å forhindre eller vanskeliggjøre fremsettelsen av tilbud som kan være i aksjeeiernes interesse og skal ikke bruke en eventuell emisjonsfullmakt til å forhindre et bud.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

15. REVISOR
Valg av revisor
Konsernets revisor velges av generalforsamlingen. Styrets revisjonsutvalg konsulteres ved valg av revisor, og revisjonsutvalgets uttalelse følger innstillingen til generalforsamlingen. For å sikre revisors uavhengighet samt konkurransedyktige revisjonshonorarer har revisjonsutvalget besluttet at revisjonen skal settes ut på anbud hvert 5–7 år. PwC (PricewaterhouseCoopers AS) har vært AF Gruppens revisor siden 2017. Det vil gjennomføres en anbudsprosess for revisjon i løpet av 2023.

Styrets forhold til revisor
Revisors primære oppgave er å utføre revisjon pålagt ved lov og faglige standarder med den nøyaktighet, kompetanse og integritet som loven og faglige standarder krever. Det er vedtatt egen instruks for styrets forhold til revisor, herunder også retningslinjer for selskapets adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon. Kravet til revisors uavhengighet tilsier at AF Gruppen i minst mulig grad bør benytte valgt ekstern revisor til andre oppgaver enn lovbestemt finansiell revisjon og attestasjonstjenester. Ved mangel på kapasitet eller kompetanse i egen organisasjon blir revisor også benyttet til skatterådgivning og revisjonsrelaterte oppgaver som teknisk bistand med skattemelding og årsregnskap. I konsernets årsregnskap er det opplyst om honorarer til revisor i note 8 – Andre driftskostnader.

Revisor har minst en gang i året møte med styret uten at selskapets ledelse er til stede. Revisor skal årlig gi styret skriftlig bekreftelse på at fastsatte uavhengighetskrav oppfylles og oppsummere resultatene av den lovfestede revisjonen. Revisor deltar i styremøtet som behandler årsregnskapet, og i generalforsamlinger.

Revisor deltar i revisjonsutvalgets møter. Revisor fremlegger årlig hovedtrekkene i planen for gjennomføring av revisjonsarbeidet samt revisors gjennomgang av konsernets interne kontrollsystemer, herunder identifiserte svakheter og forslag til forbedringer. Revisor gjennomgår også eventuelle vesentlige endringer i AF Gruppens regnskapsprinsipper, vurderinger av vesentlige regnskapsestimater og alle eventuelle forhold hvor det har vært uenighet mellom revisor og selskapets ledelse.

Styret orienterer generalforsamlingen om revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester utover revisjon.

Møter med revisor i 2022
AF Gruppens revisor PwC ved ansvarlig partner Thomas Whyte Gaardsø deltok på ett styremøte i 2022. Revisor deltok også på generalforsamlingen i 2022. Revisor har deltatt på alle møtene som ble avholdt i revisjonsutvalget 2022.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

AKSJEN

Etter flere år med oppgang, falt AF-aksjen i 2022 i likhet med flere andre entreprenøraksjer. AF-aksjen hadde i 2022 en negativ avkastning på 20,3 % inkludert utbytte, mens hovedindeksen på Oslo Børs falt med 1 %.

Ved utgangen av årets siste handelsdag i 2022 var aksjen priset til 143,80 kroner. Ved utgangen av 2021 var kursen 193,60. Justert for utbytte på 10,50 kroner per aksje, gir det en negativ totalavkastning på 20,3 % i 2022. Hovedindeksen på Oslo Børs (OSEBX) har i samme periode hatt en negativ avkastning på 1,0 %. Med 107 702 000 (106 804 500) utestående aksjer gir det AF en markedsverdi på NOK 15 488 millioner (20 667 millioner).

HISTORIE

AF Gruppen ble etablert i 1985 og ble børsnotert 8. september 1997. Aksjene i AF Gruppen er notert på Oslo Børs og handles under symbolet AFG. Aksjene består av én aksjeklasse hvor alle aksjene har stemmerett, og inngår i totalindeksen, hovedindeksen, industriindeksen og fondsindeksen.

AF Gruppen skal over tid gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning i forhold til sammenlignbare investeringsalternativer. Avkastningen vil være en kombinasjon av utbytte og kursstigning. De siste fem årene har AF-aksjen hatt en avkastning på 44,2 % inkludert utbytte. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 7,6 %. Hovedindeksen til Oslo Børs har til sammenligning steget med 46,0 % de siste fem årene, noe som tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 7,9 %. Siden børsnoteringen i 1997 har AF-aksjen gitt en gjennomsnittlig årlig avkastning på 20 %, mot Oslo Børs hovedindeks sine 8 % i samme periode.

UTBYTTE

Totalt ble det utbetalt NOK 10,50 (10,50) per aksje som utbytte i 2022 for regnskapsåret 2021. Selskapet utbetalte et utbytte for første halvår på NOK 6,50 (6,50) per aksje i mai 2022, og et utbytte på NOK 4,00 (4,00) per aksje for andre halvår som ble utbetalt i november 2022.

For regnskapsåret 2022 foreslår styret for generalforsamlingen et utbytte på NOK 6,50 for utbetaling i 1. halvår 2023. Utbyttet vil utbetales den 25. mai til de aksjonærer som er registrert den 16. mai 2023. Så lenge den underliggende utviklingen er tilfredsstillende, legger AF Gruppen til grunn at utbyttet for fremtiden skal være stabilt og fortrinnsvis stigende. Intensjonen over tid er å utbetale minimum 50 % av årets resultat som utbytte. Styret vurderer likviditet og mulige strategiske disposisjoner før utbytte foreslås for generalforsamlingen.

Utbetaling av utbytte foretas inntil to ganger per år dersom selskapets inntjening gir grunnlag for dette. Utbetaling vil fortrinnsvis skje etter avholdt ordinær generalforsamling i mai og etter avleggelse av kvartalsresultat for 3. kvartal.

NØKKELTALL AKSJEN

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Markedsverdi (MNOK)	15 488	20 677	18 613	18 139	13 069	13 078	14 463	12 929	7 009	5 578
Antall aksjer omsatt (tusen)	7 891	6 481	8 292	6 537	4 360	8 137	6 690	10 370	7 102	2 559
Totalt antall aksjer per 31.12 (Mill.)	107,70	106,80	106,00	103,07	99,01	97,96	93,61	92,68	88,72	82,33
Antall aksjonærer per 31.12	6 610	5 938	4 520	3 582	3 303	3 158	2 737	2 575	1 815	1 494
Aksjekurs per 31.12	143,80	193,60	175,60	176,00	132,00	133,50	154,50	139,50	79,00	67,75
– Høy	206,00	207,00	183,00	185,00	142,00	162,00	164,50	139,50	82,00	72,00
– Lav	136,00	164,60	128,50	135,50	118,50	122,00	120,00	77,25	66,50	54,75
Resultat per aksje	8,96	9,60	9,29	8,51	7,88	6,43	7,44	7,64	5,11	5,26
Utvannet resultat per aksje	8,96	9,57	9,27	8,46	7,88	6,43	7,29	7,50	5,09	5,11
Utbytte per aksje	6,5 [1]	10,50	10,50	9,50	8,50	8,50	8,50	8,00	8,00	6,00
Utdelingsforhold (ordinært utbytte) [2]	72,5 %	109,4 %	113,0 %	111,6 %	107,9 %	132,2 %	114,2 %	104,7 %	156,6 %	114,1 %
Direkteavkastning (totalt utbytte)	5,4 %	6,0 %	5,4 %	6,4 %	6,4 %	5,5 %	5,7 %	10,1 %	8,9 %	8,0 %
Aksjens totalavkastning	-20,3 %	16,2 %	5,6 %	40,3 %	5,6 %	-8,3 %	15,0 %	89,2 %	25,5 %	28,4 %
Egenkapitalrentabilitet (ROE)	34,0 %	36,1 %	36,6 %	43,7 %	45,4 %	35,8 %	43,3 %	43,8 %	34,3 %	38,4 %
Aksjekurs/resultat (P/E)	16,0	20,2	18,9	20,7	16,8	20,8	20,8	18,3	15,5	12,9
Aksjekurs/egenkapital per aksje (P/B)	4,4	5,8	5,3	6,1	6,2	6,3	7,4	7,1	4,7	4,2
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	31,6 %	36,2 %	34,8 %	38,2%	53,9 %	42,7 %	54,2 %	53,6 %	38,7%	45,7 %
Selskapsverdi/driftsresultat (EV/EBIT)	11,2	12,8	12,5	13,7	10,9	12,8	13,4	12,2	11,2	8,5
Selskapsverdi/investert kapital (EV/CE)	3,2	4,5	4,0	4,4	5,5	5,4	6,7	6,4	3,9	3,4

[1] Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2023.
[2] For 2022 inkluderer utdelingsforholdet kun utbytte for utdeling 1.halvår 2023

RESULTAT PER AKSJE (NOK)

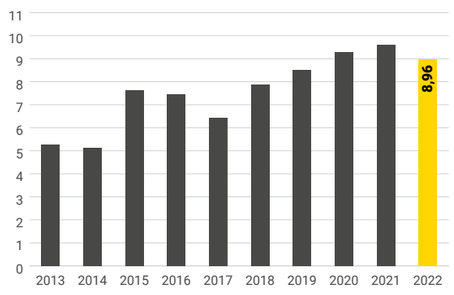

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

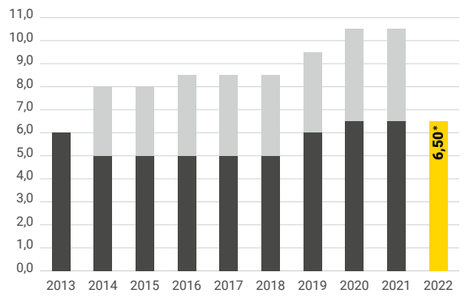

** Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2023*

ÅRLIG TOTALAVKASTNING PER 31. DESEMBER 2022

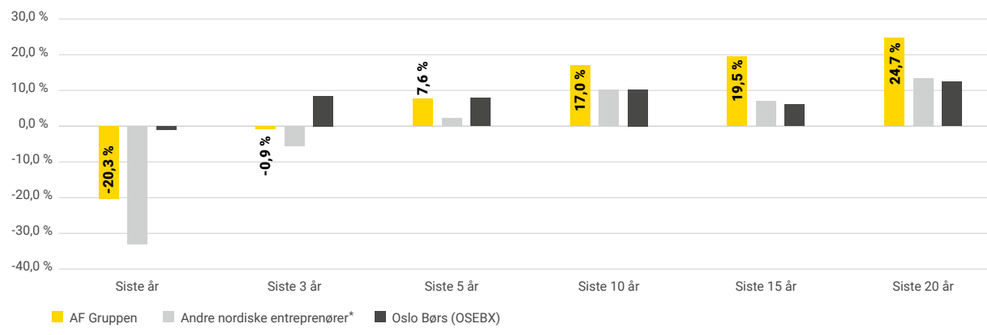

** Uvektet gjennomsnitt av konkurrerende nordiske entreprenører (lokal valuta)*

KURSUTVIKLING OG OMSETNING I 2022

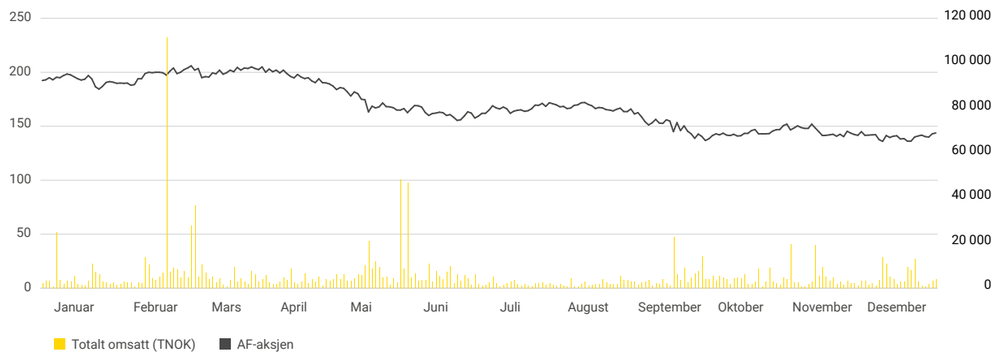

KURSUTVIKLING SISTE 10 ÅR SAMMENLIGNET MED KONKURRERENDE ENTREPRENØRSELSKAPER OG OSLO BØRS

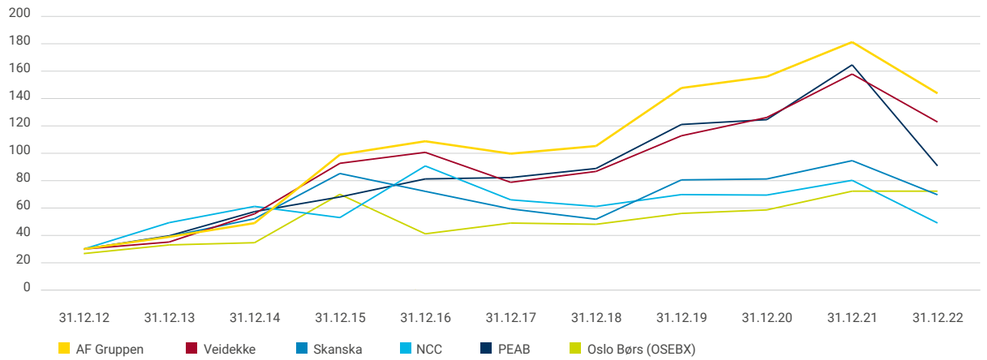

Kursutvikling Oslo Børs og konkurrerende entreprenører rebasert til AFs kurs per 31. desember 2012 på 30,02. Lokal valuta, totalavkastning

AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRSAMMENSETNING

Aksjekapitalen var ved slutten av året 2022 på 5 385 100 (5 340 225) kroner fordelt på 107 702 000 (106 804 500) aksjer pålydende NOK 0,05. I 2022 økte aksjekapitalen med 44 875 kroner og 897 500 aksjer i forbindelse med to emisjoner. Emisjonene ble foretatt i forbindelse med kjøpet av selskapet Stenseth & RS våren 2022 og med aksjeprogrammet for ansatte høsten 2022.

I løpet av året fikk AF Gruppen 672 (1 400) nye aksjonærer, hvorav omtrent 200 av disse er ansatte i selskapet som ble aksjonærer gjennom AF sitt årlige aksjeprogram. Totalt har AF Gruppen 6 610 (5 938) eiere ved årets slutt og rundt 1 500 av disse er ansatte i selskapet. Til sammen eier ansatte i AF ca. 10,6 % (10,8 %) av aksjene. Selv med rekordmange AF-aksjonærer i 2022, har ansattes eierandel gått noe ned de seneste årene. Noe av grunnen til det er at ansatte med lang fartstid i AF har gått av med pensjon, og som over tid har opparbeidet store aksjeposter i selskapet. Andelen norske aksjonærer i selskapet er på totalt 96,2 % (95,3 %).

I løpet av året har ØMF Holding blitt største aksjonær i AF, og økte sin eierandel i selskapet fra 16,0 % til 16,6 %, som også er den største økningen blant de ti største aksjonærene. OBOS BBL (16,2 %) og Constructio AS (14,2 %) er selskapets andre og tredje største aksjonærer, og økte i løpet av året sine eierandeler med henholdsvis 0,1 og 0,4 prosentpoeng. AFs fjerde største aksjonær Folketrygdfondet med 7,8 % av aksjene hadde den største nedgangen blant de ti største aksjonærene, og reduserte sin eierandel med 0,9 prosentpoeng. De ti største aksjonærene eier til sammen 65,2 % (65,4 %) av aksjene.

Ved utgangen av året eier AF Gruppen ingen egne aksjer. AF Gruppen har fullmakt fra generalforsamlingen til å kjøpe inntil 10 % av utestående aksjer. Tilbakekjøp av aksjer blir løpende vurdert i lys av selskapets alternative investeringsmuligheter, finansielle situasjon og behovet for egne aksjer i forbindelse med salg til ansatte, opsjonsprogram, bonusprogram og oppkjøp.

Aksjonær	Beholdning 31.12.2022	% av total 31.12.2022
ØMF Holding AS	17 842 233	16,6 %
OBOS BBL	17 459 483	16,2 %
Constructio AS	15 288 012	14,2 %
Folketrygdfondet	8 387 757	7,8 %
LJM AS	2 515 217	2,3 %
Artel Kapital AS	2 508 267	2,3 %
VITO Kongsvinger AS	1 911 676	1,8 %
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,6 %
Janiko AS	1 350 186	1,3 %
Moger Invest AS	1 242 609	1,2 %
Flygind AS	1 021 509	0,9 %
Verdipapirfondet Holberg Norge	820 000	0,8 %
Stenshagen Invest AS	739 977	0,7 %
Landkreditt Utbytte	710 000	0,7 %
Staavi, Bjørn	627 000	0,6 %
Skandinaviska Enskilda Banken AB	560 000	0,5 %
Verdipapirfondet KLP Aksjenorge IN	534 832	0,5 %
Staavi, Tom Ragnar Prestegård	511 550	0,5 %
Staavi, Bjørn Vegar Prestegård	500 900	0,5 %
Regom Invest AS	452 000	0,4 %
Sum 20 største	76 737 078	71,2 %
Sum øvrige	30 964 922	28,8 %
Egne aksjer	-	0,0 %
Totalt antall aksjer	107 702 000	100,0 %

Antall aksjer	Antall eiere	Prosent
1–100	2 516	0,08 %
101–500	1 385	0,34 %
501–1 000	570	0,40 %
1 001–5 000	1 222	2,74 %
5 001–10 000	372	2,39 %
10 001–100 000	468	11,79 %
100 001–1 000 000	66	16,08 %
> 1 000 000	11	66,18 %
	6 610	100,00 %

AKSJE- OG OPSJONSPROGRAM

I AF Gruppen har ansatte anledning til å kjøpe aksjer gjennom selskapets årlige aksjeprogram, i tillegg til et opsjonsprogram som tilbys alle ansatte i konsernet.

Gjennom aksjeprogrammet får ansatte kjøpe aksjer til en rabattert pris på 20 % av markedskurs. I 2022 tegnet totalt 920 ansatte 1 000 000 aksjer til en kurs på 121,80 per aksje (etter 20 % rabatt). I forbindelse med salget benyttet styret sin fullmakt og emitterte 694 374 aksjer. De resterende 305 626 aksjene ble overført fra beholdningen av egne aksjer.

AF Gruppen har siden 2008 hatt et eget opsjonsprogram for samtlige ansatte, og i mai 2020 vedtok generalforsamlingen et opsjonsprogram med en årlig tildeling i 2020, 2021 og 2022 med utøvelse i mars 2023. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 med en opsjonspremie på NOK 1 per opsjon. Kjøpskursen for aksjene baseres på en gjennomsnittlig aksjekurs uken før de tre respektive tegningsperiodene. For å kunne utøve opsjonene er det et vilkår at man er ansatt i konsernet per 1. mars 2023. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020, 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021 og 151 669 opsjoner til 142 ansatte i 2022. Justert for ansatte som har sluttet i løpet av året, er det totalt 3 505 712 utestående opsjoner per 31. desember 2022.

LIKVIDITET

Likviditeten i aksjen er lav og i 2022 var omsetningshastigheten på 4,9 %. De siste fem årene har omsetningshastigheten variert mellom 4,4 % og 8,0 %.

Det ble i alt omsatt 5,3 millioner (6,5 millioner) aksjer over børs i 2022. Den ble handlet på 253 av 253 mulige handelsdager som gir en gjennomsnittlig omsetning per handelsdag på 20 845 (25 718) aksjer. Av de 5,3 millioner aksjene som ble omsatt over børs sto AF Gruppen selv for 355 872 (146 876) aksjer, tilsvarende 6,7 % (2,3 %) av den totale omsetningen.

Meglerhus	Telefon
ABG Sundal Collier	+47 22 01 60 98
Carnegie	+47 22 00 93 54
DNB Markets	+47 24 16 92 09
KeplerCheuvreux	+46 8 723 51 75

Dette er aksjer selskapet har kjøpt over børs for bruk i aksje- og bonusprogrammer for ansatte.

INVESTOR RELATIONS

AF Gruppens målsetting er at alle investorer og interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om selskapet til enhver tid. Vi prioriterer kontakten med aksjemarkedet høyt, og ønsker en åpen dialog med aktørene.

Informasjon AF Gruppen gir skal sikre en mest mulig korrekt verdivurdering av aksjen. Er det informasjon som kan påvirke prisingen av aksjen går informasjonen ut via børsmeldinger til Oslo Børs og på selskapets hjemmesider.

Presentasjoner av kvartals- og årsresultat holdes offentlig, og presentasjonene overføres direkte via webcast. Webcast er tilgjengelige på både Oslo Børs' og AFs egne hjemmesider (afgruppen.no/investor). Selskapet har også løpende kontakt med investorer og analytikere, og på hjemmesiden finnes en oversikt over analytikere som følger AF-aksjen.

Selskapet følger Oslo Børs' anbefaling om rapportering av IR-informasjon. AF Gruppens børsansvarlig er konserndirektør finans, Anny Øen.

AKSJONÆRINFORMASJON

EN EUROPAVEI FOR NORSK GASS

Under havbunnen gjøres en stor jobb for å sikre energiforsyningen til Europa. Gass fra Nordsjøen fraktes til fastlandet og videre til kontinentet via et undersjøisk nettverk av rørledninger. På Kalstø utenfor Haugesund bygges en ny tunnel for ilandføring av rørledningen Statpipe. Den nye tunnelen går under havbunnen. Å jobbe med denne typen kritisk infrastruktur gir AF Anlegg anledning til å kombinere kjernekompetansen innen tunnel med erfaringen fra landanlegg til olje- og gassektoren.

AKSJONÆRINFORMASJON

”

Deler av tunnelen er veldig bratt. I tillegg har svakheter i fjellet og utslagssalven i sjø gjort dette til et veldig interessant prosjekt.

OLAV FALKGJERDET, ANLEGGSLEDER

Ved enden av tunnelen under havoverflaten er Nordsjøen kun fire meter unna. Å sprenge i berg under slike forhold krever presisjon og grundige forberedelser. Fjellsikring og sprøytebetong sikrer konstruksjonen og hindrer steiner fra å falle på rørledningene.

ÅRSBERETNING

118 STYRETS ÅRSBERETNING

133 BØRSMELDTE KONTRAKTER

STYRETS ÅRSBERETNING 2022

AF Gruppen leverte god vekst for 2022. Omsetningen økte til MNOK 31 205 og resultatmarginen for året ble 4,5 %. Med en sterk finansiell posisjon og robust organisasjon mener styret at AF er godt posisjonert til å møte utfordringene og ivareta mulighetene i markedet fremover.

VIRKSOMHETEN

AF Gruppen er et av Norges største entreprenør- og industrikonsern og er notert på Oslo Børs med ticker AFG. Helt siden etableringen i 1985 har organisasjonen i AF stolt på egen gjennomføringskraft og kollektiv kompetanse til å løse komplekse utfordringer. Entreprenørånden i AF er preget av viljen til å tenke annerledes og evnen til å finne gode og fremtidsrettede måter å skape verdier på.

AF Gruppen har syv virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Hovedkontoret ligger i Oslo.

AF GRUPPENS VISJON

Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden.

FORRETNINGSIDÉ

AF Gruppen skal skape verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter forenklet IFRS. Styret er av den oppfatning at årsregnskapet gir et riktig og sannferdig bilde av økonomisk resultat i 2022 og finansiell stilling per 31. desember 2022. I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

ÅRETS RESULTAT

AF Gruppen hadde i 2022 driftsinntekter og andre inntekter på MNOK 31 205 (27 868). Resultat før skatt ble MNOK 1 400 (1 580) og resultat etter skatt ble MNOK 1 151 (1 229).

OMSETNING (MNOK)

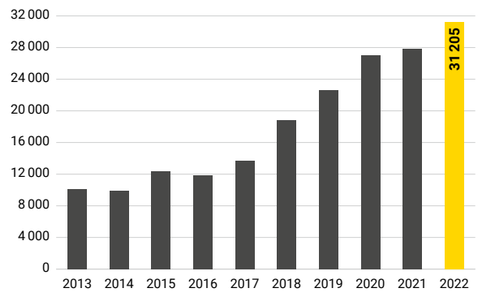

RESULTAT FØR SKATT (MNOK)

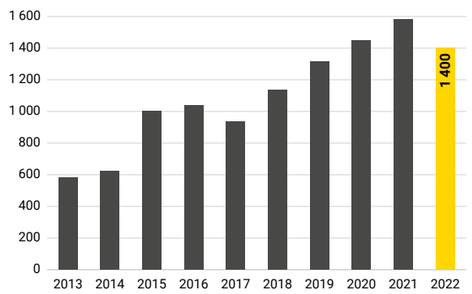

Driftsresultatet ble MNOK 1 409 (1 609) hvilket tilsvarer en driftsmargin på 4,5 % (5,8 %). Dette er under kravet om minimum 5 % driftsmargin.

Verdensøkonomien har vært gjennom vesentlige endringer de siste årene og usikkerheten i makroforholdene har vært stor. Krig i Europa og etterdønninger av pandemien har ført med seg blant annet inflasjon, energikrise og leveringsutfordringer. De fleste prosjektene har likevel klart å opprettholde god drift. Det har i løpet av året vært betydelig prisstigning på flere råvarer, men mot slutten av året har dette stabilisert seg noe. Økte markedspriser påvirker alle våre prosjekter, og byggeprosjektene har blitt påvirket i spesielt stor grad.

Anlegg hadde et høyt aktivitetsnivå i 2022 med omsetning på samme nivå som i 2021. Året var preget av høy produksjon på flere storprosjekter, hvorav E39 Kristiansand vest–Mandal øst ble overlevert i november. Flere prosjekter i avslutningsfasen i 2022 bidro samlet sett til svært gode resultater for Anlegg i 2022. I Bygg var det stor variasjon i enhetenes prestasjoner og samlet sett leverte virksomhetsområdet et resultat under forventning i 2022. Betonmast viste positiv utvikling mot slutten av året, men leverte totalt sett et resultat under forventning. Betonmast Sverige ble overført fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige med regnskapsmessig virkning fra 2022 og sammenligningstall er omarbeidet. I Eiendom ble salget av hotell- og kontorbygget Karvesvingen 7 på Hasle gjennomført i 2. kvartal, samtidig bidro et stemningsskifte i markedet til betydelig lavere boligsalg mot slutten av året. Energi og Miljø fortsatte å levere svært solide resultater både innenfor riving, gjenvinning og i energivirksomheten. Sverige leverte omsetningsvekst på 18 % sammenlignet med 2021. Til tross for at noen enheter leverer svært godt er det samlede resultatet til virksomhetsområdet svakt. Dette skyldes store nedjusteringer av resultatforventningene for enkelte prosjekter i porteføljen til tidligere Betonmast Sverige. Offshore har hatt en omsetningsvekst på 46 % fra 2021 til 2022 og oppnådde svært god lønnsomhet i 2022.

BALANSE OG LIKVIDITET

Egenkapitalrentabiliteten i 2022 var 34,0 % (36,1 %). Utvikling i rentabiliteten de siste årene er påvirket av kjøpet av Betonmast i oktober 2019. Avkastning på gjennomsnittlig investert kapital ble 31,6 % (36,0 %).

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

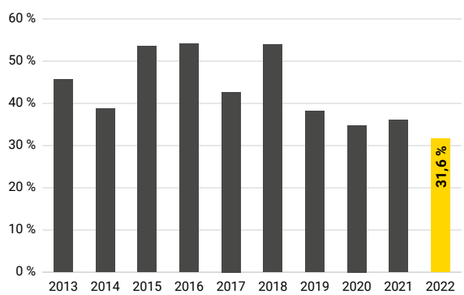

NETTO RENTEBÆRENDE GJELD (FORDRING)(MNOK)

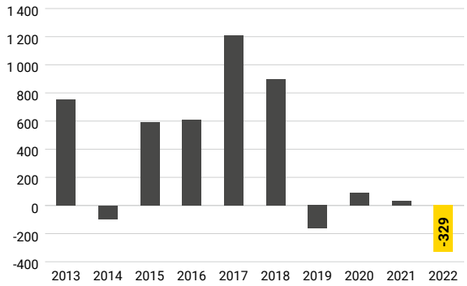

Totale eiendeler per 31. desember 2022 var MNOK 14 457 (13 108). Ved årsskiftet hadde konsernet netto rentebærende gjeld på MNOK 329 (-29) og kontanter og kontantekvivalenter på MNOK 765 (680). Egenkapitalen ved utgangen av året var MNOK 3 494 (3 572). Det gir en egenkapitalandel på 24,2 % (27,3 %).

Kontantstrøm fra driften i 2022 var MNOK 1 460 (1 415). Kontantstrøm før kapitaltransaksjoner og finansiering var MNOK 1 527 (1 589). Det ble i 2022 utbetalt utbytte til aksjonærene i AF Gruppen ASA på MNOK 1 125 (1116).

KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (MNOK)

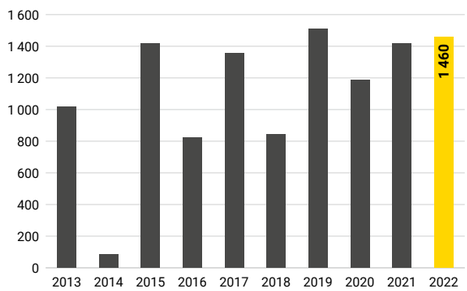

AKSJEN

Resultat per aksje i 2022 var NOK 8,96 (9,60). Utvannet resultat per aksje var NOK 8,96 (9,57).

Styret foreslår at det utbetales et utbytte for 1. halvår på til sammen MNOK 700 for regnskapsåret 2022. Per aksje tilsvarer dette et utbytte for 1. halvår på NOK 6,50 (NOK 6,50). Styret vil foreslå for generalforsamlingen å få fullmakt til å vedta utbytte også for 2. halvår.

I henhold til AFs utbyttepolicy vil det, så lenge inntjening og finansiell stilling gir grunnlag for det, utbetales halvårlige utbytter. AF utbetalte i 4. kvartal 2022 NOK 4,00 (4,00) per aksje i utbytte. Samlet utbytte per aksje utbetalt i 2022 ble dermed NOK 10,50 (10,50).

ÅRSBERETNING

Aksjekursen ved årsslutt var NOK 143,80 (193,60). Dette ga en avkastning på aksjen inklusive utbytte for 2022 på -20,3 % (16,2 %).

DISPONERING AV ÅRETS TOTALRESULTAT
Årets totalresultat i morselskapet AF Gruppen ASA ble MNOK 1 512 og foreslås disponert slik:

Overført til (fra) annen egenkapital	812 MNOK
Avsetning for utbytte	700 MNOK
Sum disponert	**1 512 MNOK**

VIRKSOMHETSOMRÅDENE 2022

ANLEGG

Virksomhetsbeskrivelse
Anleggsvirksomheten i Norge består av fem enheter med tilhørende datterselskaper: AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Consolvo, Eiqon og Stenseth & RS. Stenseth & RS ble en del av AF Gruppen i mars 2022, da AF Gruppen kjøpte 80 % av aksjene i selskapet. Stenseth & RS er en betongentreprenør som tilbyr ulike betongarbeider innen bygg- og anleggssektoren.

Anlegg utfører anleggsprosjekter i hele Norge innen samferdsel, infrastruktur, havn, olje- og gassindustrien, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, samt prosjekter innen kraft og energi. AF Anlegg utfører i tillegg en samferdselskontrakt i Stockholm.

Beløp i MNOK	**2022**	**2021**	**2020**
Inntekter	5 919	6 002	5 218
Driftsresultat (EBIT)	445	515	314
Resultat før skatt (EBT)	440	510	292
Driftsmargin	7,5 %	8,6 %	6,0 %
Resultatmargin	7,4 %	8,5 %	5,6 %
Ordrereserve	15 368	6 878	7 319

Anleggsvirksomheten oppnådde i 2022 en omsetning på MNOK 5 919 (6 002). Resultat før skatt ble MNOK 440 (510). Resultatmarginen endte på 7,4 % mot 8,5 % i 2021.

For AF Anlegg ble året preget av høy produksjon på storprosjektene E39 Kristiansand vest–Mandal øst for Nye Veier, Bergtunnlar Lovö i Stockholm for Trafikverket og E6 Rentvannstunnel i Oslo for Oslo kommune. Høyt kostnadspådrag mot slutten av prosjektet E39 Kristiansand vest–Mandal øst påvirket lønnsomheten negativt. AF Anlegg hadde flere prosjekter i avslutningsfasen i 2022, og sammen med jevnt over god drift i resten av prosjektporteføljen ga dette svært gode resultater for året.

Målselv Maskin & Transport hadde nok et godt år i 2022 med høy aktivitet og svært gode resultater. Sommeren 2022 startet de arbeidene med et nytt industriområde i Kvanndalen ved Bjerkvik i Troms, et prosjekt som skal pågå frem til høsten 2023.

Consolvo og Stenseth & RS leverte gode resultater i 2022. Consolvo rehabiliterte blant annet jernbanebroene Skansen og Nidelv i Trondheim i 2022. Stenseth & RS, som ble en del av AF i mars 2022 ble gjennom året tildelt en ny betongentreprise på prosjekt Nytt Regjeringskvartal. Eiqon utfører betongarbeider både for AF-enheter og andre kunder, blant annet på Tøyenbadet for AF Byggfornyelse. I 2022 leverte Eiqon marginer under konsernets krav.

Nye kontrakter
I 2022 har AF Anlegg inngått AF Gruppens største kontrakt noensinne: E6 Rentvannstunnel for Oslo Kommune. Kontrakten gjennomføres som et samarbeid med italienske Ghella og har en total estimert kontraktsverdi på MNOK 8 750 ekskl. mva., der AFs andel er MNOK 5 250. AF Anlegg ble også tildelt kontrakten for bygging av nytt vannbehandlingsanlegg på Huseby i Oslo som en del av ny rentvannsforsyning til Oslo. Kontrakten er en samspillentreprise og har en estimert verdi på MNOK 3 000 ekskl. mva.

Statnett innstilte AF Anlegg til kontrakten for ny kabeltunnel mellom Sogn og Ulven i Oslo der estimert kontraktsverdi er på MNOK 1 800 ekskl.mva. AF Anlegg har i tillegg inngått to kontrakter med Equinor i 2022: en for ilandføringsanlegget for Statpipe-rørledninger med en estimert kontraktsverdi på MNOK 300 ekskl. mva. og en fornyet vedlikeholdskontrakt for civilarbeider på Melkøya med en estimert kontraktsverdi på MNOK 250 ekskl. mva. På E6 Roterud–Storhove pågår samhandlingsfasen med Nye Veier fremdeles.

Anlegg hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 14 409 (5 561) og ordrereserven ved utgangen av året var MNOK 15 368 (6 878).

Markedsutsikter
Anleggsmarkedet i Norge er godt og har tradisjonelt vært lite sensitivt for konjunktursvingninger da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer. I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen avsatt NOK 82,8 mrd. til samferdsel. Det innebærer en reell reduksjon på 0,8 mrd. fra saldert budsjett for 2022.

Prognosesenteret beregner at markedet for anleggsvirksomhet utgjorde NOK 137,4 mrd. i 2022, hvorav anleggsinvesteringer utgjorde NOK 87,3 mrd. og drift og vedlikehold utgjorde NOK 50,1 mrd. Målt i faste priser falt dermed anleggsmarkedet totalt med 2,2 % og anleggsinvesteringene med 2,5 % fra 2021. Reduksjonen tilskrives hovedsakelig sterk prisvekst. Til sammenligning har anleggsmarkedet hatt en årlig gjennomsnittlig vekst på 2,2 % de siste 10 årene. Til tross for nedgang i anleggs-investeringene totalt, økte investeringene i segmentet veianlegg med 7,9 % i 2022.

Selv om estimatene er nedjustert fra tidligere prognoser, venter Prognosesenteret at anleggsmarked totalt skal vokse hvert år i prognoseperioden mellom 2023-2025. Mens veksten hovedsakelig kommer fra drift og vedlikehold i 2023, ventes anleggsinvesteringer å drive veksten i 2024 og 2025. Anleggsinvesteringene totalt er ventet å falle med 1,0 % i 2023, før de øker med henholdsvis 2,0 % og 7,5 % i 2024 og 2025. Investeringer i segmentet veianlegg ventes imidlertid å vokse i hele prognoseperioden.

Kostnadsvekst og leveranseutfordringer utgjør en risiko for anleggsvirksomheten på kort sikt, og kan medføre nedskalering og utsettelse av prosjekter. Prispress tilspisser også konkurransesituasjonen i markedet. AFs anleggsvirksomhet er likevel godt posisjonert i markedet, noe den rekordhøye ordrereserven for Anlegg ved utgangen av året understreker. Overordnet indikerer prognosene for anleggsmarkedet et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet.

BYGG

Virksomhetsbeskrivelse
Bygg er AF Gruppens største virksomhetsområde og har et bredt tjenestespekter i hele verdikjeden fra tidligfase med prosjektering og frem til bygging. I tillegg til å være en stor aktør innenfor bygging av boliger, næringsbygg og offentlige bygg, er Bygg ledende innen rehabilitering (ROT). Bygg omfatter den norske byggevirksomheten utenom Betonmast og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

Bygg er delt inn i 11 enheter med tilhørende datterselskaper: AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, AF Håndverk, Haga & Berg, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, Fundamentering (FAS) og Helgesen Tekniske Bygg (HTB). Alle entreprenørenhetene har sterk lokal forankring og et bredt tjenestespekter.

Beløp i MNOK	**2022**	**2021**	**2020**
Inntekter	11 090	8 865	8 684
Driftsresultat (EBIT)	322	447	502
Resultat før skatt (EBT)	318	450	513
Driftsmargin	2,9 %	5,0 %	5,8 %
Resultatmargin	2,9 %	5,1 %	5,9 %
Ordrereserve	10 045	13 549	9 674

Bygg hadde en omsetning på MNOK 11 090 (8 865) i 2022 og et resultat før skatt på MNOK 318 (450). Dette gir en resultatmargin på 2,9 % mot 5,1 % i 2021.

Omsetningen for Bygg i 2022 økte med 25 % fra 2021. Prestasjonene innad i porteføljen av enheter er varierende, og Bygg leverte totalt sett svak lønnsomhet i 2022. Haga & Berg og Åsane Byggmesterforretning utmerket seg med svært gode resultater i 2022. I porteføljen til AF Nybygg, som ble overført til AF Bygg Oslo i 2021, er det også i 2022 gjort betydelige nedjustering av prosjektestimatene. AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, AF Håndverk, LAB Entreprenør, HTB, Fundamentering og Strøm Gundersen leverte resultater under forventning i 2022. Høye material- og energipriser har påvirket enhetene negativt i 2022. Selv om prisene på blant annet tømmer har en nedadgående trend, utgjør prisutviklingen på materialer fortsatt en usikkerhet. Enheter som har avtalt lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) i sine prosjekter, kompenseres delvis for prissvingninger.

Nye kontrakter
Byggvirksomheten har inngått kontrakter for bygging i hele tjenestespekteret fra bolig- og næringsbygg til offentlige bygg. AF Bygg Oslo skal bygge 300 leiligheter på Lørenskog utenfor Oslo i prosjektet Rolvsrud Arena. Prosjektet er en totalentreprise og estimert kontraktsverdi er MNOK 810 ekskl. mva. AF Bygg Oslo skal også bygge flere boliger for OBOS på Fornebu og har fått tildelt kontraktene for Storøykilen kvartal 2 og kvartal 3. Prosjektene utføres som totalentrepriser. Kontraktene har en samlet verdi på MNOK 374 ekskl. mva. AF Byggfornyelse har etter samspillsfasen med Statsbygg signert kontrakt om grunnarbeidene til det nye Vikingtidsmuseet på Bygdøy. Kontraktens verdi er på om lag MNOK 500 ekskl. mva. LAB Entreprenør har inngått kontrakt med Bonava for bygging boliger ved Merinoparken i Bergen. Prosjektet består av 178 leiligheter med tilhørende parkeringsanlegg og et næringslokale. Kontraktssummen har en verdi på MNOK 381 ekskl. mva og utføres som totalentreprise. AF Bygg Østfold er av FREVAR KF innstilt som totalentreprenør med samspill for fase 1 av nytt renseanlegg i Fredrikstad kommune. Prosjektet gjennomføres i to faser. Samlet kontraktsverdi for fase 1 og fase 2 forventes å være i overkant av 1,1 milliarder kroner.

Også innenfor rehabilitering er det inngått flere små og store kontrakter i 2022. LAB Entreprenør har inngått avtale med Baneveien 16 om rehabilitering av Baneveien 16 i Bergen. Avtalen inkluderer ny fasade utenpå den eksisterende for å sikre bygget et så lavt energibruk som mulig. Kontrakten har en estimert verdi på MNOK 190 ekskl. mva.

Bygg hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 7 586 (12 739) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 10 045 (13 549).

ÅRSBERETNING

Markedsutsikter

I 2022 hadde byggmarkedet i Norge en samlet produksjonsverdi på NOK 402,7 mrd. ifølge Prognosesenteret. Dette innebærer en reduksjon på 1,6 % fra 2021 målt i faste priser. Som følge av renteøkninger og høye byggekostnader venter Prognosesenteret en reduksjon i produksjonsverdien for landet totalt på 1,0 % i 2023. I 2024 ventes en marginal endring på 0,1 %, før det forventes en økning på 5,4 % i 2025. Byggmarkedet i både Oslo og gamle Hordaland ventes imidlertid å vokse gjennom hele prognoseperioden mellom 2023-2025.

Prisutviklingen på innsatsfaktorene og leveranseutfordringer som følge av geopolitisk uro har vært store usikkerhetsfaktorer for byggvirksomheten i 2022, og forblir det også i 2023. Ifølge SSBs byggekostnadsindeks for «Bustader i alt» var prisene i 2022 6,3 % høyere sammenlignet med 2021, hvorav arbeidskraft økte med 2,7 % og materialer med 9,2 %. Selv om prisnivået på sentrale råvarer som tre og stål falt mot slutten av 2022, utgjør globale leveranseutfordringer, lønns- og prisstigning også usikkerhetsfaktorer fremover. Lønns- og prisstigningsklausuler i prosjektene vil bare delvis kompensere for de økte prisene.

Regjeringens skjerpelser i innleiereglene utgjør også en utfordring for byggenhetene. Nye innleieregler har ikrafttredelse fra 1. april 2023, og vil medføre omfattende organisatoriske endringer for mange virksomheter. I tillegg til dette må byggenhetene i større grad enn tidligere sikre finansiell stabilitet i verdikjeden, da konkursrisiko hos underentreprenører potensielt kan påvirke byggeprosjektene negativt.

I møte med utfordrende markedsforhold og sterk konkurranse, har AFs byggvirksomhet likevel en solid markedsposisjon med en betydelig ordrereserve, en sterk tilstedeværelse i sentrale strøk samt en prosjektportefølje som fordeler seg på ulike segmenter innen både nybygg og rehabilitering (ROT).

BETONMAST

Virksomhetsbeskrivelse

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører og har virksomhet i de største markedene i Norge. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og har lang erfaring med prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast Sverige ble med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2022 overført fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige, og sammenligningstall er omarbeidet. Betonmast Telemark ble i februar 2022 solgt til en investorgruppering.

Betonmast består av 10 forretningsenheter: Betonmast Oslo, Betonmast Romerike, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Boligbygg, Betonmast Asker og Bærum, Betonmast Røsand, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Trøndelag og Betonmast Eiendom.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Inntekter	5 145	5 196	5 808
Driftsresultat (EBIT)	166	132	182
Resultat før skatt (EBT)	174	111	173
Driftsmargin	3,2 %	2,5 %	3,1 %
Resultatmargin	3,4 %	2,1 %	3,0 %
Ordrereserve	4 415	7 054	5 715

Betonmast hadde en omsetning på MNOK 5 145 (5 196) i 2022 og leverte et resultat før skatt på MNOK 174 (111). Det ga en resultatmargin på 3,4 % (2,1 %).

Betonmast har i 2022 forbedret sin margin sammenlignet med 2021, men samlet sett er resultatet under forventning. De fleste enhetene leverer lønnsomhet over AF gruppens marginkrav og spesielt Betonmast Østfold utmerker seg med svært gode resultater. Betonmast Boligbygg og Betonmast Innlandet leverte svake resultater.

Betonmast Eiendom har ved inngangen til 2023 tre boligprosjekter med totalt 306 enheter i produksjon.

Nye kontrakter

Betonmast har inngått en rekke nye avtaler i løpet av året. Betonmast Røsand har inngått avtale med Devoldholmen Utvikling om bygging av Campus Kristiansund. Campusen skal bli en felles arena for høyere utdanning, forskning og innovasjon på Nordmøre. Verdien på totalentreprisen er på MNOK 582 ekskl. mva.

Betonmast Innlandet skal bygge 74 leiligheter på Toten for Sulland Eiendom og Nordbo Mjøsa. Avtalen har en samlet verdi på MNOK 240 ekskl. mva.

Betonmast Romerike skal bygge et bilanlegg ved Oslo Airport City på Gardermoen for Møller Eiendom og Stokke Industri. Prosjektet omfatter et nytt forhandleranlegg for Volkswagen, Volkswagen Nyttekjøretøy, Audi og Skoda. Kontrakten er en totalentreprise og har en verdi på MNOK 220 ekskl. mva.

Betonmast Buskerud-Vestfold har inngått avtale med Selmer Eiendom om bygging av en bilbutikk og verksted i Drammen. Kontrakten er utformet som en totalentreprise med en estimert verdi på MNOK 139 ekskl. mva.

Betonmast hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 2 506 (6 535) og ordrereserven ved utgangen av året var MNOK 4 415 (7 054).

Markedsutsikter

Betonmast har virksomhet i de samme markedene som AF Gruppens øvrige norske byggvirksomhet. Se omtale av markedsutvikling under Bygg og Eiendom.

EIENDOM

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdet Eiendom utvikler boliger og nærings-bygg i Norge. Aktiviteten foregår hovedsakelig i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. Virksomhetsområdet har to forretningsenheter: AF Eiendom og LAB Eiendom, med lokal forankring i henholdsvis Stor-Oslo og Bergensregionen. De fleste utbyggingsprosjektene er organisert i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper, med eierandeler mellom 25 % og 50 %, som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes hos AF tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel, og inngår i driftsresultatet.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Inntekter	30	35	33
Driftsresultat (EBIT)	75	75	135
Resultat før skatt (EBT)	82	76	132
Avkastning på investert kapital	13,8 %	9,5 %	15,1 %
ANTALL ENHETER [1)]			
Boligenheter under oppføring	438	379	265
Salgskontrakt inngått på boligenheter	89	256	160
Ferdigstilte boligenheter for salg	2	3	1
Næringsareal BTA kvm under oppføring	-	1 384	10 423
TOMTER OG UTB. RETTIGHETER [1)]			
Estimert antall boligenheter	788	841	1 048
Næringsareal BTA kvm under utvikling	30 949	25 749	39 996

[1)] *AFs andel av boligenheter og BTA kvm.*

Eiendom leverte i 2022 et resultat før skatt på MNOK 82 (76). Salget av hotell- og kontorbygget Karvesvingen 7 på Hasle i Oslo bidro sterkt til resultatet for 2022. Av boligprosjektene var det AF Eiendoms prosjekt Bekkestua Have i Bærumsom ga størst resultatbidrag i 2022.

I 2022 ble det overlevert 281 (359) leiligheter totalt, herav AFs andel 96 (140). Av totalt 281 overleverte leiligheter i året ble det overlevert 125 boenheter i prosjektet Lilleby Triangel, 78 i Bo på Billingstad, 73 i Kvartal 39 og 5 i Skiparviken.

Eiendom hadde ved utgangen av 2022 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 259 (280) enheter ute for salg. AFs andel var 112 (129) boenheter. Herav var 225 enheter knyttet til prosjekter i produksjon og 28 enheter til prosjekter i salgsfase. Prosjekter i salgsfase inkluderer Rolvsrud Arena (28). I tillegg var det totalt 6 (6) ferdigstilte usolgte leiligheter, hvorav AFs andel var 2 (3).

Ved inngangen til 2023 har AFs eiendomsvirksomhet 7 (7) boligprosjekter med i alt 940 (848) leiligheter i produksjon, hvorav AFs andel er 438 (379). Andel inngåtte salgskontrakter på leiligheter i disse prosjektene er 76 %.

Prosjektene som er i produksjon ved årsskiftet er Rolvsrud Arena i Lørenskog, Skiparviklia i Bergen, Baneveien i Bergen, Fyrstikkbakken i Oslo, Skårersletta Midt i Lørenskog, Bekkestua Have i Bærum og Kråkehaugen i Bergen.

Virksomhetsområdet har ved årsskiftet tomter og utbyggingsrettigheter under utvikling som utgjør 1 580 (1 715) boenheter, hvorav AFs andel er 788 (841).

Ved årsskiftet hadde Eiendom eierinteresser i 62 256 (51 856) BTA kvm næringseiendom under utvikling. AFs andel av dette er 30 949 (25 749) BTA kvm.

Markedsutvikling

Boligprisene steg 1,5 % i 2022, ifølge tall fra Eiendom Norge. Så langt i år har prisene for landet totalt steget med 5,8 %, men 12 måneders nominell endring er tilnærmet uendret.

Øke rentenivåer er ventet å føre til en mer moderat prisutvikling i boligmarkedet. Norges Bank vedtok på rentemøtet i mars 2023 å heve styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 3,0 %. Prognosen for styringsrenten er oppjustert fra forrige pengepolitiske rapport og indikerer en styringsrente som øker til rundt 3,5 % sommeren 2023.

I tillegg til økte rentenivåer, legger også økte byggekostnader press på eiendomsprosjektenes lønnsomhet. Ifølge Prognosesenteret er antall igangsettelser av nye prosjekter for landet totalt er ventet å falle i 2023, før antallet igjen øker i 2024 og 2025. I Oslo og tidligere Hordaland er antall igangsettelser imidlertid ventet å øke gjennom hele prognoseperioden.

ENERGI OG MILJØ

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdet Energi og Miljø består at to forretningsenheter, AF Energi og AF Decom med tilhørende datterselskaper. AF Energi tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri. Enheten designer og leverer også energisentraler som er gunstige i et langsiktig eierperspektiv. AF Decom er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I tillegg har AF Decom utviklet flere miljøparker, som sorterer, renser og gjenvinner forurenset masse som tradisjonelt har blitt lagt i deponi.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Inntekter	1 062	1 152	962
Driftsresultat (EBIT)	84	109	54
Resultat før skatt (EBT)	82	107	52
Driftsmargin	7,9 %	9,4 %	5,6 %
Resultatmargin	7,7 %	9,3 %	5,5 %
Ordrereserve	640	714	703

Virksomhetsområdet Energi og Miljø hadde i 2022 en omsetning på MNOK 1 062 (1 152). Resultat før skatt ble MNOK 82 (107). Dette gir en resultatmargin på 7,7 % (9,3 %). AF Decom hadde noe lavere aktivitet enn i 2021, men leverte et svært godt resultat for året. Miljøparkene oppnådde varierende resultater, men spesielt Rimol Miljøpark utmerket seg med svært gode resultater. AF Energi forbedret også lønnsomheten betydelig i 2022, og leverte et svært godt resultat for året. I mars 2022 startet AF Energi arbeidene med varme- og kjøleanlegg til det nye sykehuset i Drammen for Helse Sør-Øst RHF,

Etter utgangen av 2022 gjennomførte AF Gruppen kjøpet av 60 % av aksjene i Mepex Consult. Mepex er et ledende rådgivermiljø med 26 medarbeidere spesialisert innen sirkulærøkonomi, avfall og gjenvinning. Med dette kan AF Gruppen øke sitt bidrag til samfunnets grønne omstilling.

Nye kontrakter

Prosjektporteføljen til Energi og Miljø består av mange små og mellomstore prosjekter samt et økende antall større kontrakter. AF Energi har sett en økende etterspørsel etter

ÅRSBERETNING

deres tjenester innen energieffektivisering, selv om det ikke har vært inngått noen storkontrakter i 2022. Kontrakten for varme- og kjøleanlegg til det nye sykehuset i Drammen for Helse Sør-Øst RHF med verdi på MNOK 200 ekskl. mva. ble inngått ultimo 2021. AF Energi har entreprisen for rørarbeider på Livsvitenskapsbygget. Entreprisen er en totalentreprise med samspill og vil ved inngåelse av kontrakt for utførende arbeider ha en verdi på over MNOK 300 ekskl. mva. Etterspørselen etter rive- og gjenvinningstjenester er avhengig av investeringstakten i bygg- og anleggsmarkedet.

Energi og Miljø hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 987 (1 162) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 640 (714).

Markedsutsikter

Etterspørselen etter energi- og miljørelaterte tjenester er stigende. Norske myndigheter har fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energiforbruk frem mot 2030. Målene inkluderer å redusere energibruk i eksisterende bygg med 10 Twh og forbedre energiintensiteten med 30 % innen 2030. Høye strømpriser gjør også investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt.

Høyt klimafokus og et nytt norsk klimamål på minst 55 % reduksjon av utslippene innen 2030 bidrar også til stigende etterspørsel etter miljørelaterte tjenester.

Virksomhetsområdets aktivitet innen riving- og gjenvinningstjenester er nært knyttet til bygg- og anleggsmarkedet, og nivået på investeringer innen disse markedene vil påvirke etterspørselen.

SVERIGE

Virksomhetsbeskrivelse

AFs svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Sydsverige samt Stockholm og Mälardalen. Fra og med 2022 er Betonmast Sverige flyttet fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige, og sammenligningstall er omarbeidet. Selskapene som tidligere inngikk i Betonmast Sverige har i oktober 2022 endret navn til AF. Dette gjelder enhetene AF Bygg Väst, AF Bygg Öst, AF Öresund, AF Bygg Stockholm og AF Anläggning Väst. Øvrige enheter i virksomhetsområdet er: Kanonaden, AF Prefab i Mälardalen, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer og HMB.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Inntekter	7 445	6 300	6 197
Driftsresultat (EBIT)	130	302	298
Resultat før skatt (EBT)	127	295	291
Driftsmargin	1,7 %	4,8 %	4,8 %
Resultatmargin	1,7 %	4,7 %	4,7 %
Ordrereserve	7 638	9 112	5 678

Virksomhetsområdet Sverige hadde i 2022 en omsetning på MNOK 7 445 (6 300). Resultat før skatt ble MNOK 127 (295). Dette gir en resultatmargin på 1,7 % (4,7 %).

Omsetningsveksten i Sverige fortsatte i 2022, og var hovedsakelig drevet av høy aktivitet i Kanonaden og HMB. HMB, Kanonaden og AF Bygg Syd leverte gode resultater som følge av god drift, mens AF Bygg Väst, AF Bygg Öst, AF Öresund, AF Bygg Stockholm og AF Anläggning Väst rapporterte svak lønnsomhet. De svake resultatene reflekterer varierende prosjektresultater påvirket av økte materialpriser og egne prestasjoner. AF Prefab i Mälardalen snudde utviklingen fra tap i 2021 til positive resultater i 2022.For rivevirksomheten var aktiviteten på nivå med året før, og AF Härnösand Byggreturer fortsetter å levere solid lønnsomhet.

AF Projektutveckling, AFs eiendomsvirksomhet i Sverige hadde ved utgangen av 2022 ett boligprosjekt med totalt 83 enheter i produksjon.

Sverige hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 5 970 (9 734) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 7 638 (9 112).

Nye kontrakter

Kanonaden Entreprenad Mälardalen inngikk i 2022 flere kontrakter knyttet til vindkraft. Selskapet skal utføre anleggsarbeidet for tre nærliggende vindparker i Dalarna, der det skal oppføres totalt 16 vindturbiner for Eolus. Kontrakten har en verdi på MSEK 160 ekskl. mva. I tillegg skal Kanonaden utføre anleggsarbeid for SR Energy, også dette i Dalarna, der prosjektet omfatter 15 vindturbiner med en kontraktsverdi på MSEK 160 ekskl. mva. Begge oppdragene utføres som totalentrepriser. Kanonaden har også fått i oppdrag å prosjektere samt utføre bygge- og installasjonsarbeidet for to kraftanlegg for Svenska kraftnät. Oppdraget utføres i et konsortium med Hitachi Energi der Kanonadens andel av kontrakten er verdt MSEK 170 ekskl. mva.

AF Bygg Stockholm har inngått avtale med Skandia Fastigheter om å bygge en kontorblokk i Sona utenfor Stockholm. Kontrakten er en totalentreprise som beløper seg til MSEK 345 ekskl. mva.

I løpet av året har HMB inngått avtaler om bygging av en rekke boligprosjekter, flere av dem med en tydelig bærekraftig profil. I Örebro skal selskapet bygge 182 leiligheter og en barnehage for Tornet Bostadsproduktion, med et kontraktsbeløp på MSEK 280 ekskl. mva. Oppdraget utføres som en totalentreprise. I Knivsta nord for Stockholm skal HMB bygge 151 boliger for Genova og Redito. Boligene får en energieffektiv oppvarming med bergvarme og fjernvarme, og solceller bidrar til bærekraftig strømproduksjon. Oppdraget gjennomføres som en totalentreprise og har en kontraktsverdi på MSEK 270 ekskl. mva.

Markedsutsikter

Byggföretagen har estimert byggeinvesteringene i Sverige («Bostäder» og «Lokaler») til SEK 491,5 mrd. i 2022. Dette innebærer en økning på 3,3 % fra 2021. I 2023 venter Byggföretagen en nedgang på 16,7 % til SEK 409,5 mrd., hovedsakelig drevet av lavere investeringer innen segmentet «Bostäder».

Byggföretagen estimerer anleggsinvesteringene til SEK 114,8 mrd. i 2022, noe som innebærer et nivå tilsvarende 2021. For 2023 ventes en svak reduksjon i anleggsinvesteringene på 1,0 %, med et estimat på SEK 113,7 mrd.

Boligmarkedet i Sverige var i 2022 preget av fallende boligpriser. Svensk Mäklarstatistik rapporterte et prisfall på 9 % for leiligheter og 10 % for eneboliger i 2022. Riksbanken besluttet i februar 2023 å øke styringsrenten med 0,5 prosentpoeng til 3,0 %, som følge av høy inflasjon. Riksbankens rentebane gir forventning om at renten kommer til å økes ytterligere i løpet av våren.

Inflasjon, økte renter og leveringsutfordringer skaper også usikkerhet for AFs svenske virksomhet. Usikkerheten knyttet til svensk sementproduksjon ble imidlertid avklart i desember 2022, der Cementa AB fikk dispensasjon for å fortsette produksjonen i ytterligere fire år.

I 2022 samlet AF Gruppen alle svenske virksomheter i virksomhetsområdet Sverige for å øke konkurransekraften i det svenske markedet og sikre et sterkt fundament for lønnsom vekst.

OFFSHORE

Virksomhetsbeskrivelse

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje- og gass-sektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. AF har et moderne anlegg for riving og sluttdisponering i Vats.

Offshore består av forretningsenhetene AF Offshore Decom og Aeron. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Inntekter	1 238	848	672
Driftsresultat (EBIT)	164	83	-25
Resultat før skatt (EBT)	160	78	-40
Driftsmargin	13,2 %	9,8 %	-3,7 %
Resultatmargin	12,9 %	9,2 %	-5,9 %
Ordrereserve	1 694	1 515	1 365

Offshore hadde en omsetning på MNOK 1 238 (848) i 2022. Resultat før skatt ble MNOK 160 (78). Det ga en resultatmargin på 12,9 % mot 9,2 % i 2021.

AF Offshore Decom økte omsetningen med 49 % og forbedret lønnsomheten betydelig i 2022 sammenlignet med året før. Det gode resultatet er i hovedsak knyttet til høy produksjon og god drift på AF Miljøbase Vats, samt vellykket gjennomføring av flere offshorekampanjer. Det har i tillegg foregått forberedende arbeider til kommende offshorekampanjer og riving på miljøbasen i 2023. Det forventes god riveaktivitet på Vats også i 2023.

Aeron hadde også høy omsetningsvekst i 2022 sammenlignet med året før og opprettholdt et positivt resultat. Omsetningsøkningen skyldes generelt høyere aktivitet innen selskapets tjenesteområder.

Nye kontrakter

AF Offshore Decom har i 2022 blitt tildelt en kontrakt av TotalEnergies EP Nederland for fjerning og gjenvinning av plattformer i nederlandsk sektor av Nordsjøen. Kontrakten omfatter prosjektering, forberedende arbeider, fjerning, transport, gjenvinning og sluttdisponering av 10 plattformer og arbeidet vil pågå frem til utgangen av 2025.

Aeron har hatt god ordreinngang både innen offshore og marine. Innen offshore har satsingen på havvind resultert i to større kontrakter. Aeron skal blant annet levere luft- og kjølesystemer til to prosjekter lokalisert utenfor henholdsvis New York og Storbritannia. For virksomheten innen marine har selskapet signert en kontrakt på levering av en ny type energieffektive systemer til tre store Ro-Pax-ferger som skal bygges for Polish Ferries på et verft i Polen.

Offshore hadde i 2022 en ordreinngang på MNOK 1 417 (998) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 1 694 (1 515).

Markedsutsikter

I perioden 2022-2031 forventer den britiske bransjeorganisasjonen Offshore Energies UK (OEUK) at 2 millioner tonn olje- og gassinstallasjoner skal fjernes i Nordsjøen. Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner har gjennom lang tid vært preget av utsettelser. Samtidig forventes det nå at flere større porteføljer av oljeplattformer skal rives i løpet av de neste ti årene, og AF Offshore Decom har levert flere større tilbud som ikke er avklart. Førstegenerasjons produksjonsskip (FPSO-er: Floating Production Storage and Offloading) nærmer seg tidspunkt for gjenvinning, og med gjenvinningen av produksjonsskipet Curlew får AF Offshore Decom vist frem kompetanse og gjennomføringskraft innenfor dette området.

Som følge av økt investeringstakt innen havvindindustrien er det en økende etterspørsel etter både store kranfartøyer og verft for å montere og installere neste generasjons havvindsparker i Europa. Markedet for fjerning av olje og gassinstallasjoner vil derfor være preget av konkurranse med havvindindustrien på grunn av kapasitetsbegrensninger. I hvor stor grad dette vil påvirke riving og fjerning av utrangerte olje- og gassinstallasjoner avhenger av dekommisjoneringstakten.

Resirkulering av stål fra utrangerte oljeplattformer representerer et betydelig bidrag til reduserte klimagassutslipp sammenlignet med ordinær stålproduksjon. I tillegg vil økte avgifter ved produksjon av stål også øke selskapers insentiver til å benytte resirkulert stål. Dette vil kunne bidra til en positiv økning i dekommisjoneringstakten.

ÅRSBERETNING

Det grønne skiftet og omstillingen mot et lavutslipps-samfunn gir markedsmuligheter for AFs virksomhet innenfor klimakontroll (HVAC) i offshore- og det marine markedet, og den stadig økende CO2 -avgiften vil kunne bidra til å akselerere elektrifiseringstakten. Økte investeringer i havvind gir også nye markedsmuligheter for Aeron. Havvindparkene Sunrise Wind i New York og East Anglia Windfarm i Storbritannia hvor Aeron skal levere ventilasjons- og kjøleutstyr, er gode eksempler på dette.

SAMFUNNSANSVAR

AF Gruppen har et særlig ansvar der samfunnets utfordringer kan relateres til vår virksomhet. Prosjektene våre skal følge etiske retningslinjer, lover og regler, samt minimere negativ påvirkning på klima og miljø. Vi skal være en pådriver for at prosjekter som er bærekraftige innenfor klima, miljø og sosiale forhold også skal være økonomisk bærekraftige. Styret har det øverste ansvar for samfunnsansvar i AF, og har dette høyt på sin agenda. Styrets redegjørelser for samfunnsansvar og for eierstyring og selskapsledelse er en integrert del av styrets årsberetning. Redegjørelsen for samfunnsansvar er presentert fra side 36 i årsrapporten og inneholder omtale av Åpenhetsloven. Redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse er tatt inn i sin helhet fra side 100 i årsrapporten.

PERSONAL OG ORGANISASJON

AF Gruppen jobber kontinuerlig med å bygge en enhetlig bedriftskultur. Motiverte medarbeidere og robust organisering er et viktig fundament for å skape verdier. I AF prioriteres det å bygge organisasjoner med en god sammensetning av fagkompetanse og ledelse i alle ledd. Ressursene organiseres nær produksjonen med prosjektteam der lederne har stor påvirkningskraft.

Trivselen og motivasjonen for å gå på jobb i AF Gruppen er stor. Dette underbygges av resultatet fra siste medarbeidertilfredshetsundersøkelse (MTU) som ble gjennomført i 2021. Undersøkelsen viser at AFs ansatte trives svært godt, har høy arbeidsglede og er stolte av å jobbe i AF. Målet er å ligge over 5,0 på MTU-skalaen som går fra 1-6, der 6 er best. Resultatet for 2021 var 5,2. Dette er likt som ved forrige måling i 2019 og signifikant bedre enn bransje-gjennomsnittet. Resultatene viste ingen signifikante forskjeller mellom kvinner og menn, etter ansiennitet eller på tvers av aldersgrupper. Den totale svarprosenten i undersøkelsen var på 83 % mot 78 % i 2019.

AF investerer mye tid og ressurser på utvikling av medarbeiderne gjennom opplæring i ulike roller i produksjonen og gjennom utvikling i AF-Akademiet. I 2022 deltok 1 450 (1 018) medarbeidere på kurs i AF-Akademiet, som er en betydelig økning fra 2021 som var preget av Covid-19-pandemien med tilhørende restriksjoner. AF Gruppens digitale kurstilbud blir brukt av både AF-ansatte, og ansatte hos AF Gruppens samarbeidspartnere og underentreprenører.

AF opplever en god og økende tilgang til kvalifiserte arbeidstakere, og våre ansatte er gode ambassadører i rekrutteringen av nye kolleger.
Ved utgangen av 2022 var det 5 975 (5 413) ansatte i konsernet, hvorav 2 555 (2 580) funksjonærer og 3 420 (2 833) fagarbeidere. Morselskapet, AF Gruppen ASA, hadde ingen ansatte ved utgangen av 2022.

Konsernutvalget, bestående av bedriftstillitsvalgte, hovedverneombud og representanter fra ledelsen, har i 2022 fortsatt arbeidet med å forbedre samarbeidet mellom alle ledd i organisasjonen.

ANTALL ANSATTE

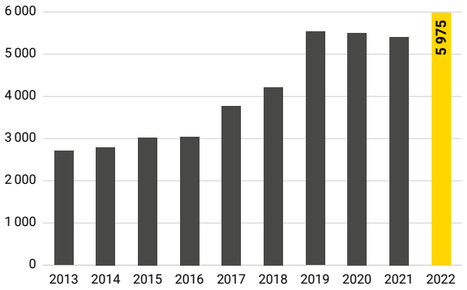

MANGFOLD OG INKLUDERING

Av de ansatte er 9,0 % (9,7 %) kvinner og 91 % (90,3 %) menn ved utgangen av 2022. Kvinneandelen blant funksjonærer og fagarbeidere var henholdsvis 18,7 % (18,8 %) og 1,4 % (1,4 %). Nedgangen i kvinneandel totalt er i hovedsak knyttet til satsingen på fagkompetanse og at andelen fagarbeidere i AF har gått opp. Likevel er det et tydelig signal om hvor viktig det er å fortsatt satse på tiltak som gjør bransjen vår attraktiv for alle. AF Gruppens definerte strategiske mål for likebehandling er at rekrutteringsandel kjønn skal speile rekrutteringsgrunnlaget, at relativ andel forfremmelser skal være lik for kvinner og menn og at både kvinner og menn har høy trivsel. Entreprenørbransjen har tradisjonelt vært mannsdominert, men det ønsker AF å endre. Målet på sikt er å øke kvinneandelen i AF til 20 %. AF har jobbet med mangfoldsprosjektet «De beste folka» siden 2018. Initiativet samler representanter fra en stor bredde av AFs virksomhet, inkludert representanter fra konsernledelsen. Det er i løpet av året gjennomført flere tiltak innen rekruttering, tilrettelegging av jobb, samt holdningskampanjer. I 2021 ble kampanjen «Like mye verdt» lansert. Kampanjen tar et tydelig oppgjør mot trakassering i bygg- og anleggsbransjen. Plakater, videoer og annet kampanjemateriell ble synliggjort i brakker og på andre egnede steder i prosjektene. I tillegg til interne tiltak satser også AF på bransjesamarbeid gjennom Diversitas-nettverket, som AF var med på å etablere, og på dialog med forskningsmiljøer og uavhengige aktører.

Eksempler på dette er forpliktende samarbeid med organisasjoner som #Equality Check og CORE.

AF har det siste året videreført satsingen mot lærlinger ved å jobbe tettere med skolene og rådgivere ute i distriktene og byene. Det jobbes også med å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom informasjonskampanjer på tvers av sosiale medier. Et eksempel på dette er «Drømmer kan bli til virkelighet»-filmkampanjen, som ble utarbeidet i samarbeid med Skiskytterlandslaget. AF ønsker å ta en større rolle i samfunnet ved å inspirere flere unge til å velge yrkesfaglige studieretninger igjennom å fjerne fordommer hos foreldre knyttet til bygg- og anleggsbransjen.

AF Gruppen har som mål å være en arbeidsplass der det ikke forekommer forskjellsbehandling som følge av etnisitet, kjønn, livssyn eller legning. Dette gjelder for eksempel i saker som vedrører lønn, avansement, rekruttering og generelle utviklingsmuligheter. Systematiske målinger og verifiseringer gjennomføres internt, og i dialog med eksterne forskningsmiljøer.

Alle fellesfasiliteter i AFs kontorbygg er tilrettelagt for at de skal kunne brukes av alle ansatte, også de med nedsatt funksjonsevne. Individuell tilrettelegging av arbeidsplassen gjøres i den grad det er mulig ut fra arbeidets art.

AF Gruppen har skriftlige mål og leveregler for å fremme et godt arbeidsmiljø med likestilling og uten diskriminering eller trakassering. Målene og levereglene er nedfelt i selskapets Adferdskode. I løpet av 2022 har Adferdskodens innhold blitt revidert og oppdatert. Alle ansatte i AF Gruppen må ved ansettelse skrive under på at de har fått Adferdskoden og at de forplikter seg til å etterleve den. Adferdskoden har i tråd med Diskrimineringsloven til formål å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, eksempelvis nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Datterselskapene har egne etiske retningslinjer som er likelydende eller samsvarer med AF Gruppens Adferdskode.

For ytterligere detaljer om dette arbeidet, se AF Gruppens særtrykk «Mangfold og Likestilling» som publiseres samtidig med årsrapporten.

VARSLING

Det er utarbeidet prosedyrer og rutiner knyttet til varsling av kritikkverdige forhold i AF Gruppen, herunder brudd på lover og etiske retningslinjer, og det er etablert en elektronisk varslingsportal på www.afgruppen.no/varsling. Varslingssystemet gjelder både internt og eksternt, og det er oppnevnt et varslingsutvalg som skal følge opp dette.

MEDEIERSKAP

AF Gruppen ønsker at alle ansatte skal ta del i felles verdiskapning gjennom å være aksjonærer i selskapet. AF har derfor et aksjeprogram for ansatte hvor ansatte får anledning til å kjøpe aksjer fratrukket en rabatt på 20 % fra aktuell markedskurs. I løpet av 2022 tegnet 920 (999) ansatte seg for totalt 1 000 000 (1 000 000) aksjer. Kjøpskursen etter 20 % rabatt var NOK 121,80. I forbindelse med salget ble det emittert 694 374 aksjer. 305 626 aksjer ble overført fra selskapets beholdning av egne aksjer.

AF Gruppen har også en opsjonsordning for alle ansatte. Gjeldende opsjonsprogram ble vedtatt av Generalforsamlingen i mai 2020. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 over tre år med årlig tildeling i årene 2020-22. Opsjonene kan innløses i mars 2023. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020, 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021 og 151 669 opsjoner til 142 ansatte i 2022. Per 31. desember 2022 var det 3 505 712 utestående opsjoner, justert for bortfall av opsjoner som følge av at ansatte har sluttet. Ved innløsningstidspunktet i mars 2023 var det fire ansatte som innløste totalt 1 361 opsjoner.

SIKKERHET OG HELSE

Arbeidet med sikkerhet og helse er høyt prioritert i AF Gruppen og er en integrert del av ledelsen på alle nivåer i organisasjonen. AFs mål for sikkerhet og helse er å unngå skader, sykdom og plager som skyldes arbeidet. Innen sikkerhet handler det om å unngå arbeidsulykker og spesielt ulykker som resulterer i alvorlige personskader og fravær. Innen helsearbeid handler det om å unngå helseskadelig belastning i arbeidshverdagen, relatert til for eksempel ergonomi, kjemikalier, støy, støv, press, trakassering mm.

AF har et strukturert og enhetlig system for helse- og sikkerhetsarbeid, og AFs ansatte får grundig opplæring i både grunnprinsippene og systemene. En sentral del er at alle uønskede hendelser og forhold registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life eller tilsvarende systemer for å finne bakenforliggende årsaker og forbedringstiltak. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk, og rapporteringsfrekvensen er økende. I 2022 ble det innrapportert 50 112 (41 455) hendelser og forhold (RUH).

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien i AF er definert som antall fraværsskader og alvorlige personskader per million timeverk. Fraværsskader og alvorlige personskader hos underentreprenører inkluderes i beregningen. Konsernstrategien for perioden frem mot 2024 viderefører målet om at AF Gruppen skal ha H1=0 og 0 arbeidsrelatert fravær. Skadefrekvensen i virksomheten har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp og AF har lave H1-verdier sammenlignet med bransjen. I 2022 opplevde AF et dødsfall som følge av en arbeidsulykke. Dette påminner oss om viktigheten av godt HMS-arbeid, tilstedeværende ledelse og etterlevelse av de risikoreduserende verktøyene våre.

ÅRSBERETNING

H1-VERDI

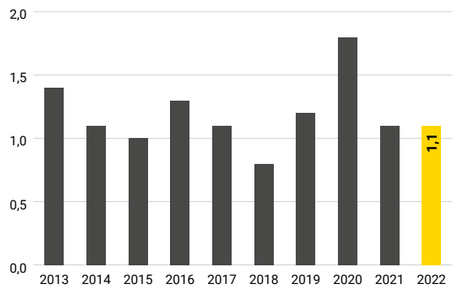

TOTALT SYKEFRAVÆR

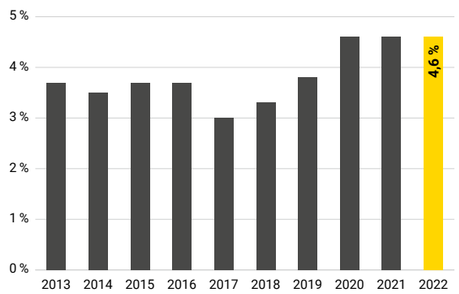

H1-verdien i 2022 var 1,1 (1,1), og tallet representerer 24 (22) fraværsskader.

Sikkerhet står fortsatt høyt på styrets agenda. Arbeidet med å hindre skader pågår kontinuerlig. Blant de viktigste tiltakene finner man AFs egenutviklede system, Clara. Dette er et nettbasert verktøy for styring av HMS-risiko blant aktivitetene i et prosjekt, der blant annet erfaringer fra tidligere hendelser blir gjort tilgjengelig og kommunikasjon og oppfølging av barrierer forsterkes. I tillegg til kartlegging av sikkerhetsrisikoer er Clara nå også et godt verktøy for risikoanalyser innen helse, ytre miljø og kvalitet.

Safetalk er et enkelt samtaleverktøy som legger til rette for sikkerhetssamtaler i forkant eller underveis i arbeids-situasjoner, mellom fagarbeidere, for å avdekke og påvirke risiko, samt styrke sikkerhetsbevisstheten hos fagarbeiderne. Bruk av Safetalk har en oppadgående trend i AF.

AF Gruppen har også en skreddersydd og brukervennlig kursportal, Motimate, som gir enkel tilgang til kurs, erfaringsoverføringer og sikkerhetsveiledninger på en universell plattform, som alle som jobber i konsernets prosjekter kan dra nytte av.

Innen helsearbeid er målsettingen at ingen skal bli syke av å jobbe i AF og vi jobber for at alle ansatte skal oppleve arbeidsglede og trivsel. Sykefraværet er en indikator for helsearbeidet der målet er å unngå arbeidsrelatert sykefravær. Sykefraværet i 2022 var 4,6 % (4,6 %) og er lavere enn gjennomsnittet for bygg- og anleggsbransjen. AF vet derimot at noe av sykefraværet er arbeidsrelatert og jobber derfor fortsatt systematisk og langsiktig med å nå målet om et «friskt sykdomsbilde», uten arbeidsrelatert sykefravær.

AF har en intern bedriftshelsetjeneste som bistår i det forebyggende helsearbeidet. De følger opp medarbeidernes helse ved jevnlige helseundersøkelser og bistår i etablerte sykefraværsutvalg i forretningsenhetene for å sikre god oppfølging av alle med sykefravær.

For å sikre kunnskapsoverføring om eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet og hvilke tiltak som kan hindre helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. Helserisiko kan også gjennomgås og analyseres i Clara.

KLIMA OG MILJØ

Alle AFs medarbeidere skal ha en grunnleggende forståelse og aksept for at belastning på ytre miljø skal minimeres. AFs miljøarbeid starter på prosjekt- og forretningsenhetsnivå. Klima- og miljøaspekter identifiseres og rangeres, og sammen med lover, forskrifter og spesifikke kontraktskrav dannes grunnlaget for prosjektenes og enhetenes miljømål.

Alle forretningsenheter i AF måles på konkrete parametere knyttet til klima- og miljøpåvirkning: Kildesorteringsgrad og klimagassutslipp. Måleparameterne er størrelser som vi kan påvirke ved god styring og gjennomføring av miljøarbeidet i den daglige driften. AF har for strategiperioden 2021-2024 satt nye klima- og miljømål for virksomheten. Målet er at AF minst skal halvere klimagassutslipp og usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning eller deponi relativt til omsetning per tjenestetype innen 2030. Basisår for halveringen av klimagassutslipp av scope 1 og 2-utslipp er 2020. AF skal også være klimanøytrale innen 2050.

AF er til enhver tid i beredskap for å minimere skader og tap på ytre miljø dersom en ulykke eller hendelse med forurensningspotensial skulle skje. I etterkant analyseres eventuelle hendelser for å etablere forebyggende barrierer for fremtidige prosjekter.

AFs styringssystem for miljøarbeid følger prinsippene i miljøstandarden ISO 14001. AF Gruppen er medlem i Norsirk, et landsdekkende produsentansvarsselskap som samler inn, miljøsanerer og gjenvinner avfall på vegne av sine kunder.

AF har i 2022 fortsatt arbeidet med kartlegging av tjenester dekket av EUs taksonomi. Det er også gjennomført en evaluering av klimarisikoanalysen i henhold til TCFD-rammeverket, som er et rammeverk for klimarisikorapportering etablert av G20-landene. AF har identifisert, evaluert og rangert 23 klimarisikomomenter relatert til fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Ved bruk av AF Gruppens metodikk for risikostyring har dette resultert i en prioritert topp 10-liste over de risikomomentene som vurderes å ha størst utfallsrom i positiv eller negativ retning. Klimarisikoanalysen er presentert på side 22 i årsrapporten.

Kildesortering og gjenvinning

I Norge er myndighetskravet for kildesortering minimum 70 %. Kildesorteringsgrad forteller hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres, der hensikten er å legge til rette for gjenvinning. I 2022 ble kildesorteringsgraden for bygging 86 % (88 %), for rehabilitering 89 % (90 %) og for riving 95 % (96 %). Totalt ble 278 172 (294 776) tonn kildesortert i 2022. Resultatene betraktes som meget gode og høyt over myndighetskravet.

AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes gjenvinner forurenset masse som ellers ville blitt deponert. Miljøparkene har gjenvunnet til sammen 315 269 (344 437) tonn masse i 2022.

Klimagassutslipp

AFs påvirkning på klimaet måles løpende i form av mengde klimagassutslipp i tonn CO_2-ekvivalenter. En CO_2-ekvivalent er en enhet som benyttes for å sammenligne ulike klimagassers virkning på klimaet. AF bygger samfunnsnyttig infrastruktur som vei, jernbane, vann og avløp i tillegg til vind- og vannkraftverk. For å gjennomføre disse prosjektene er virksomheten avhengig av store anleggsmaskiner. Dette medfører at AF i deler av sin virksomhet har et negativt klimaspor. Det jobbes kontinuerlig med konkrete tiltak for å redusere klimagassutslipp. Den viktigste driveren for utslipp er transport av masser. Prosjektene jobber derfor for mest mulig gjenbruk av masser innad i prosjektet for å redusere behovet for transport over lengre distanser. Elektriske alternativer for maskiner og utstyr brukes der det er formålstjenlig, og flere prosjekter benytter biodiesel som drivstoffkilde. AF har en svært moderne anleggspark, og alle maskiner er utstyrt med en digital chip for å måle dieselforbruk, effektivitet og tomgangskjøring. Dette bidrar til mer energi- og kostnadseffektiv bruk av maskinene. Informasjonen bidrar også til en dreining mot maskiner som forurenser mindre fordi maskinene med høyest utslipp skiftes ut.

Tjenester som løser klima- og miljøutfordringer

AF har en forretningsmessig tilnærming til de økende miljøutfordringene og ressursknappheten i samfunnet. Innenfor Bygg leverer AF blant annet nybygg med miljøsertifiseringer som BREEAM-NOR og bygg i massivtre. Virksomhetsområdene Offshore og Energi og Miljø er basert på tjenester som løser miljøutfordringer innen riving og gjenvinning. All vår rivevirksomhet, både på land og offshore, er bygget på en sirkulærøkonomi, der over 95 % av alt som rives blir sortert for gjenvinning. Metaller, særlig stål, er en av hovedkomponentene i det som gjenvinnes. Stålindustrien står for mellom 5-8 % av verdens totale CO_2-utslipp**.** Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon. Dette tilsvarer en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes. AF Offshore Decom og AF Decom har revet og tilrettelagt for gjenvinning av 54 540 (55 796) tonn metaller i 2022. I sum representerer dette en reduksjon av alternative CO_2-utslipp med 54 540 (55 796) tonn. Behovet for fjerning av offshoreinstallasjoner var avgjørende for etableringen av AFs rivevirksomhet offshore og AF Miljøbase Vats. Miljøbasen utenfor Haugesund er et av Europas mest moderne mottaksanlegg for utrangerte offshoreinstallasjoner. Et annet eksempel på utvikling av fremtidsrettede tjenester som løser miljøutfordringer er etableringen av miljøparker. Ved bruk av ny miljøteknologi renser og gjenvinner miljøparkene inntil 80 % av forurenset masse som ellers ville havnet i deponi. AFs energivirksomhet reduserer kundenes energiforbruk gjennom å tilby alternative og fornybare løsninger for både nye og eksisterende bygg og industri. Energieffektiviseringen kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20-50 % og investeringene vil være tilbakebetalt for kunden etter 4-7 år.

RISIKO, MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

RISIKOSTYRING

AF Gruppen er eksponert for risiko av både driftsmessig og finansiell karakter. Risiko gjenspeiler usikkerhet eller variasjoner i resultatet. Driftsrisiko omfatter forretnings-messig risiko, operasjonell risiko og renommérisiko. Forretningsmessige risikoer oppstår som en følge av eksterne forhold. Dette kan for eksempel være knyttet til hvordan konkurrenter agerer, endringer i reguleringer, geopolitisk uro og annen politisk risiko. Betydningen av forretningsmessig risiko har blitt understreket med effektene av krigen i Ukraina og covid-19-pandemien. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF prioriterer risikostyring høyt og har gode standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring. Dette gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd i organisasjonen. Det jobbes kontinuerlig for å videreutvikle prosessene og tilpasse disse slik at risikostyringen blir mest mulig effektiv. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes, herunder finansiell risiko. Alle prosjekter vil allerede før tilbudslevering gjennomføre en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering

ÅRSBERETNING

av risikoen i prosjektet. De samme prosjektene gjennomfører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal.

FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko omfatter markedsrisiko (herunder risiko knyttet til råvarepriser, rentesatser og valuta), kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko inkluderer valutarisiko, råvareprisrisiko og renterisiko.

Valutarisiko

Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore har deler av sin omsetning i EUR og USD. Disse sikres i noen tilfeller naturlig ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. For tre offshorekontrakter med inntekter i henholdsvis EUR og USD innregnes effektene av valutaterminene etter reglene for kontantstrømsikring. Ved utgangen av 2022 hadde AF Gruppen MNOK 19 (25) i netto balanseførte forpliktelser relatert til valutaterminkontrakter.

AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i funksjonell valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. Konsernet sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

Konsernet hadde i 2022 72 % (74 %) av sine innregnede inntekter i virksomhet med funksjonell valuta i NOK og 28 % (24 %) i SEK. Netto valutagevinster (-tap) i 2022 var MNOK 7 (-25). Totale omregningsdifferanser i 2022 var MNOK -41 (-54).

Råvareprisrisiko

Prisutviklingen for råvarer som stål og trevare utgjør en risiko i AF Gruppens virksomhet innen bygg og anlegg. Prisendringer kan delvis kompenseres ved å avtale lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) med kundene. Slike avtalevilkår er ikke standard, men benyttes av en del av de større byggenhetene. Rivevirksomheten i Offshore er utsatt for prisrisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. Ved årsslutt hadde AF Gruppen en forpliktelse på MNOK 4 (7) knyttet til råvarederivater for stål i rivevirksomheten i AF Miljøbase Vats.

Renterisiko

AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. Konsernet benytter som hovedregel ikke derivater for å sikre den effektive renteeksponeringen. AF er også eksponert for renterisiko i bygg- og eiendomsvirksomheten, spesielt ved boligbygging i egenregi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligenheter og forskudd fra boligkjøpere.

IBOR-reformen påvirker avtaler som fastsetter rentenivået i henhold til en referanseindeks. NIBOR benyttes som referanse for prisingen i en rekke finansielle kontrakter. IBOR-reformen har ikke hatt vesentlig effekt på konsernregnskapet, og risikoen for finansiell eksponering knyttet til IBOR-reformen anses å være lav.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at AF Gruppens kontraktsparter vil påføre selskapet finansielt tap ved å ikke oppfylle sine forpliktelser. AF har kredittrisiko mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Konsernet har fastsatt retningslinjer for å sikre seg mot kredittrisiko i likvide midler, utlån og fordringer. Historisk har konsernet hatt ubetydelige kredittap. Verifisering i StartBank, bruk av verktøy for kredittvurdering samt bruk av morselskaps- og bankgarantier bidrar til å redusere risikoen. AF har tilsvarende garantiforpliktelser overfor sine samarbeidspartnere.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for å ikke innfri sine forpliktelser ved forfall. Med bakgrunn i konsernets sterke finansielle stilling ved årsskiftet vurderes likviditetsrisikoen som lav. AF Gruppen inngikk i 2019 en finansieringsavtale med Handelsbanken og DNB på totalt MNOK 3 000. Rammene består av en rullerende 1-årig flervaluta kassekreditt i DNB på MNOK 2 000 og en trekkfasilitet (revolving credit facility) på MNOK 1 000 i Handelsbanken med varighet på 3+1+1 år. Ved årsskiftet hadde AF Gruppen et trekk på MNOK 157 på fasiliteten i DNB. Per 31. desember 2022 hadde AF netto rentebærende gjeld på MNOK 329 (-29). Tilgjengelig likviditet inklusive trekkfasiliteter per 31. desember 2022 var MNOK 3 344.

Konsernets likviditet følges opp gjennom oppfølging av kontantstrømmene i prosjektene. Avvik mellom forventede og faktiske kontantstrømmer gjennomgås hver måned i forbindelse med risikogjennomgang av prosjektene. I tillegg følges daglig likviditet opp gjennom konsernets sentrale finansfunksjon.

KLIMARISIKO

Klimaendringene representerer en av nåtidens største samfunnsutfordringer. Klimaendringene gjør blant annet at temperaturen på kloden stiger, isen smelter og det blir mer

ekstremvær og naturkatastrofer. Samfunnets tiltak for å begrense fremtidens klimaspor vil påvirke AF Gruppens virksomhet og forandre måten vi jobber på. AFs risikostyring påvirkes finansielt, operasjonelt og strategisk.

AF skal redusere fotavtrykket fra egen drift og være ledende i å utvikle og levere tjenester som reduserer bruk av energi og andre knappe ressurser. AF Gruppen jobber systematisk med kartlegging av klimarisiko, og dens muligheter og trusler gjennom arbeidet med klimarisikoanalyse i tråd med TCFDs anbefalinger. Det øverste ansvaret for å følge opp konsernets arbeid med klimarisiko ligger hos styret.

I konsernstrategien fra 2020 er klima og miljø ett av våre fire hovedinitiativer. I redegjørelsen for Samfunnsansvar på side 38 redegjør vi for konsernets arbeid innen klima og miljø.

FORSIKRING

Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Ansvarsforsikringen er tegnet hos Zurich Insurance Plc. og dekker AF Gruppen ASA med datterselskaper. Styret anser dekningen for å være markedsmessig.

MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

Høy inflasjon, energikrise og forstyrrelser i forsyningskjedene ga et skifte i norsk og internasjonal økonomi i 2022. Gjennom året ble betydelige renteøkninger innført på kort tid for å bremse prisveksten. Prognosene fra Norges Bank, Riksbanken i Sverige og flere andre sentralbanker tilsier fortsatt renteøkninger i 2023. I tillegg til en innstrammende pengepolitikk fra sentralbanken, la regjeringen i Norge frem en strammere finanspolitikk med statsbudsjettet for 2023. Statsbudsjettet inneholdt flere aspekter som kan påvirke AF Gruppens virksomhet, både når det gjelder aktivitetsnivå og selskapets direkte kostnader. Lavere forutsigbarhet knyttet til offentlige investeringer og signaler om redusert offentlig byggeaktivitet, vei- og jernbanebevilgninger tilfører usikkerhet i en tid med krevende rammevilkår.

Vi mener likevel at de overordnede langsiktige utsiktene for markedene AF Gruppen opererer i er gode. Anleggsmarkedet er godt og har historisk vært mindre sensitivt for konjunktursvingninger, da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer. For bygg og eiendom kan renteøkninger og høye byggekostnader dempe veksten noe på kort sikt, men aktiviteten ser likevel ut til å bli god på noe lengre sikt, spesielt i sentrale strøk. For Energi og Miljø-virksomheten ser vi betydelig økt etterspørsel. Norske myndighetene har fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energibruk frem mot 2030, og høye strømpriser gjør investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt. Også for Offshore-virksomheten ser vi et betydelig markedspotensial, der flere større porteføljer av oljeplattformer skal rives i løpet av de neste ti årene.

Retningen i AF Gruppens strategi for perioden 2021-2024 står fast, til tross for et verdensbilde som har endret markedsforholdene markant siden starten av strategiperioden i 2021. Et felles sett med verdier og den kompromissløse holdningen til sikkerhet og etikk gir selskapet en unik konkurransekraft når fremtidens utfordringer skal løses. AF Gruppen skal være Nordens mest lønnsomme entreprenør. De finansielle målene som er satt for 2024 er en omsetning på NOK 40 mrd., en driftsmargin på 7 %, og en avkastning på investert kapital på 20 %. Innen sikkerhet og helse er målet null alvorlige personskader og arbeidsrelatert fravær. Det er også satt klare mål for klima og miljø: AF skal minst halvere relative klimagassutslipp og minst halvere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi som andel av omsetning per tjenestetype innen 2030. AF skal være klimanøytrale innen 2050. Arbeidet med strategien operasjonaliseres gjennom våre fire strategiske hovedinitiativer: fag og ledelse, klima og miljø, kunder og leverandører og innovasjon. Med kunnskap, gjennomføringskraft og tett samarbeid med partnerne, kan AF utvikle og levere tjenester som løser kundens behov og samfunnets utfordringer.

ORDRERESERVE (MNOK)

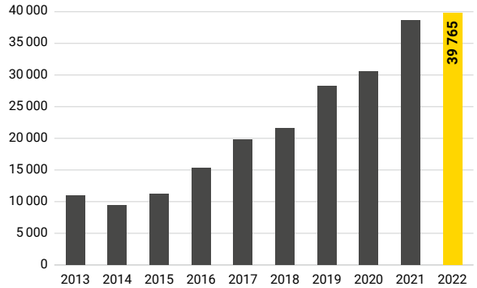

AF har en solid bedriftskultur tuftet på profesjonalitet og høy etisk standard samt medarbeidere med høy kompetanse som står på for fellesskapet. Tydelige strategiske prioriteringer og en sterk finansiell posisjon gjør at AF er godt rustet til å møte utfordringene og ivareta mulighetene markedet gir fremover. Med en solid ordrereserve på totalt MNOK 39 765 (38 646), inkludert et rekordhøyt bidrag fra anleggsvirksomheten, venter vi et høyt aktivitetsnivå for AF Gruppen også i 2023.

Styret takker de ansatte for deres betydelige bidrag i 2022.

ÅRSBERETNING

Oslo, 30. mars 2023

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Saloume Djoudat

Kristian Holth

Arne Baumann

Hilde Kristin Herud

Amund Tøftum
Konsernsjef

Espen Jahr

Hilde Wikesland Flaen

Arne Sveen

Erik Tømmeraas Veiby

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

BØRSMELDTE KONTRAKTER I 2022

Virksomhetsområde	Kunde	Prosjekt	Kontraktsum i millioner ekskl. mva	Valuta
Anlegg	Oslo kommune v/ Vann- og avløpsetaten	Ny tunnel til rentvannsforsyning i Oslo	5 250[1)]	NOK
Anlegg	Oslo kommune v/ Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning på Huseby, Oslo	3 000	NOK
Anlegg	Avinor	Ny flyplass i Mo i Rana	3 300[2)]	NOK
Anlegg	Statnett	Kabeltunnel Oslo	1 800	NOK
Anlegg	Equinor	Ilandføring for Statpipe rørledninger, Karmøy	300	NOK
Anlegg	Equinor	Civilarbeider for Hammerfest LNG på Melkøya	250	NOK
Anlegg	Hent	Bygging av kjelleren i A-blokken i Regjeringskvartalet	163	NOK
Anlegg	Nordkraft Prosjekt	Nytt industriområde i Kvandalen	162	NOK
Bygg	Frevar KF	Nytt renseanlegg Fredrikstad kommune	1 100[2)]	NOK
Bygg	Rolvsrud Idrettspark Holding	Rolvsrud Arena, 300 leiligheter, Lørenskog	810	NOK
Bygg	Bonava	178 leiligheter og ett næringslokale i Merinoparken, Bergen	381	NOK
Bygg	OBOS	Storøykilen, 64 leiligheter, Fornebu	274	NOK
Bygg	Baneveien 16	Rehabilitering av Baneveien 16 i Bergen	190	NOK
Bygg	Vik Kommune	Ombygging og rehabilitering av Vik Helse og Omsorgssenter	181	NOK
Bygg	Helse Sør-Øst RHF	Innvendige arbeider sengebygg, Drammen sykehus	158	NOK
Bygg	Moods Eiendom	27 leiligheter Fjeldvig i Sandefjord	133	NOK
Bygg	Bremnes Fryseri	Oppføring av nytt kontor- og kjølebygg, Bømlo	120	NOK
Bygg	PNC Norge	Fundamenteringsarbeidene på den nye bybroa i Drammen	112	NOK
Bygg	OBOS	Storøykilen, 24 leiligheter, Fornebu	100	NOK
Betonmast	Devoldholmen Utvikling	Bygging av Campus Kristiansund	582	NOK
Betonmast	Sulland Eiendom AS og Nordbo Mjøsa	Boligprosjekt på Toten	240	NOK
Betonmast	Møller Eiendom og Stokke Industri	Bygging av et bilanlegg på Gardermoen	220	NOK
Betonmast	Moss kommune	Mossehallen	200[2)]	NOK
Betonmast	Selmer Eiendom	Bilforretning i Drammen	139	NOK
Betonmast	Agnes Utvikling og Larvik Boligbyggelag	Sjøparken i Stavern	136	NOK
Betonmast	Søeberg Gate 3	Prosjektet SG3, Bygging av kontorbygg, Sandefjord	110	NOK
Sverige	Skandia Fastigheter	Ny kontorblokk i Solna, Stockholm	345	SEK
Sverige	Tornet Bostadsproduktion	Tamarinden, 182 leiligheter og en barnehage, Örebro	280	SEK
Sverige	Genova og Redito	Leiligheter, Knivsta	270	SEK
Sverige	Hemsö	Nye Rytterborgsskolan	230	SEK
Sverige	Svenska kraftnät	Bygge- og installasjonsarbeid STATCOM-anlegg	170	SEK
Sverige	Eolus	Anleggsarbeidet for tre vindparker i Dalarna	160	SEK
Sverige	SR Energy	Vindpark Älgkullen	160	SEK
Sverige	OBOS	Elverkshuset, 60 leiligheter, Nacka	123	SEK
Offshore	TotalEnergies EP Nederland	L7	ikke oppgitt	

[1)] Arbeidsfelleskap med Ghella, kontraktssum for AF er 60 % av MNOK 8 750.
[2)] Samspillskontrakt hvor den endelige kontraktssummen fastsettes i samspill med kunde. Kun avtalte arbeider er inkludert i ordrereserve. Kontraktssum viser estimert verdi av hele prosjektet.

FORVANDLINGEN PÅ BRAKERØYA

På Brakerøya i Drammen er byens nye sykehus i ferd med å reise seg. AF Gruppen har vært involvert i prosjektet helt fra starten med miljøsanering og riving av eldre industribygg som sto på tomta. Siden har AF gjennomført flere entrepriser, blant annet knyttet til fundamentering, kjellerkonstruksjoner og adkomstvei samt råbygg og tett bygg i flere av byggene. AF skal også stå for innvendige arbeider på sengebygget. Sykehuset vil stå klart til bruk i 2025 og erstatter dagens Drammen sykehus og Blakstad sykehus.

ÅRSBERETNING

”

Jeg er nyutdannet og gikk ut fra skolen i fjor sommer. Ved å bli kastet ut i et stort prosjekt har jeg lært veldig mye veldig fort.

KRISTIAN ØREN SKIBSTAD, ENERGIINGENIØR

AF Energi sørger for varme og kjøling til sentralbygget. Det omfatter sengebygg, behandlingsbygg, servicebygg og poliklinikk, totalt cirka 90.000 kvadratmeter. Mange av installasjonene prefabrikkeres ved AFs produksjons-anlegg i Litauen. Resultatet er høy kvalitet og bedre HMS under byggingen

ÅRSREGNSKAP

138 KONSERNREGNSKAP
204 SELSKAPSREGNSKAP
215 ERKLÆRING FRA STYRET
216 REVISORS BERETNING
222 ALTERNATIVE RESULTATMÅL

KONSERNREGNSKAP

138 KONSERNREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

139 Resultatregnskap
140 Finansiell stilling
142 Endringer i egenkapital
143 Kontantstrømoppstilling

144 NOTER

144 **Note 1** Overordnet informasjon
144 **Note 2** Rammeverk for utarbeidelsen av årsregnskapet
145 **Note 3** Nye og endrede regnskapsstandarder
146 **Note 4** Segmentinformasjon
150 **Note 5** Kjøp og salg av virksomhet
151 **Note 6** Driftsinntekter og andre inntekter
152 **Note 7** Lønnskostnader
154 **Note 8** Andre driftskostnader
154 **Note 9** Netto gevinster (tap)
155 **Note 10** Kundefordringer og kontraktseiendeler
156 **Note 11** Beholdninger
157 **Note 12** Egenregiprosjekter
158 **Note 13** Immaterielle eiendeler
162 **Note 14** Varige driftsmidler
163 **Note 15** Leieavtaler
165 **Note 16** Avsetning for forpliktelser
166 **Note 17** Leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld
166 **Note 18** Pensjoner
167 **Note 19** Netto finansposter
168 **Note 20** Netto rentebærende fordringer (gjeld)
170 **Note 21** Resultat og utbytte per aksje
171 **Note 22** Finansiell risikostyring
174 **Note 23** Derivater
176 **Note 24** Finansielle instrumenter: kategoritabell
178 **Note 25** Skattekostnad
179 **Note 26** Utsatt skatt/ utsatt skattefordel
180 **Note 27** Tilknyttede selskaper
184 **Note 28** Felleskontrollerte virksomheter
187 **Note 29** Datterselskaper
189 **Note 30** Vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser
190 **Note 31** Felleskontrollert driftsordning
191 **Note 32** Aksjekapital og aksjonærinformasjon
193 **Note 33** Ytelser til ledende ansatte og styret
195 **Note 34** Nærstående parter
196 **Note 35** Pantstillelser og garantier
197 **Note 36** Betingede utfall
198 **Note 37** Klimarisiko
199 **Note 38** Hendelser etter balansedagen
199 **Note 39** Vesentlige regnskapsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger
200 **Note 40** Regnskapsprinsipper

206 SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

218 Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef
219 Revisors beretning

RESULTATREGNSKAP

		For regnskapsåret		
Beløp i MNOK	**Note**	**2022**	**2021**	**2020**
Driftsinntekter	6	30 970	27 751	26 944
Andre inntekter	6	235	117	81
Sum driftsinntekter og andre inntekter		**31 205**	**27 868**	**27 025**
Underentreprenører		-16 554	-14 633	-15 041
Materialkostnader		-5 346	-4 440	-3 712
Lønnskostnader	7, 33	-5 487	-5 142	-4 953
Av- og nedskrivninger av varige driftsmidler	14	-209	-206	-193
Av- og nedskrivninger av bruksrettigheter	15	-317	-360	-377
Av- og nedskrivninger av immaterielle eiendeler	13	-2	-1	-3
Andre driftskostnader	8	-2 072	-1 677	-1 571
Sum driftskostnader		**-29 986**	**-26 459**	**-25 850**
Netto gevinster (tap)	9	56	99	89
Resultat fra tilknyttede selskaper og fellesk. virksomhet	27, 28	134	101	216
Driftsresultat (EBIT)		**1 409**	**1 609**	**1 480**
Netto finansposter	19	-10	-29	-33
Resultat før skatt (EBT)		**1 400**	**1 580**	**1 447**
Skattekostnad	25, 26	-248	-351	-289
Årets resultat		**1 151**	**1 229**	**1 158**
Tilordnet:				
Aksjonærene i morselskapet		958	1 019	971
Ikke-kontrollerende eierinteresser		193	210	187
Årets resultat		**1 151**	**1 229**	**1 158**
Resultat per aksje (NOK)	21	8,96	9,60	9,29
Utvannet resultat per aksje (NOK)	21	8,96	9,57	9,27
Utbytte per aksje (NOK) [1)]	21	6,50	10,50	10,50

[1)] *Utbytte for 2022 er foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2023.*

TOTALRESULTAT

Beløp i MNOK	**Note**	**2022**	**2021**	**2020**
Årets resultat		1 151	1 229	1 158
Endring estimatavvik på pensjoner (brutto)	18	2	-3	-
Endring estimatavvik på pensjoner (skatt)	26	-	1	-
Omregningsdifferanser ikke-kontrollerende eiere		-6	-8	14
Inntekter og kostnader som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet		**-5**	**-10**	**14**
Endring kontantstrømsikring (brutto)	23	5	35	-26
Endring kontantstrømsikring (skatt)	23, 26	-1	-8	6
Omregningsdifferanser majoritet		-35	-46	66
Inntekter og kostnader som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet		**-31**	**-19**	**46**
Sum andre inntekter og kostnader (OCI)		**-36**	**-30**	**60**
Årets totalresultat		**1 116**	**1 199**	**1 218**
Tilordnet:				
- Aksjonærene i morselskapet		929	997	1 016
- Ikke-kontrollerende eierinteresser		187	202	202
Årets totalresultat		**1 116**	**1 199**	**1 218**

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler	14, 35	1 462	1 437
Bruksrettighet leieavtaler	15	859	780
Immaterielle eiendeler	13	4 461	4 335
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	27, 28	490	639
Utsatt skattefordel	26	76	7
Rentebærende fordringer	20, 22, 24	268	282
Pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18, 23, 24	13	10
Sum anleggsmidler		**7 630**	**7 490**
OMLØPSMIDLER			
Beholdninger	11	301	198
Egenregiprosjekter	12	158	51
Kundefordringer og kontraktseiendeler	10, 24	5 557	4 623
Rentebærende fordringer	20, 24	44	65
Kontanter og kontantekvivalenter	20, 24	765	680
Sum omløpsmidler		**6 827**	**5 618**
Sum eiendeler		**14 457**	**13 108**

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet		2 575	2 654
Ikke-kontrollerende eierinteresser	30	918	918
Sum egenkapital		**3 494**	**3 572**
LANGSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	75	90
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	607	554
Pensjonsforpliktelser	18	3	6
Avsetning for forpliktelser	16	117	100
Utsatt skatt	26	445	585
Derivater	22, 23, 24	2	8
Sum langsiktig gjeld		**1 250**	**1 343**
KORTSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	433	54
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	290	301
Leverandørgjeld og annen ikke rentebærende gjeld	17, 24	7 969	6 956
Derivater	22, 23, 24	20	24
Avsetning for forpliktelser	16	585	625
Betalbar skatt	25	416	232
Sum kortsiktig gjeld		**9 713**	**8 193**
Sum gjeld		**10 963**	**9 536**
Sum egenkapital og gjeld		**14 457**	**13 108**

Oslo, 30. mars 2023

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Saloume Djoudat

Kristian Holth

Arne Baumann

Hilde Kristin Herud

Amund Tøftum
Konsernsjef

Espen Jahr

Hilde Wikesland Flaen

Arne Sveen

Erik Tømmeraas Veiby

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

ÅRSREGNSKAP

ENDRINGER I EGENKAPITAL

Beløp i MNOK					Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet				kontroll. eierint.	Sum egenkapital
	Note	Aksje-kapital	Annen innskutt egen-kapital	Om-regnings-differanser	Estimat-avvik pensjon	Kontant-strøm-sikring	Opptjent egen-kapital	Sum		
2020										
Egenkapital 1. januar 2020		5	935	-4	-18	-29	1 302	2 189	809	2 999
Årets resultat		-	-	-	-	-	971	971	187	1 158
Andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	66	-	-20	-	46	14	60
Årets totalresultat		**-**	**-**	**66**	**-**	**-20**	**971**	**1 016**	**202**	**1 218**
Kapitalforhøyelser	32	-	410	-	-	-	-	410	55	465
Kjøp av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	-73	-73	-	-73
Salg av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	62	62	-	62
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-631	-	-	-	-371	-1 001	-162	-1 163
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	41	-	-	-	-	41	5	46
Ikke kontr. eierint. put-opsjoner	16	-	-	-	-	-	40	40	-7	34
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-92	-92	-1	-93
Egenkapital 31. desember 2020		**5**	**756**	**62**	**-18**	**-49**	**1 839**	**2 593**	**901**	**3 494**
2021										
Årets resultat		-	-	-	-	-	1 019	1 019	210	1 229
Andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	-46	-2	27	-	-21	-8	-30
Årets totalresultat		**-**	**-**	**-46**	**-2**	**27**	**1 019**	**997**	**202**	**1 199**
Kapitalforhøyelser	32	-	118	-	-	-	-	118	2	121
Kjøp av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	-27	-27	-	-27
Salg av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	51	51	-	51
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-427	-	-	-	-689	-1 116	-186	-1 302
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	55	-	-	-	-	55	7	62
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-18	-18	-8	-26
Egenkapital 31. desember 2021		**5**	**501**	**16**	**-20**	**-22**	**2 175**	**2 654**	**918**	**3 572**
2022										
Årets resultat		-	-	-	-	-	958	958	193	1 151
Andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	-35	2	4	-	-29	-6	-36
Årets totalresultat		**-**	**-**	**-35**	**2**	**4**	**958**	**929**	**187**	**1 116**
Kapitalforhøyelser	32	-	125	-	-	-	-	125	-	125
Kjøp av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	-66	-66	-	-66
Salg av egne aksjer	32	-	-	-	-	-	57	57	-	57
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-	-	-	-	-1 125	-1 125	-240	-1 365
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	51	-	-	-	-	51	4	55
Ikke-kontr. eierint. put-opsjoner		-	-	-	-	-	41	41	-5	36
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	-	-	-	-	-	-	-	14	14
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-89	-89	39	-50
Egenkapital 31. desember 2022		**5**	**677**	**-19**	**-19**	**-18**	**1 950**	**2 575**	**918**	**3 494**

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK	Note	2022	2021	2020
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER				
Resultat før skatt		1 400	1 580	1 447
Av- og nedskrivninger	13, 14	528	567	573
Endring pensjonsforpliktelse	18	-	-	3
Aksjeverdibasert avlønning innregnet mot egenkapital		55	62	51
Netto finanskostnader/(-inntekter)	19	10	29	33
Netto (gevinster)/tap	9	-56	-99	-89
Resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	27, 28	-134	-101	-216
Endring i driftskapital (eksklusive oppkjøp og valuta):				
Endring i beholdninger og egenregiprosjekter	11, 12	-169	18	-8
Endring i kunde- og andre ikke-rentebærende fordringer	10	-886	-672	225
Endring i leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld	17	1 013	314	-453
Betalte skatter		-299	-283	-376
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		**1 460**	**1 415**	**1 189**
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Utbetaling ved kjøp av virksomhet	5	-70	-	-2
Utbetaling ved investeringer i eiendomsselskaper		-70	-119	-110
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13, 14	-291	-207	-219
Innbetaling ved salg av virksomhet	5	-	-	1
Innbetaling ved salg av eiendomsselskaper		11	57	-
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		118	113	113
Innbetaling (utbetaling) derivater		1	-8	-5
Innbetaling av utbytte og kapital fra tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet		329	109	340
Utbetaling av lån gitt til tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet	20	-16	-10	-85
Innbetaling av lån gitt til tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet	20	32	217	43
Mottatte renter og andre finansinntekter	19	23	23	35
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**67**	**175**	**112**
Netto kontantstrøm før finansieringsaktiviteter		**1 527**	**1 589**	**1 301**
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Aksjeemisjon		85	119	410
Utbytte betalt til aksjonærer i morselskapet		-1 125	-1 116	-1 001
Utbytte betalt til ikke-kontrollerende eiere		-240	-186	-162
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere		-135	-28	-46
Innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld	20	381	50	37
Nedbetaling rentebærende gjeld	20	-352	-393	-336
Netto (kjøp)/salg av egne aksjer	32	-9	24	-10
Betalte renter og andre finanskostnader	19	-41	-35	-58
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**-1 437**	**-1 565**	**-1 166**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		**90**	**24**	**135**
Kontanter og kontantekvivalenter 1. januar	20	680	708	563
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter		-4	-52	10
Kontanter og kontantekvivalenter 31. desember	**20**	**765**	**680**	**708**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 1 OVERORDNET INFORMASJON

AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge, og selskapet er notert på Oslo Børs. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0603 Oslo, Norge.

Årsregnskapet ble vedtatt av styret 30. mars 2023.

AF Gruppen er et av Norges ledende entreprenør- og industrikonsern med virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom, energi, miljø og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. Konsernets virksomhet er nærmere beskrevet i note 4 – Segmentinformasjon.

Ledelsen har i utarbeidelsen av årsregnskapet tatt stilling til hva som er vesentlige opplysninger. For årsregnskapet er opplysninger vurdert vesentlige dersom utelatelser, feilaktige opplysninger eller tilsløring av opplysninger med rimelighet kan forventes å påvirke beslutninger som primærbrukere treffer på grunnlag av konsernregnskapet. Hvorvidt opplysninger er vurdert vesentlige vil avhenge av utelatelsens eller den feilaktige opplysningens størrelse og art vurdert ut fra de rådende omstendigheter.

Som følge av avrundinger vil ikke alltid tall og prosentsatser i årsregnskapet kunne summeres opp til totalen.

NOTE 2 RAMMEVERK FOR UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Konsernregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS), slik standardene er godkjent av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Konsernets vesentlige regnskapsprinsipper er beskrevet i note 40 – Vesentlige regnskapsprinsipper. Anvendte regnskapsprinsipper i konsernregnskapet er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperioder, unntakene er beskrevet i note 3 – Nye og endrede regnskapsstandarder.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

I konsernregnskapet legges prinsippene i et historisk kost-regnskap til grunn, med unntak av følgende regnskapsposter:

- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI)
- betinget vederlag ved kjøp av virksomhet

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av AF Gruppens regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 39 - Vesentlige regnskapsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger.

NOTE 3 NYE OG ENDREDE REGNSKAPSSTANDARDER

NYE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER SOM ER TATT I BRUK AV KONSERNET

AF Gruppen har i 2022 ikke tatt i bruk nye eller endrede regnskapsstandarder eller fortolkninger som har hatt vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.

Relevante endringer og fortolkninger med effekt for regnskapsåret 2022, vedtatt av The International Accounting Standards Board (IASB), omfatter:

Endringer i IFRS 3 – Referanse til det konseptuelle rammeverket
IFRS 3 sine henvisninger til det konseptuelle rammeverket er oppdatert for å gjelde det nåværende rammeverket og ikke det som eksisterte da IFRS 3 ble lansert, uten å endre kravene vesentlig.

Endringene innebærer at for transaksjoner og andre hendelser innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler eller IFRIC 21 Avgifter, skal en overtaker anvende kriteriene i IAS 37 eller IFRIC 21 (i stedet for det konseptuelle rammeverket) for å avgjøre om en nåværende forpliktelse eksisterer på oppkjøpstidspunktet. Endringen er gjort for å unngå potensielle «dag 2»-gevinster eller -tap som oppstår for forpliktelser og betingede forpliktelser som vil være innenfor omfanget av IAS 37 og IFRIC 21, dersom de pådras hver for seg. Endringene tydeliggjør også at betingede eiendeler ikke kvalifiserer for innregning på oppkjøpstidspunktet.

Endringene har ikke hatt innvirkning på AF Gruppens konsernregnskap.

Endringer i IAS 16 – Inntekter før tiltenkt bruk
Endringene forbyr et foretak å trekke fra eventuelle inntekter fra anskaffelseskostnaden til en enhet av eiendom, anlegg og utstyr ved salg av enheter som er produsert mens selskapet klargjør eiendelen til dens tiltenkte bruk. I stedet skal et foretak innregne inntekter og tilhørende kostnader i resultatet.

Endringene har ikke hatt innvirkning på AF Gruppens konsernregnskap.

Endringer i IAS 37 – Tapsbringende kontrakter – utgiftene ved å oppfylle pliktene i henhold til kontrakten

Endringene klargjør at ved vurderingen av hvorvidt en kontrakt er tapsbringende, skal kostnader for å oppfylle kontrakten inkluderes. Det vil si både de inkrementelle kostnadene (f.eks. kostnader knyttet direkte til arbeidskraft og materialer) og en allokering av andre kostnader som kan relateres direkte til oppfyllelse av kontraktsaktiviteter (f.eks. avskrivning på utstyr som brukes til å oppfylle kontrakten, samt kostnader relatert til kontraktsstyring og oppfølging). Kostnader som ikke er direkte knyttet til en kontrakt (f.eks. generelle kostnader og administrasjonskostnader) skal ikke inkluderes med mindre det fremkommer eksplisitt av kontrakten at disse skal belastes motparten.

Endringene har ikke hatt innvirkning på AF Gruppens konsernregnskap.

Endringer i IFRS 1 Førstegangsanvendelse av IFRS – Datterselskap som førstegangsbruker

Endringen tillater et datterselskap som bruker unntaket i IFRS 1.D16 (a) til å måle akkumulerte omregningsdifferanser for alle utenlandske virksomheter til balanseført verdi som vil bli inkludert i morselskapets konsernregnskap, basert på mors dato for overgang til IFRS. Dette valget er også tilgjengelig for et tilknyttet selskap eller en felleskontrollert virksomhet som bruker unntaket i IFRS 1.D16 (a).

Endringene har ikke hatt innvirkning på AF Gruppens konsernregnskap.

Endringer i IFRS 9 Finansielle instrumenter – Gebyrer i '10 prosent'-testen for fraregning av finanselle forpliktelser

Endringen klargjør gebyrene et foretak skal inkludere ved vurdering av om vilkårene for en ny eller modifisert finansiell forpliktelse er vesentlig forskjellig fra betingelsene for den opprinnelige finansielle forpliktelsen. Ved fastsettelse av disse gebyrene som betales (fratrukket gebyrer mottatt), inkluderer en låntaker bare gebyrer betalt eller mottatt mellom låntakeren og långiveren, inkludert gebyrer betalt eller mottatt av enten låntakeren eller långiveren på den andres vegne. Ingen tilsvarende endring er foreslått for IAS 39.

Endringene har ikke hatt innvirkning på AF Gruppens konsernregnskap.

NYE FREMTIDIGE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER
IASB har vedtatt endringer i eksisterende standarder og fortolkninger som enda ikke har tredd i kraft ved utgangen av 2022. Disse endrede standarder og fortolkninger forventes ikke å få vesentlig innvirkning på konsernregnskapet til AF Gruppen.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmentene, slik disse presenteres i årsrapporten, samsvarer med operativ struktur og den inndelingen konsernledelsen styrer etter når de vurderer prestasjoner og lønnsomhet på et strategisk nivå. Segmentresultatene konsernledelsen styrer etter er driftsresultat (EBIT) og resultat før skatt (EBT). AF Gruppen er operativt inndelt delvis etter virksomhet og delvis etter geografi. Driftssegmentene benevnes i følgende avsnitt og ellers i årsrapporten for virksomhetsområder.

VIRKSOMHETSOMRÅDER

AF Gruppen er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern. Konsernledelsen styrte i 2022 forretningsvirksomheten ut fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Forretningsenhetene Eiqon og Consolvo er overført fra virksomhetsområdet Bygg til virksomhetsområdet Anlegg fra 01.01.21. Forretningsenhetene Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm og Betonmast Anläggning er overført fra virksomhetsområdet Betonmast til virksomhetsområdet Sverige fra 01.01.22, og enhetene har skiftet navn til AF. Sammenligningstall er omarbeidet.

Anlegg utfører store komplekse anleggsprosjekter og nisjeprosjekter innenfor vei og bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, samt landanlegg for olje og gass. Virksomhetsområdet er totalleverandør av anleggstjenester i Norge og har også et prosjekt i Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Eiqon, Consolvo og Stenseth & RS.

Bygg driver tradisjonell byggvirksomhet i det norske markedet med solid lokal forankring. Virksomheten omfatter utvikling, prosjektering og bygging av nærings-, bolig- og offentlige bygg i tillegg til rehabiliteringsarbeid. Bygg har en sterk markedsposisjon i det sentrale østlandsområdet og i Bergensregionen. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, AF Håndverk, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, Fundamentering (FAS), og Helgesen Tekniske Bygg (HTB).

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører. Prosjektporteføljen omfatter alt fra store boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også eiendomsutvikling, hovedsakelig i Norge. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Betonmast Boligbygg, Betonmast Oslo, Betonmast Trøndelag, Betonmast Romerike, Betonmast Røsand, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Asker og Bærum og Betonmast Eiendom.

Eiendom utvikler boliger og næringsbygg i Norge. Aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i deleide selskaper som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes i Eiendom tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Eiendom og LAB Eiendom.

Energi og Miljø tilbyr smarte og energieffektive løsninger for bygg og industri og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. Forurenset masse sorteres, renses og resirkuleres i AFs miljøparker, og over 80 % av massene kan gjenbrukes. Energitjenester for landbasert virksomhet drives i forretningsenheten AF Energi. Miljøvirksomheten drives i forretningsenheten AF Decom samt miljøparkene Rimol, Jølsen og Nes.

Virksomhetsområdet Sverige omfatter aktiviteter knyttet til bygg, anlegg, eiendom og miljøvirksomhet i Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Kanonaden Entreprenad, AF Prefab i Mälardalen, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer, HMB, AF Bygg Väst, AF Bygg Öst, AF Öresund, AF Bygg Stockholm og AF Anläggning Väst. Virksomheten har sitt geografiske tyngdepunkt i området fra Göteborg til Halmstad samt i Stockholm og Mälardalen.

Offshore omfatter AFs tjenester knyttet til fjerning, riving og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Offshore inkluderer også nybyggs-, modifikasjons- og vedlikeholdsarbeid innen HVAC samt elektrifisering av marine fartøyer. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene: Aeron og AF Offshore Decom. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Det som ikke er allokert til virksomhetsområdene presenteres som Øvrige og omfatter i hovedsak aktiviteter i morselskapet samt stabs- og fellestjenester. AF Gruppens konsernkontosystem er inkludert i Øvrige. Transaksjoner mellom segmenter i konsernet gjennomføres basert på markedsmessige vilkår og i henhold til prinsippet om armlengdes avstand. Transaksjoner og mellomværende, i tillegg til elementer av internfortjeneste, mellom de ulike segmentene er presentert i kolonnen for elimineringer i segmentnoten.

KONTRAKTSTYPER

AF Gruppens inntekter kommer i hovedsak fra tilvirkningskontrakter med varierende størrelse og varighet. Byggherren, som kan være offentlig eller privat, står for finansieringen. AF Gruppen leverer også en liten andel timebaserte tjenester, jamfør note 6 – Driftsinntekter og andre inntekter. I tillegg leverer virksomhetsområdet Eiendom egenregiprosjekter knyttet til utvikling og oppføring av boliger og næringseiendom for salg. Egenregiprosjekter er egenfinansierte og organiseres som hovedregel i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Segmentinformasjonen er presentert i samsvar med konsernets regnskapsprinsipper etter IFRS, med unntak av prinsippene for inntektsføring av salg av boligeiendom. Prinsippavviket gjelder segmentene Bygg, Eiendom og Sverige. Inntekter fra egenregiprosjekter i disse segmentene innregnes som produktet av fullføringsgrad, salgsgrad og forventet dekningsbidrag. Dette innebærer for eksempel at et prosjekt som på rapporteringstidspunktet er 50 % ferdig produsert og 50 % solgt ved inngåelse av salgskontrakt, innregnes med et dekningsbidrag på 25 % av totalt forventet dekningsbidrag. I konsernregnskapet inntektsføres egenregiprosjekter etter prinsippene i IFRS 15 Inntekt fra kundekontrakter. Etter IFRS 15 blir hele inntekten med tilhørende kostnad innregnet på ett tidspunkt, normalt ved overlevering. Effekten av avvikende prinsippanvendelse for konsernregnskapet er vist i egen tabell i segmentoppstillingen (GAAP-just.).

VESENTLIGE KUNDER

Det offentlige i Norge, representert ved blant annet Nye Veier, kommuner og Helse Sør-Øst RHF, utgjør 23,2 % (17,0 %) av samlede driftsinntekter i AF Gruppen. I 2022 ble det inntektsført MNOK 7 199 (4 716) knyttet til kontrakter inngått med det offentlige i Norge. Definisjonen av det offentlige er inkludert 100 % offentlig eide aksjeselskaper som for eksempel Nye Veier AS. Nye Veier stod for 2,8 % (6,4 %) av driftsinntektene i AF Gruppen i 2022 og dette representerer en inntekt på MNOK 863 (1 784). Trafikverket i Sverige er en annen vesentlig kunde i 2022 som sto for 4,5 % av driftsinntektene. Dette tilsvarer en inntekt på MNOK 1 391.

TAP VED VERDIFALL

I 2022 og 2021 er det ikke foretatt nedskrivninger. I 2020 ble det nedskrevet goodwill med MNOK 1 knyttet til avviklet virksomhet i Anlegg.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og Miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2022											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	5 370	10 992	5 142	30	988	7 438	1 236	59	152	-203	31 205
Interne inntekter	549	98	2	-	74	7	1	48	-779	-	-
Sum inntekter	**5 919**	**11 090**	**5 145**	**30**	**1 062**	**7 445**	**1 238**	**107**	**-627**	**-203**	**31 205**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	636	410	190	75	150	193	194	40	33	15	1 937
Driftsresultat (EBIT)	445	322	166	75	84	130	164	-24	33	15	1 409
Resultat før skatt (EBT)	440	318	174	82	82	127	160	-31	33	15	1 400
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	10,7 %	3,7 %	3,7 %	-	14,2 %	2,6 %	15,7 %	-	-	-	6,2 %
Driftsmargin	7,5 %	2,9 %	3,2 %	-	7,9 %	1,7 %	13,2 %	-	-	-	4,5 %
Resultatmargin	7,4 %	2,9 %	3,4 %	-	7,7 %	1,7 %	12,9 %	-	-	-	4,5 %
Eiendeler 31. desember	3 546	4 887	3 257	660	733	2 712	1 003	2 175	-4 448	-67	14 457
Investert kapital 31. desember	1 228	1 770	1 417	654	358	1 142	460	1 564	-3 619	-73	4 900
Antall ansatte 31. desember	1 812	1 720	635	24	309	1 058	236	181	-	-	5 975
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2023	4 856	6 903	3 261	-	610	5 448	1 053	-	-241	-49	21 840
Ordrereserve senere år	10 512	3 142	1 155	-	30	2 189	641	-	-169	424	17 925
Total ordrereserve 31. desember	**15 368**	**10 045**	**4 415**	**-**	**640**	**7 638**	**1 694**	**-**	**-410**	**375**	**39 765**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	5 919	570	-	-	-	2 861	-	-	-558	-	8 792
Inntekter fra byggvirksomhet	-	10 510	5 137	-	-	4 461	-	-	81	-203	19 985
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	620	116	869	-	-71	-	1 534
Inntekter fra annen virksomhet	-	9	8	30	442	7	369	107	-78	-	894
Sum inntekter	**5 919**	**11 090**	**5 145**	**30**	**1 062**	**7 445**	**1 238**	**107**	**-627**	**-203**	**31 205**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	4 571	11 090	5 145	30	1 062	-	1 238	107	-627	-251	22 365
Inntekter i Sverige	1 315	-	-	-	-	7 445	-	-	-	48	8 807
Inntekter i andre land	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Sum inntekter	**5 919**	**11 090**	**5 145**	**30**	**1 062**	**7 445**	**1 238**	**107**	**-627**	**-203**	**31 205**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	1 040	253	-134	-9	112	67	157	-27	-	-	1 460
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-101	-21	631	184	-16	95	-23	-681	-	-	67
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**939**	**231**	**497**	**175**	**96**	**162**	**134**	**-708**	**-**	**-**	**1 527**

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2021											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	5 597	8 740	5 194	35	1 047	6 289	847	94	-50	75	27 868
Interne inntekter	405	125	3	-	104	11	1	57	-706	-	-
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**5 196**	**35**	**1 152**	**6 300**	**848**	**150**	**-756**	**75**	**27 868**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	734	532	168	76	170	372	115	32	-16	-7	2 176
Driftsresultat (EBIT)	515	447	132	75	109	302	83	-30	-16	-7	1 609
Resultat før skatt (EBT)	510	450	111	76	107	295	78	-21	-19	-7	1 580
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	12,2 %	6,0 %	3,2 %	-	14,8 %	5,9 %	13,6 %	-	-	-	7,8 %
Driftsmargin	8,6 %	5,0 %	2,5 %	-	9,4 %	4,8 %	9,8 %	-	-	-	5,8 %
Resultatmargin	8,5 %	5,1 %	2,1 %	-	9,3 %	4,7 %	9,2 %	-	-	-	5,7 %
Eiendeler 31. desember	2 229	4 554	2 817	735	706	2 776	988	1 894	-3 505	-85	13 108
Investert kapital 31. desember	727	1 670	1 278	703	308	1 008	512	1 300	-2 846	-88	4 571
Antall ansatte 31. desember	1 406	1 551	772	25	254	1 010	214	181	-	-	5 413
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2022	3 891	8 804	4 372	-	589	5 609	837	-	-235	172	24 040
Ordrereserve senere år	2 988	4 745	2 682	-	125	3 503	677	-	-113	-	14 607
Total ordrereserve 31. desember	**6 878**	**13 549**	**7 054**	**-**	**714**	**9 112**	**1 515**	**-**	**-348**	**172**	**38 646**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	6 002	521	-	-	-	2 572	-	-	-410	-	8 685
Inntekter fra byggvirksomhet	-	8 338	5 188	-	-	3 584	-	-	-189	75	16 996
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	692	140	581	-	-59	-	1 354
Inntekter fra annen virksomhet	-	6	8	35	459	4	267	150	-98	-	832
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**5 196**	**35**	**1 152**	**6 300**	**848**	**150**	**-756**	**75**	**27 868**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	4 980	8 865	5 196	35	1 152	-	848	150	-756	119	20 589
Inntekter i Sverige	995	-	-	-	-	6 300	-	-	-	-44	7 251
Inntekter i andre land	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**5 196**	**35**	**1 152**	**6 300**	**848**	**150**	**-756**	**75**	**27 868**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	593	36	276	-38	144	218	175	11	-	-	1 415
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-15	-12	89	212	-25	-37	-6	-31	-	-	175
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**578**	**24**	**365**	**174**	**119**	**181**	**169**	**-21**	**-**	**-**	**1 589**

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2020											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	4 818	8 507	5 808	33	796	6 175	671	62	49	106	27 025
Interne inntekter	399	178	-	-	166	22	1	44	-811	-	-
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**5 808**	**33**	**962**	**6 197**	**672**	**106**	**-761**	**106**	**27 025**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	543	584	205	136	108	387	7	59	2	21	2 053
Driftsresultat (EBIT)	314	502	182	135	54	298	-25	-3	2	21	1 480
Resultat før skatt (EBT)	292	513	173	132	52	291	-40	10	2	21	1 447
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	10,4 %	6,7 %	3,5 %	-	11,2 %	6,2 %	1,1 %	-	-	-	7,6 %
Driftsmargin	6,0 %	5,8 %	3,1 %	-	5,6 %	4,8 %	-3,7%	-	-	-	5,5 %
Resultatmargin	5,6 %	5,9 %	3,0 %	-	5,5 %	4,7 %	-5,9%	-	-	-	5,4 %
Eiendeler 31. desember	2 437	4 332	2 762	894	650	2 531	1 055	1 849	-3 572	-75	12 862
Investert kapital 31. desember	951	1 626	1 244	844	282	1 005	631	1 069	-2 953	-78	4 621
Antall ansatte 31. desember	1 479	1 497	842	26	283	984	220	179	-	-	5 510
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2021	4 245	6 125	4 056	-	589	3 916	650	-	-85	247	19 742
Ordrereserve senere år	3 074	3 549	1 660	-	115	1 762	715	-	-	-	10 876
Total ordrereserve 31. desember	**7 319**	**9 674**	**5 715**	**-**	**703**	**5 678**	**1 365**	**-**	**-85**	**247**	**30 617**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	5 218	369	-	-	-	2 078	-	-	-447	-	7 217
Inntekter fra byggvirksomhet	-	8 311	5 766	-	-	4 000	-	-	-123	106	18 060
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	623	116	344	-	-69	-	1 014
Inntekter fra annen virksomhet	-	4	42	33	339	3	328	106	-122	-	734
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**5 808**	**33**	**962**	**6 197**	**672**	**106**	**-761**	**106**	**27 025**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	4 998	8 684	5 808	33	962	-	672	106	-761	131	20 634
Inntekter i Sverige	162	-	-	-	-	6 197	-	-	-	-25	6 334
Inntekter i andre land	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**5 808**	**33**	**962**	**6 197**	**672**	**106**	**-761**	**106**	**27 025**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	234	147	243	-58	119	408	120	-25	-	-	1 189
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-91	12	-60	204	-4	7	-25	69	-	-	112
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**143**	**159**	**183**	**145**	**115**	**416**	**95**	**44**	**-**	**-**	**1 301**

NOTE 5 KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET

KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET 2022

Kjøp av Stenseth & RS Holding AS
Den 25. mars 2022 gjennomførte AF Gruppen kjøpet av 80% av aksjene i Stenseth & RS Holding AS. Stenseth & RS er en veldrevet betongentreprenør med god historikk. Selskapet har totalt 300 ansatte og består av driftsselskapene Stenseth & RS Entreprenør AS, Stenseth & RS Anlegg og Stenseth & RS Ressurs. Hovedkontoret ligger på Åros og det sentrale Østlandsområdet er selskapets primære nedslagsfelt. Selskapet tilbyr ulike betongarbeider innen bygg- og anleggssektoren som forskaling, armering og andre typer betongarbeider. I tillegg er selskapet ledende på utstøping og overflatebehandling av gulv. Stenseth & RS har de siste tre årene hatt en gjennomsnittlig omsetning på MNOK 495 og en driftsmargin på 7,2 %. Avtalt entrepriseverdi for 100 % av Stenseth & RS Holding AS var MNOK 220 på gjeldfri basis. Oppgjøret bestod av et aksjevederlag i AF Gruppen ASA tilsvarende MNOK 40, og MNOK 154 i kontanter. Det er i tillegg avtalt et betinget vederlag som er estimert til MNOK 16 som gjøres opp i 2025. Stenseth & RS inngår i virksomhetsområdet Anlegg.

Tall i MNOK	**Stenseth & RS**
Kontantvederlag	154
Aksjevederlag	40
Nåverdi av forventet betinget vederlag	16
Vederlag for 80 % av aksjene i Stenseth & RS Holding AS	**210**
Ikke-kontrollerende eierinteresser i Stenseth & RS Holding AS (20 % av eiendeler og gjeld)	14
Brutto vederlag Stenseth & RS Holding AS	**224**
Varige driftsmidler og bruksrettigheter	15
Likvide midler	83
Kortsiktige ikke-rentebærende fordringer	136
Utsatt- og betalbar skatt	-18
Langsiktig leasing-gjeld	-4
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	-143
Sum identifiserte eiendeler og forpliktelser	**70**
Goodwill	**154**
Kontantvedervederlag for 80 % av aksjene i Stenseth & RS Holding AS	154
- Likvide midler i Stenseth & RS (100 %)	-83
Netto vederlag til kontantstrømoppstilling	**70**

Kjøp etter balansedagen
I januar 2023 gjennomførte AF Gruppen kjøp av 60 % av aksjene i Mepex Consult AS. Mepex er et konsulentselskap med spisskompetanse innen avfall og gjenvinning. Mepex vil inngå i virksomhetsområdet Energi og Miljø.

Salg av Betonmast Telemark AS
I februar 2022 ble salget av Betonmast Telemark AS gjennomført. Salget har ikke påvirket resultatet. Betonmast Telemark hadde en omsetning på MNOK 46 de første to månedene av 2022 da de var inkludert i AF Gruppen. Selskapet var en del av virksomhetsområdet Betonmast.

Salg av Palmer Gotheim Skiferbrudd AS
I september 2022 ble salget av Palmer Gotheim Skiferbrudd AS gjennomført. Salget har ikke påvirket resultatet. Palmer Gotheim Skiferbrudd hadde en omsetning på MNOK 4 de første ni månedene av 2022 da de var inkludert i AF Gruppen. Selskapet var en del av virksomhetsområdet Anlegg.

AVSTEMMING AV TILGANG VED KJØP AV VIRKSOMHET 2022

Tall i MNOK	**Note**	**Stenseth & RS**
Ikke-kontrollerende eierinteresser		**14**
Goodwill	13	154
Immaterielle eiendeler	**13**	**154**
Maskiner og driftsløsøre	14	8
Leide maskiner og driftsløsøre	15	6
Varige driftsmidler og bruksrettigheter	**15**	**15**
Langsiktig rentebærende gjeld	20	4
Rentebærende gjeld	**20**	**4**

KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET 2021

AF Gruppen hadde ingen kjøp eller salg av virksomhet i 2021.

NOTE 6 DRIFTSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

Beløp i MNOK	**Note**	**2022**	**2021**	**2020**
Inntekter fra tilvirkningskontrakter		29 708	26 767	25 901
Inntekter fra egenregiprosjekter		8	4	5
Inntekter fra salg av tjenester		1 023	752	862
Inntekter fra salg av varer		231	228	176
Sum driftsinntekter		**30 970**	**27 751**	**26 944**
Leieinntekter		68	36	35
Andre inntekter		167	81	46
Sum andre inntekter		**235**	**117**	**81**
Sum driftsinntekter og andre inntekter	**4**	**31 205**	**27 868**	**27 025**

Driftsinntekter inkluderer alle inntekter fra kontrakter med kunder som regnskapsføres etter IFRS 15.

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER INNTEKTSFØRINGSPRINSIPP

Beløp i MNOK	**2022**	**2021**	**2020**
Andel av driftsinntekter som inntektsføres over tid	30 731	27 519	26 762
Andel av driftsinntekter som inntektsføres på et tidspunkt	239	232	182
Sum driftsinntekter	**30 970**	**27 751**	**26 944**

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER TYPE KUNDER

Andel av driftsinntekter mot offentlige kunder[1)]	9 121	6 316	8 025
Andel av driftsinntekter mot private kunder	21 849	21 435	18 919
Sum driftsinntekter	**30 970**	**27 751**	**26 944**

[1)] Offentlige kunder defineres som stats- og kommuneforvaltningen samt 100% offentlig eide aksjeselskaper.

Disaggregerte driftsinntekter fordelt på virksomhetsområder (marked) og etter geografi er presentert i note 4 - Segmentinformasjon. Opplysninger om transaksjonspris for helt eller delvis ikke utførte leveranseforpliktelser er inkludert i note 4 - Segmentinformasjon under informasjon om ordrereserve.

Informasjon om kontraktsfordringer og kontraktseiendeler presenteres i note 10 – Kundefordringer og kontraktseiendeler. Informasjon om kontraktsforpliktelser presenteres i note 17 - Leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld.

INNTEKTSFØRT PÅ PROSJEKTER UNDER UTFØRELSE

Beløp i MNOK	**2022**	**2021**	**2020**
Inntektsført beløp i året som var inkludert i kontraktsforpliktelsens åpningssaldo	959	1 010	1 188
Inntektsført beløp i året fra leveranseforpl. som var helt eller delvis tilfredsstilt i tidl. perioder	167	77	286

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2022	2021	2020
Lønn		-4 224	-3 966	-3 863
Arbeidsgiveravgift		-727	-711	-635
Pensjonskostnader	18	-225	-212	-201
Aksjeverdibasert avlønning		-62	-69	-51
Andre ytelser		-250	-185	-204
Sum lønnskostnader		**-5 487**	**-5 142**	**-4 953**

AVSTEMMING AV AKSJEVERDIBASERT AVLØNNING

Aksjeverdibasert avlønning - kostnadsført	62	69	51
- herav rabatt aksjeprogram på aksjer fra egen beholdning	-7	-7	-10
Innskutt opsjonspremie for nytt opsjonsprogram	-	-	4
Aksjeverdibasert avlønning i egenkapital	**55**	**62**	**46**

GJENNOMSNITTLIG ANTALL ÅRSVERK

Norge	4 722	4 404	4 509
Sverige	1 068	1 042	980
Tyskland	15	13	11
Litauen	15	11	22
Storbritannia	1	-	-
Totalt	**5 821**	**5 469**	**5 521**

AKSJESALG TIL ANSATTE

AF Gruppen har de senere år gitt alle ansatte tilbud om å kjøpe aksjer med 20 % rabatt. Rabatten beregnes i forhold til gjennomsnittlig aksjekurs i tegningsperioden. Bindingstiden for aksjene er ett år.

ANTALL AKSJER/KURS	2022	2021	2020
Antall aksjer solgt fra egen beholdning	305 626	193 997	284 774
Antall aksjer tilført gjennom emisjon	694 374	806 003	715 226
Aksjekurs i tegningsperioden (NOK)	152,28	183,84	172,28
Salgskurs (NOK)	121,80	147,10	137,80
Regnskapsmessig effekt av aksjesalg til ansatte:			
Lønnskostnader (rabatt ved aksjesalg inkl. arbeidsgiveravgift)	-30	-40	-28

OPSJONSPROGRAM 2017-2020

Generalforsamlingen vedtok i mai 2017 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kunne tildeles var 3 500 000 over tre år, og ordningen innebar en årlig tildeling i årene 2017–19, med utøvelse i mars 2020. Kjøpskursen for aksjene ble basert på gjennomsnittlig aksjekurs siste uke før de tre respektive tegningsperiodene, dog ikke lavere enn kursen i den første tegningsperioden. Kjøpskursen ble nedjustert med den del av utbetalt utbytte som overstiger 50 % av resultat per aksje foregående år. Opsjonspremien var 1,00 krone per opsjon. Det var en betingelse at man må være ansatt i AF Gruppen eller et av datterselskapene 1. mars 2020 for å kunne utøve opsjonene. Totalt utestående opsjoner per 1. januar 2020 var 3 151 893. 2 217 994 opsjoner ble innløst i mars 2020 og emisjon i forbindelse med opsjonsinnløsningen ble gjennomført i april 2020. Utestående opsjoner knyttet til dette programmet etter innløsning var 0.

OPSJONSPROGRAM 2020-2023

Generalforsamlingen vedtok i mai 2020 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 over tre år med årlig tildeling i årene 2020–22, med utøvelse i mars 2023. Kjøpskursen for aksjene blir basert på gjennomsnittlig aksjekurs siste uke før de tre respektive tegningsperiodene, dog ikke lavere enn kursen i den første tegningsperioden. Kjøpskursen nedjusteres med den del av utbetalt utbytte som overstiger 50 % av resultat per aksje foregående år. Opsjonspremien er 1,00 krone per opsjon. Det er en betingelse at man må være ansatt i AF Gruppen eller et av datterselskapene 1. mars 2023 for å kunne utøve opsjonene. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020, 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021 og 151 669 opsjoner til 142 ansatte i 2022. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2022 var 3 505 712 justert for ansatte som har sluttet. Markedskursen for AF-aksjen på innløsningstidspunktet 1. mars 2023 var lavere enn utøvelseskursene. 1 361 opsjoner ble innløst. Resterende opsjoner bortfalt. Resultatført opsjonskostnad for 2022 var MNOK 32 (31).

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER FORTS.

UTESTÅENDE OPSJONER	Frist for utøvelse	Utøvelseskurs per 31.12.22 (NOK per aksje)	Antall opsjoner
Antall utestående opsjoner per 1. januar 2020	**1.3.2020**		**3 151 893**
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet før innløsning			-28 946
Antall utestående opsjoner per 1. mars 2020	**1.3.2020**		**3 122 947**
Ikke innløste opsjoner			-904 953
Innløste opsjoner			-2 217 994
Antall opsjoner tegnet i 2020	1.3.2023	154,77	3 850 000
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet i 2020			-43 340
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2020	**1.3.2023**		**3 806 660**
Antall opsjoner tegnet i 2021	1.3.2023	183,80	150 000
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet i 2021			-226 041
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2021	**1.3.2023**		**3 730 619**
Antall opsjoner tegnet i 2022	1.3.2023	165,82	151 669
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet i 2022			-376 576
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2022	**1.3.2023**		**3 505 712**

AF Gruppen har benyttet Black-Scholes opsjonsprisingsmodell i verdsettelsen av opsjonene.
I modellen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2022	2021	2020
Forventet utbytte-yield [1)]	2,6 %	2,6 %	2,6 %
Historisk volatilitet	25,2 %	31,3 %	26,5 %
Riskofri rente	2,1 %	0,9 %	0,2 %
Forventet levetid på opsjonen (år)	0,8	1,8	2,8
Innløsningskurs på tildelingstidspunktet (NOK) [1)]	169,82	193,85	169,82

[1)] Utbytte utover 50 % av foregående års resultat per aksje er ikke inkludert i yield-beregningen. Dette fordi utbytte over dette nivået skal redusere innløsningskurs (strike).

NOTE 8 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2022	2021	2020
ANDRE DRIFTSKOSTNADER				
Husleie		-79	-52	-54
Andre leiekostnader		-567	-510	-485
Forsikring		-71	-56	-59
Innleie av arbeidskraft		-311	-110	-122
Revisjonshonorar		-14	-15	-16
Øvrige honorar		-155	-137	-144
Tap på fordringer	10	-27	-7	-6
Deponi og fyllplassavgifter		-110	-105	-119
Markedsføring og reklame		-29	-24	-23
IT-kostnader		-170	-169	-145
Øvrige andre driftskostnader		-537	-493	-399
Sum andre driftskostnader		**-2 072**	**-1 677**	**-1 571**

Beløp i TNOK	2022	2021	2020
GODTGJØRELSER TIL KONSERNETS VALGTE REVISOR			
Lovpålagt revisjon	-7 741	-8 463	-7 080
Andre attestasjonstjenester	-202	-268	-62
Skatterådgivning	-283	-78	-130
Andre tjenester utenfor revisjon	-29	-684	-136
Sum	**-8 253**	**-9 493**	**-7 409**
GODTGJØRELSER TIL ANDRE REVISORER			
Lovpålagt revisjon	-5 297	-4 772	-6 281
Andre tjenester	-864	-865	-2 133
Sum	**-6 161**	**-5 637**	**-8 414**
Sum revisjonshonorar	**-14 415**	**-15 130**	**-15 823**

Godtgjørelse til revisor er oppgitt eksklusive merverdiavgift.

NOTE 9 NETTO GEVINSTER (TAP)

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Gevinster (tap) ved salg av virksomhet [1]	-	-	15
Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap, TS og FKV [2]	11	38	-
Gevinster (tap) finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-1	-
Endring i virkelig verdi av derivater	3	3	-2
Netto gevinster (tap) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	-1	-2	-
Netto gevinster (tap) ved salg av varige driftsmidler	50	71	72
Netto valutagevinster/(-tap) knyttet til driften	-7	-9	3
Sum netto gevinster (tap)	**56**	**99**	**89**

[1] Gevinster (tap) ved salg av virksomhet i 2020 gjelder salget av Betonmast Bergen.
[2] Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap inkluderer salg av aksjer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet samt salg av aksjer i datterselskaper som driver eiendomsvirksomhet. For 2021 er det for konsernet en gevinst på MNOK 27 relatert til salg av aksjer i tilknyttet selskap Construction City Eiendom AS, til OBOS Eiendom AS.

NOTE 10 KUNDEFORDRINGER OG KONTRAKTSEIENDELER

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Fakturerte kundefordringer		4 466	4 230
Fakturert ikke opptjent på prosjekter under utførelse		-1 111	-1 298
Avsetning for tap		-15	-9
Kontraktsfordringer	**6**	**3 340**	**2 923**
Opptjent ikke fakturert inntekt på prosjekter under utførelse		1 047	789
Innestående hos byggherrer [1]		974	758
Kontraktseiendeler	**6**	**2 021**	**1 547**
Forskuddsbetalt skatt		34	15
Forskuddsbetalt mva og andre offentlige avgifter		39	28
Forskuddsbetalte kostnader		109	53
Øvrige kortsiktige ikke rentebærende fordringer		13	56
Andre ikke-rentebærende fordringer		**196**	**153**
Sum kundefordringer og kontraktseiendeler	**24**	**5 557**	**4 623**

[1] Det tilbakeholdes opp til 10 % av kontraktssummen som sikkerhet for AF Gruppens kontraktsforpliktelser i utførelsestiden for kontrakten, herunder ansvar for forsinket fullføring. Det tilbakeholdte beløpet betegnes som «innestående hos byggherrer» og er regulert i kontraktsstandarder som NS 8405. Når sluttoppgjøret utbetales løses innestående opp.

MAKSIMAL EKSPONERING FOR KREDITTRISIKO
Tabellen under viser maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen aldersfordelt etter antall dager:

Aldersfordeling 2022	**Ikke forf.**	**1-30**	**31-60**	**61-90**	**91-120**	**>120**	**Sum**
Fakturerte kundefordringer	3 135	640	70	110	57	453	4 466

Aldersfordeling 2021	**Ikke forf.**	**1-30**	**31-60**	**61-90**	**91-120**	**>120**	**Sum**
Fakturerte kundefordringer	3 111	406	81	112	77	442	4 230

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette har sammenheng med kompleksiteten i sluttoppgjøret til prosjektene. Sluttoppgjøret vil normalt omfatte arbeid knyttet til poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om pris og mengde på dette arbeidet. Sluttoppgjørsforhandlinger tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan det ta et år eller mer. Estimatendringer i sluttoppgjøret innregnes som korreksjon av prosjektinntekter.

Avsetning for tap på kundefordringer er relatert til kundenes betalingsevne og regnskapsførers i andre driftskostnader. Annen risiko knyttet til kundefordringene og kontraktseiendelene er hensyntatt ved vurdering av prosjektene. Inntektsføring av både kundefordringer og kontraktseiendeler på prosjektene er kun foretatt i den grad ledelsen har vurdert det som svært sannsynlig at det ikke vil bli foretatt reversering av akkumulerte inntekter. Det har ikke vært vesentlige konstaterte tap på inntektsførte fordringer eller kontraktseiendeler de siste årene, jfr. note 8 - Andre driftskostnader.

NOTE 11 BEHOLDNINGER

Beløp i MNOK	2022	2021
Reservedeler og prosjektbeholdninger	171	93
Råmaterialer	65	50
Ferdigvarer	66	55
Sum beholdninger	**301**	**198**

Beholdningene består i hovedsak av reservedeler og utstyr til bruk i produksjonen. Beholdningene har ikke vært gjenstand for nedskrivninger i 2022.

Av lagerbeholdningen er MNOK 6 (4) pantsatt som sikkerhet for forpliktelser, jamfør note 35 – Pant og garantier.

NOTE 12 EGENREGIPROSJEKTER

Utbyggingsprosjektene i AF Gruppen organiseres i stor grad ved at det etableres felles utbyggingsselskaper med samarbeidspartnere. De fleste av disse selskapene organiseres som tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, jamfør note 27 – Tilknyttede selskaper og note 28 – Felleskontrollert virksomhet. Det som fremkommer i balansen som egenregiprosjekter, og som spesifiseres i tabellen under, er kun de prosjektene som utvikles i datterselskaper.

Beløp i MNOK	2022	2021
Boligprosjekter under oppførelse	43	7
Ferdigstilte boligenheter for salg	1	1
Tomter for utbygging	115	43
Sum egenregiprosjekter	**158**	**51**

TOMTER FOR UTBYGGING

Tomter for utbygging er tomter og utbyggingsrettigheter som ennå ikke er besluttet utbygget. Sammen med tomter og utbyggingsrettigheter i tilknyttede selskaper kan disse utnyttes til å bygge 2 932 (2 291) boenheter og 74 156 (58 856) m^2 næringsareal. Av disse er AFs andel 1 380 (929) boenheter og 36 299 (29 048) m^2 næringsareal.

FERDIGSTILTE BOLIGENHETER FOR SALG	2022	2021
Antall ferdigstilte boligenheter for salg i datterselskaper	14	1
AFs andel ferdigstilte boligenheter for salg i tilknyttede og felleskontr. selskaper	12	8

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i MNOK	Note	Goodwill	immaterielle eiendeler	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2021		4 459	62	4 521
Ordinær tilgang		-	6	6
Avgang		-1	-10	-11
Omregningsdifferanse		-36	-	-36
31. desember 2021		**4 422**	**57**	**4 479**
Ordinær tilgang		-	1	1
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	154	-	154
Avgang		-	-3	-3
Omregningsdifferanse		-27	-	-27
31. desember 2022		**4 549**	**56**	**4 604**
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2021		-94	-59	-154
Avgang		1	10	11
Årets avskrivninger		-	-1	-1
Årets nedskrivninger		-	-	-
31. desember 2021		**-93**	**-51**	**-144**
Avgang		-	3	3
Årets avskrivninger		-	-2	-2
Årets nedskrivninger		-	-	-
31. desember 2022		**-93**	**-50**	**-143**
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		4 422	57	4 479
Av- og nedskrivninger		-93	-51	-144
31. desember 2021		**4 328**	**6**	**4 335**
Anskaffelseskost		4 549	56	4 604
Av- og nedskrivninger		-93	-50	-143
31. desember 2022		**4 455**	**6**	**4 461**

	Andre imm. eiendeler
Økonomisk levetid	2-5 år
Avskrivningsplan	Lineær

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

ALLOKERING AV GOODWILL TIL KONTANTGENERERENDE ENHETER
Goodwill allokeres til de av konsernets kontantgenererende enheter som forventes å få synergier av virksomhetssammenslutningen. I hovedsak er goodwill allokert til forretningsenheter. Allokeringen presenteres i oversikten under:

Beløp i MNOK	2022	2021
Consolvo	166	166
Målselv Maskin & Transport	64	64
AF Anlegg	37	37
Stenseth & RS	154	-
Sum Anlegg	**420**	**266**
Strøm Gundersen	457	457
LAB Entreprenør	432	432
Haga & Berg	147	147
Åsane Byggmesterforretning	123	123
Helgesen Tekniske Bygg (HTB)	102	102
AF Håndverk	96	96
Fundamentering (FAS)	94	94
AF Bygg Østfold	47	47
Sum Bygg	**1 498**	**1 498**
Betonmast Romerike	462	462
Betonmast Oslo	348	348
Betonmast Buskerud-Vestfold	165	165
Betonmast Boligbygg	184	184
Betonmast Østfold	98	98
Betonmast Røsand	94	94
Betonmast Trøndelag	90	90
Sum Betonmast	**1 440**	**1 440**
Aeron	127	127
Sum Offshore	**127**	**127**
AF Energi		
AF Decom	37	37
Sum Energi og Miljø	**91**	**91**
HMB	342	353
Kanonaden Entreprenad	131	135
AF Bygg Öst[1)]	91	94
AF Öresund[1)]	36	37
AF Anläggning Väst[1)]	18	19
AF Bygg Väst[1)]	247	254
AF Härnösand Byggreturer	13	13
Sum Sverige	**878**	**905**
Balanseført verdi 31. desember	**4 455**	**4 328**

[1)] Selskapene inngikk i virksomhetsområde Betonmast i 2021. Tallene er omarbeidet.

NEDSKRIVNINGSTESTER FOR GOODWILL
AF Gruppen gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler. I nedskrivningstesten blir innregnet verdi av goodwill og netto arbeidskapital, heretter kalt eiendelene, i finansiell stilling målt mot gjenvinnbart beløp fra den kontantgenererende enheten eiendelene er allokert til. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. Bruksverdien er beregnet basert på en diskontering av forventede framtidige kontantstrømmer før skatt, diskontert med en relevant diskonteringsrente (WACC) før skatt som hensyntar løpetid og risiko. Det er benyttet ulik diskonteringsrente for norsk og svensk virksomhet som følge av forskjeller i risikofri rente. Det er også benyttet ulikt avkastningskrav for enheter innen offshore og øvrig entreprenørvirksomhet for å reflektere forskjeller i markedsrisiko.

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

De viktigste forutsetningene som er benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp:

NORGE	2022	2021
Vekstrate [1)]	2,0 %	2,0 %
WACC før skatt offshore	10,3 %	11,0 %
WACC før skatt øvrige	8,3 %	7,5 %

SVERIGE	2022	2021
Vekstrate [1)]	1,5 %	1,5 %
WACC før skatt	6,5 %	5,7 %

[1)] Vekstraten er nominell og forutsatt å være evigvarende.

NEDSKRIVNINGTEST AV GOODWILL I 2022
Forventede kontantstrømmer for 2023 i beregningen av gjenvinnbart beløp er basert på budsjett for 2023 godkjent av ledelsen. Dersom neste års budsjett ikke er representativt og det foreligger ledelsesgodkjente budsjetter for flere år, legges det til grunn budsjetter på inntil tre år. Budsjettene og forretningsplanene bygger på forutset ninger om blant annet etterspørsel, materialkostnader, lønnskostnader og konkurransesituasjonen i markedene AF Gruppen har virksomhet i. Forutsetningene som er gjort bygger på ledelsens erfaring samt eksterne kilder. For alle forretningsenheter er det lagt til grunn en forventning om 4,0 % lønnsvekst i 2023.

Beregnet verdi av de kontantstrømgenererende enhetene overstiger innregnet verdi av eiendelene i test med relativt god margin ved utgangen av 2022 for de fleste enhetene i testen. Det er i 2022 ikke nedskrevet goodwill.

SENSITIVITETSANALYSE FOR NØKKELFORUTSETNINGER
Det er gjennomført sensitivitetsanalyser for alle goodwillposter knyttet til diskonteringsrente (WACC) og kontantstrømmer. Sensitivitetsanalyser for de forretningsenhetene med de høyeste goodwillpostene presenteres i avsnittet under. Aeron er også inkludert i oversikten da de har goodwill som ble delvis nedskrevet i 2019 og fremdeles har relativt små marginer mellom beregnet gjenvinnbart beløp og eiendelene i finansiell stilling. Basert på nåværende informasjon er ledelsen i AF Gruppen av den oppfatning at rimelige endringer i nøkkelforutsetningene som er lagt til grunn for beregning av gjenvinnbart beløp ikke vil medføre behov for nedskrivning i noen enheter. Sum goodwill som ikke er vist i tabellene relatert til sensitivitetsanalyse under er MNOK 2 287 (2 093).

A) SENSITIVITETSANALYSE FOR DISKONTERINGSRENTE (WACC)
Tabellen under viser forholdet mellom estimert gjenvinnbart beløp og innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten er uttrykt som indeks 100. Indeksert gjenvinnbart beløp (gjenvinnbart beløp/innregnet verdi av eiendelene)*100 representerer hvor mye gjenvinnbart beløp overstiger innregnet verdi. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg dersom diskonteringsrenten (WACC) endrer seg med henholdsvis 50, 100 og 300 basispunkter (dvs. 0,5, 1,0 og 3,0 prosentpoeng). Alle andre forutsetninger er holdt konstant i beregningen.

Jo høyere indeksen for gjenvinnbart beløp er, desto mer robust er enheten mot en eventuell nedskrivning. HMB har for eksempel en beregnet verdi som er 3,75 ganger høyere enn eiendelene som skal forsvares i testen. 3,75 er da beregnet som indeks 375 dividert med indeks 100. Selv med en økning i WACC på 300 basispunkter vil HMB ha en beregnet verdi som er 2,35 ganger høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. Dersom indeksen for gjenvinnbart beløp er mindre enn 100, er gjenvinnbart beløp lavere enn innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en økning av WACC med 1,0 prosentpoeng er det nedskrivningsbehov for goodwill allokert til Aeron.

2022			Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling		
			Gjenvinnbart beløp om WACC økes med:		
FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Innregnet verdi av eiendeler i test	50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	148	100	137	127	100
Betonmast Romerike	192	100	170	166	122
LAB Entreprenør	170	100	158	147	115
HMB	375	100	341	313	235
Betonmast Oslo	366	100	327	316	236
Aeron	106	100	100	95	78

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

2021			Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling		
			Gjenvinnbart beløp om WACC økes med:		
FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	250	100	229	211	162
Betonmast Romerike	595	100	536	417	298
LAB Entreprenør	325	100	298	275	210
HMB	339	100	305	238	170
Betonmast Bygg Sverige	540	100	483	437	247
Aeron	108	100	98	76	54

B) SENSITIVITETSANALYSE FOR KONTANTSTRØMMER

På samme måte som i sensitivitetsanalysen under A viser tabellen under forholdet mellom estimert gjenvinnbart beløp og innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten er uttrykt som indeks 100. Indeksert gjenvinnbart beløp (gjenvinnbart beløp/innregnet verdi av eiendelene)*100 representerer hvor mye gjenvinnbart beløp overstiger innregnet verdi. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg ved en reduksjon av kontantstrømmen i test med henholdsvis 10 prosent, 30 prosent og 50 prosent. Jo høyere indeksen for estimert gjenvinnbart beløp er, desto mer robust er enheten mot en eventuell nedskrivning. HMB har for eksempel en beregnet verdi som er 3,75 ganger høyere enn eiendelene som skal forsvares i testen. 3,75 er da beregnet som indeks 375 dividert med indeks 100. Selv med en reduksjon i kontantstrøm på 50 % vil HMB ha en beregnet kontantstrøm som er 1,88 ganger høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. Dersom indeksen for gjenvinnbart beløp er mindre enn 100, er gjenvinnbart beløp lavere enn balanseført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en reduksjon av estimert kontantstrøm med 10 prosent er det nedskrivningsbehov for goodwill allokert til Aeron.

2022			Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling		
			Gjenvinnbart beløp om kontantstrøm reduseres med:		
FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	10%	30%	50%
Strøm Gundersen	148	100	133	103	74
Betonmast Romerike	192	100	173	135	96
LAB Entreprenør	170	100	153	119	85
HMB	375	100	338	263	188
Betonmast Oslo	366	100	329	256	183
Aeron	106	100	96	74	53

2021			Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling		
			Gjenvinnbart beløp om kontantstrøm reduseres med:		
FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	10%	30%	50%
Strøm Gundersen	250	100	225	175	125
Betonmast Romerike	595	100	544	504	383
LAB Entreprenør	325	100	292	227	162
HMB	339	100	303	274	198
Betonmast Bygg Sverige	540	100	486	378	270
Aeron	108	100	103	97	81

NOTE 14 VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i MNOK		Bygninger, prod. anlegg og tomter	Maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2021		1 057	1 312	2 369
Ordinær tilgang		6	198	204
Avgang		-9	-122	-131
Omregningsdifferanser		-8	-9	-18
31. desember 2021		**1 046**	**1 379**	**2 424**
Ordinær tilgang		12	278	290
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	-	8	8
Avgang		-40	-92	-133
Omregningsdifferanser		-4	-4	-8
31. desember 2022		**1 013**	**1 569**	**2 582**
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2021		-98	-778	-876
Årets avskrivning		-23	-182	-205
Årets nedskrivning		-1	-	-1
Akk. avskrivning årets avgang		9	80	88
Omregningsdifferanser		1	5	6
31. desember 2021		**-112**	**-875**	**-987**
Årets avskrivning		-22	-183	-205
Årets nedskrivning		-3	-1	-4
Akk. avskrivning årets avgang		14	60	74
Omregningsdifferanser		-	3	3
31. desember 2022		**-123**	**-996**	**-1 119**
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		1 046	1 379	2 424
Av- og nedskrivninger		-112	-875	-987
31. desember 2021		**934**	**504**	**1 437**
Anskaffelseskost		1 013	1 569	2 582
Av- og nedskrivninger		-123	-996	-1 119
31. desember 2022		**890**	**572**	**1 462**

AVSKRIVNINGSSATSER

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Produksjonsmaskiner avskrives vanligvis degressivt, mens en lineær metode benyttes for øvrige avskrivbare driftsmidler. Tomter avskrives ikke.

Maskiner og driftsløsøre	10-33 %
Bygninger og produksjonsanlegg	2-5 %

PANT

Opplysninger om pantsatte varige driftsmidler er gitt i note 35 – Pant og garantier.

NOTE 15 LEIEAVTALER

KONSERNET SOM LEIETAKER

AF Gruppen har flere ulike leieforpliktelser knyttet til virksomheten. Selskapet velger å leie enkelte anleggsmidler istedenfor kjøp da dette gir fleksibilitet og sikrer at selskapet har en best mulig utnyttelse av anleggsmidler. Enkelte av eiendelene som leies blir fremleid. For konsern som leietaker er beløp presentert brutto før fradrag for leieinntekter.

Leieperioden er den avtalte leieperioden for hver leieavtale. Enkelte avtaler har klausul om oppsigelse mot et gebyr. For leieforholdene i konsernet er det vurdert med rimelig sikkerhet at leieavtalene ikke blir avsluttet før tiden, men dette vurderes for hver enkelt leiekontrakt. Det er for de fleste leieavtaler ikke noen kjøpsopsjoner, men dette kan være relevant for enkelte avtaler. AF Gruppen vurderer tilbakelevering eller evt. kjøp for hver underliggende eiendel ved slutten av leieperioden dersom aktuelt.

Avtalene løper over ulike tidsperioder, de lengste avtalene er inngått for en tidsperiode på 10-15 år, men de fleste løper over 3-5 år. Unntaksvis er det inngått avtaler som løper uten tidsbegrensing, men med 3 måneders oppsigelsestid.

AF Gruppen har inngått konsernavtaler med flere leasingselskaper, hvor en leier anleggsmaskiner, heiser, stillaser, brakker og biler samt annet utstyr. Leieavtalene inngås i all hovedsak med en leieperiode på 3-5 år. Unntaket er brakker som kan leies for en periode på opptil 8 år.

Opplysninger om regnskapsprinsipper for leieavtaler er gitt i note 40 - Vesentlige regnskapsprinsipper.

BRUKSRETTIGHETER EIENDELER

Beløp i MNOK		Leide bygninger og prod. Anlegg	Leide maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2021		516	898	1 414
Tilgang		67	224	290
Avgang		-30	-179	-209
Omregningsdifferanser		-2	-6	-8
31. desember 2021		**551**	**936**	**1 487**
Tilgang		42	373	415
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	-	6	6
Avgang		-36	-329	-365
Omregningsdifferanser		-1	-6	-6
31. desember 2022		**557**	**980**	**1 537**
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2021		-155	-372	-527
Årets avskrivning		-98	-262	-360
Akk. avskrivning årets avgang		30	158	188
Omregningsdifferanser		-	-7	-7
31. desember 2021		**-224**	**-483**	**-707**
Årets avskrivning		-90	-227	-317
Akk. avskrivning årets avgang		36	315	351
Omregningsdifferanser		-	-4	-4
31. desember 2022		**-278**	**-399**	**-677**
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		551	936	1 487
Av- og nedskrivninger		-224	-483	-707
31. desember 2021		**328**	**453**	**780**
Anskaffelseskost		557	980	1 537
Av- og nedskrivninger		-278	-399	-677
31. desember 2022		**279**	**581**	**859**

NOTE 15 LEIEAVTALER FORTS.

LEIEFORPLIKTELSER

Nedenfor vises udiskonterte leieforpliktelser og forfall på utgående kontantstrømmer. AF Gruppen er ikke bundet av andre påbegynte leieavtaler. Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på konsernets utbyttepolitikk eller finansieringsmuligheter.

LEIDE BYGNINGER OG PRODUKSJONSANLEGG

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		100	101
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		180	224
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		57	71
Udiskonterte leieforpliktelser bygninger og prod. anlegg		**337**	**396**
- herav renter		-24	-28
Nåverdi leieforpliktelse leide bygninger og prod. anlegg		**313**	**367**

LEIDE MASKINER OG DRIFTSLØSØRE

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		211	214
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		374	257
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		38	31
Udiskonterte leieforpliktelser maskiner og driftsløsøre		**623**	**502**
- herav renter		-38	-15
Nåverdi leieforpliktelse leide maskiner og driftsløsøre		**585**	**487**

TOTAL LEIEFORPLIKTELSE

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Totale udiskonterte leieforpliktelser		**960**	**897**
- herav renter		-62	-43
Total nåverdi leieforpliktelse	**20**	**898**	**855**

Bruksrettighetseiendel på AF sitt hovedkontor Helsfyr Atrium er MNOK 86 og leieforpliktelsen er MNOK 80 per 2022. Det er inngått en ny 10-årlig leiekontrakt for nytt hovedkontor på Construction City, med estimert overtakelse i 2025. Avtalen inkluderer også to opsjoner på forlengelse av leieavtalen med 5 år per opsjon. Leieforpliktelsen for nytt hovedkontor innregnes på iverksettelsestidspunktet, når kontorlokalet er gjort tilgjengelig for leietaker.

SAMMENDRAG AV ANDRE LEIEINNTEKTER OG LEIEKOSTADER I RESULTATOPPSTILLINGEN

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Inntekt fra fremleie av bruksrettighetseiendeler		3	3
Driftskostnader knyttet til kortsiktige og variable leiebetalinger	8	-646	-562
Sum		**-643**	**-559**

KONSERNET SOM UTLEIER

I konsernet er det i 2022 innregnet en leieinntekt på totalt MNOK 68 (36) i resultatregnskapet. Leieinntektene består hovedsakelig av utleie av kontorer og kortsiktig utleie av driftsmidler, hvor utleie av kontorlokaler hovedsaklig er relatert til fremleie av kontorleie i Helsfyr Atrium. Minimum fremleieinntekter for Helsfyr Atrium er presentert i tabell under.

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Fremleie, forfall innen 1 år	5	5	5
Fremleie, forfall mellom 1 og 5 år	5	10	15
Fremleie, forfall etter 5 år	-	-	-
Sum	**10**	**15**	**19**

PANT

Opplysninger om pantsatte leide driftsmidler er gitt i note 35 - Pant og garantier.

NOTE 16 AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

Beløp i MNOK	Garanti-arbeider [1]	Betingede vederlag [2]	Ikke-kontr. eierinteressers put-opsjoner [3]	Øvrige avsetninger	Sum avsetninger
1. januar 2021	329	15	182	195	721
Reverserte tidligere avsetninger	-36	-2	-9	-18	-63
Avsatt i løpet av året	88	1	56	73	217
Sum innregnet i årets resultat	**52**	**-1**	**47**	**55**	**154**
Omregningsdifferanser	-3	-	-11	-	-13
Sum innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	**-3**	**-**	**-11**	**-**	**-13**
Tilgang i løpet av året	-	-	-	-	-
Benyttet i løpet av året	-62	-14	-	-61	-137
Sum andre endringer	**-62**	**-14**	**-**	**-61**	**-137**
31. desember 2021	**317**	**-**	**219**	**190**	**725**
Reverserte tidligere avsetninger	-22	-	-17	-31	-70
Avsatt i løpet av året	171	16	8	91	285
Sum innregnet i årets resultat	**149**	**16**	**-10**	**59**	**215**
Omregningsdifferanser	-1	-	-6	1	-7
Sum innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	**-1**	**-**	**-6**	**1**	**-7**
Tilgang i løpet av året	-	-	22	-	22
Tilgang ved kjøp av virksomhet	2	-	-	-	2
Avgang ved salg av virksomhet	-2	-	-	-10	-11
Benyttet i løpet av året	-80	-	-132	-30	-243
Sum andre endringer	**-80**	**-**	**-111**	**-40**	**-231**
31. desember 2022	**384**	**16**	**92**	**210**	**702**

[1] Avsetninger for garantiarbeider representerer ledelsens beste estimat på garantiansvaret knyttet til ordinære bygg- og anleggsprosjekter og garantiansvar etter Bustadoppføringslova. Garantitiden er vanligvis 3–5 år.

[2] Det er i løpet av året avsatt betinget vederlag knyttet til kjøpet av Stenseth & RS på MNOK 16. I 2021 ble det utbetalt betinget vederlag knyttet til kjøpet av Helgesen Tekniske Bygg AS i 2018 på MNOK 14.

[3] AF Gruppen har per 31.12.22 MNOK 92 i estimert forpliktelse knyttet til avtaler om ikke-kontrollerende eieres rett til å selge aksjer i datterselskaper til AF på gitte tidspunkter (put-opsjoner). Verdien er ikke forhåndsbestemt, men beregnes på innløsningstidspunktet til selskapsverdi justert for gjeld. Selskapsverdien beregnes som gjennomsnittlig driftsresultat de tre foregående årene multiplisert med en avtalt multippel. Den beregnede egenkapitalverdien er neddiskontert med risikofri rente. Verdsettelsene er basert på ledelsens beste estimater på fremtidige resultater og netto rentebærende gjeld, samt estimert tidspunkt for innløsning. Verdien som beregnes er vurdert å tilsvare virkelig verdi og er på nivå 2 i verdsettelseshierarkiet etter IFRS 13. Motposten til forpliktelsen er majoritetens egenkapital, jf. egenkapitalavstemmingen. I 2022 er MNOK 68 av den estimert forpliktelsen klassifisert som kortsiktige avsetning siden put-opsjonene kan innløses i 2023.

KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING	2022	2021
Langsiktig gjeld	117	100
Kortsiktig gjeld	585	625
Sum avsetninger	**702**	**725**

NOTE 17 LEVERANDØRGJELD OG ANNEN IKKE-RENTEBÆRENDE GJELD

Beløp i MNOK	2022	2021
Leverandørgjeld	4 172	3 353
Offentlig gjeld	523	520
Forskudd fra kunder (kontraktsforpliktelse)	1 546	959
Påløpte feriepenger inklusive arbeidsgiveravgift	510	467
Andre påløpte kostnader og annen kortsiktig gjeld	1 219	1 657
Sum leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld	**7 969**	**6 956**

NOTE 18 PENSJONER

De norske selskapene i AF Gruppen er pålagt å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller lovens krav.

Innskuddspensjon
For konsernets ansatte i Norge er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte født i 1952 eller senere, eller som ble ansatt i 2003 eller senere. Fra 01.09.2019 var innskuddssatsene 4,75 % av lønn >1G<7,1G og 13,5 % av lønn >7,1G<12G (G er grunnbeløpet i folketrygden). Fra 01.01.2022 har innskuddssatsene vært 5 % av lønn opptil 7,1G og 13,5 % av lønn >7,1G<12G. Den ansatte betaler en egenandel på 2 % av lønnsgrunnlaget, maksimalt halvparten av innskuddet. Innbetalinger til innskuddsbaserte ordninger blir innregnet i resultatet det året innskuddet skjer.

Ansatte i de svenske konsernselskapene er medlem i innskuddsbaserte ordninger. Ordningene omfatter alderspensjon, sykepensjon og familiepensjon. En del av pensjonskostnaden inngår i det sosiale påslaget til lønnskostnadene. I tillegg til dette har de ansatte egne avtaleordninger som varierer med hvilken avtale man inngår i. Ordningene innregnes som innskuddsbaserte ordninger. Premiene betales løpende gjennom året til ulike forsikringsselskap og beregnes som en andel av lønnen til de ansatte.

Ytelsespensjon
Konsernet har hatt en kollektiv pensjonsordning for ansatte født i 1951 og tidligere som er definert som ytelsesplan. Ordningen omfattet kun alderspensjon. Planen hadde som siktemål å gi ytelser på 60 % av lønnsnivå innenfor 12G (folketrygdens grunnbeløp) på pensjoneringstidspunktet. Dette betinget 30 års opptjeningstid. Pensjonsalder var 67 år og det var 15 års utbetalingstid. Deler av pensjonsutbetalingene var dekket av den norske Folketrygden og forventet utbetaling fra denne. Resten ble finansiert gjennom fondsopplegg i forsikringsselskap. Ved utgangen av 2020 ble den sikrede ordningen avviklet. I den usikrede ordningen deltar 4 (5) pensjonister.

AFP
Konsernet er tilknyttet AFP (Privat avtalefestet pensjon), en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger innregnes løpende i resultatet og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premie for AFP faktureres i prosent av den enkelte ansattes lønnsutbetaling mellom 1 og 7,1G. Konsernet betaler premie for arbeidstakere til og med kalenderåret de fyller 61 år. Premiesatsen er p.t. 2,6 %.

PENSJONSKOSTNAD

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Innskuddsbasert pensjon Norge	-119	-115	-105
Tilskudd til pensjonsordninger utland	-61	-67	-63
Andre pensjonskostnader	-45	-30	-33
Årets pensjonskostnad ekskl. arbeidsgiveravgift	**-225**	**-212**	**-201**
Arbeidsgiveravgift	-32	-33	-30
Årets pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	**-257**	**-244**	**-231**

PENSJONSFORPLIKTELSER OG PENSJONSMIDLER
Den fonderte pensjonsordningen ble avviklet i 2020. Konsernet har per 31.12 brutto pensjonsforpliktelser på MNOK 3 (6) hvorav alt er ufondert. Balanseførte pensjonsmidler i konsernet utgjør MNOK 0 (1). Aktuarielt tap innregnet i pensjonsforpliktelsen er MNOK 2 (3).

NOTE 19 NETTO FINANSPOSTER

Beløp i MNOK	Note	2022	2021	2020
FINANSINNTEKTER				
Renteinntekter kontanter og kontantekvivalenter	20	6	8	5
Renteinntekter tilknyttede selskaper	20	13	15	18
Andre renteinntekter	20	1	-	-
Andre finansinntekter		2	-	4
Sum finansinntekter		**23**	**23**	**27**
FINANSKOSTNADER				
Rentekostnader lån og trekkfasiliteter	20	-13	-9	-6
Rentekostnader finansielle leieavtaler	20	-22	-20	-23
Andre rentekostnader	20	-8	-8	-25
Andre finanskostnader		-3	-	-3
Sum finanskostnader		**-46**	**-38**	**-58**
FINANSIELLE GEVINSTER (TAP) OG VERDIENDRINGER				
Netto valutagevinst (tap) knyttet til finansiering		14	-15	-2
Sum finansielle gevinster (tap) og verdiendringer		**14**	**-15**	**-2**
Netto finansposter		**-10**	**-29**	**-33**

NOTE 20 NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)			
Rentebærende fordringer - langsiktige		268	282
Rentebærende fordringer - kortsiktige		44	65
Kontanter og kontantekvivalenter		765	680
- Rentebærende lån og kreditter - langsiktige		-75	-90
- Leieforpliktelser - langsiktige		-607	-554
- Rentebærende lån og kreditter - kortsiktige		-433	-54
- Leieforpliktelser - kortsiktige		-290	-301
Netto rentebærende fordringer (gjeld)	**22, 24**	**-329**	**29**

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER			
Bankinnskudd		765	680
Kontanter og kontantekvivalenter	**22, 24**	**765**	**680**
Herav bundne midler		57	46

Bundne midler består hovedsakelig av innskudd knyttet til oppgjør av skattetrekksmidler.

TREKKRETTIGHETER
AF Gruppen har en rullerende 1-årig flervaluta konsernkontoordning i DNB med en kredittramme på MNOK 2 000. Ved årsskiftet 2022 hadde AF ubenyttede kassekreditter tilknyttet konsernkontoordninger på MNOK 1 843 (1 956). I tillegg har konsernet en revolverende kredittfasilitet i Handelsbanken på MNOK 1 000. Denne ble etablert i 2019 og har en løpetid på 3+1+1 år. Tilgjengelig likviditet per 31. desember 2022, inklusive trekkfasiliteter i Handelsbanken og DNB er MNOK 3 344.

Beløp i MNOK	Note	Rentebærende lån og kreditter	Leieforpliktelser	2022
ENDRINGER I FORPLIKTELSER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
1. januar 2022		144	855	999
Kontantstrømmer				
Kontantstrømmer - innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld		381	-	381
Kontantstrømmer - nedbetaling rentebærende gjeld		-17	-335	-352
Kontantstrømmer - betalte renter		-19	-22	-41
Andre endringer				
Tilgang leieforpliktelser	15	-	415	415
Avgang leieforpliktelser		-	-36	-36
Tilgang fra kjøp av virksomhet	5	-	4	4
Økt forpliktelse som følge av kalkulert rente		19	22	41
Andre nettoendringer		-	-5	-5
31. desember 2022		**508**	**898**	**1 406**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 20 NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) FORTS.

Beløp i MNOK	Note	Rentebærende lån og kreditter	Leieforpliktelser	2021
ENDRINGER I FORPLIKTELSER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
1. januar 2021		163	963	1 127
Kontantstrømmer				
Kontantstrømmer - innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld		50	-	50
Kontantstrømmer - nedbetaling rentebærende gjeld		-23	-370	-393
Kontantstrømmer - betalte renter		-15	-20	-35
Andre endringer				
Salg av eiendomsselskaper		-50	-	-50
Tilgang leieforpliktelser	15	-	290	290
Avgang leieforpliktelser		-	-23	-23
Økt forpliktelse som følge av kalkulert rente		15	20	35
Andre nettoendringer		4	-5	-2
31. desember 2021		**144**	**855**	**999**

Beløp i MNOK	Note	Effektiv rentesats	2022	2021
RENTEBÆRENDE LÅN OG KREDITTER				
Kassekreditt i konsernkontosystemet	22, 24	3,8 %	421	44
Pantelån	22, 24	4,3 %	1	2
Leieforpliktelser	15, 24, 22	2,7 %	898	855
Andre lån	22, 24	5,0 %	86	98
Sum rentebærende lån og kreditter			**1 406**	**999**
KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING				
Kortsiktig gjeld	22, 24		723	355
Langsiktig gjeld	22, 24		683	644
Sum rentebærende lån og kreditter			**1 406**	**999**
FORFALLSSTRUKTUR:				
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år	22, 24		746	369
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år	22, 24		638	581
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år	22, 24		96	104
Fremtidig betaling			**1 480**	**1 054**
- Herav renter			-73	-55
Sum rentebærende lån og kreditter			**1 406**	**999**

Rentebærende lån og kreditter måles løpende til amortisert kost. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer og er klassifisert på nivå 2 i virkelig verdi-hierarkiet, jamfør note 24 – Finansielle instrumenter kategoritabell. Virkelig verdi er i det alt vesentlige lik bokført verdi.

NOTE 21 RESULTAT OG UTBYTTE PER AKSJE

KAPITALSTYRING

Formålet for konsernets kapitalstyring er å sikre forutsigbare finansielle rammebetingelser for driften og gi aksjonærene en avkastning som er bedre enn ved innvesteringer i sammenlignbare selskaper. Referansegruppen består av de andre børsnoterte entreprenørene i Norden: Veidekke, Skanska, NCC og PEAB. Kapitalstrukturen forvaltes løpende basert på nøkkeltall og vurderinger av de økonomiske forholdene virksomheten drives under, samt de utsikter man ser på kort og mellomlang sikt. AF Gruppens mål er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 % og en netto rentebærende gjeld, eksklusive effekter av IFRS 16 Leieavtaler, som er lavere enn 2*EBITDA. Det har ikke vært endringer i retningslinjene for konsernets kapitalstyring i 2022. AF Gruppens policy for utbytte er at utbyttet skal utbetales halvårlig og utgjøre 50 % eller mer av årets resultat tilordnet majoritet. Dersom konsernets finansielle posisjon og kapitalstruktur tilsier det, kan utbyttet økes. Styret vil i sitt forslag til utbytte også ta hensyn til fremtidige finansielle og strategiske disposisjoner.

RESULTAT PER AKSJE

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Årets resultat tilordnet aksjonærene i morselskapet	958	1 019	971
ANTALL AKSJER PER 31. DESEMBER			
Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer[1)]	106 906 990	106 061 202	104 506 395
Utvanningseffekt av aksjeverdibasert avlønning[2)]	-	405 958	201 172
Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer etter utvanning	106 906 990	106 467 160	104 707 567
Resultat per aksje (NOK)	**8,96**	**9,60**	**9,29**
Utvannet resultat per aksje (NOK)	**8,96**	**9,57**	**9,27**

1) Tidsveiet gjennomsnitt av antall utstedte aksjer fratrukket egne aksjer.

2) AF Gruppens ordning for aksjeverdibasert avlønning (opsjoner), jamfør note 7 – Lønnskostnader, medfører at eksternt eide aksjer kan bli utvannet som følge av innløsning av opsjoner. For å hensynta den fremtidige økningen i eksternt eide aksjer beregnes det, i tillegg til resultat per aksje, utvannet resultat per aksje. Utvanningseffekten beregnes ved å dividere verdien av opsjonene per balansedato fratrukket estimert fremtidig kostnad for opsjonsprogrammet med gjennomsnittlig aksjekurs for AF-aksjen i året. Verdien av opsjonene beregnes ved å multiplisere antall opsjoner med differansen mellom gjennomsnitt av AF-aksjens aksjekurs i året og gjennomsnittlig innløsningskurs.

UTBYTTE PER AKSJE

Den 25. mai 2022 ble utbyttet for regnskapsåret 2021 utbetalt med NOK 6,50 per aksje. På grunn av AF Gruppen sterke finansielle posisjon, ble det den 23. november 2022 utbetalt ytterligere NOK 4,00 per aksje. Totalt ble det utbetalt MNOK 1 125 til aksjonærene i 2022.

For regnskapsåret 2022 foreslår styret et utbytte på NOK 6,50 per aksje for utbetaling 1. halvår 2023. Utbyttet forventes å bli utbetalt til aksjonærene den 25. mai 2023. Utbyttet må godkjennes av generalforsamlingen og er ikke avsatt som gjeld i balansen. Det utbetales ikke utbytte til aksjer eid av AF Gruppen ASA.

Totalt estimert utbytte for regnskapsåret 2022 for utbetaling 1. halvår 2023 er MNOK 700. Styret vil be generalforsamlingen om fullmakt til å utbetale utbytte også i november 2023.

Beløp i kroner	Utbytte 1. halvår 2023
Totalt antall aksjer 31. desember 2022	107 702 000
Estimert emisjon i forbindelse med innløsning av opsjoner	-
Estimert antall egne aksjer	-47 000
Estimert antall utbytteberettigede aksjer	107 655 000
Foreslått utbytte per aksje	6,50
Totalt estimert utbytte	699 757 500

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING

AF Gruppen blir, gjennom virksomheten, eksponert for ulike typer finansiell risiko; kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Det overordnede målet for risikostyringen i konsernet er å minimere den del av risikoen AF Gruppen ikke kan påvirke. Et eksempel på dette er uforutsigbare endringer i kapitalmarkedene.

Styret har et overordnet ansvar for etablering av og tilsyn med konsernets rammeverk for risikostyring. Det er etablert prinsipper for risikostyring for å identifisere og analysere den risikoen konsernet er eksponert for, og det er fastsatt rammer for akseptabelt risikonivå. Tilhørende kontroller er etablert for å sikre at rammene overholdes. Prinsipper og systemer for risikostyring gjennomgås regelmessig for å gjenspeile endring i aktiviteter og markedsbetingelser. Gjennom opplæring, standarder og prosedyrer for styring av risiko, er målet å utvikle et disiplinert og konstruktivt kontrollmiljø hvor alle ansatte har en god rolle- og ansvarsforståelse.

A) KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for finansielle tap om en kunde eller motpart til et finansielt instrument ikke klarer å oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. Kredittrisiko oppstår vanligvis som følge av konsernets fordringer mot kunder. Det er også kredittrisiko knyttet til kontanter og kontantekvivalenter og derivater. Ledelsen har fastsatt retningslinjer for kredittgiving, og eksponeringen for kredittrisiko følges opp løpende.

Kundefordringer og andre fordringer

Konsernets eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer og andre kortsiktige fordringer påvirkes hovedsakelig av spesifikke forhold knyttet til hver enkelt kunde. Andre forhold, som kundebasens demografi, geografiske forhold og lignende har liten innvirkning på kredittrisikoen.

Kundefordringer og andre fordringer i balansen er presentert netto etter avsetninger for påregnelige tap. Avsetning for tap gjøres når det forventes at en kredittrisiko resulterer i et tap. Dersom en kredittrisiko er identifisert på kontraktstidspunktet, vil selskapet kreve bankgaranti som sikkerhet for oppgjør i henhold til kontrakt.

AF Gruppens største enkeltkunder er Trafikverket i Sverige, Nye Veier og andre representanter for det offentlige som kommuner, kommunale selskap og helseforetak som Helse Sør-Øst RHF. Kredittrisikoen for disse kundene vurderes å være minimal. Kontrakter med norske private kunder følger som oftest standarder der det er krav til sikkerhetsstillelse. Etter Norsk standard for bygge- og anleggskontrakter skal kunden stille sikkerhet for oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser med 10-17,5 % av kontraktssummen. Entreprenøren er ikke pliktig til å starte utførelsen av en kontrakt før sikkerhetsstillelse fra kunden er mottatt. I Sverige er det ikke tilsvarende kontraktsbestemmelser så der er vurderinger av kundens kredittverdighet før kontraktsinngåelse et viktig seleksjonskriterium.

Konsernets øvrige kredittrisiko er spredt på mange kontraktspartnere og boligkjøpere. Boligkjøpere betaler alltid forskudd ved inngåelse av kjøpekontrakt med minimum 10 % av kjøpesummen. Selskapet har salgspant i solgte boligenheter hvor det er inngått salgskontrakter. Kredittrisikoen er spredt på mange boligkjøpere og vurderes som lav.

Se note 10 - Kundefordringer og kontraktseiendeler for maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen fordelt etter alder.

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette henger sammen med kompleksiteten i sluttoppgjøret i prosjektene. Ved sluttoppgjøret avregnes alle utførte mengder i entreprenørkontrakten mot kontraktens priser. I tillegg vil faktisk utført arbeid normalt omfatte poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om hvordan disse postene skal prises og hvordan mengdene skal beregnes. Dette arbeidet tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan dette ta opptil ett år. Verdifall knyttet til manglende betalingsvilje eller betalingsevne forekommer sjelden. Verdiendringer av fordringsmassen er i all hovedsak knyttet til estimatendringer av prosjektinntekter og bokføres som korreksjon av prosjektinntektene.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter bundne og ikke bundne bankinnskudd. Kredittrisikoen knyttet til bankinnskudd er begrenset da motparten er banker med høy kredittranking som er vurdert og publisert av internasjonale kredittvurderingsinstitutter som Moodys og Standard & Poors. De strenge kravene til kredittverdighet innebærer at det forventes at motpartene vil oppfylle sine forpliktelser. Eventuelle plasseringer i pengemarkedsfond gjøres kun i likvide verdipapirer og bare med motparter som har høy kredittverdighet.

Derivater

Kredittrisikoen knyttet til transaksjoner med derivater vurderes som liten fordi motpartene er banker med høy kredittrating.

Kreditteksponering for finansielle eiendeler

Maksimal kreditteksponering for finansielle eiendeler tilsvarer balanseført verdi.

B) MARKEDSRISIKO

i) Renterisiko

AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. Konsernet benytter som hovedregel ikke rentebytteavtaler for å sikre den effektive renteeksponeringen. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for detaljer. AF er også eksponert for renterisiko for bygg- og eiendomsvirksomheten, spesielt ved boligbygging i egenregi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligenheter og forskudd fra boligkjøpere. Se nærmere beskrivelse i note 12 – Egenregiprosjekter.

IBOR-reformen påvirker avtaler som fastsetter rentenivået i henhold til en referanseindeks. NIBOR benyttes som referanse for prisingen i en rekke finansielle kontrakter. AF Gruppen vurderer at effekten av IBOR-reformen ikke vil ha vesentlig effekt på konsernregnskapet, og at risikoen for finansiell eksponering knyttet til IBOR-reformen er lav.

Sensitivitet for renteendringer

Konsernet er utsatt for renterisiko på finansielle eiendeler og forpliktelser med variabel rente. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring i renten med 100 basispunkter. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.

Beløp i MNOK	2022	2021
Finansielle eiendeler med variabel rente	1 077	1 027
Finansielle forpliktelser med variabel rente	-1 406	-999
Netto finansielle fordringer (finansiell gjeld)	**-329**	**29**

EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved økning av rentene med 100 basispunkter	-3	-
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved reduksjon av rentene med 100 basispunkter	3	-

ii) Valutarisiko

AF Gruppen har virksomhet i flere land og er eksponert for valutarisiko i flere valutaer, spesielt SEK, EUR og USD. 72 % (74 %) av AF Gruppens innregnede inntekter kommer fra virksomhet med funksjonell valuta i NOK, 28 % (26 %) i SEK. Valutarisiko oppstår fra framtidige handelstransaksjoner, ved omregning til NOK av innregnede eiendeler og forpliktelser og nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet. Netto valutagevinster (-tap) i 2022 var MNOK 7 (-25). Totale omregningsdifferanser i 2022 var MNOK -41 (-54). Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore har deler av sin omsetning i EUR og USD.

Disse sikres i noen tilfeller naturlig ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. Per 31.12.22 innregnes effektene av valutaterminene i tre kontrakter, en med inntekt i USD og to med inntekter i EUR, etter reglene for kontantstrømsikring, jamfør note 23 – Derivater og note 24 – Finansielle instrumenter – Kategoritabell. AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i sin respektive funksjonelle valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. AF Gruppen sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

SENSITIVITET VALUTADERIVATER

Beløp i MNOK	2022	2021
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-5	-24
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	5	24
EFFEKT PÅ ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER (OCI)		
Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	43	24
Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-43	-24
EFFEKT PÅ EGENKAPITAL		
Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	38	-
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-38	-

SENSITIVITET VED OMREGNING AV FORDRINGER OG GJELD I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK

AF Gruppen har innskudd og forpliktelser i EUR, GBP, USD, DKK og SEK. Netto bankinnskudd og fordringer i utenlandsk valuta som ikke er funksjonell valuta, er utsatt for valutarisiko og resulterer i valutagevinster (-tap) ved valutakursendringer. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring av samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

Beløp i MNOK	2022	2021
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT OG EGENKAPITAL		
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	5	-4
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-5	4

SENSITIVITET VED OMREGNING AV RESULTAT OG BALANSE I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK

Resultat etter skatt for utenlandske selskaper omregnes til NOK etter gjennomsnittlig månedskurs i perioden for opptjening og balanseposter omregnes til balansedagens kurs. Tabellen viser hvordan resultat etter skatt og egenkapital påvirkes ved en endring i samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstant.

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.

Beløp i MNOK	2022	2021
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-16	-26
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	16	26
EFFEKT PÅ EGENKAPITAL		
Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-119	-126
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	119	126

iii) Annen prisrisiko
Rivevirksomheten i Offshore er utsatt for prisrisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. AF har forpliktelser knyttet til råvarederivater for stål per 31.12.22 og per 31.12.21. Se note 23 – Derivater for ytterligere informasjon.

C) LIKVIDITETSRISIKO
Likviditetsrisiko er risikoen for at AF Gruppen ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Konsernets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvide midler og finansieringsrammer til enhver tid for å kunne innfri finansielle forpliktelser ved forfall, uten å risikere uakseptable tap eller gå på bekostning av konsernets omdømme. De fleste selskapene i AF Gruppen er tilknyttet et konsernkontosystem. Overskuddslikviditet på konsernkontoen, utover den del som utgjør nødvendig arbeidskapital, forvaltes av konsernets finansfunksjon. Ledelsen får daglig oppdatert likviditeten via et likviditets-dashbord, og månedlig har konsernledelsen en gjennomgang av likviditet i prosjektene. Det utarbeides årlige likviditetsbudsjetter som oppdateres ved behov. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for informasjon om likviditet og tilgjengelige trekkrammer.

NOTE 23 DERIVATER

	2022		2021	
Beløp i MNOK	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	2	-	8
Sum anleggsmidler / langsiktig gjeld	**-**	**2**	**-**	**8**
Råvarederivater - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Råvarederivater - kontantstrømsikring	-	4	-	7
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	6
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	17	-	11
Sum omløpsmidler / kortsiktig gjeld	**-**	**20**	**-**	**24**
Sum innregnede verdier i finansiell stilling	**-**	**22**	**-**	**32**

RÅVAREDERIVATER
For å sikre oss mot uønskede svingninger i prisen på råvarene AF benytter i entreprenørvirksomheten eller kildesorterer for gjenvinning, for eksempel stål, inngås i noen tilfeller råvarederivater. I vurderingen tas det hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. Per 31. desember 2022 har AF Gruppen forpliktelser knyttet til råvarederivater for stål knyttet til rivevirksomheten i AF Miljøbase Vats.

VALUTATERMINKONTRAKTER
AF Gruppen innregner verdiendringer av valutaderivater knyttet til store kontrakter i valuta etter reglene for kontantstrømsikring. Per 31.12.22 gjelder dette en kontrakt med inntekter i USD og to kontrakter med inntekter i EUR. De sikrede forventede transaksjonene i disse kontraktene er svært sannsynlige og forventes å finne sted på ulike datoer frem til 2025. Gevinster og tap innregnet i sikringsreserven i egenkapitalen vil bli resultatført i de samme periodene som de sikrede transaksjonene påvirker resultatet. Det var ingen ineffektivitet knyttet til AF Gruppens kontantstrømsikringer i 2022. For øvrige valutaterminkontrakter føres verdiendringene løpende over resultatet, jamfør note 9 – Netto gevinster (tap).

RENTEBYTTEAVTALER
AF Gruppen har ingen rentebytteavtaler per 31. desember 2022.

TABELLEN UNDER VISER HVORDAN KONTANTSTRØMSSIKRINGEN REKLASSIFISERES FRA ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER TIL RESULTATET:

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Kontantstrømsikring (brutto)	44	55	-1
Kontantstrømsikring (skatt)	-10	-12	-
Reklassifisert fra andre inntekter og kostnader (OCI) til resultatet	**34**	**43**	**-1**
Kontantstrømsikring (brutto)	-38	-21	-25
Kontantstrømsikring (skatt)	8	5	5
Årets verdiendring	**-30**	**-16**	**-19**
Kontantstrømsikring (brutto)	5	35	-26
Kontantstrømsikring (skatt)	-1	-8	6
Sum andre inntekter og kostnader (OCI)	**4**	**27**	**-20**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 23 DERIVATER FORTS.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET

AF Gruppen måler alle derivater og finansielle investeringer til virkelig verdi. AF Gruppen har per 31. desember 2022 derivater knyttet til valuta og stål. Valutaderivatene inngås for å ha forutsigbarhet enten for inntekter eller varekostnader i utenlandsk valuta.

Virkelig verdi-hierarki
Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelseshierarkiet i IFRS 13. De ulike nivåene er definert som følger:
Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
Nivå 2 - Verdsettelse utledet direkte eller indirekte fra notert pris i nivå 1.
Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET

Beløp i MNOK

2022	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	-	-	-
Forpliktelser - Derivater	-	-22	-	-22
Sum	-	-22	-	-22

Beløp i MNOK

2021	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	-	-	-
Forpliktelser - Derivater	-	-32	-	-32
Sum	-	-32	-	-32

Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er beregnet som nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkursen for valutaen på balansedagen multiplisert med kontraktens volum i fremmed valuta. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.

NOTE 24 FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL

Tabellen nedenfor presenterer AF Gruppens klasser av finansielle instrumenter og tilhørende innregnet verdi etter IFRS 9 – Finansielle instrumenter. Alle de finansielle instrumentene er målt til virkelig verdi, eller tilnærmet lik virkelig verdi, med unntak av langsiktige finansielle forpliktelser. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for informasjon om virkelig verdi på langsiktige finansielle forpliktelser.

FINANSIELLE EIENDELER FORDELT PER KATEGORI

Beløp i MNOK 31.12.22	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	268	-	-	268	-	268
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	4	9	-	13	-	13
Kortsiktige kundefordringer og kontraktseiendeler [1)]	10	3 353	-	-	3 353	2 204	5 557
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	44	-	-	44	-	44
Kortsiktige derivater	23	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	20	765	-	-	765	-	765
Sum		4 434	9	-	4 444	2 204	6 648

Beløp i MNOK 31.12.21	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	282	-	-	282	-	282
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	3	6	-	9	1	10
Kortsiktige kundefordringer og kontraktseiendeler [1)]	10	2 979	-	-	2 979	1 643	4 623
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	65	-	-	65	-	65
Kortsiktige derivater	23	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	20	680	-	-	680	-	680
Sum		4 010	6	-	4 016	1 644	5 660

[1)] Kundefordringer og kontraktseiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til amortisert kost omfatter ikke kontraktseiendeler og forskuddsbetalte kostnader.

NOTE 24 FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL FORTS.

FINANSIELLE FORPLIKTELSER FORDELT PER KATEGORI

31.12.22	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	75	-	-	75	-	75
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	607	-	-	607	-	607
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	433	-	-	433	-	433
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	290	-	-	290	-	290
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld [2)]	16, 22	5 391	-	-	5 391	2 578	7 969
Langsiktige derivater	22, 23	-		2	2	-	2
Kortsiktige derivater	22, 23	-		20	20	-	20
Sum		**6 797**		**22**	**6 819**	**2 578**	**9 397**

31.12.21	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	90	-	-	90	-	90
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	554	-	-	554	-	554
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	54	-	-	54	-	54
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	301	-	-	301	-	301
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld [2)]	16, 22	5 010	-	-	5 010	1 946	6 956
Langsiktige derivater	22, 23	-	-	8	8	-	8
Kortsiktige derivater	22, 23	-	6	18	24	-	24
Sum		**6 009**	**6**	**26**	**6 041**	**1 946**	**7 987**

[2)] Leverandørgjeld og ikke-rentebærende gjeld klassifisert som finansiell gjeld til amortisert kost består av ordinær leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld. Som finansiell gjeld regnes ikke forskudd fra kunder og lovpålagte forpliktelser som skyldig merverdiavgift, pensjon og andre personalrelaterte kostnader.

NOTE 25 SKATTEKOSTNAD

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Årets betalbare skatt	-466	-269	-238
Justering for tidligere år	-4	-16	8
Endring utsatt skatt	221	-66	-59
Sum skattekostnad	**-248**	**-351**	**-289**
AVSTEMMING AV BETALBAR SKATT I RESULTATET MOT BETALBAR SKATT I BALANSEN			
Årets betalbare skatt	466	269	238
Betalbar skatt knyttet til tidligere år	4	28	11
Forskuddsbetalt skatt	-54	-64	-33
Effekt knyttet til deltakerlignet selskap som innregnes etter egenkapitalmetoden	-	-	19
Valutaomregningsdifferanser	-	-1	2
Sum betalbar skatt i balansen	**416**	**232**	**236**
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD BEREGNET MED NORSK SKATTESATS OG SKATTEKOSTNADEN SLIK DEN FREMKOMMER I RESULTATET			
Resultat før skatt	1 400	1 580	1 447
Forventet inntektsskatt etter norsk nominell sats	-308	-348	-318
Skatteeffekter av:			
- Avvikende skattesats	3	4	3
- Ikke fradragsberettigede kostnader	-28	-43	-28
- Resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	35	31	49
- Ikke skattepliktige inntekter	9	9	7
- Endring i skattesats	-	1	-
- Ikke innregnet / endret vurdering av utsatt skattefordel	5	-6	-3
- For mye/for lite avsatt tidligere år	36	2	3
Sum skattekostnad i resultatet	**-248**	**-351**	**-289**
Effektiv skattesats	17,7 %	22,2 %	20,0 %

NOTE 26 UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL

ENDRING I BALANSEFØRT NETTO UTSATT SKATT

Beløp i MNOK	2022	2021
Balanseført verdi 1. januar	578	500
Resultatført i perioden	-221	66
Ført i utvidet resultat	2	7
Effekter knyttet til kjøp/salg av virksomhet	-3	-1
Effekt knyttet til deltakerlignede selskaper	14	5
Valutaomregningsdifferanse	-	1
Balanseført verdi 31. desember	**369**	**578**

KLASSIFISERING I BALANSEN

Utsatt skattefordel	-76	-7
Utsatt skatt	445	585
Netto utsatt skatt i balansen	**369**	**578**

ENDRING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT (FØR NETTOFØRING INNEN SAMME SKATTEREGIME)

2022 UTSATT SKATT	1.1.22	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.22
Varige driftsmidler	34	2	-	-1	-	34
Prosjekter under utførelse [1]	767	-144	-	-4	-	619
Andre eiendeler	30	-27	-	-	-	3
Periodiseringsfond	11	-10	-	-	-	1
Sum utsatt skatt	**841**	**-179**	**-**	**-5**	**-**	**657**
Herav nettoført mot utsatt skattefordel						-212
Balanseført utsatt skatt						**445**

UTSATT SKATTEFORDEL	1.1.22	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.22
Varige driftsmidler	-10	-1	-	-	-	-11
Andre eiendeler	-25	-6	2	-	14	-16
Avsetninger	-184	5	-	2	-	-177
Skatteverdi av fremførbart underskudd [2]	-56	-39	-	-	5	-91
Sum utsatt skattefordel	**-274**	**-42**	**2**	**1**	**18**	**-295**
Herav nettoført mot utsatt skatt						212
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel						7
Balanseført utsatt skattefordel						**-76**

[1] I Norge har prosjekter under utførelse stor betydning ved beregning av utsatt og betalbar skatt. Prosjekter under utførelse vurderes til direkte tilvirkningskostnad og inntektsføres skattemessig først ved overlevering.
[2] Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er innregnet i den grad det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Innregnet skattemessig fremførbart underskudd er ikke tidsbegrenset og utgjør MNOK 425 (262).

NOTE 26 UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL FORTS.

2021 UTSATT SKATT	1.1.21	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.21
Varige driftsmidler	40	-6	-	-	-	34
Prosjekter under utførelse [1]	702	66	-	-1	-	767
Andre eiendeler	33	-4	-	-	-	30
Periodiseringsfond	16	-4	-	-	-	11
Sum utsatt skatt	**790**	**53**	**-**	**-1**	**-**	**841**
Herav nettoført mot utsatt skattefordel						-256
Balanseført utsatt skatt						**585**

UTSATT SKATTEFORDEL	1.1.21	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.21
Varige driftsmidler	-18	9	-	-	-	-10
Andre eiendeler	-39	2	7	-	5	-25
Avsetninger	-200	16	-	-	-	-184
Skatteverdi av fremførbart underskudd [2]	-34	-13	-	-	-9	-56
Sum utsatt skattefordel	**-291**	**13**	**7**	**-**	**-4**	**-274**
Herav nettoført mot utsatt skatt						256
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel						11
Balanseført utsatt skattefordel						**-7**

[1] I Norge har prosjekter under utførelse stor betydning ved beregning av utsatt og betalbar skatt. Prosjekter under utførelse vurderes til direkte tilvirkningskostnad og inntektsføres skattemessig først ved overlevering.
[2] Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er innregnet i den grad det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Innregnet skattemessig fremførbart underskudd er ikke tidsbegrenset og utgjør MNOK 425 (262).

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER

INVESTERINGER I TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Balanseført verdi av investering 1. januar	274	363	375
Tilgang	-	-	8
Avgang	-2	-24	-
Andel av årets resultat	136	35	164
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	-227	-99	-185
Valutaomregningsdifferanser	-1	-2	1
Sum investering i tilknyttede selskaper 31. desember	**180**	**274**	**363**

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet et fåtall tilknyttede selskaper med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har i selskapsavtalene blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering hvor det i avtaler er inntatt bestemmelser om at utbyggingselskapet ikke kan utbetale utbytte eller tilbakebetale lån fra eierne før eventuelle banklån er innfridd.

Alle de tilknyttede selskapene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de tilknyttede selskapene.

I noten er de tilknyttede selskapene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres, er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER FORTS.

2022

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	33	147	180
Resultatførte beløp	107	29	136

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	Hasle Linje Næring DA	Bergerveien 24 AS og IS	Sum
Prosjektnavn	Hasle Linje Næring	Bo på Billingstad	
Prosjektsted	Oslo	Asker	
Forretningskontor	Oslo	Oslo	
Eierandel	49,5 %	33,3 %	
Omløpsmidler	6	39	45
Anleggsmidler	486	-	486
Sum eiendeler	**492**	**39**	**531**
Kortsiktige forpliktelser	69	32	101
Langsiktige forpliktelser	340	-	340
Sum gjeld	**409**	**32**	**441**
Egenkapital	83	7	90
Sum egenkapital og gjeld	**492**	**39**	**531**
Driftsinntekter	8	481	489
Resultat etter skatt/totalresultat	155	121	276
AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI			
Konsernets andel av egenkapitalen	41	3	44
Andre poster	-10	-1	-11
Balanseført verdi av investeringen	**31**	**2**	**33**
AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER			
Konsernets andel av totalresultat	77	40	117
Andre poster	-10	-	-10
Resultatført andel av totalresultat	**66**	**40**	**107**

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTEDE SELSKAPER	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	276	82	358
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	107	29	136

I 2022 ble det avviklet tre uvesentlige tilknyttede selskaper. Presentert totalresultat inneholder MNOK 0,2 fra de avviklede virksomhetene. Resterende totalresultat var fra videreførte virksomheter. Det ble i 2022 mottatt MNOK 146 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER FORTS.

2021

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	139	135	274
Resultatførte beløp	26	9	35

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	Hasle Linje Næring DA	Bergerveien 24 AS og IS	Sum
Prosjektnavn	Hasle Linje Næring	Bo på Billingstad	
Prosjektsted	Oslo	Asker	
Forretningskontor	Oslo	Oslo	
Eierandel	49,5 %	33,3 %	
Omløpsmidler	49	364	413
Anleggsmidler	1 159	8	1 167
Sum eiendeler	**1 208**	**373**	**1 581**
Kortsiktige forpliktelser	44	93	137
Langsiktige forpliktelser	934	208	1 142
Sum gjeld	**978**	**301**	**1 279**
Egenkapital	230	72	302
Sum egenkapital og gjeld	**1 208**	**373**	**1 581**
Driftsinntekter	12	543	555
Resultat etter skatt/totalresultat	-13	70	57
AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI			
Konsernets andel av egenkapitalen	114	24	139
Andre poster	3	-3	-
Balanseført verdi av investeringen	**117**	**21**	**139**
AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER			
Konsernets andel av totalresultat	-6	23	17
Mer-/mindreverdi	3	-	3
Andre poster	6	-	6
Resultatført andel av totalresultat	**3**	**23**	**26**

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTEDE SELSKAPER	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	57	23	80
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	26	9	35

I 2021 ble det avviklet to uvesentlige tilknyttede selskaper. Presentert totalresultat inneholder MNOK 0,2 fra de avviklede virksomhetene. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det ble i 2021 mottatt MNOK 82 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

INVESTERINGER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
Balanseført verdi av investering 1. januar	366	184	172
Tilgang	7	99	18
Avgang	-	-	-1
Andel av årets resultat	-2	66	52
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	-57	18	-58
Valutaomregningsdifferanser	-4	-1	-
Sum investering i felleskontrollerte virksomheter 31. desember	**310**	**366**	**184**

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet andeler i et fåtall felleskontrollerte virksomheter med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har gjennom selskapsavtaler blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering, hvor det i avtaler er tatt inn bestemmelser om at utbyggingselskapet ikke kan utbetale utbytte eller tilbakebetale lån fra eierne før eventuelle banklån er innfridd.

Alle de felleskontrollerte virksomhetene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de felleskontrollerte virksomhetene.

I noten er de felleskontrollerte virksomhetene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.

2022

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	32	278	310
Resultatførte beløp	15	-17	-2

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige felleskontrollerte virksomheter. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	Vangsvegen 33	Sum
Prosjektnavn	2317 Sentrums-kvartalet	
Prosjektsted	Hamar	
Forretningskontor	Oslo	
Eierandel	50%	
Omløpsmidler	234	234
Anleggsmidler	-	-
Sum eiendeler	**234**	**234**
Kortsiktige forpliktelser	115	115
Langsiktige forpliktelser	55	55
Sum gjeld	**170**	**170**
Egenkapital	64	64
Sum egenkapital og gjeld	**234**	**234**
Driftsinntekter	248	248
Resultat etter skatt/totalresultat	31	31
AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI		
Konsernets andel av egenkapitalen	32	32
Balanseført verdi av investeringen	**32**	**32**
AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER		
Konsernets andel av totalresultatet	15	15
Resultatført andel totalresultat	**15**	**15**

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	31	-34	-4
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	15	-17	-2

Det er ikke avviklet felleskontrollerte virksomheter i 2022. Presentert totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2022 mottatt MNOK 69 i utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.

2021

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	76	289	366
Resultatførte beløp	92	-25	66

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige felleskontrollerte virksomheter. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	Skiparviken AS	Celsiusgatan Fastigheter AB	Sum
Prosjektnavn	Skiparviken Panorama	Celsiusgatan	
Prosjektsted	Bergen	Donnergymnasiet i Göteborg	
Forretningskontor	Asker	Göteborg	
Eierandel	50%	50%	
Omløpsmidler	53	193	246
Anleggsmidler	-	-	-
Sum eiendeler	**53**	**193**	**246**
Kortsiktige forpliktelser	21	72	93
Langsiktige forpliktelser	-	-	-
Sum gjeld	**21**	**72**	**93**
Egenkapital	32	121	153
Sum egenkapital og gjeld	**53**	**193**	**246**
Driftsinntekter	430	142	572
Resultat etter skatt/totalresultat	56	126	182
AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI			
Konsernets andel av egenkapitalen	16	61	77
Andre poster	-4	4	-1
Balanseført verdi av investeringen	**12**	**64**	**76**
AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER			
Konsernets andel av totalresultatet	28	63	91
Andre poster	4	-4	1
Resultatført andel totalresultat	**32**	**60**	**92**

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	182	-51	131
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	92	-25	66

I 2021 er det felleskontrollerte selskapet Fairfield Decom Ltd. avviklet. Presentert totalresultat inneholder MNOK -58 fra den avviklede virksomheten, konsernets resultatførte andel av totalresultatet for den avviklede virksomheten er MNOK -29. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det ble i 2021 mottatt MNOK 10 i utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 29 DATTERSELSKAPER

Oppstillingen nedenfor inkluderer datterselskaper som er direkte og indirekte eid. I kolonnen for eierandel opplyses det om den eierandelen som morselskapet har i det aktuelle datterselskapet. Økonomisk andel tilsvarer den indirekte eierandelen i de tilfeller der det er ikke-kontrollerende eierinteresser i flere ledd. Det er et datterselskaps verdiskaping multiplisert med økonomisk andel som tilfaller AF Gruppens aksjonærer. Rene holdingselskaper og selskaper uten aktivitet er utelatt fra oversikten. Stemmerettighetene i alle datterselskapene følger aksjen.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk andel		Eierandel	Virksomhets-område
				31.12.21	31.12.22	31.12.22	
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	1)
JR Anlegg AS	01.10.10	Jessheim	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Målselv Maskin og Transport AS	04.03.15	Karlstad	Norge	70,00%	70,00%	70,00%	Anlegg
Eiqon AS	01.02.16	Asker	Norge	47,76%	47,76%	100,00%	Anlegg
Consolvo Services AS	22.06.18	Tranby	Norge	92,41%	92,40%	100,00%	Anlegg
Consolvo AS	03.11.11	Tranby	Norge	92,41%	92,40%	100,00%	Anlegg
Corroteam AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	92,41%	92,40%	100,00%	Anlegg
Consolvo Eiendom AS	03.11.11	Tranby	Norge	92,41%	92,40%	100,00%	Anlegg
Vannmeisling AS	06.12.16	Tranby	Norge	72,08%	72,07%	78,00%	Anlegg
Protector AS	03.11.11	Tranby	Norge	92,41%	92,40%	100,00%	Anlegg
Protector CPE AB	03.11.11	Göteborg	Sverige	78,55%	78,54%	85,00%	Anlegg
Protector KKS GmbH	03.11.11	Remseck	Tyskland	77,62%	77,61%	84,00%	Anlegg
Consolvo GmbH	03.11.11	Remseck	Tyskland	77,62%	77,61%	100,00%	Anlegg
Fjerby AS	16.09.14	Fjerdingby	Norge	79,57%	81,40%	100,00%	Anlegg
Rakon AS	26.09.18	Stavanger	Norge	64,69%	64,68%	70,00%	Anlegg
AF Anläggning AB	26.03.20	Stockholm	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Stenseth & RS Entreprenør AS	25.03.22	Åros	Norge	-	80,50%	100,00%	Anlegg
Stenseth & RS Anlegg AS	25.03.22	Åros	Norge	-	80,50%	100,00%	Anlegg
Stenseth & RS Ressurs AS	25.03.22	Åros	Norge	-	80,50%	100,00%	Anlegg
Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB)	30.10.18	Osterøy	Norge	50,68%	49,24%	70,00%	Bygg
LAB Entreprenør AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	70,34%	100,00%	Bygg
Fundamentering AS	11.03.15	Tiller	Norge	50,68%	49,24%	70,00%	Bygg
Åsane Byggmesterforretning AS	11.03.15	Bergen	Norge	50,68%	59,79%	85,00%	Bygg
Toppemyr AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	70,34%	100,00%	Bygg
Nordstraumen Utbyggingsselskap AS	11.03.15	Bergen	Norge	43,44%	42,21%	60,00%	Bygg
Hardangerfjord Eiendom AS	09.03.17	Bergen	Norge	72,40%	70,34%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen Vestfold AS	01.10.16	Mjøndalen	Norge	70,30%	87,10%	87,10%	Bygg
Construction City Bygg AS	01.02.21	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Bygg
Oslo Brannsikring AS	27.09.17	Oslo	Norge	55,24%	59,13%	76,00%	Bygg
Haga & Berg Entreprenør AS	03.11.11	Oslo	Norge	77,80%	77,80%	100,00%	Bygg
Haga & Berg Service AS	19.02.14	Oslo	Norge	63,02%	61,85%	79,50%	Bygg
Oslo Stillasutleie AS	03.11.11	Oslo	Norge	60,06%	60,06%	91,00%	Bygg
Oslo Prosjektbygg AS	01.03.13	Oslo	Norge	58,41%	61,38%	93,00%	Bygg
Oslo Technical Service AS	19.06.18	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
Lasse Holst AS	09.03.16	Gressvik	Norge	39,60%	40,41%	61,22%	Bygg
Keyfree AS	01.03.21	Oslo	Norge	66,00%	56,79%	86,05%	Bygg
Storo Blikkenslagerverksted AS	03.11.11	Oslo	Norge	46,20%	46,20%	100,00%	Bygg
Oslo Papp og Membranservice AS	09.05.12	Oslo	Norge	46,20%	46,20%	100,00%	Bygg
VD Vindu og Dør Montasje AS	06.03.15	Skotterud	Norge	46,20%	46,20%	70,00%	Bygg
Thorendahl AS	03.11.11	Oslo	Norge	50,16%	53,14%	100,00%	Bygg
Fagbetong AS	03.11.11	Oslo	Norge	50,16%	53,14%	100,00%	Bygg
Kirkestuen AS	12.01.16	Oslo	Norge	53,79%	53,79%	100,00%	Bygg
TKD AS	05.01.16	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
TKC Prosjekt AS	25.04.18	Oslo	Norge	63,36%	63,36%	96,00%	Bygg
Mivent AS	03.07.19	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
Oslo Overflateteknikk AS	03.11.21	Oslo	Norge	62,24%	62,24%	80,00%	Bygg
Betonmast AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast

1) AF Gruppen Norge AS omfatter virksomhetsområdene Anlegg, Bygg og Eiendom

NOTE 29 DATTERSELSKAPER FORTS.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk andel		Eierandel	Virksomhets-område
				31.12.21	31.12.22	31.12.22	
Fishfarming Innovation AS	31.10.19	Averøy	Norge	35,72%	35,94%	55,00%	Betonmast
Betonmast Boligbygg AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Østfold AS	31.10.19	Grålum	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Trøndelag	31.10.19	Trondheim	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Buskerud-Vestfold AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Røsand AS	31.10.19	Averøy	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Innlandet AS	31.10.19	Gjøvik	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Asker og Bærum AS	31.10.19	Hønefoss	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Oslo AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Romerike AS	31.10.19	Lillestrøm	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Betonmast Eiendom AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Fjellstrand Omsorgsboliger AS	31.10.19	Oslo	Norge	39,94%	40,19%	61,50%	Betonmast
Røsand Eiendom AS	31.10.19	Averøy	Norge	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Kosterbaden Fritid AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,94%	65,35%	100,00%	Betonmast
Nye Nittedal Sentrum AS	30.08.22	Oslo	Norge	-	65,35%	100,00%	Betonmast
Kilen Brygge AS	15.03.05	Sandefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Eiendom
Skiparviken Panorama AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	70,34%	100,00%	Eiendom
AF Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Jølsen Miljøpark AS	01.11.13	Skedsmokorset	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Rimol Miljøpark AS	11.12.14	Tiller	Norge	50,00%	50,00%	50,00%	Energi og Miljø
Nes Miljøpark AS	09.06.17	Nes	Norge	51,00%	51,00%	51,00%	Energi og Miljø
Enaktiva AS	08.01.18	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Ulven Energi AS	15.09.20	Oslo	Norge	100,00%	0,00%	0,00%	Energi og Miljø
AF Energi AS	31.05.06	Asker	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
AF Energija Baltic UAB	04.07.17	Vilnius	Litauen	95,00%	95,00%	95,00%	Energi og Miljø
Betonmast Sverige AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,94%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Bygg Göteborg AB	01.07.01	Göteborg	Sverige	64,94%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Bygg Väst AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,94%	84,86%	100,00%	Sverige
AF Bygg Öst AB	31.10.19	Södertälje	Sverige	58,51%	93,30%	93,30%	Sverige
AF Bygg Stockholm AB	31.10.19	Stockholm	Sverige	55,85%	86,00%	86,00%	Sverige
AF Öresund AB	31.10.19	Malmö	Sverige	57,73%	88,93%	88,93%	Sverige
AF Anläggning Väst AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	51,95%	84,00%	84,00%	Sverige
AF Prefab i Mälardalen AB	14.01.00	Södertälje	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Härnösand Byggreturer AB	01.07.13	Stockholm	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Bygg Syd AB	30.06.07	Halmstad	Sverige	76,77%	76,77%	76,77%	Sverige
AF Projektutveckling AB	19.10.04	Göteborg	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
Kanonaden Entreprenad AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,26%	78,98%	78,98%	Sverige
Bergbolaget i Götaland AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,26%	78,98%	100,00%	Sverige
Kanonaden Mälardalen AB	30.06.17	Stockholm	Sverige	38,71%	43,52%	55,10%	Sverige
Kanonaden Täkt och Förvaltning AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,26%	78,98%	100,00%	Sverige
Skaftviken AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,26%	78,98%	100,00%	Sverige
HMB Construction AB	02.01.19	Falun	Sverige	68,03%	68,50%	96,40%	Sverige
HMB Construction Örebro AB	12.11.20	Falun	Sverige	34,69%	34,94%	51,00%	Sverige
SWE Maskinrenting AB	02.01.19	Falun	Sverige	68,03%	68,50%	100,00%	Sverige
Nybron Fastigheter AB	17.01.22	Härnösand	Sverige	-	100,00%	100,00%	Sverige
AF Miljøbase Vats AS	09.09.14	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom UK Ltd.	24.05.10	London	England	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
Aeron AS	01.07.08	Flekkefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
Aermade AS	29.01.21	Eigersund	Norge	51,00%	51,00%	51,00%	Offshore
Clara AS	02.05.22	Oslo	Norge	-	100,00%	100,00%	Øvrige

NOTE 30 VESENTLIGE IKKE-KONTROLLERENDE EIERINTERESSER

Tabellen nedenfor viser AF Gruppens totalresultat og egenkapital tilordnet ikke-kontrollerende eierinteresser allokert til underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

Beløp i MNOK	Betonmast Holding	LAB	Øvrige	Sum
Ikke-kontrollerende eierinteresser 1. januar 2020	365	128	317	809
Andel av årets totalresultat	81	40	80	202
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2020	-22	-50	-90	-162
Kapitalforhøyelse	52	-	2	55
Aksjeverdibasert avlønning	2	1	1	5
Ikke-kontrollerende eierinteressers put-opsjon	-	-	-7	-7
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-2	-	1	-1
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2020	**476**	**119**	**306**	**901**
Andel av årets totalresultat	39	40	122	202
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2021	-33	-51	-101	-186
Kapitalforhøyelse	-	-	2	2
Aksjeverdibasert avlønning	4	1	2	7
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-10	-	2	-8
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2021	**476**	**109**	**333**	**918**
Andel av årets totalresultat	45	33	109	187
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2022	-81	-38	-121	-240
Aksjeverdibasert avlønning	2	1	1	4
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved kjøp av virksomhet	-	-	14	14
Ikke-kontrollerende eierinteressers put-opsjon	-	-	-5	-5
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	42	-13	10	39
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2022	**485**	**92**	**341**	**918**

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av finansiell informasjon for underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

	Betonmast Holding			LAB		
Beløp i MNOK	**2022**	**2021**	**2020**	**2022**	**2021**	**2020**
Årets resultat	317	111	201	89	103	100
Årets totalresultat	309	108	203	89	103	100
Anleggsmidler	1 631	2 023	2 049	465	465	436
Omløpsmidler	2 307	2 597	2 598	1 085	1 026	885
Sum eiendeler	**3 939**	**4 620**	**4 647**	**1 549**	**1 491**	**1 321**
Egenkapital tilordnet aksjonær	1 343	1 274	1 280	91	133	135
Ikke-kontrollerende eierinteresser	20	30	21	65	73	54
Langsiktig gjeld	627	1 198	1 392	159	158	79
Kortsiktig gjeld	1 949	2 118	1 954	1 235	1 127	1 052
Sum egenkapital og gjeld	**3 939**	**4 620**	**4 647**	**1 549**	**1 491**	**1 321**
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel i morselskapet	35,1 %	35,1 %	35,3 %	29,7 %	27,6 %	27,6 %

Det foreligger ingen betingede forpliktelser eller avgitte tilsagn om kapitaloverførsler knyttet til noen av datterselskapene.

NOTE 31 FELLESKONTROLLERTE DRIFTSORDNINGER

AF Gruppen har i 2022, gjennom et arbeidsfellesskap med italienske Ghella, inngått kontrakt med Oslo kommune for bygging av rentvannstunneler i Oslo. Arbeidsfelleskapet er organisert gjennom JV AF Ghella ANS, et ansvarlig selskap stiftet i 2022, hvor AF Gruppen eier en andel på 60 %. Deltagerne har ubegrenset ansvar og enstemmighet kreves dersom forslag til beslutninger skal anses vedtatt.

JV AF Ghella ANS er klassifisert som felleskontrollert driftsordning, og AF Gruppen har rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til ordningen. Klassifiseringen av investeringen er gjort med bakgrunn i struktur og juridisk form på arbeidsfellesskapet, vilkårene som er avtalt mellom partene, sammensetning av beslutningsmyndighet og andre relevante forhold. AF Gruppen innregner sin andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader i konsernregnskapet. Opplysninger om regnskapsprinsipper for felleskontrollerte driftsordninger er gitt i note 40 Vesentlige regnskapsprinsipper.

Nedenfor vises AF Gruppens andel i den felleskontrollerte driftsordningen innregnet i finansiell stilling i konsernregnskapet.

2022

Beløp i MNOK	**JV AF GHELLA ANS**
Prosjektnavn	E6 Rentvannstunnel i Oslo
Prosjektsted	Oslo
Forretningskontor	Oslo
Virksomhetsområde	Anlegg
Eierandel	60%
Omløpsmidler	40
Anleggsmidler	542
Sum eiendeler	**581**
Kortsiktig gjeld	543
Langsiktig gjeld	33
Sum gjeld	**576**
Egenkapital	5
Sum egenkapital og gjeld	**581**

Konsernet hadde ingen felleskontrollerte driftsordninger i 2021.

NOTE 32 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

AKSJEKAPITALEN BESTÅR AV

	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	107 702 000	0,05	5 385 100

AKSJONÆR	Antall aksjer	Andel	Endring 2021-2022
ØMF Holding AS	17 842 233	16,57 %	658 524
OBOS BBL	17 459 483	16,21 %	332 141
Constructio AS	15 288 012	14,19 %	592 665
Folketrygdfondet	8 387 757	7,79 %	-859 122
LJM AS	2 515 217	2,34 %	-
Artel Kapital AS	2 508 267	2,33 %	-
Vito Kongsvinger AS	1 911 676	1,77 %	-
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,63 %	-
Janiko AS	1 350 186	1,25 %	-276 814
Moger Invest AS	1 242 609	1,15 %	-57 577
Ti største aksjonærer	**70 259 310**	**65,23 %**	**389 817**
Sum øvrige aksjonærer	37 442 690	34,77 %	507 683
Totalt antall aksjer	**107 702 000**	**100,00 %**	**897 500**

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har én stemme.

Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2022.

ÅRETS BEVEGELSE I ANTALL AKSJER

Totalt antall aksjer 1. januar 2022	106 804 500
Emisjon ifm. selskapskjøp	203 126
Emisjon mot ansatte ifm. aksjekjøpsprogram	694 374
Totalt antall aksjer 31. desember 2022	**107 702 000**

ANTALL AKSJER OG OPSJONER EIET AV STYRET OG LEDENDE PERSONER PER 31.12.2022

Styret		Opsjoner	Egne aksjer	Aksjer eid av nærstående
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225	-
Arne Baumann [1)]	aksjonærvalgt	-	-	17 459 483
Kristian Holth [2)]	aksjonærvalgt	-	-	16 309 521
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-	-
Saloume Djoudat	aksjonærvalgt	-	-	-
Hilde Kristin Herud [3)]	aksjonærvalgt	-	-	3 075
Erik Tømmeraas Veiby [4)]	aksjonærvalgt	-	-	2 224 240
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-	-
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	3 915	29 016	-
Espen Jahr	ansattvalgt	5 933	5 057	-
Sum		**9 848**	**241 298**	**35 996 319**

[1)] Nærstående til OBOS BBL som eier 17 459 483 aksjer.
[2)] Nærstående til Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 15 288 012 og 1 021 509 aksjer.
[3)] Nærstående til Hilma Invest AS som eier 3 075 aksjer.
[4)] Nærstående til Vito Kongsvinger AS og KB Gruppen Kongsvinger AS som eier henholdsvis 1 911 676 og 312 564 aksjer.

NOTE 32 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Amund Tøftum	Konsernsjef/CEO	20 833	126 044
Anny Øen	Konserndirektør/CFO	10 445	26 299
Bård Frydenlund	Konserndirektør	20 833	179 385
Eirik Wraal	Konserndirektør	20 660	38 679
Geir Flåta	Konserndirektør	20 488	1 591
Tormod Solberg	Konserndirektør	14 513	49 853
Lars Myhre Hjelmeset	Konserndirektør	13 962	35 600
Sum		**121 734**	**457 451**

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 12. mai 2023. Generalforsamlingen vedtok 15. mai 2020 en opsjonsordning for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper med rett til tegning av i alt 4 000 000 opsjoner i årene 2020, 2021 og 2022 og innløsning i 2023. Per 31.12.2022 er det utestående 3 505 712 opsjoner i denne ordningen. Aksjekursen for AF-aksjen på innløsningstidspunktet 1. mars 2023 var lavere enn utøvelseskursene. 1 361 opsjoner ble innløst. Resterende opsjoner bortfalt.

EGNE AKSJER

Egne aksjer er ervervet med tanke på salg til ansatte. Det har ikke blitt ervervet aksjer fra nærstående parter i 2021 eller 2022.

Aksjetransaksjoner	2022	2021
Antall kjøpte aksjer	355 872	146 876
Gjennomsnittlig anskaffelseskost per aksje (NOK)	184,7	184,8
Sum anskaffelseskost (MNOK)	66	27
Antall aksjer solgt til ansatte	355 872	281 876
Gjennomsnittlig salgspris per aksje før rabatt (NOK)	159,0	181,8
Sum salgsvederlag (MNOK)	57	51
Antall egne aksjer per 31. desember	-	-
Pålydende beløp egne aksjer á 0,05 (NOK)	-	-

NOTE 33 YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET

LØNN OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE

Lønn til ledende ansatte er fordelt på fast lønn og bonus basert på EVA-modellen (Economic Value Added). AF Gruppen benytter EVA som et ledelses- og styringsverktøy. Insentivsystemer basert på EVA-modellen er innført for ledere i store deler av konsernet. EVA er en indikator for verdiskapning, og verktøyet skal sikre at det arbeides for å øke verdiskapningen i alle deler av AF. Ledende ansatte kan investere 25 % av brutto bonus etter skatt i aksjer i AF Gruppen ASA. Aksjene selges med 20 % rabatt fra gjennomsnittlig aksjekurs i en angitt uke etter resultatfremlegging. Bindingstiden for aksjene er ett år.

Lønn til konsernsjefen fastsettes i styremøte hvert år. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Det foreligger ingen avtaler for konsernets ledelse eller styrets leder om sluttvederlag eller etterlønnsordninger ved opphør eller endring av ansettelsesforhold. Konsernledelsen deltar i den generelle pensjonsordningen for AF Gruppens ansatte som er beskrevet i note 18 – Pensjoner.

Det er ikke ytet lån eller sikkerhetsstillelse til styret eller konsernledelsen.

2022

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Amund Tøftum, konsernsjef	4 049	7 659	84	141	88	12 021
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO [1]	1 461	4 415	85	227	42	6 229
Anny Øen, konserndirektør/CFO [2]	539	-	30	24	19	612
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 881	3 902	86	203	58	6 130
Eirik Wraal, konserndirektør	1 874	3 880	85	24	29	5 892
Ida Aall Gram, konserndirektør [3]	1 353	3 637	54	128	64	5 236
Geir Flåta, konserndirektør	1 875	4 079	87	4	73	6 119
Tormod Solberg, konserndirektør	1 662	3 486	85	131	32	5 396
Lars Myhre Hjelmeset, konserndirektør [4]	600	-	30	24	28	682
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	**15 293**	**31 058**	**626**	**908**	**433**	**48 318**

[1] Sverre Hærem var konserndirektør/CFO frem til 31. august 2022.
[2] Anny Øen har vært konserndirektør/CFO siden 1. september 2022.
[3] Ida Aall Gram var konserndirektør frem til 30. september 2022.
[3] Lars Myhre Hjelmeset har vært konserndirektør siden 1. september 2022.

For 2022 er det kostnadsført bonus til konsernledelsen på MNOK 28. Bonus for regnskapsåret 2022 utbetales i 2023 og 2024 (feriepenger av bonus).

2021

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Amund Tøftum, konsernsjef [1]	3 757	5 071	75	157	38	9 097
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO	2 123	4 218	80	105	50	6 576
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 804	3 869	82	130	53	5 939
Eirik Wraal, konserndirektør	1 803	3 400	80	27	39	5 349
Ida Aall Gram, konserndirektør	1 743	3 571	73	83	33	5 503
Geir Flåta, konserndirektør	1 805	3 659	81	-	71	5 615
Tormod Solberg, konserndirektør [2]	1 575	858	80	52	31	2 596
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	**14 610**	**24 646**	**550**	**554**	**315**	**40 676**

[1] Amund Tøftum var konserndirektør frem til 21. august 2020. Han har vært konsernsjef siden 24. august 2020. Bonus utbetalt i 2021 gjelder både perioden som konserndirektør og konsernsjef i 2020.
[2] Tormod Solberg har vært konserndirektør siden 21. september 2020. Bonus utbetalt i 2021 gjelder perioden som konserndirektør i 2020.

NOTE 33 YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET FORTS.

BONUS TIL KJØP AV AKSJER FOR LEDENDE ANSATTE

Antall aksjer/kurs	2022	2021
Antall bonusaksjer solgt fra egen beholdning	25 442	30 235
Antall bonusaksjer tilført gjennom emisjon	-	-
Markedskurs på avtaletidspunktet (NOK)	199,84	177,24
Salgskurs (NOK)	159,87	141,79
Regnskapsmessig effekt av bonusaksjer (TNOK):		
Kostnadsført rabatt (ekskl. arb.g.avg.)	-1 017	-1 072

Aksjer eid av ledende ansatte og tegnede opsjoner er beskrevet i note 32 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon.

HONORAR TIL STYRET

Styremedlem, rolle (TNOK)	2022	2021
Pål Egil Rønn, styrets leder [1]	622	600
Kristian Holth, styremedlem	404	375
Borghild Lunde, styremedlem	-	375
Hege Bømark, styremedlem	389	390
Arne Baumann, styremedlem	389	375
Kjetel Digre, styremedlem	389	375
Kristina Alvendal, styremedlem	389	375
Saloume Djoudat, styremedlem	389	-
Hilde Wikesland Flaen, ansattevalgt styremedlem	275	265
Arne Sveen, ansattevalgt styremedlem	275	265
Kenneth Svendsen, ansattevalgt styremedlem	275	265
Sum honorar til styret	**3 792**	**3 660**

Honorar til styret vedtas og utbetales delvis året etter opptjeningsåret, dvs. styrehonorarene som er utbetalt i 2022 er knyttet til 2021/2022.

1) *I tillegg til styrelederhonoraret på TNOK 622 (600) utbetalt i 2022 har AF Gruppen en avtale med NTNU, Institutt for bygg- og miljøteknikk, om at AF Gruppen skal dekke kostnader knyttet til Pål Egil Rønns ansettelse som professor II ved NTNU. Avtalen løper til 1. august 2023 og gjelder en 15 % stilling som dekkes med TNOK 250 per år samt konsulenttimer utover den faste stillingen med inntil TNOK 150 per år. Det påløp TNOK 250 i kostnader knyttet til denne avtalen i 2022 og TNOK 250 i 2021.*

RETNINGSLINJER FOR 2022

Styret vil legge frem for generalforsamlingen en redegjørelse iht. allmennaksjelovens § 6-16a. Det er utarbeidet rapport om godtgjørelse til ledende ansatte i iht. allmennaksjelovens § 6-16b. I tråd med regnskapslovens § 7-31b, 10. ledd redegjøres det nedenfor for innholdet i retningslinjene:

Det er etablert retningslinjer for lønn og andre godtgjørelser for ledende ansatte. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Lønn til konsernsjefen fastsettes av styret. Basislønn (grunnlønn) skal fastsettes i tråd med markedslønn. Basislønn reguleres årlig per 1. juli etter en individuell vurdering. Ledende ansatte får naturalytelser og deltar i konsernets pensjonsordninger på lik linje med øvrige ansatte i henhold til konsernets Personalguide. Det foreligger ingen avtaler for ledende ansatte om sluttvederlag eller etterlønnsordninger ved opphør eller endring av ansettelsesforhold.

Bonus til ledende ansatte gis etter EVA-modellen (Economic Value Added). EVA er en metode for å beregne og analysere verdiskapningen i konsernet og i økonomiske enheter under konsernnivå. Bonus etter EVA-modellen er knyttet til konsernets verdiskaping gjennom regnskapsåret. Krav til resultat må innfris for at bonusutbetaling skal skje. 25 % av brutto opptjent bonus kan brukes til kjøp av aksjer med 20 % rabatt og resterende utbetales. Aksjer kan selges til ledende ansatte, etter styrets godkjenning, med 20 % rabatt ut fra gjeldende aksjekurs. Tilbudet om kjøp av aksjer er lik tilbudet som gis til øvrige ansatte.

Generalforsamlingen vedtok den 15. mai 2020 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000, og ordningen innebærer en årlig tildeling i årene 2020-22, med utøvelse i mars 2023. De ansatte betaler en opsjonspremie på NOK 1,00 per opsjon. Utøvelseskursen i 2023 for opsjonene tegnet i 2020, 2021 og 2022 vil være hhv. NOK 154,77, NOK 183,80 og NOK 165,82 per aksje, justert for utbytter som overstiger 50 prosent av resultat per aksje i perioden juni 2021 frem til utøvelse i 2023. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner i 2020, 150 000 opsjoner i 2021 og 151 669 opsjoner i 2022. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2022 var 3 505 712, justert for ansatte som har sluttet. Aksjekursen for AF-aksjen på innløsningstidspunktet 1. mars 2023 var lavere enn utøvelseskursene. 1 361 opsjoner ble innløst. Resterende opsjoner bortfalt.

Opsjonsprogrammet er utarbeidet av styret og skal være en incentivordning for alle ansatte i konsernet. Hensikten med programmet er å motivere de ansatte til langsiktig satsing og økt deltakelse i konsernets virksomhet. Konsernets fremtidige målsetninger anses best oppnådd hvor de ansattes interesser og selskapets interesser er sammenfallende.

Avlønningen av ledende ansatte i 2022 har vært i overensstemmelse med redegjørelsen som ble fremlagt for generalforsamlingen i 2022.

NOTE 34 NÆRSTÅENDE PARTER

Konsernets nærstående parter består av AF Gruppen ASAs aksjonærer, medlemmer av styret og konsernledelsen, samt tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, jamfør note 27 - Tilknyttede selskap og note 28 – Investeringer i felleskontrollerte virksomheter.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Beløp i MNOK	2022	2021	2020
KONTRAKTSSUM			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	2 904	1 725	2 903
Sum	2 904	1 725	2 903
OMSETNING			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	985	685	1 108
Sum	985	685	1 108
KJØP AV VARER OG TJENESTER			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	-1	-	-
Sum	-1	-	-
IKKE-RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	116	38	30
Sum	116	38	30
RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	288	340	506
Sum	288	340	506

Medlemmer av styret og ledelsen i konsernet samt nærstående til disse kontrollerer 34,1 % (31,7 %) av aksjene i AF Gruppen ASA ved utgangen av året. For informasjon om godtgjørelse til styret og ledelsen se note 33 – Ytelser til ledende ansatte og styret. Utover dette er det ingen avtaler eller transaksjoner med styret og ledelsen.

Det er opplyst om garantier utstedt overfor tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter i note 35 – Pantstillelser og garantier.

NOTE 35 PANTSTILLELSER OG GARANTIER

PANTSTILLELSER

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Pantelån	20	1	2
Finansielle leieforpliktelser	15	585	487
Sum balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant o.l.		**586**	**489**
BALANSEFØRT VERDI AV PANTSATTE EIENDELER			
Bygninger og produksjonsanlegg		19	21
Maskiner og inventar		85	58
Kunder og ikke rentebærende fordringer		186	166
Andre pantsatte eiendeler		6	4
Leide maskiner og driftsløsøre	15	581	453
Sum balanseført verdi av pantsatte eiendeler		**876**	**703**

Det er avgitt negativ pantsettelseserklæring vedrørende kundefordringer og beholdninger knyttet til konsernets finansieringsramme.

Gjennom deltakelse i ansvarlige selskap vil konsernet kunne bli stilt til ansvar for andre deltakeres manglende evne til å innfri sine forpliktelser. Solidaransvaret kan imidlertid først gjøres gjeldende når det aktuelle selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser.

GARANTIER

Beløp i MNOK	2022	2021
Garantier utstedt overfor byggherre [1)]	4 784	5 215
Garantier utstedt overfor tilknyttede og felleskontrollerte virksomheter [2)]	397	357
Sum	5 181	5 572

"1) I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene i AF Gruppen underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i denne forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. I tillegg har AF Gruppen ASA og AF Gruppen Norge AS utstedt morselskapsgarantier som i hovedsak også gjelder denne typen garantistillelser. Garantiene er utstedt overfor byggherre og relaterer seg til kontraktsforpliktelser og stilles i hovedsak som anbudsgaranti, leveringsgaranti og betalingsgaranti.

2) AF Gruppen har i en del tilfeller gitt garantier som sikkerhet for lån eller annet til fordel for utbyggingsselskaper. Typisk kan dette være i forbindelse med at utbyggingsselskapet har fått finansiering i bank og eierne etter en konkret vurdering har valgt å stille garanti for deler av slik finansiering. Dette dreier seg om partielle garantier, hvor AF Gruppen kun garanterer for en andel av beløpet tilsvarende sin eierandel i det aktuelle prosjektet. Garantistillelsen kan først gjøres gjeldende dersom utbyggingsselskapet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser.

I tillegg har AF Gruppen som deleier i kommanditselskaper forpliktet seg til å innbetale selskapskapital. Per 31. desember 2022 utgjorde den kommiterte ikke innbetalte selskapskapitalen MNOK 38 (38).

NOTE 36 BETINGEDE UTFALL

Utførelse av bygg- og anleggsoppdrag medfører av og til at det oppstår uenighet mellom entreprenør og byggherre relatert til hvordan den underliggende kontrakten skal forstås. AF Gruppen legger vekt på å løse slike tvister gjennom forhandlinger utenfor rettsapparatet. En del saker avgjøres til tross for dette gjennom voldgift eller i rettsapparatet. Det gjøres løpende vurderinger knyttet til omtvistede krav mot kunder og krav fra underentreprenører mot AF for å sikre mest mulig korrekt regnskapsmessig rapportering. I slike tvister er som oftest utfallet ikke binært da begge parter har krav eller motkrav. Det gjøres løpende vurderinger av inntektsføring og avsetninger knyttet til omtvistede krav i prosjektene.

Ved utgangen av 2022 var AF Gruppen involvert i følgende rettslige tvister av betydning:

AF Bygg Østfold og Joh. Johannson Kaffe AS ved datterselskapet Vestby Næringspark Joh. AS om sluttoppgjøret for kaffeforedlingsanlegget på Vestby. Hovedforhandlinger i tingretten ble gjennomført i januar og februar 2023. Det foreligger ingen dom i saken på tidspunkt for avleggelse av årsregnskapet for 2022.

Myklabergtoppen borettslag har tatt ut stevning mot Real Prosjektutvikling AS (byggherre). AF Bygg Prosjektpartner som totalentreprenør er inkludert i regressøksmål. Saken gjelder krav om utbedring, prisavslag og erstatning som følge av påståtte mangler ved et boligbygg som ble overlevert i 2012. Saken er berammet i tingretten i september 2023.

Betonmast Oslo AS har stevnet Canica AS ved datterselskapet Kongeveien Eiendom AS knyttet til sluttoppgjøret på prosjektet The Well Resort på Sofiemyr i Nordre Follo. Saken er ikke berammet.

FØLGENDE SAKER OMTALT I 2021 ER AVSLUTTET I 2022
Ved utgangen av 2021 var AF Gruppen involvert i to rettstvister som er avsluttet etter avtale om forlik i 2022:

AF Bygg Syd hadde stevnet Älmhults kommun knyttet til sluttoppgjør for prosjektet Älmhults Vattenverk.

Eiqon hadde stevnet Holtefjell Eiendom AS ved datterselskapet Skansen Næringspark AS. Saken gjaldt sluttoppgjør for oppføring av næringseiendom.

NOTE 37 KLIMARISIKO

AF Gruppen har fastsatt konkrete strategiske mål for klima og miljø i konsernstrategien fra 2020:

- AF skal redusere klimagassutslipp med minst 50 % innen 2030.
- AF skal redusere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi med minst 50 % innen 2030.
- AF skal være klimanøytrale innen 2050.

For å nå våre langsiktige klima- og miljøambisjoner har vi tre prioriterte fokusområder innen klima og miljø:

- Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester
- Klimagassutslipp og energibruk
- Ressurseffektivitet og sirkularitet

I 2022 har AF Gruppen oppdatert sin klimarisikoanalyse i henhold til TCFD-rammeverket og identifisert 23 klimarisikoer som er presentert på side 22 i årsrapporten. Risikoene representerer både muligheter og trusler forretningsmessig og økonomisk. Risikoene er kategorisert i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko.

Fysisk risiko kan oppstå som følge av klima- og værrelaterte hendelser, som for eksempel hetebølge, tørke, flom, storm mv. Slike hendelser kan blant annet føre til finansielle tap gjennom forstyrrelser av forsyningskjeder, forsinkelser i drift, eller endrede krav til nybygg, anlegg og rehabilitering av eksisterende bygningsmasser. AF søker å redusere effekten av denne typen risiko ved i så stor grad som mulig inngå forutsigbare avtaler med leverandører på pris og leveransetidspunkt, samt at endrede funksjons- eller energikrav reflekteres i pris til kunde. Med AF Gruppens brede tjenestespekter kan dette også føre til markedsmuligheter innenfor for eksempel rehabilitering av eksisterende bygg, elektrifisering og energibesparing.

Overgangsrisikoer kan oppstå som følger av overgangen til et lavkarbonsamfunn. Endringer i politikk og teknologi, økt karbonprising eller krav til redusert energiforbruk kan føre til endringer i verdien av eiendeler, men også skape forretningsmuligheter. AF Gruppens evne til å tilpasse seg markedets etterspørsel etter nye tjenester avgjør hvorvidt vi kan utnytte de mulighetene som overgangsrisikoene representerer. Nedskrivningstester av goodwill og immaterielle eiendeler har hensyntatt de potensielle finansielle effektene gjennom budsjettene som ligger til grunn. Disse er basert på informasjon om kostnadskomponenter, makroforhold og estimater på prisutvikling. Konsernet har både eide og leasede driftsmidler som kontinuerlig tilpasses de gjeldende funksjonskrav og kunders kriterier for blant annet utslipp. Utskiftningstakten av disse vurderes på tidspunkt for inngåelse av kjøps- eller leiekontrakter og endrede behov følges opp løpende. Det er ikke identifisert noen vesentlige effekter knyttet til nedskrivning av denne typen eiendeler. Langsiktige finansielle effekter av overgangsrisiko er beheftet med stor usikkerhet, men er vurdert til å ikke ha vesentlig effekt på konsernets eiendeler.

Ansvarsrisiko kan innebære at økt ansvar knyttet til klimarelaterte hendelser overføres til entreprenøren, eller at komplekse eller uprøvde løsninger og byggemetoder skaper økt risiko for garantiansvar eller tvister. Det kan også gi endrede forsikringsvilkår gjennom dyrere forsikringspremier eller ikke-forsikringsbare hendelser og force majeure-tilfeller. AF Gruppen ønsker å sikre seg mot eller unngå risiko som vi ikke kan påvirke. Konsernet jobber derfor målrettet med å redusere effekten av denne typer risiko gjennom tett dialog med kunde, god kontraktsforståelse og kontinuerlig oppdatering av inngåtte forsikringsavtaler for å dekke tidsaktuelle behov.

I forbindelse med konsernets finansielle periodeavslutninger vurderes relevante klimarisikoer opp mot potensielle regnskapsmessige effekter, herunder:

- prosjektporteføljene gjennomgås på forretningsenhetsnivå hvert kvartal, med kvantitativ vurdering av utfallsrom i hvert prosjekt knyttet til identifiserte risikoer
- gjennomgang av tvistesaker og erstatningskrav
- vurdering av levetid av varige driftsmidler
- effekter av klimarelaterte hendelser eller endringer i prestasjoner mot budsjett som ligger til grunn for nedskrivningstester

AF Gruppens konsernfinansavdeling jobber tett sammen med konsernledelsen og andre ressurser internt som har klima og miljø som sitt ansvarsområde for å kvalitetssikre at relevante faktorer blir hensyntatt i konsernets regnskap. Det er ikke avdekket at klimarisiko har vesentlig effekt på konsernregnskapet for 2022..

NOTE 38 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Verdensøkonomien har opplevd vesentlige endringer de siste årene. Pandemi og krig har ført med seg blant annet inflasjon, energikrise og leveringsutfordringer. Som en konsekvens av dette har de fleste land opplevd unormale prisøkninger og et rentenivå de ikke har vært vitne til på mange år. Økte markedspriser påvirker alle våre prosjekter, og byggeprosjektene har blitt påvirket i spesielt stor grad. Starten av 2023 har vist tendenser til en stabilisering av prisnivået på en rekke råvarer, men det er fortsatt knyttet usikkerhet til hvordan dette kan påvirke enkeltprosjekters fremdrift og kostnadsnivå. Lønns- og prisstigningsklausul i prosjekter vil bare delvis kompensere for denne økningen. I våre enheter innen eiendom har vi også sett effekten av økte rentenivåer ved nedgang i salg av nye boliger i andre halvår av 2022. Utviklingen av salg av nye boliger er blant annet knyttet opp til rentenivået og forventningene til potensielle rentehevinger. Det er derfor knyttet usikkerhet til utviklingen av salg av nye boliger i 2023.

Det har ikke inntruffet hendelser etter årets slutt som ville hatt vesentlig effekt på det avlagte konsernregnskapet.

NOTE 39 VESENTLIGE REGNSKAPSMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Ledelsen har i utarbeidelsen av årsregnskapet brukt estimater og forutsetninger som har påvirket den regnskapsmessige verdsettelsen av eiendeler og gjeld, fastsettelsen av inntekter og kostnader samt opplysning om potensielle forpliktelser. Estimatene og de underliggende forutsetningene vurderes løpende basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som vurderes rimelige under nåværende omstendigheter. Estimatene som legges til grunn i regnskapet er basert på ensartede prinsipper.

Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

TILVIRKNINGSKONTRAKTER INNREGNET OVER TID
AF Gruppens virksomhet består i stor grad av utførelse av prosjekter med inntektsføring som innregnes over tid. Inntektsføring over tid baseres på estimater og vurderinger som er foretatt etter ledelsens beste skjønn. For utfyllende opplysninger om inntektsføringsprinsipper, se note 40 Vesentlige regnskapsprinsipper under avsnittet Prinsipper om inntektsføring.

Estimatene med størst påvirkning på inntektsføring knytter seg til vurdering av sluttprognose, fremdrift, variabelt vederlag, eventuelle tvister eller uenigheter med byggherre, m.m. Vurderingenes omfang og kompleksitet medfører at faktisk dekningsbidrag ved prosjektenes avslutning kan avvike fra de vurderinger som er gjort ved årsslutt. Inntekt er innregnet i den grad ledelsen vurderer at det er svært lite sannsynlig at en reversering av akkumulerte inntekter vil finne sted.

Dekningsgrad i prosjektene vurderes ved hver regnskapsperiode etter et beste estimat basert på ledelsens skjønn og erfaring. Konsernets prinsipp er å ta en lavere andel av forventet inntekt i begynnelsen av prosjektet når usikkerheten er størst, og en tilsvarende høyere andel av forventet inntekt mot slutten av prosjektet. Formålet er å unngå reversering av tidligere resultatføringer. Vurderingen av dekningsgraden vil påvirke inntektsføringen i perioden.

Fremdrift vurderes etter input- eller output-metoden, avhengig av kontraktene. Fremdrift er et estimat, og vil påvirke periodisering på prosjekter som inntektsføres over tid.

Variabelt vederlag er et estimat som inngår i forventet transaksjonspris, og er vanlig i tilvirkningskontrakter. AF Gruppens prinsipp er å innregne variabelt vederlag i transaksjonsprisen etter et forsiktig beste estimat når det er rimelig sikkert at det ikke vil reverseres. Vurderingen av variabelt vederlag påvirker fremdriftsvurderingen i de tilfellene man har en output-basert fremdriftsmåling og estimert dekningsgrad i prosjektene.

Tvister og uenigheter med kontraktsmotpart innregnes etter et forsiktig beste estimat i konsernregnskapet.

Estimatene og forutsetningene knyttet til inntektsføring vil påvirke identifisert kontraktsfordring i prosjektene, det vil si beløpet som konsernet mener å ha ubetinget rett på som følge av leverte varer og tjenester. Kontraktsfordringen er beregnet som fakturerte kundefordringer fratrukket avsetning til tap og fakturerte inntekter som vurderes å ikke være opptjent enda. Fremdriftsvurdering og vurdering av utfallet av tvister og uenigheter vil ha størst betydning for kontraktsfordringen.

Som en konsekvens av estimater rundt inntektsføring vil prosjektene, i tillegg til en eventuell kontraktsfordring, ha en utestående kontraktseiendel eller -forpliktelse mot en kunde, avhengig av hvorvidt tjenesteleveransen eller betalingen har funnet sted først. Estimatene som vil ha størst konsekvens for størrelsen på kontraktseiendelen eller -forpliktelsen vil være fremdriftsvurderingen og dekningsgraden i prosjektene.

Regnskapslinjer med vesentlige estimat-poster knyttet til prosjekter	Note-henvisning	Innregnet verdi prosjektrelaterte poster (MNOK)	2022	2021
Inntekter fra tilvirkningskontrakter og leveranse av tjenester	6		30 731	27 519
Kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld	10, 17	Kontraktseiendeler:	2 021	1 547
		Kontraksfordringer:	3 340	2 923
		Kontrakts-forpliktelser:	1 546	959
Avsetninger	16	Garantiarbeider	384	317
		Øvrige avsetninger	210	190

GOODWILL
Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for mulig verdifall. I nedskrivningstesten blir innregnet verdi av goodwill og netto arbeidskapital i finansiell stilling målt mot gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenerende enheter fastsettes ved beregninger av bruksverdi. Det er knyttet usikkerhet til beregningen av bruksverdi som følge av at ledelsen utøver skjønn i estimeringen av fremtidige kontantstrømmer og ved fastsettelsen av relevant diskonteringsrente. For beskrivelse av utførte tester og nøkkelforutsetninger for disse, herunder også sensitivitetsanalyser, henvises det til note 13 - Immaterielle eiendeler.

Regnskapslinjer med vesentlige estimat-poster knyttet til goodwill	Note-henvisning	Innregnet verdi goodwill (MNOK)	2022	2021
Immaterielle eiendeler	5, 13		4 455	4 328

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper
Konsernregnskapet omfatter selskapsregnskapet til AF Gruppen ASA (morselskap) og tilhørende datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Normalt oppnås kontroll når konsernet eier mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet. Datterselskaper konsolideres fra dagen kontroll oppstår og frem til kontroll eventuelt opphører.

Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende
Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, er eliminert.

Virksomhetssammenslutninger
Virksomhetssammenslutninger innregnes etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Eventuelle betingede vederlagselementer inkluderes i vederlaget til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Betingede vederlag som ikke gjøres opp i egenkapitalinstrumenter er gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utgifter knyttet til oppkjøp innregnes som kostnad i resultatet etter hvert som de påløper.

Ved kjøp av selskaper foretas en vurdering av om kjøpet reelt sett er kjøp av virksomhet eller kjøp av eiendeler. Dersom formålet med transaksjonen reelt sett er kjøp av eiendeler allokeres hele kjøpesummen, inklusive overtatt gjeld, til kjøpte eiendeler proratarisk i forhold til virkelig verdi. Det innebærer at det ikke avsettes for utsatt skatt ved kjøp av eiendeler.

Ved kjøp av virksomhet innregnes identifiserbare eiendeler og forpliktelser, inkludert identifiserte merverdier, til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Dersom summen av vederlaget på overtakelsestidspunktet overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte virksomheten, innregnes det som gjenstår som goodwill. Goodwill allokeres til kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Virkelig verdi av goodwill vurderes oftere enn en gang i året dersom det er hendelser eller endrede forhold som indikerer mulig verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i en virksomhetssammenslutning overstiger vederlaget (negativ goodwill) innregnes det som gjenstår i resultatet på overtakelsestidspunktet.

Det avsettes for utsatt skatt på forskjellen mellom virkelig verdi og balanseført verdi av identifiserte eiendeler og forpliktelser i en virksomhetssammenslutning med unntak av goodwill.

Virksomhetssammenslutninger ved trinnvise oppkjøp
Ved trinnvise oppkjøp måles tidligere eierandeler i det oppkjøpte selskapet på nytt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet når AF Gruppen oppnår kontroll over selskapet. Eventuelle gevinster eller tap innregnes i resultatet. Gevinst eller tap beregnes som forskjellen mellom virkelig verdi av tidligere eierandel på overtakelsestidspunktet og balanseført verdi justert for det beløpet som akkumulert er innregnet i konsernets egenkapital via andre inntekter og kostnader (OCI) som skal reklassifiseres til resultatet ved avhendelse.

Endring i eierinteresser med tap av kontroll
Når konsernet ikke lenger har kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med gevinst-/tapsføring over resultatet. I den videre regnskapsføringen utgjør virkelig verdi på tidspunktet for tap av kontroll anskaffelseskost, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollerte ordninger eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI) relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler eller gjeld. Dette kan medføre at beløp som tidligere er innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI) reklassifiseres til resultatet.

Ikke-kontrollerende eierinteresser og endring i eierinteresser uten endring av kontroll
Ikke-kontrollerende eierinteresser inkluderer ikke-kontrollerende eieres andel av innregnet verdi av datterselskaper inkludert andel av identifiserte merverdier på overtakelsestidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av goodwill beregnes i de tilfellene goodwill er innregnet også for ikke-kontrollerende eieres andel på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser kan være negative dersom andel av eiendeler og gjeld er negativ.
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eiere innregnes forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseførte verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til Ikke-kontrollerende eiere innregnes tilsvarende mot egenkapitalen.

Felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper
Felleskontrollerte ordninger er ordninger hvor to eller flere deltakere har felles kontroll over ordningen gjennom en kontraktsfestet avtale. Felleskontrollerte ordninger klassifiseres som felleskontrollert driftsordning eller felleskontrollert virksomhet. I en felleskontrollert driftsordning har deltakerne med felles kontroll rettigheter til eiendelene og hefter for forpliktelsene i ordningen. I en felleskontrollert virksomhet har deltakerne med felles kontroll rettigheter til nettoeiendelene i fellesordningen.

Sentralt i vurderingen av om en felleskontrollert ordning er felleskontrollert drift eller felleskontrollert virksomhet er om denne er organisert som en separat enhet. Dersom det ikke er en separat enhet klassifiseres ordningen som felleskontrollert drift. I motsatt fall vurderes juridisk form, betingelsene i den kontraktsmessige avtalen og andre forhold og omstendigheter for å fastslå om dette dreier seg om felleskontrollert virksomhet eller felleskontrollert drift. AF Gruppen har en enhet som er klassifisert som felleskontrollert driftsordning. De resterende felleskontrollerte ordningene er vurdert å være felleskontrollert virksomhet.

Felleskontrollert driftsordning gjennomføres gjennom et ansvarlig selskap hvor to eller flere virksomheter inngår en entreprenørkontrakt i felleskap. Arbeidsfellesskapet defineres gjennom at virksomhetene har felles solidarisk ansvar og AF Gruppen innregner sin andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader i konsernregnskapet.

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen. Normalt inntreffer dette ved eierandel mellom 20 og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper innregnes til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Videre innregnes enhetene etter egenkapitalmetoden. Balanseført beløp inkluderer eventuelle merverdier og goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med senere avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper innregnes i resultatet og tillegges innregnet verdi av investeringene i finansiell stilling. Dette gjelder fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i en felleskontrollert virksomhet eller et

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

tilknyttet selskap, reduseres konsernets innregnede verdi til null. Ytterligere tap innregnes ikke med mindre konsernet har fordringer mot selskapet eller en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Urealisert inntekt og fortjeneste knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert i henhold til konsernets andel av selskapet/virksomheten.

Omregning av fremmed valuta

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta
Konsernregnskapet presenteres i norske kroner som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til AF.

Konsernselskaper
Resultatregnskap og finansiell stilling for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen til konsernet er omregnet på følgende måte:
- Poster i finansiell stilling er omregnet med kurs på balansedagen.
- Resultatposter er omregnet til transaksjonskurs. Som en tilnærming til transaksjonskurs er månedlige gjennomsnittskurser benyttet.
- Omregningsdifferanser innregnes i andre inntekter og kostnader (OCI).

Ved tap av kontroll, betydelig innflytelse eller felles kontroll blir den del av akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til investeringen som er allokert til kontrollerende eierinteresser innregnet i resultatet. Ved delvis avhendelse av datterselskaper (ikke tap av kontroll) re-allokeres den forholdsmessige andelen av akkumulerte omregningsdifferanser til ikke-kontrollerende eierinteresser.

Goodwill og merverdier ved oppkjøp av en utenlandsk enhet behandles som eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs.

PRINSIPPER FOR INNREGNING AV INNTEKTER
Inntekt innregnes resultatet i takt med leveransen av varer eller tjenester til kunder. Inntekter innregnes ekskl. merverdiavgift og eventuelle rabatter.

Anbudsutgifter og andre utgifter knyttet til å skaffe prosjekter, innregnes løpende som kostnad i resultatet.

Tilvirkningskontrakter
En vesentlig del av AF Gruppens virksomhet består av bygg- og anleggsprosjekter. Prosjektene utføres på vegne av offentlige og private byggherrer etter inngåtte kontrakter. Kjennetegnet for slike kontrakter er at de er byggherrefinansierte. Tilvirkningskontrakter består stort sett av kontrakter med én leveringsforpliktelse. Det kan forekomme kombinasjoner av kontrakter der det er vurdert at disse utgjør en felles leveringsforpliktelse.

Leveringsforpliktelsen i en tilvirkningskontrakter overføres vanligvis til kunden over tid, og inntekter innregnes i resultatet løpende i takt med fullføringsgraden og estimert transaksjonspris for leveringsforpliktelsene.

Progresjon i leveringsforpliktelsen, fullføringsgraden, beregnes som utført produksjon i forhold til avtalt produksjon. Det benyttes både input- og outputbaserte vurderinger av fullføringsgrad avhengig av hva som er hensiktsmessig i de enkelte kontraktene. Metoden for beregning av fullføringsgrad er konsistent benyttet for samme type kontrakter. Input-basert beregning av ferdigstillelsesgrad tar utgangspunkt i påløpte kostnader på balansedagen i forhold til estimerte totalkostnader i leveringsforpliktelsen. Output-basert beregning tar utgangspunkt i utført produksjon, det vil si gjennomført leveranse på balansedagen AF Gruppen har rett til betaling for, i forhold til avtalt produksjon i leveringsforpliktelsen. Uavhengig av metode for beregning av ferdigstillelsesgrad tas det en overordnet rimelighetsvurdering av ferdigstillelsesgraden mot kjente faktorer for å sikre at denne ikke ville blitt vesentlig annerledes ved bruk av en annen metode. Metodene som benyttes er vurdert å gi det beste estimatet på fullføring i prosjektene basert på de observerbare faktorene som er tilgjengelig i prosjektet på rapporteringstidspunktet.

Transaksjonspris i leveringsforpliktelsene beregnes etter beste estimat basert på avtalevilkår og skjønn. Transaksjonsprisen inkluderer både faste og variable elementer. Variabelt vederlag inkluderes i forventet transaksjonspris etter beste estimat når det er svært sannsynlig at dette ikke vil medføre en betydelig reversering av innregnede kumulative driftsinntekter. Det vurderes å være svært sannsynlig at kumulative driftsinntekter ikke vil reverseres når inntekten vurderes å være juridisk håndhevbar. Variabelt vederlag inkluderer også ikke-kontant vederlag. Dersom finansieringselementer identifiseres i kontraktene, vil disse hensyntas i forventet transaksjonspris.

I startfasen av et prosjekt innregnes en mindre andel enn forholdsmessig del av forventet fortjeneste i resultatet ettersom resterende risiko i prosjektet er vurdert å være høy. I sluttfasen av prosjektet innregnes en større andel av forventet fortjeneste i resultatet da prosjektresultatet på dette tidspunktet kan estimeres med høyere sikkerhet og utfallsrommet i prosjektet er redusert. En slik risikojustering av forventet dekningsgrad er særlig aktuelt på anleggsprosjekter og øvrige store prosjekter som går over flere år. Risikojustering kan oppstå som følge av en nedjustering av fullføringsgraden (påløpte kostnader delt på totale kostnader blir lavere som følge av at totale kostnader inkluderer fremtidige mulige kostnader som kan oppstå som følge av risiko), eller som en nedjustering i estimert transaksjonspris som følge av begrensning av estimater av variable vederlag. Hvilken metode som benyttes avhenger av hvorvidt fremtidig risiko ligger på inntekts- eller kostnadssiden.

Når prosjektets resultat ikke kan estimeres pålitelig vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader innregnes i resultatet. Dersom et tapsprosjekt blir identifisert vil kontrakten vurderes i henhold til IAS 37, og en avsetning for tap foretas i inneværende periode tilsvarende beste estimat av de uunngåelige utgifter som kreves for å gjøre opp kontraktsforpliktelsen. Uunngåelige utgifter inkluderer kostnader som er direkte relatert til prosjektet, samt indirekte kostnader som er allokert til prosjektet.

Inntektsføring av omtvistede krav, krav for tilleggsarbeider, endringsordre, insentivbonuser o.l. starter når det er vurdert at AF Gruppens rettigheter til vederlaget er juridisk håndhevbare. I de fleste tilfeller er tilleggsarbeider og endringsordre ikke egne leveringsforpliktelser. De innregnes dermed i stor grad med kumulativ catch-up-effekt. Endringer som vurderes som en egen leveringsforpliktelse innregnes etter prospektiv metode.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens tilvirkningskontrakter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Tilbudsutgifter inkluderes i leveringsforpliktelsenes ferdigstillelsesgrad dersom det er vurdert at arbeidet som er utført vil bidra til å oppfylle leveringsforpliktelsen. Ineffektivitetsutgifter, det vil si utgifter som ikke var hensyntatt ved prisingen av en leveringsforpliktelse, innregnes som kostnad i resultatet når de inntreffer og inngår ikke i leveringsforpliktelsens fullføringsgrad. Ikke-installert materiale inkluderes ikke i prosjektets fullføringsgrad før det er installert og regnes som overlevert til kunden.

Egenregiprosjekter
Egenregiprosjekter består hovedsakelig av utvikling og oppføring av leilighetsbygg for salg. Et leilighetsbygg består av mange enheter, og det meste av salget skjer før oppstart av et prosjekt. Hver leilighet vurderes å være en egen leveringsforpliktelse.

Leiligheter selges til enkeltkunder og innregnes i resultatet ved overlevering av leiligheten. Kostnader ved egenregiprosjekter aktiveres løpende i

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

finansiell stilling som egenregiprosjekter under omløpsmidler frem til inntektsføring. Tilhørende forskuddsbetalinger fra kunden innregnes i kortsiktig gjeld.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens egenregiprosjekter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Rivingsarbeid
Rivingsarbeid omfatter riving av bygg, oljeplattformer og andre installasjoner. Rivingsarbeid er som oftest definert som én leveringsforpliktelse per kontrakt. Forventet vederlag inntektsføres over tid da kunden mottar og forbruker fordelene ved foretakets ytelser etter hvert som leveringsforpliktelsen oppfylles. Fremdrift i denne typen kontrakter måles etter en input-basert metode. Dette vurderes som et godt estimat på overføring av tjenesten til kunden da innsatsfaktorene i prosjektene er målbare, og påløper jevnt i forhold til overlevering av leverings-forpliktelsen.

Transaksjonsprisen vurderes tilsvarende som for tilvirkningskontrakter. Rivekontrakter inkluderer ofte et ikke-kontant vederlag i form av at AF overtar eierskap og ansvar for behandling av de revne konstruksjonene. Verdien av det ikke-kontante vederlaget vurderes etter beste estimat, og inkluderes i forventet transaksjonspris.

Salg av driftsmidler og andre varer
Gevinst/tap ved avgang av driftsmidler innregnes i resultatet når levering har funnet sted. Inntekter for salg av varer innregnes tilsvarende når overlevering av varen har funnet sted til kunden.

Finansinntekter
Renteinntekter innregnes i resultatet etter effektiv rente-metoden.

Utbytte inntektsføres når aksjonærenes rett til å motta utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

Ordrereserve
Resterende transaksjonspris på ikke ferdigstilte leveringsforpliktelser defineres som ordrereserve. Opplysninger om ordrereserve er oppført i segmentnote fordelt på neste års ordrereserve og senere års ordrereserve.

ØVRIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Klassifisering av fordringer og gjeld
Kontraktseiendeler, kontraktsfordringer og kontraktsforpliktelse knyttet til bygg-, anleggs- og rivingsvirksomhet klassifiseres under omløpsmidler og kortsiktig gjeld i finansiell stilling.

En kontraktsfordring representerer AF Gruppens ubetingede rett til vederlag fra en kunde. Et vederlag er ubetinget dersom betalingen kun er avhengig av tid før den finner sted. En kontraktsfordring vil være summen av kundefordringer (fakturerte beløp) og «fakturert, ikke opptjent» beløp som reduserer kundefordringene. Dette beløpet representerer AFs vurdering av vår ubetingede rett på vederlag for varer og tjenester som er utført på vegne av kunden.

En kontraktseiendel representerer AF Gruppens betingede rett til vederlag fra en kunde. Kontraktseiendeler vil bestå av «opptjent, ikke fakturert» og «innestående». «Opptjent, ikke fakturert» representerer estimert utført produksjon på vegne av en kunde utover det som er fakturert eller betalt, og vil bli en ubetinget rett til betaling (en kontraktsfordring) ved oppfyllelse av milepæler i henhold til en avtalt betalingsplan. «Innestående» i henhold til Norsk Standard-kontrakter representerer en sikkerhet for byggherre under byggeperioden, og er et prosentvis beløp av løpende fakturaer som holdes tilbake til prosjektet er overlevert og sluttfaktura utstedes.

En kontraktsforpliktelse er en forpliktelse til å overføre varer eller tjenester til en kunde der vederlaget allerede er mottatt. «Forskudd fra kunder» representerer et slikt mottatt vederlag. Dette er en kontraktsforpliktelse og presenteres som en kortsiktig gjeld i finansiell stilling.

En kontraktseiendel eller kontraktsforpliktelse til samme kunde knyttet til samme kontrakt presenteres netto dersom det ikke foreligger forhold som gjør at motregning ikke er tillatt.

En eventuell forskjell mellom påløpte kostnader i prosjektet og mottatte fakturaer innregnes mot annen kortsiktig gjeld med mindre det gjelder kjøp av varer som innregnes som varelager.

Egenregiprosjekter (inkludert utbyggingstomter) er oppført som omløpsmidler.

Øvrige fordringer og gjeld med forfall utover ett år er klassifisert som anleggsmidler og langsiktig gjeld. Første års avdrag på langsiktig gjeld klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Avsetning for garantier på prosjekter klassifiseres som kortsiktig selv om en stor del av avsetningen forventes å forfalle senere enn ett år frem i tid.

Omregning av transaksjoner og balanseposter i fremmed valuta
Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen basert på dagskurs på transaksjonstidspunktet.

Valutagevinster og -tap knyttet til kundefordringer, leverandørgjeld og andre balanseposter som er knyttet til driften presenteres under netto gevinster og tap i resultatregnskapet med øvrig spesifikasjon i note.

Valutagevinster og -tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter innregnes netto under finans i resultatet med øvrig spesifikasjon i note.

Skatt
Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført med mindre den relaterer seg til poster som er ført i oppstillingen over andre inntekter og kostnader (OCI) eller direkte mot egenkapitalen. I disse tilfellene blir skatten også ført i andre inntekter og kostnader (OCI) eller direkte mot egenkapitalen.

Det er lovverket som er vedtatt, eller i all hovedsak vedtatt, av skattemyndighetene i de landene der konsernets datterselskaper eller tilknyttede selskaper opererer som er gjeldende for beregningen av betalbar og utsatt skatt.

Det er innregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel innregnes i finansiell stilling i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil utligne de skattereduserende midlertidige forskjellene.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det gjelder inntektsskatt ilagt av samme skattemyndighet og det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne disse. Det er en forutsetning for motregning mellom ulike skattepliktige foretak at konsernet har mulighet for, og til hensikt å gjøre opp, forpliktelsene og eiendelene netto.

Usikre skatteforpliktelser, eller omtvistede skatteposisjoner, innregnes etter beste estimat. Beste estimat vurderes å være siste domsavsigelse eller ligningsvedtak.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller utrangeres blir verdien som er

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

innregnet i finansiell stilling fraregnet og eventuelt tap eller gevinst innregnes i resultatet. Anskaffelseskost inkluderer alle utgifter som kan henføres direkte til kjøp eller tilvirkning av eiendelen. For egentilvirkede driftsmidler inngår også andel av andre utgifter som kan henføres til driftsmiddelet og lånekostnader i anskaffelseskost.

Varige driftsmidler innregnes i finansiell stilling dersom det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen vil tilflyte foretaket og eiendelens anskaffelseskost kan måles pålitelig. Etterfølgende utgifter ved ombygging og utskiftning av deler balanseføres dersom tilsvarende kriterier er oppfylt. Gjenstående innregnet verdi knyttet til utskiftede deler resultatføres. Kostnader til service, reparasjon og vedlikehold innregnes i resultatet løpende.

Hver vesentlig komponent av varige driftsmidler avskrives over estimert utnyttbar levetid. Produksjonsrelaterte maskiner avskrives hovedsakelig degressivt, mens øvrige driftsmidler avskrives ved bruk av lineær metode.

Leide driftsmidler som ikke forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over det korteste av leieperioden og utnyttbar levetid. Leide driftsmidler som forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over forventet levetid.

Avskrivningsperiode og -metode vurderes årlig, og utrangeringsverdi estimeres ved hver årsavslutning. Endringer innregnes som en estimatendring.

Immaterielle eiendeler

Goodwill
Goodwill innregnes til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Eventuelle nedskrivninger av goodwill reverseres ikke selv om grunnlaget for verdifallet ikke lenger er til stede.

Goodwill allokeres til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som er oppkjøpt eller som forventes å få synergier fra oppkjøpet.

Patenter og lisenser
Utgifter for patenter og lisenser er balanseført og amortiseres lineært over forventet brukstid, vanligvis fra 5 til 10 år.

Programvare
Utgifter knyttet til kjøp av ny programvare er balanseført som en immateriell eiendel dersom disse utgiftene ikke er en del av anskaffelseskostnaden til hardware. Normalt amortiseres programvare lineært over 3 år. Utgifter pådratt for å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres med mindre endringene i programvaren øker den fremtidige økonomiske nytten av programvaren.

Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner
Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner som anskaffes separat innregnes til virkelig verdi (kost) på anskaffelsestidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold anskaffet i virksomhetssammenslutninger innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold har begrenset utnyttbar levetid og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulert amortisering. Amortisering foretas lineært over kundeforholdets forventede levetid.

Verdifall på ikke-finansielle eiendeler
Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes de immaterielle eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter).

Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres.

Leieavtaler
For å avgjøre om en avtale er en leieavtale eller inneholder et leieelement, vurderes substansen av avtalen. Dersom oppfyllelse av avtalen betinger bruk av en spesifikk eiendel eller gruppe av underliggende eiendelen og overdrar retten til å kontrollere bruken av den underliggende eiendelen i en periode i bytte mot et vederlag, behandles avtalen som en leieavtale etter IFRS16. AF Gruppen har betydelig leie av anleggsmaskiner og en del kontorlokale, men også leie knyttet til produksjonsanlegg og billeie.

Hver enkelt leiekomponent i kontrakten innregnes som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten. På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregnes en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteiendel for alle leieavtaler. AF Gruppen har valgt å ikke balanseføre leieavtaler med kort varighet (leieperiode på 12 måneder eller kortere). For disse leieavtalene innregnes leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper. Dette gjelder blant annet oppsigelige kortsiktige leieavtaler, som for eksempel brakkeleie. Tjenesteleveranser i kontrakter som er definert som «ikke-leiekomponenter» er skilt ut og innregnet i resultatet som driftskostnad separat fra leiekomponenten. I note er leieavtaler klassifisert som bruksrettighetseiendel og leieforpliktelser, og er en del av finansielle leiekontrakter for konsernet. Effektene av leieavtaler i konsernregnskapet er presentert i egen note.

Leieforpliktelser
Leieforpliktelsen klassifiseres som rentebærende gjeld i konsernregnskapet. Leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet beregnes som nåverdien av fremtidige faste leiebetalinger, og evt. restverdier ved avslutning av en leiekontrakt. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen. Ved en evt. kjøpsopsjon vil leieforpliktelsen inkludere utøvelseskurs for en kjøpsopsjon. For de fleste leiekontraktene i AF Gruppen er det ikke en opsjon om utkjøp etter endt leieavtale. Det er ikke knyttet vesentlig estimatusikkerhet til vurderinger rundt opsjonsperioder og verdier på balanseførte leiekontrakter.

Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Forpliktelsen beregnes med en diskonteringsrente tilsvarende den marginale lånerenten for det aktuelle selskapet, for hver klasse av underliggende eiendel, og justert for avtalens gjenværende leieperiode.

ÅRSREGNSKAP

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Bruksretteiendeler
Bruksretteiendeler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger lineært over leieperiodens løpetid, og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen.

Konsernet anvender IAS 36 Verdifall på eiendeler for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å innregne eventuelle påviste tap ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler
Finansielle eiendeler klassifiseres i følgende målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapital-instrumenter. Klassifisering av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken virksomhetsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en virksomhetsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Tilsvarende instrumenter der formålet er både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og kontantstrømmer fra salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI), men med renteinntekter, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger innregnet i det ordinære resultatet. Verdiendringer innregnet over andre inntekter og kostnader (OCI) skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater
Derivater presenteres som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når virkelig verdi er negativ. Alle derivater måles til virkelig verdi, og normalt med verdiendring i resultatet. Virkelig verdiendring av valutaterminkontrakter og råvarederivater innregnes i driftsresultatet, mens virkelig verdiendring på rentebytteavtaler innregnes i resultatet under finansposter, Verdiendring på derivater som er utpekt til sikringsinstrumenter og tilfredsstiller dokumentasjonskravene i IFRS 9 innregnes i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. For kontantstrømsikring innregnes endringer i den virkelige verdien av derivatet i andre inntekter og kostnader (OCI). Posteringene reverseres og innregnes som en inntekt eller kostnad i den perioden den sikrede transaksjonen innregnes i resultatet. Rentederivater samt valuta- og råvareterminkontrakter med forfall innen 12 måneder presenteres som kortsiktige derivater, og kontrakter med forfall utover 12 måneder klassifiseres som langsiktige derivater i finansiell stilling.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter
Investering i egenkapitalinstrumenter innregnes i finansiell stilling til virkelig verdi. Verdiendringer innregnes som hovedregel i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan øremerkes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI). Ordinært utbytte resultatføres. Akkumulerte verdiendringer reklassifiseres ikke til resultatet ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser
Finansielle forpliktelser som blant annet rentebærende gjeld måles til amortisert kost, med unntak av finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet på grunn av at de er holdt for handelsformål, og finansielle forpliktelser som er øremerket til måling til virkelig verdi over resultatet.

Fordringer
Kortsiktige og langsiktige fordringer er vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rente-metoden. På grunn av kort løpetid på kundefordringer og andre fordringer vil fordringene i praksis oppføres til pålydende med fradrag for forventet tap.

Beholdninger
Beholdninger balanseføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Beholdningene består i hovedsak av reservedeler, utstyr og materialer til bruk i produksjonen. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO-metoden, og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og utgifter for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

Egenkapital
Egne aksjer
Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive utgifter som kan henføres direkte som fradrag i egenkapital. Egne aksjer presenteres som reduksjon av egenkapital.

Omregningsdifferanser
Omregningsdifferanser oppstår i forbindelse med valutaforskjeller i konsolideringen av utenlandske enheter. Enheter med en annen funksjonell valuta enn NOK konsolideres steg for steg. Dette innebærer at omregningsdifferanser identifiseres på ulike nivåer i tråd med konsernstrukturen og reklassifiseres til resultatet ved avgang av datterselskap der direkte morselskap har en annen funksjonell valuta.

Avsetning for utbytte
Utbytte innregnes som gjeld når det er vedtatt av generalforsamlingen. Dette innebærer at foreslått, ikke vedtatt utbytte inngår i egenkapitalen.

Ytelser til ansatte

Ytelsesbaserte pensjonsordninger
Konsernet har ytelsesbaserte pensjonsordninger i de norske selskapene for ansatte født i 1951 og tidligere og som var ansatt i konsernet før 1. januar 2003. Pensjonsordningene er finansiert gjennom fondsopplegg i forsikringsselskap. Netto forpliktelse er beregnet med utgangspunkt i nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som den ansatte har opptjent på balansedagen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Planens opptjeningsformel benyttes som allokeringsmetode. Aktuarmessige gevinster og tap innregnes over andre inntekter og kostnader (OCI) i den perioden de oppstår.

AF har er en ytelsesbasert flerforetaksordning for AFP som finansieres gjennom premier fastsatt til 1 % av lønnen. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 2,4 % av samlede utbetalinger til arbeidstakere mellom 1 G og 7,1 G. Det er ingen fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene.

Ansatte i de svenske datterselskapene er medlemmer i en innskuddsbasert pensjonsordning. Det samme gjelder de ansatte i Norge som ikke er medlem av ytelsesbaserte pensjonsordninger. Periodens netto pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

NOTE 40 REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger
AF har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge som ikke omfattes av den ytelsesbaserte ordningen. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper. AF har ingen forpliktelser utover dette.
Aksjebasert avlønning

AF Gruppen tilbyr ansatte rabatterte aksjer med bindingstid på ett år, enten ved salg av egne aksjer eller ved rettet emisjon. Aksjesalget innregnes i henhold til reglene for aksjebasert avlønning.

Ved salg av egne aksjer til ansatte kostnadsføres rabatten til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. For børsnoterte aksjer, dvs. aksjer i AF Gruppen ASA, tas det ikke hensyn til eventuell bindingstid ved verdsettelse av rabatten som kostnadsføres.

AF Gruppen tilbyr også aksjeopsjoner til ansatte gjennom et treårig opsjonsprogram. Hver opsjon gir rett til å kjøpe en aksje på et avtalt fremtidig tidspunkt til en fastsatt kurs. Opsjonene måles til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. Beregnet verdi for den estimerte andelen av opsjonene som forventes innløst innregnes i resultatet som lønnskostnad, med motpost annen innskutt egenkapital. Kostnaden fordeles over perioden frem til den ansatte får en ubetinget rett til å innløse opsjonene. På hver balansedag revurderes estimatet for antall opsjoner som forventet innløst. Eventuelle endringer reduserer kostnaden kumulativt med tilsvarende justering av egenkapitalen.

Arbeidsgiveravgift for lønnsfordel knyttet til utestående opsjoner innregnes i resultatet etter beste estimat på forpliktelsen.

Avsetninger
En avsetning innregnes når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, og det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen som kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Restruktureringsavsetninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringsen enten har startet eller har blitt offentliggjort.

En avsetning for garanti innregnes i samme leveringsforpliktelse som de underliggende prosjekter og tjenester. Avsetningen er basert på historisk informasjon om garantier og sannsynligheten for garantikostnaden inntreffer.

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når konsernets forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som påløper for å innfri forpliktelsene etter kontrakten.
I forbindelse med gjennomførte virksomhetssammenslutninger kan det være avtalt salgsopsjoner på hele eller deler av selgernes gjenværende andeler i det overdratte selskapet. Salgspris på aksjene på tidspunkt for innløsning av opsjonene er i slike tilfeller avhengig av det overdratte virksomhetens fremtidige prestasjoner. Estimert virkelig verdi av utstedte salgsopsjonene neddiskonteres og innregnes som en forpliktelse på tidspunktet for virksomhetssammenslutningen med motpost i majoritetens egenkapital. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av forpliktelsen innregnes i resultatet. Endringer i forpliktelsen som følger av at opsjonene ikke innløses innregnes direkte mot egenkapitalen.

Låneutgifter
Låneutgifter balanseføres i den grad de er kan henføres direkte til tilvirkning av en eiendel det tar betydelig tid å ferdigstille for bruk eller salg. AF Gruppen innregner låneutgifter som påløper under tilvirkning av egenregiprosjekter (boliger) i finansiell stilling. Tilsvarende gjøres for driftsmidler som tilvirkes for bruk i egen virksomhet. Aktiveringen av låneutgifter opphører når eiendelene er ferdigstilte.

Kontanter og kontantekvivalenter
Kontanter og kontantekvivalenter er konsernets bankbeholdning, og inkluderer likvide og bundne midler. I finansiell stilling er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

Kontantstrømoppstilling
Kontantstrømoppstillingen forklarer periodens endring i kontanter og kontantekvivalenter. Definisjonen av kontanter og kontantekvivalenter i kontantstrømoppstillingen tilsvarer definisjonen i finansiell stilling. Kontantstrømoppstillingen er satt opp i henhold til den indirekte metoden og viser kontantstrøm fra henholdsvis operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktiviteter. Betalte renter er klassifisert som finansieringsaktiviteter og mottatte renter er klassifisert som investeringsaktiviteter.

Betingede forpliktelser og eiendeler
Betingede forpliktelser er ikke innregnet i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav. Betingede eiendeler er ikke innregnet i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

Hendelser etter balansedagen
Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

SELSKAPSREGNSKAP

204 SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

205 Resultatregnskap
206 Finansiell stilling
207 Kontantstrømoppstilling

208 NOTER

208 **Note 1** Vesentlige regnskapsprinsipper
208 **Note 2** Ytelser til konsernsjefen og styret
209 **Note 3** Andre driftskostnader
209 **Note 4** Netto finansposter
210 **Note 5** Skattekostnader og utsatt skatt/ skattefordel
210 **Note 6** Investering i datterselskaper
211 **Note 7** Mellomværende med selskap i samme konsern
212 **Note 8** Aksjekapital og aksjonærinformasjon
214 **Note 9** Egenkapital
214 **Note 10** Garantier

215 Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef
216 Revisors beretning

RESULTATREGNSKAP

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
Mottatt utbytte, konsernbidrag og gevinst på aksjer	6	1 516	1 016
Sum driftsinntekter og andre inntekter		**1 516**	**1 016**
Andre driftskostnader	2, 3	-27	-28
Driftsresultat (EBIT)		**1 488**	**988**
Netto finansposter	4	24	49
Resultat før skatt (EBT)		**1 512**	**1 038**
Skattekostnad	5	-	-6
Årets resultat		**1 512**	**1 032**

TOTALRESULTAT

Beløp i MNOK	2022	2021
Årets resultat	1 512	1 032
Årets utvidede resultat	-	-
Årets totalresultat	**1 512**	**1 032**

ÅRSREGNSKAP

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Investering i datterselskap	6	3 052	2 252
Sum anleggsmidler		**3 052**	**2 252**
OMLØPSMIDLER			
Andre ikke-rentebærende fordringer på konsernselskap	7	1 418	988
Andre ikke-rentebærende fordringer		27	6
Sum omløpsmidler		**1 445**	**994**
Sum eiendeler		**4 497**	**3 245**
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Aksjekapital	8, 9	5	5
Egne aksjer	9	-	-
Overkurs	9	361	237
Annen innskutt egenkapital	9	54	54
Sum innskutt egenkapital		**420**	**296**
Annen egenkapital	9	900	529
Sum opptjent egenkapital		**900**	**529**
Sum egenkapital		**1 320**	**824**
KORTSIKTIG GJELD			
Rentebærende gjeld til konsernselskaper	7	2 421	1 677
Skyldige offentlige avgifter	7	-	-
Betalbar skatt	5	-	6
Annen gjeld til konsernselskaper	7	52	41
Avsatt utbytte	9	700	694
Annen kortsiktig gjeld og avsetninger		3	3
Sum kortsiktig gjeld		**3 176**	**2 421**
Sum egenkapital og gjeld		**4 497**	**3 245**

Oslo, 30. mars 2023

Pål Egil Rønn *Styrets leder* | **Hege Bømark** | **Saloume Djoudat** | **Kristian Holth** | **Arne Baumann** | **Hilde Kristin Herud**

Amund Tøftum *Konsernsjef* | **Espen Jahr** | **Hilde Wikesland Flaen** | **Arne Sveen** | **Erik Tømmeraas Veiby**

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK	Note	2022	2021
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER			
Resultat før skatt		1 512	1 038
Periodens betalte skatt	5	-6	-2
Inntektsført utbytte og konsernbidrag		-1 516	-1 016
Endring i mellomværende konsernselskap		748	347
Endring i tidsavgrensede poster		-21	-25
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		**717**	**342**
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Mottatt utbytte og konsernbidrag		1 092	631
Utbetaling ved kapitalforhøyelse i datterselskap		-800	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**292**	**631**
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Innbetaling ved kapitalforhøyelse	9	125	119
Innbetaling ved salg av egne aksjer	9	57	51
Utbetaling ved kjøp av egne aksjer	9	-66	-27
Utbetaling av utbytte	9	-1 125	-1 116
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**-1 010**	**-973**
Netto endring i likvider gjennom året		-	-
Likvide midler per 1. januar		-	-
Likvide midler per 31. desember		**-**	**-**

NOTE 1 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT
AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0603 Oslo, Norge.

AF Gruppen ASA er et holdingselskap uten annen virksomhet enn investering i andre selskaper.

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) som fastsatt av EU og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskapet gitt i egen forskrift til norsk regnskapslov § 3-9 5. ledd. (Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder, fastsatt av Finansdepartementet 7. februar 2022).

Det er utarbeidet konsernregnskap i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). Konsernregnskapet kan fås utdelt ved forretningskontoret til AF Gruppen ASA, Helsfyr Atrium, Oslo eller på selskapets hjemmeside https://afgruppen.no.

For informasjon vedrørende nærstående parter, salg/kjøp av virksomhetsområder, resultat per aksje og hendelser etter balansedagen henvises det til relevante noter i konsernregnskapet.
Årsregnskapet til AF Gruppen ASA ble godkjent for publisering av styret 30. mars 2023.

De regnskapsprinsipper som er beskrevet for konsernet i notene til konsernregnskapet er konsistent benyttet for morselskapets selskapsregnskap. Det vises til note 40 i konsernregnskapet for en utførlig beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper.

Regnskapsprinsipper som kun er aktuelle for morselskapet eller avvikende fra konsernregnskapet er som følger:

AKSJER I DATTERSELSKAP
Datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Aksjer i datterselskaper testes for verdifall når det er forhold som indikerer dette. Dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført beløp foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

UTBYTTE OG KONSERNBIDRAG
Regnskapspliktige som utarbeider selskapsregnskap etter forskrift til Regnskapslovens § 3-9 kan velge å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag i samsvar med norsk regnskapslovs bestemmelser. AF Gruppen ASA har valgt å benytte seg av dette unntaket. Dette innebærer at utbytte og konsernbidrag mottatt og avgitt av morselskapet regnskapsføres året før de vedtas avgitt eller mottatt. Det samme gjelder eventuell skatteeffekt av slike transaksjoner.

NOTE 2 YTELSER TIL KONSERNSJEFEN OG STYRET

Beløp i TNOK	2022	2021
LØNN OG YTELSER TIL KONSERNSJEF		
Amund Tøftum		
Lønn	4 049	3 757
Bonus	7 659	5 071
Pensjon	84	75
Andre ytelser	229	195
Totalt	**12 021**	**9 097**
Honorar til styret:	3 792	3 660

Det er ingen ansatte i AF Gruppen ASA og selskapet er derfor heller ikke forpliktet til å ha pensjonsordning. Konsernsjefen er formelt ansatt i datterselskapet AF Gruppen Norge AS.

Det er gitt fullstendige opplysninger om lønnsordninger og godtgjørelser for konsernsjef, styret og ledende ansatte i konsernregnskapet.
For nærmere informasjon se note 7 – Lønnskostnader og note 33 – Ytelser til ledende ansatte og styret i konsernregnskapet.

NOTE 3 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK	2022	2021
Godtgjørelse til revisor	-1	-1
Eierkostnader	-18	-17
Øvrige driftskostnader	-9	-10
Sum andre driftskostnader	**-27**	**-28**

Beløp i TNOK	2022	2021
GODTGJØRELSE TIL REVISOR		
Godtgjørelse for lovpålagt revisjon	-856	-569
Andre attestasjonstjenester	-115	-
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenfor revisjon	-	-20
Sum godtgjørelse til revisor	**-971**	**-588**

Godtgjørelse til revisor er presentert eksklusive merverdiavgift.

Honorarer til revisor for emisjon er ført mot overkurs og var totalt TNOK 45 (TNOK 25).

NOTE 4 NETTO FINANSPOSTER

Beløp i MNOK	2022	2021
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter fra selskap i samme konsern	24	49
Andre renteinntekter	-	-
Sum finansinntekter	**24**	**49**
FINANSKOSTNADER		
Andre rentekostnader	-	-
Sum finanskostnader	**-**	**-**
Netto finansposter	**24**	**49**

NOTE 5 SKATTEKOSTNADER OG UTSATT SKATT/SKATTEFORDEL

Beløp i MNOK	2022	2021
SKATTEKOSTNAD I RESULTATET		
Årets betalbare skatt	-	-6
Sum betalbar skatt	**-**	**-6**
Endring i utsatt skatt/skattefordel	-	-
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	-	-
Sum endring utsatt skatt	**-**	**-**
Sum skattekostnad	**-**	**-6**
AVSTEMMING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultat før skatt	1 512	1 038
Forventet inntektsskatt med nominell skattesats	**-333**	**-228**
Skatteeffekter av:		
- Permanente forskjeller	-1	-1
- Inntektsført utbytte og konsernbidrag uten skatt	333	223
Sum skattekostnad i resultatet	**-**	**-6**
BETALBAR SKATT I BALANSEN FREMKOMMER SOM FØLGER:		
Årets betalbare skatt	-	-6
Betalbar skatt i balansen	**-**	**-6**
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER SOM INNGÅR I GRUNNLAGET FOR UTSATT SKATTEFORDEL/UTSATT SKATT		
Underskudd til fremføring	-	-
Grunnlag for utsatt skatt (utsatt skattefordel) i balansen	**-**	**-**
Utsatt skatt (utsatt skattefordel) i regnskapet	-	-

NOTE 6 INVESTERING I DATTERSELSKAP

Selskapets navn	Dato anskaffet	Kontoradresse	Eierandel	Stemmeandel
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Gruppen Holding AS	25.09.17	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Offshore AS	02.04.09	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Energi og Miljø AS	15.01.09	Oslo	100,0 %	100,0 %
Betonmast Holding AS	28.10.19	Oslo	64,2 %	64,2 %

NOTE 7 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Beløp i MNOK	2022	2021
FORDRINGER KONSERNSELSKAP		
Mottatt konsernbidrag og utbytte	1 393	970
Fellesregistrering mva	25	18
Sum fordringer konsernselskap	**1 418**	**988**

Beløp i MNOK	2022	2021
GJELD KONSERNSELSKAP		
Eierkostnader	-	17
Gjeld konsernkontoordning	2 421	1 677
Fellesregistrering mva	52	24
Sum gjeld konsernselskap	**2 473**	**1 718**

Selskapet inngår i et konsernkontosystem tilrettelagt av DNB for AF Gruppen ASA og dets datterselskaper, der AF Gruppen Norge AS er toppkontoinnehaver. Deltakende selskap er solidarisk ansvarlig for innvilget kassekreditt. Per 31.12.2022 har selskapet et trekk på TNOK 2 420 913 i konsernkontosystemet. Konsernet hadde netto trekk på konsernkontoordningen ved utgangen av året.

NOTE 8 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

AKSJEKAPITALEN BESTÅR AV

	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	107 702 000	0,05	5 385 100

AKSJONÆR	Antall aksjer	Andel	Endring 2021-2022
ØMF Holding AS	17 842 233	16,57 %	658 524
OBOS BBL	17 459 483	16,21 %	332 141
Constructio AS	15 288 012	14,19 %	592 665
Folketrygdfondet	8 387 757	7,79 %	-859 122
LJM AS	2 515 217	2,34 %	-
Artel Kapital AS	2 508 267	2,33 %	-
Vito Kongsvinger AS	1 911 676	1,77 %	-
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,63 %	-
Janiko AS	1 350 186	1,25 %	-276 814
Moger Invest AS	1 242 609	1,15 %	-57 577
Ti største aksjonærer	**70 259 310**	**65,23 %**	**389 817**
Sum øvrige aksjonærer	37 442 690	34,77 %	507 683
Totalt antall aksjer	**107 702 000**	**100,00 %**	**897 500**

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har én stemme.

Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2022.

NOTE 8 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.

ANTALL AKSJER OG OPSJONER EIET AV STYRET OG LEDENDE PERSONER PER 31.12.2022

Styret		Opsjoner	Egne aksjer	Aksjer eid av nærstående
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225	-
Arne Baumann [1]	aksjonærvalgt	-	-	17 459 483
Kristian Holth [2]	aksjonærvalgt	-	-	16 309 521
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-	-
Saloume Djoudat	aksjonærvalgt	-	-	-
Hilde Kristin Herud [3]	aksjonærvalgt	-	-	3 075
Erik Tømmeraas Veiby [4]	aksjonærvalgt	-	-	2 224 240
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-	-
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	3 915	29 016	-
Espen Jahr	ansattvalgt	5 933	5 057	-
Sum		**9 848**	**241 298**	**35 996 319**

[1] Representerer OBOS BBL som eier 17 459 483 aksjer.
[2] Representerer Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 15 288 012 og 1 021 509 aksjer.
[3] Representerer Hilma Invest AS som eier 3 075 aksjer.
[4] Representerer Nærstående til Vito Kongsvinger AS og KB Gruppen Kongsvinger AS som eier henholdsvis 1 911 676 og 312 564 aksjer.

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Amund Tøftum	Konsernsjef/CEO	20 833	126 044
Anny Øen	Konserndirektør/CFO	10 445	26 299
Bård Frydenlund	Konserndirektør	20 833	179 385
Eirik Wraal	Konserndirektør	20 660	38 679
Geir Flåta	Konserndirektør	20 488	1 591
Tormod Solberg	Konserndirektør	14 513	49 853
Lars Myhre Hjelmeset	Konserndirektør	13 962	35 600
Sum		**121 734**	**457 451**

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 12. mai 2023. Generalforsamlingen vedtok 15. mai 2020 en ny opsjonsordning for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper med rett til tegning av i alt 4 000 000 opsjoner i årene 2020, 2021 og 2022 og innløsning i 2023. Per 31.12.2022 er det utestående 3 505 712 opsjoner i denne ordningen, justert for ansatte som har sluttet. Aksjekursen for AF-aksjen på innløsningstidspunktet 1. mars 2023 var lavere enn utøvelseskursene. 1 361 opsjoner ble innløst. Resterende opsjoner bortfalt.

NOTE 9 EGENKAPITAL

Beløp i MNOK	Aksjekapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31. desember 2020	5	-	546	53	167	771
Kapitalforhøyelse	-	-	119	-	-	119
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-27	-27
Salg egne aksjer	-	-	-	-	51	51
Årets totalresultat	-	-	-	-	1 032	1 032
Tilleggsutbytte	-	-	-427	-	-	-427
Foreslått utbytte for 2021	-	-	-	-	-694	-694
Egenkapital 31. desember 2021	**5**	**-**	**237**	**54**	**529**	**824**
Kapitalforhøyelse	-	-	125	-	-	125
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-66	-66
Salg egne aksjer	-	-	-	-	57	57
Årets totalresultat	-	-	-	-	1 512	1 512
Tilleggsutbytte	-	-	-	-	-431	-431
Foreslått utbytte for 2022	-	-	-	-	-700	-700
Egenkapital 31. desember 2022	**5**	**-**	**361**	**54**	**900**	**1 320**

Selskapet har per 31. desember 2022 ingen (ingen) egne aksjer á kr 0,05. Egne aksjer erverves med tanke på salg til ansatte og som del av vederlag ved virksomhetsoppkjøp.

NOTE 10 GARANTIER

I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i den forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. AF Gruppen ASA har videre garantert for kredittrammer i bank og skattetrekk for datterselskapene i form av selvskyldnerkausjoner. Det har historisk ikke vært tap knyttet til slike garantier i AF Gruppen ASA.

	2022		2021	
Beløp i MNOK	Ramme	Trukket	Ramme	Trukket
Garantier utstedt overfor byggherre	8 203	4 784	8 472	5 215
Garantier for skattetrekk og diverse	249	249	249	249
Leasingrammer	1 272	809	1 290	946
Kreditt og lånefasiliteter i bank	3 000	-	3 000	-
Sum	**12 724**	**5 842**	**13 011**	**6 410**

ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG KONSERNSJEF

Om årsregnskapet for 2022 for AF Gruppen ASA bekrefter vi, etter vår beste overbevisning, at:

- Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter IFRS og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskapet gitt i forskrift til norsk regnskapslov § 3.9 5. ledd.
- Opplysningene i regnskapet gir et rettvisende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Opplysningene i årsberetningen gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer AF Gruppen står overfor.

Oslo, 30. mars 2023

Pål Egil Rønn *Styrets leder* | **Hege Bømark** | **Saloume Djoudat** | **Kristian Holth** | **Arne Baumann** | **Hilde Kristin Herud**

Amund Tøftum *Konsernsjef* | **Espen Jahr** | **Hilde Wikesland Flaen** | **Arne Sveen** | **Erik Tømmeraas Veiby**

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i AF Gruppen ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for AF Gruppen ASA, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2022, resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettvisende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9, og
- gir konsernregnskapet et rettvisende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for AF Gruppen ASA sammenhengende i 6 år fra valget på generalforsamlingen den 12. mai 2017 for regnskapsåret 2017.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Vi har kommet til at *Inntektsføring av tilvirkningskontrakter* er et sentralt forhold ved årets revisjon. Dette er tilsvarende som ved revisjonen i fjor, som følger av at konsernets aktivitet og risikoprofil ikke har endret seg vesentlig.

Sentrale forhold ved revisjonen	Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen
Inntektsføring av tilvirkningskontrakter	
Inntekter fra tilvirkningskontrakter utgjør MNOK 29 708 i 2022 (note 6). For beregning av inntekter fra tilvirknings-kontrakter benyttes løpende inntektsføring basert på forventet omsetning og kontraktens fullføringsgrad. Tilvirknings-kontraktene kan være langvarige, komplekse og preget av stor usikkerhet. Estimering av totale inntekter og kostnader krever utøvelse av skjønn, herunder vurdering av sluttprognose, fremdrift, kontraktendringer, variable vederlag og eventuelle virkninger av tvistesaker. Inntektsføring av tilvirkningskontrakter er et sentralt forhold ved vår revisjon fordi konsernet har et stort omfang av tilvirkningskontrakter, og ledelsens utøvelse av skjønn kan påvirke flere poster i regnskapet i vesentlig grad; herunder inntekter, kostnader, kundefordringer, avsetninger og utsatt skatt. Mer informasjon om konsernets regnskapsføring av tilvirkningskontrakter, hvordan ferdigstillelsesgrad beregnes og ledelsens anvendelse av skjønn i denne sammenhengen finnes i note 39 og 40.	Vi leste gjennom et utvalg av kontrakter og vurderte regnskapsføringen mot konsernets regnskapsprinsipper. Vi vurderte konsernets prinsipper for inntektsføring mot IFRS 15. Vi fant at regnskapsføringen av kontrakter stemte med betingelsene i kontraktene og at anvendte regnskapsprinsipper var i tråd med krav i IFRS 15 og konsistent anvendt. Konsernet har etablert et risikorammeverk som skal sikre en kvalitativ og konsistent behandling av risiko og estimater i prosjektene. Det er etablert kontroller for å påse etterlevelse av rammeverket. Kontrollene retter seg primært mot at det gjøres forsvarlige vurderinger av totale forventede kostnader og fremdrift, og totale forventede inntekter, herunder variable inntekter og inntekter beheftet med usikkerhet fra uenigheter og tvister. Kontrollene er etablert på flere nivåer i organisasjonen, og består blant annet av periodiske gjennomganger av prosjektporteføljen i møter. Vi gjennomgikk relevant dokumentasjon som underbygget kvalitet i diskusjonene og fant at kontrollene hadde fungert effektivt. Videre testet vi kontroller som skal sikre at timer og kostnader henføres til rett prosjekt, og følgelig at grunnlaget forvurdering av fremdrift og margin er riktig. Vi fant at kontrollene hadde fungert effektivt. Fastsettelse av sluttprognose og fullføringsgrad som ligger til grunn for inntektsføringen innebærer bruk av skjønn. For å utfordre bruken av skjønn i disse estimatene intervjuet og utfordret vi blant annet ledelsen og andre relevante personer i de respektive forretningsenhetene om forutsetningene for estimatene. Videre kontrollerte vi at det forelå dokumentasjon som underbygget ledelsens vurderinger av utvalgte forutsetninger som var

ÅRSREGNSKAP

sentrale for sluttprognosene, herunder betingelser i signerte kundekontrakter, endringsordre og annen relevant dokumentasjon. For prosjekter hvor det var vesentlige tvister, innhentet vi bekreftelser direkte fra konsernets eksterne advokatforbindelser. Vi gjennomførte også analyser rettet mot konsistens i ledelsens utøvelse av skjønn. Vi fant at ledelsens estimater og bruk av skjønn var rimelig og konsistent med underliggende dokumentasjon.

Vi kontrollerte om opplysningene i de sentrale notene stemte med informasjonen om prosjektene, og om opplysningskravene i IFRS var oppfylt.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde, i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9 for selskapsregnskapet, og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.

- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

ÅRSREGNSKAP

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon
Som en del av revisjonen av årsregnskapet for AF Gruppen ASA har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn «AFG-2022-12-31.zip» i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar
Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter
For beskrivelse av revisors oppgaver og plikter ved attestasjonen av ESEF-rapporteringen, vises det til: https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Oslo, 30. mars 2023
PricewaterhouseCoopers AS

Thomas Whyte Gaardsø
Statsautorisert revisor

5 / 5

ÅRSREGNSKAP

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

AF Gruppen presenterer alternative resultatmål som et supplement til måltall som reguleres av IFRS. De alternative resultatmålene er presentert for å gi en bedre innsikt og forståelse av driften, finansiell stilling og grunnlaget for utviklingen fremover. AF Gruppen bruker alternative resultatmål som er vanlige i bransjen og blant analytikere og investorer.

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROaCE):
Dette måltallet gir nyttig informasjon både til ledelsen og styret i AF Gruppen, og til investorer, om resultatene som er oppnådd i perioden som analyseres. AF Gruppen bruker måltallet til å måle avkastning på investert kapital, uavhengig av om finansieringen er gjennom egenkapital eller gjeld. Bruken av måltallet bør ikke ses på som et alternativ til resultatmål beregnet etter IFRS, men som et supplement.

De alternative resultatmålene defineres som følger:

EBITDA: Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter, iii) av- og nedskrivninger.
Driftsresultat (EBIT): Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter.
EBITDA-margin: EBITDA delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Driftsmargin: Driftsresultat (EBIT) delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Resultatmargin: Resultat før skatt delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Brutto rentebærende gjeld: Summen av langsiktige rentebærende lån og kreditter og kortsiktige rentebærende lån og kreditter.
Netto rentebærende gjeld (fordring): Brutto rentebærende gjeld minus i) langsiktige rentebærende fordringer, ii) kortsiktige rentebærende fordringer og iii) kontanter og kontantekvivalenter.
Investert kapital: Summen av egenkapital og brutto rentebærende gjeld.
Gjennomsnittlig investert kapital: Gjennomsnittlig investert kapital de siste fire kvartalene.
Avkastning på investert kapital (ROaCE): Resultat før skatt og rentekostnader delt på gjennomsnittlig investert kapital.
Economic Value Added (EVA): Avkastning på investert kapital, fratrukket avkastningskrav før skatt, multiplisert med i) en minus effektiv skattesats, ii) gjennomsnittlig investert kapital.
Egenkapitalandel: Egenkapital delt på sum egenkapital og gjeld.
Gjennomsnittlig egenkapital: Gjennomsnittlig egenkapital de siste fire kvartalene.
Egenkapitalrentabilitet: Resultat delt på gjennomsnittlig egenkapital.
Ordreinngang: Estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt i rapporteringsperioden.
Ordrereserve: Gjenværende estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt, men ikke opptjent, på rapporteringsdatoen.

Tabellen under viser avstemming av alternative resultatmål mot linjer i rapporterte finansielle tall i henhold til IFRS.

Beløp i MNOK	**31.12.22**	**31.12.21**
BRUTTO RENTEBÆRENDE GJELD/NETTO RENTEBÆRENDE GJELD		
Rentebærende lån og kreditter - langsiktig	75	90
Rentebærende lån leieforpliktelser - langsiktig	607	554
Rentebærende lån og kreditter - kortsiktig	433	54
Rentebærende lån leieforpliktelser - kortsiktig	290	301
Brutto rentebærende gjeld	**1 406**	**999**
Minus:		
Rentebærende fordringer - langsiktig	-268	-282
Rentebærende fordringer - kortsiktig	-44	-65
Kontanter og kontantekvivalenter	-765	-680
Netto rentebærende gjeld (fordringer)	**329**	**-29**
INVESTERT KAPITAL		
Egenkapital	3 494	3 572
Brutto rentebærende gjeld	1 406	999
Investert kapital	**4 900**	**4 571**
GJENNOMSNITTLIG INVESTERT KAPITAL		
Investert kapital per 1. kvartal	4 593	4 673
Investert kapital per 2. kvartal	4 366	4 231
Investert kapital per 3. kvartal	4 385	4 489
Investert kapital per 4. kvartal	4 900	4 571
Gjennomsnittlig investert kapital	**4 561**	**4 491**

Beløp i MNOK	**31.12.22**	**31.12.21**
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROaCE)		
Resultat før skatt	1 400	1 580
Rentekostnader	43	38
Resultat før skatt og rentekostnader	**1 442**	**1 617**
Delt på:		
Gjennomsnittlig investert kapital	4 561	4 491
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	**31,6 %**	**36,0 %**
ECONOMIC VALUE ADDED (EVA)		
Avkastning på investert kapital	31,6 %	36,0 %
Minus:		
Avkastningskrav før skatt	12,0 %	12,0 %
Meravkastning før skatt	**19,6 %**	**24,0 %**
Multiplisert med:		
1 minus effektiv skattesats	82,3 %	77,8 %
Meravkastning etter skatt	**16,1 %**	**18,7 %**
Multiplisert med:		
Gjennomsnittlig investert kapital	4 561	4 491
Economic Value Added (EVA)	**736**	**839**
EGENKAPITALANDEL		
Egenkapital	3 494	3 572
Delt på:		
Sum egenkapital og gjeld	14 457	13 108
Egenkapitalandel	**24,2 %**	**27,3 %**
GJENNOMSNITTLIG EGENKAPITAL		
Egenkapital per 1. kvartal	3 639	3 553
Egenkapital per 2. kvartal	3 126	3 117
Egenkapital per 3. kvartal	3 286	3 378
Egenkapital per 4. kvartal	3 494	3 572
Gjennomsnittlig egenkapital	**3 386**	**3 405**
EGENKAPITALARENTABILITIET		
Resultat	1 151	1 229
Delt på:		
Gjennomsnittlig egenkapital	3 386	3 405
Egenkapitalrentabilitiet	**34,0 %**	**36,1 %**

DEFINISJONER

FINANSIELLE NØKKELTALL

Resultat per aksje
Resultat etter skatt / gjennomsnittlig antall utestående aksjer

P/E
Aksjekurs / resultat per aksje

P/B
Aksjekurs / selskapets bokførte verdi per aksje

EV / EBIT
(Markedsverdi minus netto rentebærende fordring) / driftsresultat

ANDRE DEFINISJONER

BRA
Forkortelse for Bruksareal. Bruksareal er bruttoarealet minus arealet som opptas av yttervegger. Angis i m^2 eller kvm.

BREEAM
BRE Environmental Assessment Method. Utviklet i Storbritannia av BRE (Building Research Establishment). Europas ledende miljøklassifiseringsverktøy.

Egenregi
Når AF for egen regning kjøper tomter, utvikler prosjekter og deretter selger objektene.

H1-verdi
Antall fraværsskader og alvorlige personskader per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H1-verdien.

H2-verdi
Antall fraværsskader + antall skader med medisinsk behandling + antall skader som har ført til alternativt arbeid per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H2-verdien

HVAC
Varme -, ventilasjons – og luftkondisjoneringsanlegg

Kildesorteringsgrad
Sorteringsgrad av rivingsavfall som kan gjenvinnes

Klimaspor
Utslipp av klimagasser i tonn CO_2-ekvivalenter (CO_2e) per MNOK i omsetning.

ADRESSER

NORGE
AF Gruppen ASA
AF Gruppen Norge AS
AF Anlegg
AF Byggfornyelse
AF Bygg Oslo
AF Nybygg
AF Eiendom
AF Decom AS
AF Offshore Decom AS
AF Energi AS
JR Anlegg AS

Besøksadresse
Innspurten 15
0663 Oslo

Postadresse
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo
Tel +47 22 89 11 00
Faks +47 22 89 11 01

www.afgruppen.no

Aeron AS
Nulandsvika 8
4400 Flekkefjord
Tel +47 38 32 78 00

AF Bygg Østfold
Sarpsborgveien 25
1640 Råde
Tel +47 69 28 35 00

AF Miljøbase Vats AS
Raunesveien 597
5578 Nedre Vats
Tel +47 22 89 14 40

Betonmast AS
Betonmast Eiendom AS
Schweigaards gate 34E
0191 Oslo
Tel +47 22 17 54 80

Consolvo AS
Ringveien 6
3409 Tranby
Tel +47 40 07 34 22

Eiqon AS
St. Hallvardsvei 3
3414 Lierstranda
Tel +47 40 00 00 74

Fundamentering AS
Løvåsmyra 4
7093 Tiller
Tel +47 73 82 26 30

Haga & Berg Entreprenør AS
Ryensvingen 1
0680 Oslo
Tel +47 22 71 77 61

Helgesen Tekniske Bygg AS
Valestrand
5281 Valestrand
Tel +47 56 19 34 00

Jølsen Miljøpark AS
Jølsenveien 26
2000 Lillestrøm
Tel +47 22 89 11 00

LAB Entreprenør AS
LAB Eiendom
Kanalveien 105 B
5068 Bergen
Tel +47 55 20 62 00

Målselv Maskin & Transport AS
Rossvoll
9322 Karlstad
Tel +47 77 83 28 80

Stenseth & RS AS
Smemyrveien
3474 Åros
Tel +47 32 24 37 37

Nes Miljøpark AS
Miljøparkveien 112
2160 Vormsund
Tel +47 63 91 24 70

Rimol Miljøpark AS
Tiller-ringen 166
7092 Tiller
Tel +47 22 89 11 00

Strøm Gundersen AS
Papyrusveien 33
3050 Mjøndalen
Tel +47 32 27 43 50

Strøm Gundersen Vestfold AS
Halfdan Wilhelmsens alle 37
3117 Tønsberg
Tel +47 99 69 18 46

AF Håndverk AS, Kirkestuen AS
Thorendahl AS
Nils Hansens vei 2c
0666 Oslo
Tel +47 23 25 34 00

Åsane Byggmesterforretning
AS Hesthaugvegen 18
5119 Ulset
Tel +47 55 39 39 00

SVERIGE
AF Bygg Syd AB
Tullkammarhuset
Strandgatan 3
S - 302 50 Halmstad
Tel +46 35 710 20 00

AF Bygg Göteborg AB
AF Projektutveckling AB
Theres Svenssons gata 9
S - 417 55 Göteborg
Tel +46 31 762 40 00

AF Härnösand Byggreturer AB
Saltvik 176
870 10 Älandsbro
Tel +46 61 155 05 90

Betonmast Sverige AB
Mölndalsvägen 42
S - 412 63 Göteborg
Tel +47 22 89 11 00

HMB Construction AB
Kolonnvägen 7
S - 791 31 Falun
Tel +46 023-79 20 30

Kanonaden Entreprenad AB
Bockängsgatan 2
S – 571 38 Nässjö
Tel +46 38 055 52 50

AF Prefab i Mälardalen AB
Borrvägen 4
155 93 Nykvarn
Tel +46 85 506 50 50

Design: Fete typer | Hovedfoto: Hans Fredrik Asbjørnsen, andre foto: AF Gruppen | Trykk: RK Grafisk | April 2023

AF GRUPPEN ASA

Innspurten 15
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo

Telefon 22 89 11 00
www.afgruppen.no